ALEXANDRU
MITRU

FLORI PENTRU MIHAELA

ALEXANDRU MITRU • FLORI PENTRU MIHAELA

Ilustrații de FRITZ KAROLA
Coperta de MAGDA ARDELEANU

ALEXANDRU MITRU

FLORI PENTRU MIHAELA

EDITURA TINERETULUI

O HOTĂRÎRE CURAJOASĂ

— Nu se poate să-i mai lăsăm așa! izbucni Ionică. E ultimul trimestru. Și sîntem în clasa a șaptea. Acum o să urmeze absolvirea, admiterea, și ei...

Copiii erau în parcul casei pionierilor. Ședeau pe scaunele vopsite în verde ale orchestrei și discutau:

— Sigur că nu se poate, întăriră ceilalți.

— Să facem o delegație și să ne ducem la tatăl lui Simion. Cu el am stat destul de vorbă, și fără nici un rezultat, își dete cu părerea Livia.

— Bună idee! aprobă Ghiura.

Mihaela se însufleți:

— Să mergem chiar acum. Ce să mai așteptăm? În ce-l privește pe Anton, putem să mai vorbim și mîine.

— Să mergem! spuseră pionierii, ridicîndu-se ca împinși de un resort, de pe scaunele orchestrei.

Copiii ar fi vrut să meargă toți la tatăl lui Simion, dar Medrea propuse să nu fie totuși prea mulți:

— Vreți să se sperie părinții lui Simion, cînd or vedea la poartă întreg detașamentul de pionieri?

— Așa e! fu de acord Mihaela. Să vie din fiecare grupă a detașamentului numai cîte doi pionieri. Iar din grupa întîi, din care face parte Simion, patru, sau... făcu ea o concesie, cinci...

Propunerea se aprobă și din fiecare grupă se aleseră delegații respectivi.

Apoi delegaţia de pionieri ieşi din parc. Şi copiii porniră gravi pe şosea, în grup.

Ceilalţi plecară fiecare către casele lor.

Cîteva turturele pluteau deasupra satului. În lumina roşiatică a apropierii amurgului, păsările semănau cu nişte vîlvătăi de aur. Pluteau şi gîngureau în limba lor.

Casa doctorului Şerb este în partea de sus a satului, în mijlocul unei grădini. Aproape toate casele din sat au grădini ; dar grădina doctorului este una dintre cele mai frumoase. Asta în afară, bineînţeles, de parcul casei pionierilor, care este fără pereche, nu numai în satul Rumeioara, ci în multe alte sate învecinate, ba poate chiar şi în tot raionul.

Tocmai în vremea aceea înflorise liliacul într-o revărsare de parfumuri şi de culori care de care mai minunate, de la albul nepătat, la albastrul cerului din luna mai, şi pînă la vioriul în care se scaldă pădurea spre asfinţit.

Atîta doar că pionierii erau tare zoriţi. Nu aveau timp să admire minunile grădinii de liliac.

Ajunseseră în faţa casei şi se opriseră la poartă.

Pionierul Melinte Eugen, aşa cum se stabilise încă de pe drum, preocupat, serios şi puţin încruntat, conştient de importanţa misiunii lui, trase cu energie de mînerul de tip vechi, cu cap de leu, de la poarta doctorului.

De acest mîner era prinsă sîrma soneriei, şi îndată se auzi clopoţelul dînd alarma. În uşă se ivi însuşi doctorul.

Acesta se grăbise să răspundă, gîndindu-se că ar putea să fie vreun bolnav care are nevoie grabnică de ajutor.

Deşi era acasă, doctorul purta halatul alb peste hainele de stradă şi pe nas îi erau aşezaţi ochelarii cu ramă aurită. Arăta întocmai aşa cum îl cunoşteau copiii la dispensar.

Nici nu şi-ar fi putut imagina cineva din satul Rumeioara pe doctorul Şerb decît în veşmîntul acesta alb, cu o tichiuţă tot albă, de pînză, pe părul

cenuşiu şi rar, şi cu ochelarii cu lentile groase lăsaţi puţin în jos pe şaua nasului.

Doctorul se uită din uşa casei spre copii, pe deasupra ochelarilor, plecîndu-şi uşor fruntea, cum fac prezbiţii cînd vor să vadă bine ceva mai la distanţă.

— Ce s-a-ntîmplat, copii ?

Glasul lui gros, puţin răguşit, era totuşi blînd şi binevoitor.

— Vrem să vorbim cu dumneavoastră. E ceva foarte important... glăsui Eugen Melinte, ridicîndu-se în vîrful picioarelor, ca să se uite la doctor peste gard.

— Vă rugăm foarte mult ! îşi aminti formula de politeţe Melania, dîndu-i cu cotul, în chip de dojană, lui Eugen.

— Cu mine ? îşi încreţi fruntea doctorul. Nu cu Simion ?...

— Nu cu Simion. Cu dumneavoastră personal... rosti Ionică Medrea, plin de solemnitate.

— Bine. Atunci poftiţi în casă. Hai... intraţi, le zîmbi el şi le deschise poarta. Simion nu e acasă...

— Ştim. Este la Anton, şopti din treacăt Mihaela.

Copiii pătrunseră în curte. Urcară pe treptele de la intrare. Îşi şterseră picioarele pe covoraşul de iută verde din antreu şi se strecurară în biroul înţesat de cărţi.

Cărţile erau puse unele în rafturi, altele aşezate pe birou, pe o măsuţă cu cristal, pe scaune, pe fotolii şi pe jos, fără prea multă rînduială.

Se vedea bine că doctorul era un om foarte ocupat, foarte grăbit, care îşi răsfoia mereu cărţile, fără să aibă apoi răbdarea să le pună la loc, să le aşeze, aşa cum cu siguranţă că i-ar fi plăcut.

— Luaţi loc ! îi îndemnă el pe copii, luînd vrafurile de cărţi de pe scaune şi fotolii şi înghesuindu-le pe un divan. E cam strîmtoare aici. Să mai aduc trei-patru scaune.

Pe birou se aflau cîteva cărţi deschise şi un caiet, în care erau trecute însemnări cu un scris mare şi nervos, unele fiind subliniate cu roşu.

— Am fost la un bolnav ! le explică el copiilor. Un cioban... și arătă cu mîna spre muntele Lăţosu, unde tocmai se urcau în vremea aceea ciobanii cu oile spre stînele de vară. Are nişte fenomene ciudate... Tocmai studiam... Nici eu nu le știu pe toate. Stau seara asta aici şi mîine dimineaţă mă întorc pe munte... să-l văd din nou şi, dacă o fi nevoie, îl aduc la spital...

Melania se apropie de Mihaela şi îi şopti :

— Am spus eu că e ocupat...

— Nu o să vă stînjenim mult, se bîlbîi Livia, o fată negricioasă cu ochii migdalaţi. Plecăm numaidecît...

— Nu... nu... De ce ? protestă doctorul şi-şi duse mîna la frunte. A, da ! ziceam să mai aduc cîteva scaune... Spuneți, copii, despre ce e vorba ?

Dar, fără să-i asculte pe copii, se repezi afară şi se întoarse cu patru scaune îngrămădite unul peste altul, gata să-i cadă din braţe.

— Şedeţi... şedeţi, copii... Luaţi loc... luaţi loc...

Pionierii se aşezară.

Doctorul îşi plimbă ochii pe chipurile lor, zîmbind îngîndurat.

— Cine vorbeşte ?... Aveţi curaj. Puteţi să-mi spuneţi. Nu mă menajaţi. Am cam simţit eu... E vorba de Simion ?

— Da. De Simion... răspunseră mai mulţi deodată. Apoi se adresară Mihaelei : Spune tu, Mihaela, eşti preşedinta detaşamentului de pionieri. Tu ai făcut propunerea...

Fetiţa, înaltă, cu părul de culoarea mierii, de obicei curajoasă, se înroşise toată.

— Mai bine... să vorbească Medrea, zise ea. Este preşedintele unităţii... De mine... s-ar putea spune că eu...

Fata mai bătu aerul cu mîinile şi tăcu intimidată sub privirea doctorului, înghiţind în sec, arătîndu-l pe Ionică Medrea.

Doctorul Şerb îşi cam pierdea răbdarea. Era atît de ocupat. Avea nespus de multe pagini de studiat, pentru bolnavii lui. Niciodată nu i se părea că a citit

prea de ajuns. Şi copiii aceştia îl ţineau din lucrul său, pe care şi-l iubea atît.

În sfîrşit, Ionică Medrea îşi luă inima în dinţi. Îşi netezi cu mîna părul pieptănat şi aşa cu multă îngrijire şi spuse rar :

— Noi nu ştim ce să ne mai facem cu Simion!

Doctorul deveni atent.

— Nu învaţă ? se interesă el.

— Nu mai învaţă ca înainte... se amestecă în vorbă Stoienel.

— Lipseşte ! zise Mihaela. Astăzi de dimineaţă, să vedeţi...

— Povestesc eu sau tu ? întrebă Medrea înţepat.

— Hai, povesteşte tu, se înroşi iar Mihaela.

Ionică Medrea începu să povestească.

— Cînd am venit la şcoală azi am avut o surpriză mare...

— O surpriză mare de tot... se entuziasmă Viorel, săltîndu-se puţin pe scaun.

Dar Stoienel şi Melania îl înghiontiră dintr-o parte şi dintr-alta, ca să-l facă să tacă, să nu-şi piardă răbdarea doctorul.

Numai că doctorul devenise şi mai atent. O dungă subţirică şi oblică i se săpase între sprîncene.

Se rezemă cu cotul de birou. Îşi scoase ochelarii, clipi mărunt din ochi şi rosti obosit :

— E vreo surpriză în legătură cu Simion ?

— Şi cu Simion !... glăsui Mihaela, încet ca pentru sine.

Doctorul întoarse capul spre ea.

Afară începuse să se înălbăstrească uşor cerul. Era aproape ceasul şase şi jumătate.

Mihaela îşi aminti că la ora aceasta era aşteptată de părinţii ei la cină. Dar nici nu se gîndi să plece.

„Tata şi mama mă vor înţelege ! cugetă ea. Problema asta ne interesează prea mult pe toţi. Nouă ne-a dat tovarăşul instructor Oarcăşu sarcina să ne ocupăm în primul rînd de Simion... pe urmă de Anton... O dată pot şi eu să întîrzii, cînd este vorba de detaşament"...

Doctorul o privea mai departe pe fată, întrebător. Mihaela îşi îndreptă însă capul spre Medrea care, cu vorbirea lui puţin afectată, începuse să arate cele ce se petrecuseră în cursul dimineţii la şcoală.

— Cum am intrat pe poartă, am fost chemat îndată la cancelarie, glăsui el cu importanță. Tovarășul profesor Grigore Gabriș, adică tovarășul instructor superior al nostru, și aproape toate tovarășele profesoare și toți tovarășii profesori și învățători erau în cancelarie, în jurul tovarășului director Aron Dobîndă, care ținea în mînă un plic mare, albastru, și-l agita mereu către dînșii.

Ionică Medrea se opri puțin să răsufle și profită de acest prilej ca să-și verifice felul în care-i erau încheiați nasturii la tunica reglementară de elev, cum îi era aranjată cămașa la guler și dacă îi era bine înnodată cravata de pionier.

— Lasă toate astea, Ionică, îi șuieră Ghiura, printre dinți, dintr-o parte, făcîndu-se că își leagă un șiret la pantof. Să nu-și piardă răbdarea tatăl lui Simion.

Ionică însă îl fulgeră pe Ghiura cu privirea, de parcă i-ar fi spus : „De ce n-ai luat cuvîntul tu, dacă ești atît de deștept ?“ Și după ce își controlă bine și restul ținutei, continuă calm :

— Cum vă spuneam, tovarășe doctor, erau acolo aproape toți tovarășii profesori, învățători și instructori de detașamente. Tovarășul profesor Gabriș, cînd m-a văzut, m-a chemat lîngă dînsul și m-a anunțat că pentru ora zece — mai bine zis pentru pauza de la ora zece — să adun toate detașamentele în curte.

— E ceva foarte important, mi-a subliniat dînsul. A venit pe neașteptate... Și nu mai avem vreme să pregătim adunarea. Avem o mare bucurie... o mare bucurie... și mi-a arătat către tovarășul director, care ținea în mînă plicul acela lung și albastru. O să vă bucurați toți pionierii... a încheiat dînsul.

Mi-am adus aminte că, într-adevăr, cînd intrasem în curtea școlii, văzusem pe mătușa Saveta, poștărița satului. Brișca dînsei era la poartă și căluțul murg, legat cu dîrlogul de unul dintre stîlpii porții...

— Treci peste asta... treci peste astea toate, n-auzi ? îi șuieră iar Ghiura, care fierbea în el, făcîndu-se acum că se leagă și la celălalt pantof. Lasă mărunțișurile...

Numai că pe Ionică era foarte greu să-l scoţi din calmul lui.

El povesti cu toate amănuntele cum o căutase pe Mihaela, fiindcă ea e preşedinta detaşamentului întîi — care este detaşamentul fruntaş al şcolii. Şi pentru că nu mai era timp de pregătit adunarea — după cum apreciase tovarăşul instructor superior Gabriş — avea neapărat nevoie de Mihaela, ca ea să mărşăluiască în curte prima, cu detaşamentul a cărui preşedintă este şi să dea exemplu de disciplină şi ţinută pionierească celorlalte trei detaşamente. Astfel lucrurile să se desfăşoare cum nu se poate mai bine.

— Deoarece, îşi mai aminti Ionică, tovarăşul instructor superior Gabriş îmi mai indicase că la această adunare vor veni oaspeţi de la partid, de la U.T.M., de la Sfatul popular şi din conducerea gospodăriei colective. Şi trebuia să ne prezentăm fără cusur...

Doctorul îl asculta aparent cu răbdare pe Ionică, dar cineva foarte atent ar fi putut băga uşor de seamă că devenise nervos, numai din felul cum îşi tot scotea ochelarii, şi-i ştergea şi iar şi-i punea la loc.

Din cauză că se aflau atîţia copii îngrămădiţi în biroul şi aşa nu prea spaţios, doctorul deschise geamul.

Dincolo de marginea satului, muntele Lăţosu încetase să „fumege".

Ziua se ridicau, din vatra lui verzuie, colaci lăptoşi de aburi, care se roteau întîi alene prin văzduh, apoi erau sorbiţi cu sete de văpaia soarelui.

Acum, spre seară, Lăţosu nu mai fumega. Dinspre munte veneau în schimb valuri de răcoare, deşi zăpadă nu se mai afla decît puţină pe vîrful Viforosu.

În liniştea care se cobora deasupra satului, se auzea mugetul ameninţător al buhailor din grajdurile colectivei şi nechezatul cailor tineri, care îşi izbeau, în zilele acestea de primăvară, tot mai vîrtos, copitele în stănoage şi adulmecau cu nesaţ aerul depărtărilor, unde visau să zboare cît de curînd.

Un fior cuprinsese pădurea, din valea îngustă şi prăpăstioasă a rîului Făgeţica, pînă pe înălţimile abrupte ale Lăţosului.

Fagii îşi dezbrăcaseră cei dintîi, încă de prin aprilie, hainele albe şi îşi întinseseră braţele lungi, mlădioase, umede, mirosind a proaspăt, către căldură şi lumină, în vreme ce din brazii somnoroşi mai picurau încă stropii sonori, ca nişte lacrimi ale iernii ce trecuse.

Din sat pieriseră de mult şi derdeluşurile, şi oamenii de zăpadă. În schimb poienele din munte şi de pe malurile Făgeţicăi se înveşmîntaseră cu ghiocei şi toporaşi, dulci zîmbete ale primăverii, pe care copiii le culegeau şi le aduceau în dar celor dragi, părinţilor, profesorilor, învăţătorilor lor.

Mihaela privea pe geam, în timp ce Medrea continua să povestească.

Preşedintele unităţii îi amintea des numele, făcînd-o să tresară.

Ionică o căutase pe Mihaela, imediat după ce primise înştiinţarea de la instructorul superior. Dar Mihaela încă nu sosise. Ea venea în fiecare dimineaţă — înainte de a se duce la şcoală — aici, în partea de sus a satului, la un bătrîn, moş Laurenţiu Gurăroşă, căruia îi deretica prin casă şi-i fierbea laptele. Bătrînul era neputincios, avea mai multe coaste rupte. Fusese îngrijitor de cai la „domnul conte", acela ce stăpînise mai înainte satul Rumeioara. Contele îl silise să încalece nişte cai sălbatici, aduşi de nu se ştie unde pentru grajdurile sale şi să-i dreseze.

Un cal îl trîntise şi îl călcase în picioare. Bătrînul rămăsese beteag pentru tot restul vieţii. Contele, drept mulţumire, îl dăduse afară din slujbă, lăsîndu-l muritor de foame.

Ce-i drept, moşul primeşte acum o pensie destul de bună.

Dar soţia lui, mătuşa Ioana, este bolnavă şi a fost internată într-un spital din oraş.

Cine să-l îngrijească între timp? Pionierii. De dimineaţă, Mihaela, la prînz, Livia, şi seara, Melania.

Pionierii aveau mai multe acţiuni de acest fel în sat. Detaşamentul întîi organizase şi o întrecere între grupe, în ce priveşte comportarea faţă de satul lor şi faţă de gospodăria colectivă.

Este adevărat că ideea aceasta nu fusese de la început a lor. Luaseră exemplu de la utemişti, care aveau organizată o întrecere asemănătoare.

Numai că întrecerea între grupele de pionieri ale detaşamentului întîi exista, la vremea cînd are loc povestea noastră, şi rezultatele erau destul de bune.

— Aşadar, Mihaela încă nu venise, îşi continua Ionică Medrea povestea.

Îi lăsase însă vorbă în clasa ei, a şaptea A, care se află la parter, lîngă cancelarie, să-l caute la prima pauză, pauza de la ora nouă, în clasa lui, a şaptea B, ce se găseşte la etajul întîi.

La prima pauză, Mihaela l-a căutat. Şi cu ocazia aceasta, ea i-a dat de ştire că Simion, „feciorul dumneavoastră" — preciză Ionică, pedant, în povestirea lui, ca şi cum doctorul nu ar fi ştiut despre cine este vorba — lipseşte iar de la şcoală.

— Şi noi ştim că lipseşte nemotivat... adăugă Livia, preşedinta grupei de pionieri din care face parte Simion.

— Adică — aşa cum spunem noi — ţinu să pună lucrurile la punct Ghiura, chiuleşte...

— De obicei, împreună cu Anton... preciză Mihaela, întorcîndu-şi ochii de la fereastră, pentru că, deşi se uitase aproape toată vremea afară, făcuse acest lucru din timiditate, dar urmărise cu atenţie tot ce spusese Medrea.

— Ba e cu ei, întotdeauna, şi Marin, răsuflă Ghiura de sub privirea ascuţită a lui Medrea, căruia nu-i plăcea să fie întrerupt.

Doctorul, la toate aceste indicaţii ale copiilor, dădea din cap, arătînd în acest fel că mai auzise şi înainte cîte ceva despre isprăvile fiului său, de la dirigintele clasei, însă, fie că nu dăduse prea multă

atenţie, fie că nu avusese încă timpul necesar să se ocupe aşa cum trebuia de Simion, lucrurile rămăseseră pînă azi neschimbate.

În încăperile alăturate se auzi zgomot. O uşă scîrţîi. Cineva umbla prin antreu.

— O fi Simion, tresări Mihaela.

Doctorul le făcu semn copiilor să stea liniştiţi, la locurile lor, şi ieşi afară.

Se întoarse peste puţină vreme împreună cu soţia sa, tot medic şi dînsa, însă medic veterinar şef al circumscripţiei Rumeioara — o femeie încă tînără, cu bucle roşcate pe umeri, purtînd de asemeni ochelari.

— Copii, le spuse ea, dragi copii, vă mulţumim... Noi am avut încredere în fiul nostru... şi uite ce se-ntîmplă... Mi-a spus soţul meu. A lipsit azi iar de la şcoală. Lipseşte mereu, aşa-i ? Şi nici acum mi se pare că nu e acasă. Vine tîrziu. Aşa e cînd copilul rămîne nesupravegheat...

Obrazul ei altminteri de un oval perfect se trăsese puţin şi parcă se lungise.

Privi îngrijorată spre copii şi oftă.

Se aşeză pe un colţ de divan, lîngă teancul de cărţi al soţului său şi-l rugă pe Ionică :

— Hai, continuă... Soţul meu o să-mi istorisească ce s-a discutat înainte...

Ionică tuşi liniştit, cu palma jumătate deschisă în dreptul buzelor, dădu tăcut din cap, şi-şi urmă povestirea :

— Prima-ntrebare a Mihaelei, cînd a venit la mine-n clasă, a fost dacă lipseşte şi Anton, pentru că aşa cum s-a mai spus, în mod obişnuit, Simion lipseşte împreună cu Anton...

— Chiuleşte, adică, zîmbi doctorul forţat spre Ghiura, care-i spusese adineauri acest cuvînt.

Ionică dădu iar din cap aprobator şi continuă :

— Chiuleşte sau lipseşte nemotivat, totuna e... Şi eu i-am răspuns Mihaelei că Anton este în şcoală, însă a luat din nou un trei la Matematică...

— Trei la Matematică... mormăi doctorul îngîndurat. De ce ?... Oare de ce ?... Copiii ăştia... Adică,

înţeleg... La el este în parte explicabil... Şi ziceţi că Anton era la şcoală?

— Era la şcoală, da, se auzi, din colţul lui, Marcu, care stătuse pînă atunci tăcut. Asta ne-a mirat pe toţi...

— Şi, ce s-a întîmplat cu adunarea? A fost ceva acolo? S-a vorbit şi de Simion? vru doctorul să ştie mai grabnic ce s-a petrecut în adunarea pionierească.

— A... Sigur, făcu Ionică Medrea tacticos. A fost ceva care ne-a tulburat pe toţi. Încă n-aţi auzit? La ora aceasta cred că se ştie în tot satul...

Se pregăti să-şi controleze iar nasturii, cămaşa şi cravata, dar Ghiura nu mai avu răbdare. Sări de la locul lui, de pe marginea unui fotoliu, şi spuse:

— Aşa cum istoriseşti tu, Ionică, ne-apucă noaptea. Cînd să mai discutăm cu tovarăşul doctor, cînd să mai luăm o hotărîre? Nu te supăra... lasă-mă pe mine să povestesc mai departe. Îmi daţi voie, copii?...

— Da... da... se bucurară cei mai mulţi dintre pionieri, disperaţi şi ei de cît lungise Medrea povestea.

Medrea se mohorî puţin, jignit în demnitatea lui de preşedinte al unităţii de pionieri, dar, fiindcă majoritatea hotărîse astfel şi el era foarte disciplinat, se supuse.

— Tovarăşe doctor, se adresă Ghiura doctorului Şerb — apoi aducîndu-şi aminte că între timp venise şi mama lui Simion acolo, se corectă şi adăugă: şi tovarăşă doctor — a fost ceva măreţ... adică, dacă e să spun drept, ar fi putut să fie mai măreţ, dacă Simion... dacă Anton... O să vedeţi şi dumneavoastră numaidecît...

Vorbea repede, mişcîndu-şi puţin mîinile, cu nasul cîrn în vînt, rostind cuvintele cu un fel de haz, un haz pe care numai el îl avea în toată unitatea şi care îi făcea de obicei pe pionieri să se prăpădească de rîs. Numai că, de astă dată, hazul era cam amar şi numai ici şi colo se destindeau puţin buzele copiilor a rîs ascultîndu-l cum vorbea şi privindu-i gesturile agitate.

— Ne-am adunat în careu. Au venit oaspeţii: tovarăşul Tiberiu Rusu, secretarul organizaţiei de U.T.M. din sat... (Numele lui îl rosti într-un anume fel, cu buzele lipite şi ochii îngustaţi, pentru că lui Ghiura tare îi mai era drag secretarul, aproape întotdeauna printre ei, la fel ca şi instructorii de pionieri.) Au venit şi tovarăşul Ţugui, secretarul de partid ; tovarăşul Vinea, preşedintele Sfatului popular ; tovarăşul Arsene, preşedintele colectivei noastre ; tovarăşii profesori şi învăţători...

— Şi tovarăşul director, ţinu şi Medrea, la rîndul lui, să-l completeze pe Ghiura, ca un fel de mică răzbunare, pentru că şi el îl întrerupsese mai adineauri, iar acum vorbea în locul lui.

Dar Ghiura nu-i luă de loc în seamă întreruperea şi explodă :

— Şi de ce credeţi, tovarăşă şi tovarăşe doctor, că s-a făcut această adunare ?

— Nu ştiu, clătină sincer din cap doctorul, deşi începu să-şi amintească în acel moment că de dimineaţă curierul de la Sfat îl poftise şi pe el la o şedinţă la şcoală, dar fiindcă se urcase pe munte să vadă pe ciobanul bolnav se luase cu treaba şi uitase cu totul.

— Pentru că, urmă Ghiura, ca de la o tribună, astăzi în zori tuşa Saveta a adus o scrisoare tovarăşului director...

Privirile copiilor se luminară.

— O scrisoare, tovarăşă şi tovarăşe doctor, în care muncitorii unei fabrici de maşini agricole din Cluj ni se adresează nouă, pionierilor din satul Rumeioara... Nouă personal...

Glasul lui creştea... creştea... Se aprinsese la obraz, iar urechile îi luceau ca doi maci dimineaţa în holdă.

Toţi copiii îl urmăreau cu sufletul la gură, parcă acum abia aflau ce trăiseră ei singuri, de dimineaţă, în careul din curtea şcolii.

Şi doctoriţa se emoţionase.

Prin ferestre se vedeau umbrele serii.

Doctorița se sculă de pe divan și întoarse comutatorul. Lumina becului electric, învăluită de un abajur în formă de ciorchine de strugure, invadă biroul.

— Ne scriau că în urmă cu vreo două luni au primit de la Reșița o mare cantitate de oțel. Și ziceau că aproape două vagoane din acest oțel a fost făcut din fierul vechi pe care l-au adunat utemiștii și pionierii din Rumeioara...

— Așa... așa... surîse doctorul. Mi-aduc aminte cît v-ați străduit voi, pionierii, pentru strîngerea fierului vechi, ajutîndu-i pe utemiști. A fost și Simion ?

— Nu. Nu a fost, îi răspunse Livia. Ne-a promis că va lua parte, dar n-a venit împreună cu noi...

Doctorul schimbă o privire cu soția lui :

— Nouă ne spunea că ia parte... Ai văzut ?... Ai văzut ?...

Își puse iar ochelarii pe nas și își frecă bărbia nemulțumit, ascultîndu-l pe Ghiura, care povestea rapid, de parcă vorbea de pe o bandă de magnetofon :

— Și muncitorii ne mulțumesc și ne scriu și nouă, ca și utemiștilor, că, interesîndu-se și aflînd că gospodăria colectivă din satul nostru este mare producătoare de cartofi, s-au gîndit să ne trimită pentru experimentare patru mașini plantatoare de cartofi, care cu o mică modificare se adaptează pentru recoltat.

Deschise larg brațele, răsuflînd adînc, de parcă el însuși ar fi făcut mașinile acelea și le-ar fi dăruit gospodăriei colective :

— Ce ziceți, tovarășă și tovarășe doctor ? Din fierul adunat de noi... mașini. Și încă asemenea mașini ! Ni le-au trimis, scriu ei, în cinstea încheierii colectivizării în țara noastră...

— Ce să zicem ? rosti doctorul. Ce-am putea zice, decît că ne bucurăm ? Și unde a trimis tovarășul Arsene mașinile ? Vreau să le văd și eu...

— La Fundăţica, spuse Medrea, ca la lecţie, centrul culturii de cartofi al gospodăriei noastre colective...

— Dar asta nu e totul, nu-l lăsă Ghiura să ia din nou cuvîntul. Tovarăşul secretar de la partid, Ţugui, a propus ca pe fiecare dintre maşini să se pună o tăbliţă, şi pe tăbliţă să se scrie : „Maşină fabricată din fierul vechi adunat de utemişti şi pionieri". Asta mi se pare cel mai grozav...

Între copii se produse fierbere :

— Aşa va scrie... da... aşa s-a hotărît... „Maşini fabricate din fierul vechi adunat de utemişti şi pionieri".

— După asta, zise Ghiura, mai potolindu-şi entuziasmul şi întorcîndu-se la fotoliul lui, după asta...

— Ei, după asta ?... întrebă doctoriţa, bucurîndu-se din toată inima de veştile aflate, însă tot aşteptînd cu inima la gură cele ce aveau să se spună şi despre fiul său, Simion.

Ghiura dete din umeri necăjit. Mihaela se împurpură din nou.

— Tovarăşul secretar al U.T.M., Tiberiu Rusu, urmă Ghiura cam descurajat, ne-a adus un steguleţ, un steguleţ de mătase roşie, pe care era scris cu litere de fir : „Detaşamentului fruntaş". A întrebat ce detaşament a ieşit fruntaş la ultima analiză a activităţii pionereşti. Iar tovarăşul instructor superior Gabriş a spus că detaşamentul nostru, detaşamentul întîi, al claselor a şaptea, pentru că, pe primele două trimestre, am fi fost, chipurile, cei mai disciplinaţi...

— Poate că şi sînteţi, surîse doctorul, nu atît de vorbele, cît de figura pe care o făcu în acea clipă Ghiura.

— ...pentru că ne iubim satul şi ajutăm după puterile noastre gospodăria colectivă, mai spuse Ghiura, cu glasul moale, dînd domol din cap.

— Ei, bravo, vă felicit, exclamă doctoriţa. Şi-acum unde ţineţi steguleţul ?... Cînd îl putem admira şi noi ?

— Nu l-am primit! răspunse Mihaela mamei lui Simion.

Doctorul își dete cu palma peste genunchi:

— Asta nu e drept... și se șterse pe obrazul umed cu o batistă mare, cu margine albastră. Am să i-o spun și tovarășului Rusu.

Copiii se uitau în toate părțile, numai către părinții lui Simion nu mai priveau. Chiar și lui Ghiura îi venea destul de greu să le spună adevărul, așa, în față. Pînă la urmă însă tot își făcu curaj și povesti:

— La început, cînd am auzit că e vorba să ne dea nouă stegulețul, ne-am veselit grozav. Dar imediat ne-am gîndit... nu știu cine a spus întîi că nu-l merităm cîtă vreme avem și note rele, și absențe nemotivate... Mi se pare că Ionică...

— Nu. N-am spus eu, își clătină capul președintele unității. Mihaela...

— Mihaela, da... dar în același timp cu tovarășul instructor Vasile Oarcășu, se auzi glasul în schimbare al lui Eugen Melinte.

— Nu eu... Noi toți am fost de această părere! rosti Mihaela spre mama lui Simion, dorind parcă să se dezvinovățească și arătîndu-și dinții sclipitori.

— Adevărat, glăsui Ghiura. După ce ne-am sfătuit pe loc, pe șoptite, cu tovarășul instructor, acolo, în careu, Mihaela, în numele nostru al tuturora, a comunicat cinstit că încă nu sîntem demni să primim stegulețul...

— Ați refuzat stegulețul?... De ce?... De ce?... se revoltă doctorul, dar întîlnind privirea soției sale înțelese și nu mai insistă. Pentru că?... își muie el vocea. Din cauza lui Simion?...

— Din cauza lui Simion, și-a lui Anton, adăugă Ghiura, acum încet de tot. Știți? Amîndoi... ne-au scăzut foarte mult frecvența. Noi ne luasem obligația s-o avem sută la sută. Și a scăzut de... de nu știm ce să ne mai facem... zise el jalnic. Așa... ce fel de fruntași mai sîntem? Poate față de ceilalți... dar față de noi înșine...

— În plus avem notele scăzute ale lui Simion, la unele materii, ca la Fizică, pe trimestrul al treilea, dar mai ales notele rele ale lui Anton... Anton cel puţin este pe primele două trimestre în situaţie de repetent. Cîtă vreme vom avea o asemenea situaţie, nu merităm steguleţul de fruntaşi... Credem că sînteţi şi dumneavoastră de acord... mai rosti demn Ionică Medrea, şi în calitatea lui de preşedinte al unităţii, şi în aceea de membru al detaşamentului întîi, întorcîndu-şi capul de la doctor la doctoriţă şi invers.

Doctorul se lăsase sfîrşit în fotoliul său cu spătarul larg. Ochelarii îi lunecaseră pe şaua nasului, pînă aproape de vîrf, făcîndu-l să pară mai bătrîn decît era. Numai cu degetele lungi şi fine bătea nervos în cristalul biroului.

— Aveţi dreptate... zise mama lui Simion. Aveţi perfectă dreptate. Bine aţi făcut că aţi venit la noi. Mai aflaserăm şi înainte unele lucruri de la tovarăşul profesor Oarcăşu şi de la tovarăşul director Aron Dobîndă. L-am certat pe Simion al nostru, l-am sfătuit. Ne-a promis că o să se îndrepte, dar nu ştiam că nu s-a ţinut de cuvînt, că ne-a minţit. Şi noi sîntem vinovaţi că nu l-am controlat...

Prin geamul larg deschis pătrundea aerul rece al serii, umflînd perdelele şi mişcînd firele de păr cărunt de pe ţeasta cam pleşuvită a doctorului.

— Şi cu steguleţul cum a rămas? îi întrebă el pe pionieri.

— A rămas ca totuşi să-l cîştigăm! îi spuse Mihaela cu hotărîre. A rămas să lărgim întrecerea între toate detaşamentele. Şi să-l merităm cu adevărat. Termenul este sfîrşitul anului. Dar pentru asta... înţelegeţi şi dumneavoastră...

— Înţeleg... înţeleg... se întunecă doctorul. Trebuie neapărat să-i îndreptaţi pe cei doi băieţi... Altminteri nu se poate...

— Da, luă cuvîntul din nou Ghiura. Şi tovarăşul instructor Oarcăşu, şi tovarăşul instructor superior Gabriş ne-au sfătuit să-ncepem cu Simion.

— Şi aţi venit să ne cereţi ajutorul ? glăsui doctoriţa.

— Da... da... se repeziră toţi copiii.

— Ei bine, nu ştiu în clipa asta ce am putea să vă răspundem... sîntem năuciţi. Lăsaţi-ne să ne gîndim astă-seară, şi mîine, tot pe la ora asta, veniţi din nou să hotărîm ce vom face... O să am grijă să nu fie Simion acasă... îi asigură doctorul.

— Lasă, nu ai tu grijă, se încruntă doctoriţa. Are el singur... Mereu întîrzie seara Simion al nostru, pe la Anton şi nu ştiu mai pe unde...

Doctorul îşi bătu iar genunchii cu palmele :

— Ce-or tot vorbi ? Numai că, lasă, vom lecui şi boala asta...

Pionierii se ridicaseră.

— Atunci pe mîine-seară !...

— Mîine-seară...

— Şi nu vă supăraţi...

— Da' cum !... Vă mulţumim că aţi venit...

Ieşiră şi o luară pe şosea la vale.

Trecură de casa pionierilor, cu parcul ei umbros, ajunseră la uliţa care coteşte la dreapta, spre valea rîului Făgeţica, ale cărui bolboroseli se auzeau limpede din acest loc.

Aici, pe uliţa ce duce spre valea Făgeţica, se găseşte şi casa pădurarului Muşat, tatăl lui Anton, şi, cum treci de ea, e şi bordeiul babei Şomoroaga, fosta vrăjitoare a satului, bătrîna care-l creşte pe Marin.

Pionierii privîră lung, din trecere, de la cotitură, pe uliţă, doar, doar i-or zări pe Simion sau pe unul dintre ceilalţi doi, dar nu văzură pe nimeni.

Începură să se despartă, urîndu-şi unul altuia noapte bună, şi fiecare dintre ei se îndreptă grăbit spre casa părintească.

Mihaela mai merse o bucată de timp numai cu Melania ; dar curînd se despărţi de ea, şi porni sin-

gură mai departe. Casa părinţilor săi — brigadierul de la cultura de cartofi, Mihail Roman şi zootehniciana fruntaşă Fulvia Roman — este în partea cea mai de jos a satului, într-un loc cu totul opus celui unde se află casa Şerb.

Miresmele liliacului, care înflorise în tot satul, erau mai îmbătătoare după lăsatul serii.

Vîntul începuse să poarte cu el, din valea Făgeţicăi, puful alb al plopilor, împrăştiindu-l peste acoperişuri şi prin ogrăzi.

Cosiţele Mihaelei erau împodobite cu stropi de puf alb. Ea nu ştia că este astfel împodobită. Deodată, privind spre cernerea aceea tăcută, în lumina lunii, înţelese şi începu să rîdă.

Rîsul ei sună ca un clinchet de clopoţel, spărgînd în cioburi tăcerea serii.

Se apropiase de casă.

Din poartă, tatăl fetei, Mihail Roman, care o aşteptase, cercetînd mereu şoseaua, în toată lungimea ei, o întrebă :

— Ce e cu tine, Mihaela, de ce-ai întîrziat atîta ? Nici nu ştiam unde te putem căuta...

Glasul îi suna îngrijorat.

— Mama îşi făcea fel de fel de gînduri, continuă el.

Mihaela îi sări de gît şi-l îmbrăţişă :

— A fost o hotărîre pionierească luată pe negîndite, tată. Iartă-mă, nu o să se mai întîmple niciodată. O să vă povestesc totul, şi o să-mi daţi dreptate...

Luîndu-şi de braţ tatăl, Mihaela intră în casă.

Bunica pregătise cina ; dar nimeni nu se apucase să mănînce. O aşteptaseră pe ea, neliniştiţi, căci nu ştiau unde se află.

Se aşezară în jurul mesei. În timp ce îşi sorbeau cafeaua cu lapte, turnată de bunica din ibricul pe care sînt pictaţi nişte fluturi verzi şi roşii, şi mama le întindea felii mari de pîine cu unt, Mihaela le povesti ce se întîmplase în ziua aceea, întîi la şcoală, şi pe urmă, cum merseseră o delegaţie de pionieri la doctorul Şerb acasă.

— Aţi făcut bine ce-aţi făcut, încuviinţă tatăl, după ce ascultă cele povestite de Mihaela. Pe doctorul Şerb noi tot satul îl iubim. Şi soţia sa este la fel. Amîndoi au venit de la Timişoara, fiindcă au auzit că aici este nevoie de medici. Soţia doctorului, fiică de ţăran, dintr-un sat din raionul vecin, munceşte din răsputeri pentru colectiva noastră. Întreaga zi îi vezi pe drumuri pe amîndoi, sau la spital, sau la circumscripţie. Aşa sînt ei, inimoşi nevoie mare... inimoşi, cum nu se află. Mă miră numai cum de a ieşit aşa băiatul...

— Au caii aceia mititei, de munte, albi, pătaţi cu cafeniu. Încalecă pe ei şi pornesc... rîse subţirel bunica, trăgînd broboada neagră de lînă sub bărbie. Cînd sînt pe la Fundăţica, cînd pe munte. Nu pregetă niciodată...

— Neobosiţi şi buni oameni ! zise şi mama, sprijinindu-şi capul în palmă, privind spre fata ei, şi compătimindu-i în gînd pe cei doi doctori care aveau un asemenea băiat.

Cina se terminase. Tatăl se sculă primul de la masă. După aceea se ridicară şi ceilalţi. Ultima fu Mihaela, aşa cum cer bunele obiceiuri ale satului Rumeioara.

Tatăl îşi puse mîna lui lată, bătătorită de muncă, pe fruntea Mihaelei, şi ea îşi ridică ochii cu încredere. Înţelese că tatăl mai are să-i spună ceva.

— Cu toate astea, îi recomandă el, vreau ca altădată să găseşti vreun mijloc, bunăoară să trimiţi pe un alt copil la noi şi să ne dai de ştire că întîrzii, ca să nu se mai frămînte atîta mama şi bunica din pricina ta. Altfel ai să ajungi să semeni şi tu cu Simion...

Mihaela sări pe vîrfurile picioarelor şi-l sărută din nou pe tatăl său, pe obraz :

— Îţi făgăduiesc, tată, şi-ţi mulţumesc că m-ai iertat. Şi ţie, mamă, şi ţie, bunicuţo, pentru cină.

O sărută şi pe mama ei, îi sărută mîna zbîrcită a bunicii, căreia, cum sînt bunicile, îi lăcrămară numaidecît ochii. Şi, urmărită de privirile tuturor celor dragi, intră în camera ei, unde patul era făcut, gea-

murile larg deschise, şi prin ele se vedea luna, ca un balon de aur, legănîndu-se între ramurile plopilor de pe malurile Făgeţicăi.

În depărtare, muntele îşi clătina frunzişurile şi îşi suna izvoarele, asemeni unei uriaşe orgi naturale, pe care o acompaniau, ziua şi noaptea, cînd ciripitul păsărelelor, cînd zumzetul şi foşnetele gîzelor.

După ce privi un timp visătoare la geam, gîndindu-se la tot ce se petrecuse, Mihaela închise ferestrele, lăsînd numai o crăpătură, prin care să pătrundă o şuviţă de aer rece în odaia ei. Sări în pat, se înveli pînă la gît cu pătura şi adormi numaidecît.

Puţin timp după aceea, bunica întredeschise uşa şi se uită în încăperea mică şi albă a fetei. Însă Mihaela dormea, respirînd liniştită, cu faţa întoarsă spre fereastră.

Bunica se apropie tiptil, îi trase pătura mai bine la gît şi şopti cuiva care o aştepta afară, probabil unuia dintre părinţi :

— A adormit mititica. S-a zbuciumat mult astăzi... cu Simion şi cu Anton al lor. Nu-şi poate vedea fata de ale ei, trebuie să se ocupe şi de alţii... S-a schimbat lumea, zău aşa...

Se auzi un rîset. Persoana care era afară, mama sau tatăl Mihaelei, rîdea încet de supărarea bunicii.

Pe masă, geanta fetei, cu toate cărţile şi caietele înăuntru, era pregătită pentru dimineaţă, numai să fie luată subsuoară şi purtată pînă la şcoală.

Luna se răsfrîngea la ceasul acela în oglindă, scăldînd-o într-o lumină sidefie.

Liniştea era deplină.

Numai ceasul cu clopot, din turla de la casa pionierilor, bătu rar şi puternic de zece ori, cu sunetul răsfrînt în ecouri de munte.

— Ce tîrziu s-a făcut ! şopăcăi bunica din vîrful buzelor, şi ieşi pe nesimţite din odaia fetei.

SIMION E HOTĂRÎT SĂ SE RĂZBUNE

După ce plecară pionierii, pe care-i conduseseră pînă la poartă, doctorul și doctorița Șerb se întoarseră în casă, amărîți.

Intrară în sufragerie și se așezară la masa mare, ovală, din lemn de nuc, acoperită cu pluș roșu.

Mereu ocupați, pînă seara tîrziu, cei doi soți ședeau destul de rar să cineze împreună.

De faptul acesta profita în ultima vreme Simion și întîrzia seara prin sat, împreună cu cei doi prieteni ai săi.

Doctorul își scoase luleaua din buzunarul de la piept, o îndesă cu tutun „Matelot" și începu să pîcîie ușor printre buze, răspîndind în odaie un fum gros, cu miros plăcut de miere și smochine.

— Cum am ajuns cu băiatul nostru aici ? se adresă doctorița soțului său.

— Am avut prea multă încredere în el, asta este !... îi răspunse doctorul. Și Simion n-a știut să se folosească de încrederea noastră. I-am povestit doar cîte piedici a trebuit să învingem noi, ca să putem studia : tu, ca fiică de țăran, îngrijind copiii bogătașilor din Cluj, spălîndu-le și călcîndu-le rufele. Eu, ca fiu de muncitor cizmar din Timișoara, reparînd pantofii colegilor cu stare, îndurînd de atîtea ori foamea și frigul. Și ne-am gîndit că fiul nostru, cunoscînd toate aceste greutăți prin care am

trecut noi, şi văzînd de ce condiţii are el astăzi parte, îşi va da singur seama cum trebuie să se poarte... În loc de asta, uite!... şi doctorul îi arătă soţiei sale pendula din perete. Băiatul nostru nu ne onorează nici măcar să vină la cină...

Tuşa Lixanta, îngrijitoarea casei doctorilor Şerb, mulţumită că-i vede pe amîndoi soţii o dată la masă, intră în sufragerie cu o tavă pe care se găseau, rînduite în farfurii, friptură rece de pasăre, ouă fierte tari, caşcaval şi, într-un ibric, ceai de tei. Ceaiul de tei era slăbiciunea cea mare a doctorului, şi cu această băutură aromată îşi încheia el cina în fiecare seară.

În timp ce tuşa Lixanta punea farfuriile pe masă, ajutată de doctoriţă, se auzi uşa de la intrare şi, după cîteva minute, în sufragerie îşi făcu apariţia Simion.

Simion era un băiat zvelt şi muşchiulos, cu părul auriu. Purta pe el un flanel moale, strîns pe talie, din lînă toarsă în casă, şi care îi venea foarte bine, scoţîndu-i în evidenţă statura de sportiv.

Ochii săi cercetau bănuitori mai ales pe doctorul Şerb, care îşi sorbea ceaiul, fără să-l întrebe nimic, avînd însă pe chip ceva neobişnuit, un fel de umbră, pe care nu i-o mai văzuse Simion pînă atunci niciodată.

Băiatul se aşeză la masă, şi tuşa Lixanta îi puse şi lui dinainte o farfurie cu carne şi ouă şi un pahar cu ceai.

Mîncară în tăcere.

Simion ştia ceva.

Aflase de vizita pionierilor şi nu deschidea gura. Aştepta să vadă ce se întîmplă, dacă o să-i spună ceva doctorul sau nu.

Taina i-o destăinuise Aurel, nepoţelul mătuşei Lixanta, care locuia împreună cu ei.

Cînd intrase pe poartă Simion, Aurel îşi îngrijea ariciul, pe care şi-l ţinea într-o îngrăditură de nuiele. De fapt, îşi căutase de lucru prin curte numai ca să-l poată aştepta pe Simion.

— Simioane, îl vestise el tainic — mîndru că-l poate servi pe băiatul doctorului la care ţinea foarte

mult, pentru că şi Simion îi făcea jucării, îl trăgea iarna cu sania şi îl învăţase chiar să meargă pe nişte schiuri mititele — au fost la noi, pînă adineauri, o mulţime de pionieri. A fost şi Ionică Medrea...

— Unde? Aici, acasă? rămase, pentru o clipă, Simion cu gura căscată.

— Aici acasă... Da... Au stat cu tatăl tău în birou. Au vorbit şi cu mama.

Aurel văzuse totul pe fereastră. Auzise. Dar nu înţelesese mare lucru. Totuşi ceva îi fusese clar.

— Ziceau că ai fugit azi de la şcoală... că fugi mereu... O să te certe tatăl tău, să vezi...

— A fost şi Mihaela? mai vru să ştie înainte de orice Simion.

— Şi Mihaela... şi Livia... şi Melania... îi destăinui Aurel. Şi alte fete... şi alţi băieţi...

— Bine, făcu Simion pe liniştitul faţă de Aurel, cu toate că în realitate se cam speriase. Îţi mulţumesc că m-ai anunţat... Acuma lasă-mă... Du-te în odaia ta...

Băieţelul intră, dar Simion mai rămase cîteva clipe la uşă, cumpănind cum trebuie să procedeze. În cele din urmă îşi făcu curaj.

„De ce să mă sperii? Nu a venit şi tovarăşul diriginte la tata, acum vreo două săptămîni, cu chestia asta, cu absenţele şi cu scăderea nivelului la învăţătură? Şi nu s-a întîmplat nimic. Tata este prea ocupat. Nu are el vreme să şi-o piardă cu mine. El, cu bolnavii lui, cu... ridicarea sanitară a satului... I-am îndrugat ceva, acolo. Şi el, cu teoria lui, că omului trebuie să-i acorzi încredere, mi-a recomandat să mă îndrept. Şi asta a fost tot. Aşa o să fie şi acum, iar mama..."

Simion se destinse şi chicoti: „Mama e... cu vacile şi oile gospodăriei colective... cu igiena la păsări... şi altele din astea... Lasă că ştiu eu să mă descurc şi de rîndul acesta. La urma urmelor, clasa o trec promovat, chiar dacă n-o să am note mari la toate obiectele. Pe urmă, eu mă fac doctor la oraş. Mai e o lună şi ceva şi plec la Timişoara, la şcoala medie. Şi... se încruntă el puţin — nici în vacanţă nu

mă mai întorc. M-am săturat de satul ăsta, pe care-l cocolesc atîta, de parcă ar fi Clujul sau Timişoara, sau chiar Bucureştiul; m-am săturat şi de gospodăria lor colectivă, pentru care se omoară atîta detaşamentul nostru, imitîndu-i, bineînţeles, pe cei mari... M-am săturat de toate..."

Cu vorbele acestea în minte, apăsase pe clanţă, intrase în antreu şi, pe urmă, în sufragerie.

Intrînd în sufragerie, privise la ceas şi cugetase că totuşi întîrziase prea mult la Anton, unde împreună cu Marin jucaseră moara, cu boabe de fasole şi de porumb. Îi bătuse Marin pe amîndoi. Le luase — lui Anton doisprezece lei şi lui Simion douăzeci şi trei.

Mereu îi bătea Marin la moară şi le lua banii la amîndoi.

„La de-astea e foarte priceput Marin, mai socoti Simion. El nu mai merge la şcoală, dar nu e prost de loc. Ştie atîtea lucruri! Dacă vrea, te bagă şi te scoate oricînd din cofă, cum spune tuşa Stanca, îngrijitoarea şcolii, despre el."

Ceea ce îl nelinişteşte totuşi, pe cînd îşi mănîncă friptura rece de pui, este că tatăl său — altminteri vorbăreţ şi vesel, şi căruia îi plăcea să povestească la masă fel de fel de întîmplări şi să arate fel de fel de soluţii găsite pentru lecuirea bolnavilor săi — acum tace.

Şi-a băut ceaiul de tei. Fumează o altă pipă, şi tace.

Mai curios este că şi mama tace.

Nici lui nu-i spun vreun cuvînt. Nici între ei nu-şi vorbesc. Iar mama şi tatăl lui se înţeleg atît de bine! Cînd se întîlnesc şi stau de vorbă împreună, răspîndesc numai voie bună. Şi acum tac... De ce nu-l întreabă nimic? Ei ştiu că a lipsit de la şcoală! De ce măcar nu-i fac o observaţie cît de mică?

Simion gîndeşte că totuşi, de data asta, se pare că lucrurile stau mai rău decît rîndul trecut, cînd a venit tovarăşul diriginte la ei.

Ceasul a bătut nouă şi jumătate. Cina s-a terminat.

Simion se ridică de la masă:

— Eu mă duc să mă culc... Noapte bună.

— Noapte bună ! se aude glasul îngheţat al doctorului. Însă vreau să ştii, Simioane, că mîine viu la şcoală, să-ţi iau notele şi absenţele nemotivate. După aceea vom avea de discutat mai amănunţit o anumită problemă...

Mama se uită spre băiat cu o privire dojenitoare, şi Simion băgă de seamă că ochii ei sînt puţin înceţoşaţi de lacrimi.

Ca şi cum totul ar fi fost în cea mai deplină ordine, Simion îi răspunse, însă cu un glas pe care îl simţi că nu e al lui :

— Bine, tată... Vino...

Tuşa Lixanta, la auzul acestor cuvinte, se opri în uşă, cu mîinile amîndouă împreunate. Acesta este gestul ei cînd se miră mult de ceva. Se uită nedumerită la doctorul Şerb, atît de tăcut astă-seară, şi la lacrimile din ochii soţiei sale.

Simion ieşi.

Din odaia lui priveşte acum pe fereastră, spre partea de jos a satului, unde ştie că este casa Mihaelei. Ameninţă cu pumnul într-acolo : „Degeaba. Tot ce faci e degeaba... Nu mă sperii de tine. Să ştii... să ştii... Poţi să mai vii de zece ori la tata... şi la mama..."

Prin minte îi trecu chipul înlăcrămat al mamei. Un moment se înduioşă. Dar imediat se înverşună din nou pe Mihaela : „Din cauza ta m-au criticat în adunarea de detaşament... Şi pentru că m-au criticat, am lipsit azi din nou de la şcoală, îşi căută el o scuză. Şi tot tu vii să mă reclami părinţilor ? Lasă că te-nvăţ eu minte... Trebuie să găsesc, împreună cu Anton şi cu Marin, ceva, să-ţi vin de hac... să te fac de rîs... să te saturi să mai iei locul băieţilor ca preşedintă în detaşament. Am să mă răzbun pe tine şi... prin tine... pe tot detaşamentul, care te-a ales în locul meu. Lasă c-am să văd eu ce-i de făcut !"

Mai făcu o dată cu pumnul spre locul unde ştia că este casa Mihaelei. Se întoarse de la fereastră. Îşi aprinse lămpiţa de pe măsuţă. Cărţile erau în

faţa lui învălmă nînă aici. Dar Simion nu are drep-
doua zi. Iar mîin nici satul şi nici gospodăria co-
va veni tata la şco ză părinţii şi fraţii noştri. Gos-
de ocupat o fi, cînd mîinile lor, şi nouă, celorlalte.
Se aşeză la măsuţă ... ografia. A doua zi trebuia să fie ascultat. Începu să citească. Dar literele îi scăpau de sub ochi, ca nişte şopîrle. Privi harta. Liniile parcă se răsuceau, şi nu putea să se concentreze cîtuşi de puţin.

Îşi sprijini obrazul în palmă şi, ca pe o pînză de cinematograf, îşi revăzu şi el în minte ce făcuse în ziua aceea.

De dimineaţă se sculase cam tîrziu.

Tatăl şi mama erau plecaţi încă din zori, mama la sectorul zootehnic al gospodăriei colective, tatăl, ca să îngrijească pe ciobanul de pe munte.

Tuşa Lixanta îi adusese ceaiul în sufragerie.

— Simion, ai să întîrzii de la şcoală, îi atrăsese ea atenţia. Am văzut-o adineauri pe Mihaela întorcîndu-se de la moş Laurenţiu. Tu nu pleci ?

— Plec imediat, mătuşă, îi răspunsese el, şi, în gînd, îşi adăugase : „Tot Mihaela... Mihaela... M-am săturat să mi se tot dea Mihaela ca exemplu... O urăsc... o urăsc“...

Îşi îndesase pe cap şapca, fiindcă sus, pe munte, unde avea el intenţia să chiulească, este foarte rece. Îşi luase şi ghiozdanul, dar fără să pună înăuntru nici o carte. Îşi luase ghiozdanul mai mult ca să aibă unde să vîre vreo pasăre, dacă s-a prins în curse, vreo şopîrlă fără coadă, pietre colorate sau flori. Şi apoi, ca să creadă lumea care-l vede pe şosea că merge spre şcoală.

Se dusese apoi în sufragerie şi îşi băuse ceaiul, stînd în picioare, lîngă masă.

Mai ascunsese două felii de pîine cu dulceaţă, puse una peste alta, ca să nu-i murdărească ghiozdanul.

— Eu mă duc să mă culc... No… …it pentru Anton

— Noapte bună ! se aude glasul … se întîlnească şi

rului. Însă vreau să ştii, Simioar…

şcoală, să-ţi iau notele şi ab…

…upă aceea vom avea de disc… mai dea, la plecare,

bună ziua casei…

A ieşit pe poartă şi a luat-o întîi cuminte, la dreapta, ca şi cum s-ar fi dus, ca toţi ceilalţi copii, la şcoală.

Dar cum a ajuns la cotitură, a şi ţîşnit, cu pas întins, pe uliţa ce duce către valea Făgeţicăi.

Uliţa este destul de largă, nu cum era înainte, căci are acum casele aliniate, ca nişte soldaţi la paradă. Casele sînt aproape toate noi, învelite cu ţiglă roşie, şi cele mai multe au deasupra prăjini, de care sînt prinse antenele de radio. Ultima, pe stînga, este casa pădurarului Muşat. Casă din cărămidă, cu pridvor înalt şi cocoşel de vînt, făcut din tablă vopsită cu verde pe creasta acoperişului. De departe casa se vede arătoasă, însă cînd te apropii vezi că este neîngrijită, că îi lipseşte o mînă cu dragoste de gospodar.

Pădurarul lipseşte cu săptămînile. Anton mamă nu are. Mama lui e plecată în satul vecin, Siliştea. S-a despărţit de tatăl său. Şi Anton e singur. Iar Anton e foarte neglijent. Cum e la şcoală, aşa e şi acasă. Pe primele două trimestre e corijent la trei materii.

La adunarea pionierească, alaltăieri, i-au... judecat pe amîndoi. Pe Anton că nu învaţă şi se poartă urît cu fetele — pe Melania, presedinta lui de grupă, a insultat-o rău ; şi că strică bunul obştesc : zgîrie băncile şi pereţii. Şi pe Simion, că lipseşte, nu ia parte la nici o acţiune pionierească şi... dispreţuieşte satul şi gospodăria colectivă.

Pionierii l-au criticat aspru de tot. Mai ţine şi acum minte cuvintele lor :

— Simion se laudă că vrea să se facă medic de oraş, nu ca tatăl lui, de... ţară. Şi că are o mătuşă la Timişoara, pe... tanti Laura, sora tatălui său, care îi va dărui casa ei, şi el o să fie grozav... De asta pretinde că nu ia parte la acţiunile noastre. Mă rog, n-are decît să plece unde vrea, ziceau ei. Nu este

nimeni silit să rămînă aici. Dar Simion nu are dreptul să dispreţuiască nici satul şi nici gospodăria colectivă, unde lucrează părinţii şi fraţii noştri. Gospodăria au ridicat-o cu mîinile lor, şi nouă, celorlalţi pionieri din detaşament, ne este dragă, că şi noi vom munci odată aici...

Şi l-au frecat, şi l-au frecat... numai cu chestii dintr-astea.

— De fapt, în felul acesta, îşi dispreţuieşte chiar tatăl, care este medic de sat, l-a condamnat şi Ionică Medrea cu vorba lui rară şi pretenţioasă.

— Să-i fie ruşine, s-a repezit Ghiura, nestăpînit ca întotdeauna.

— O fi Timişoara frumoasă, cu străzi, cu tramvaie, cu săli de concerte, cum ne-o descrie Simion, dar e făcută de alţii, nu de el. Alţii au muncit ca Timişoara să ajungă atît de frumoasă, şi cine a muncit are dreptul să se bucure de ea. Noi vrem să facem ca prin munca noastră, cînd om fi mari, să ajungă şi satul nostru la fel de mîndru ca Timişoara, l-a împuns cu vorba şi Livia, preşedinta lui de grupă.

— Asta însă depinde de noi. Cu pionieri ca Simion, care dispreţuieşte satul şi munca în colectivă, nu o să ajungă niciodată astfel, s-a repezit în cele din urmă Eugen Melinte.

Mihaela la început a tăcut, însă Simion a simţit-o tot timpul sfredelindu-l cu privirea. Şi pe ea o urăşte cel mai mult. Anul trecut a fost el preşedintele detaşamentului întîi. Dar pionierii l-au criticat pentru lipsă de iniţiativă şi au ales-o anul acesta pe ea. Şi pe el nu l-au ales nici măcar preşedinte de grupă, un preşedinte de grupă oarecare... Au ales-o pe Livia. Au ales-o şi pe Melania. Numai fete. De ce numai fete ? Mihaela le-a uneltit pe toate. E o prefăcută şi o vicleană.

Atîta a spus şi ea, la urmă, cînd să se termine adunarea şi s-au tras concluziile :

— Nu ştiu cine i-a băgat lui Simion fumurile astea în cap ; dar trebuie să i le risipim...

Auzi ? Să i le risipească ! Cine ? Ea ? Dar cine este ea ? Şi ce înseamnă fumuri ? Anul trecut, pe vară, Simion s-a dus la mătuşă-sa, la Timişoara. Mătuşa Laura este sora tatălui său. Ea a fost măritată cu un negustor. Negustorul a murit. Tanti Laura nu are copii. Este singură. În schimb are o casă. Cînd tatăl şi cu mama sa au cerut să fie trimişi să muncească la sat, mătuşa Laura s-a împotrivit. De ce să plece din oraş ? Îi era urît să rămînă singură. Acum vrea să-l aducă pe Simion lîngă ea. Să aibă măcar nepotul la Timişoara, dacă nu şi-a putut păstra fratele şi cumnata.

— Ai să te muţi la mine, îl mîngîia ea pe Simion, în vara trecută, cînd se plimbau împreună pe stradă. Uite ce frumos este la oraş. Ai să te faci doctor şi ai să fii... un domn mare, aici, la Timişoara.

Lui Simion tare mult i-a plăcut oraşul, tanti Laura şi cuvintele ei. Astfel încît s-a hotărît. Va merge la oraş. Satul nu-l mai interesează. Şi, dacă nu mai e nici preşedinte de detaşament, nu-l mai interesează nici atît. Pionierii nu-l iubesc ? Nu-i mai iubeşte nici el.

Ce ? Să ia parte la acţiuni în sprijinul satului şi al gospodăriei colective, ca să le facă glorie fetelor, Mihaelei şi Liviei ? Nici nu se gîndeşte la aşa ceva. El o să trăiască numai la oraş. Mai e puţin, şi o să plece pentru totdeauna din sat.

Singurul care-i dă dreptate dintre colegii săi de şcoală e Anton. Şi el are necaz pe fete. El are din altă pricină. Dar are. Nici el nu le poate suferi, nici pe Mihaela, nici pe Livia, şi mai ales pe Melania. Nu-l poate suferi nici pe Ionică Medrea, care este un bun preşedinte de unitate şi fruntaş la învăţătură pe şcoală, dar este plicticos ca o zi de ploaie, cînd eşti nevoit să stai în casă şi să priveşti pe geam, muşcîndu-ţi unghiile.

De asta se dusese Simion şi-n dimineaţa aceea la Anton.

El crezuse că nici Anton, după critica făcută ieri în adunare, nu va merge la şcoală şi va rămîne acasă. Şi or să chiulească împreună pe munte.

Simion revăzu în minte cum a străbătut şoseaua grăbit, să nu întîlnească pe cineva cunoscut, şi s-a apropiat de casa de cărămidă a lui Muşat. S-a urcat pe pridvor şi a ciocănit cu degetul în fereastra înaltă, cu chenar verde :

— Antoane !

Din casă nu i-a venit nici un răspuns.

Simion şi-a întărit vocea şi a bătut cu pumnul în uşă :

— Antoane !... Măi Antoane ! N-auzi ?... Deschide...

Iar nu i-a răspuns nimeni.

„Să ştii că s-o fi dus prostul la şcoală !“ şi-a spus Simion, strîmbîndu-şi buzele. Ori poate o fi la baba Şomoroaga. S-o fi dus la Marin...“

Pe potecuţă-n jos, pe partea dreaptă, se lasă într-o rînă căsuţa Şomoroagii, clădită din lemn şi dată cu humă pe dinafară, învelită cu şindrilă neagră, pe jumătate putrezită.

Este cea mai veche casă din tot satul. Dar cine s-o repare ? Marin, nepotul Şomoroagii ? Marin este un leneş şi jumătate. Are cincisprezece ani, dar nu a terminat decît clasa a cincea, cu chiu, cu vai, căci a rămas mereu repetent. Profesorii l-au adus cu sila la şcoală în fiecare an, şi tot în fiecare an el s-a retras, a fugit sau a rămas repetent.

L-au înscris şi anul acesta, dar degeaba. Şcoala are un cămin pentru copiii din cătunele învecinate. L-au internat în cămin. Dar a fugit şi de-acolo, şi s-a întors în casa Şomoroagii.

Şomoroaga are o pensie de pe urma unui fecior al ei, care a murit în ultimul război mondial. Şi Marin i-o mănîncă. Mănîncă fără să muncească.

Nu au avut ce-i face şi nu au putut să-l schimbe pînă acum nici profesorii, nici pionierii, nici chiar tovarăşul Tiberiu Rusu, secretarul de la U.T.M., care se ţine mereu de capul lui.

Simion, văzînd că nu-l găsește pe Anton la el acasă, s-a îndreptat către căsuța fostei vrăjitoare a satului.

Pădurea se ivește, de lîngă căsuța Șomoroagii, ca un zid negru și răcoros, învăluită în frunzișul verde închis, mustos și plin de cîntecele miilor și zecilor de mii de păsărele, ce viețuiesc înăuntrul ei.

Este mîndria Rumeioarei.

Ca un covor înalt și viu de fagi, de mesteceni, de vinăriță și, mai în sus, de brazi și de molifți, pădurea vine de departe, de peste munții care se saltă în spatele Lățosului ca niște umbre cenușii. Se saltă alene peste văi. Învăluie în desișurile ei muntele Lățosu și se coboară, plină și bogată, pînă în podișul cel mănos al Rumeioarei.

Un fag, semănînd cu un om ce își ține brațele încrucișate la piept, se apleacă peste căsuța Șomoroagii, parcă ar vrea să o apere de frig. Un horn mic și turtit, de tablă ruginită, răsare din acoperișul de șindrilă.

— Marinee!... Măi Marine!... a început să strige și aici Simion, din tufele de bozie, care mărginesc ograda babii.

Dar nici de data asta nu a primit vreun răspuns.

„Ce naibilor, au plecat toți de-acasă?" s-a întrebat el, privind cu atenție ferestruicile de la căsuța babii Șomoroaga.

— Mătușă!... Hei, mătușă! Nici dumneata nu ești acasă?

A sărit pîrleazul scund de lemn dintre bozii și s-a apropiat de căsuță. Nimic și iar nimic.

„Poate or fi plecat amîndoi!" și-a spus Simion și și-a făcut socoteala: „La stîna Oișorului nu cred să se fi dus, că abia acum vreo patru zile l-au prins ciobanii pe Marin la furat caș. Pe Făgețica, la pescuit, nu au plecat, că uite undița ici, sprijinită lîngă ușă. Încolo, unde? La Izvoarele, la peșteră, trebuie să fi plecat, să vadă cursele, dacă nu s-au prins în ele niscai păsărele. Ia, hai, s-o iau și eu spre peșteră. Acolo îi găsesc cu siguranță."

La drept vorbind, ceea ce nu ştia Simion era că baba Şomoroaga fusese acasă. Şedea în dosul casei pe un scăunel şi-şi mulgea capra. Avea o capră cenuşie, cu ochii puţin încrucişaţi şi o bărbiţă galbenă, care behăia într-una, parcă era bolnavă. Îl auzise pe Simion cînd îl strigase pe Marin, dar nu-i răspunsese.

Avea necaz pe Simion, pentru că era băiatul doctorului, deşi doctorul o îngrijea şi pe babă, iar oamenii din sat rîdeau:

— Bine, babă Şomoroaga, înainte ziceai că ne vindeci dumneata pe noi de toate boalele, cu coadă de şarpe pisată, cu supă de păr de broască, şi acum te duci să te-ngrijească doctorul ?...

Baba îşi înghiţea în ea veninul, dar blestema în gînd.

— Să fie... şi să s-aleagă de doctor !... mormăia ea. Că dacă nu venea el, eu eram doftoroaia satului. Ce bine-mi mergea, şi nici nu mai rîdeau oamenii de mine. Ce bine cîştigam !...

Avea necaz pe doctor, avea necaz şi pe Simion, căci era fiul lui.

De aceea, privise numai din dosul casei, ţinîndu-şi capra de bot, să nu behăie, şi urmărise pe Simion, care se urca spre Izvoarele, ca să-i găsească pe Marin sau pe Anton, sau pe amîndoi împreună.

Simion cunoştea bine poteca pe care urcau ei, cînd se duceau la Izvoarele.

Din colţul casei, baba mai făcuse în urma lui Simion semne cu toiagul spre pămînt, rotindu-l mărunt-măruntţel, blestemîndu-l pe băiat să cadă neapărat, în ziua aceea, în vreo prăpastie din munte şi să piară.

Însă Simion nici habar nu avea de blestemele babei Şomoroaga, şi mergea liniştit înainte.

Poteca era umedă. În timpul nopţii plouase. Aşa cum e la munte: aci se înseninează, şi aci plouă.

Acele de brad, vechi, cafenii, care stătuseră în timpul iernii sub zăpadă, făceau să-i lunece mereu, din mers, cînd un picior, cînd celălalt.

O pitulice ciripea pe undeva prin pădure, cu sunete adînci ca de flaut.

Un pui de veveriță țîșni prin fața lui, într-o fulgerare roșie de lumină. Simion se înfioră. În vremea asta încep mistreții să gonească prin munte, schimbîndu-și vizuinile de iarnă cu cele de primăvară.

Nici dacă te întîlnești cu vreo ursoaică nu e bine, mai ales dacă are pui. Crede că îi sînt în primejdie puii și te-atacă. Altfel trece liniștită prin pădure și se preface că nu te vede.

Simion, privindu-și ceasul de la mînă, s-a gîndit: „Acum se intră în ora a doua".

Aveau la ora aceea Romîna. Și Romîna îi plăcea mult. De Romînă îi părea rău. Romîna se dă și la absolvire, și la admiterea în clasa a opta. Și apoi, ce fel de doctor o să fie el, dacă nu va cunoaște literatură? Mama și tatăl lui iubesc literatura. Tatăl său are o mulțime de cărți. Știe pe dinafară versuri. Recită de multe ori, seara la masă, din Coșbuc. Iar mamei îi place cel mai mult și mai mult Eminescu. În închipuire o aude recitînd:

Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă,
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.

„Cum a putut poetul să prindă atît de bine imaginea copacilor din pădure?"

Crengile pădurii fremătau, și lui Simion îi făcea impresia că ele tresar, ca niște ființe vii, sub cîntecele păsărelelor, de care e plină pădurea.

Aici, la peștera Izvoarele, unde a ajuns Simion și unde, de obicei, este locul de întîlnire al lui Anton și Marin, nu se știe de ce se strîng cîrduri întregi de păsărele. Sînt fel și fel de păsărele. Cele mai numeroase sînt cojoaicele. Pe urmă graurii, cu ochișorii lor mereu mirați, cintezele gureșe, ciocănitoarele săltărețe, grangurii cu penele lucitoare, mierlele, muscarii, pitulicile, hulubii sălbatici — gîngurind ca niște copii, turturelele — cu aerul lor

visător, iar în amurg apar din frunzişuri privighetorile, cîntînd ameţitor.

Asta este împărăţia lui Marin. La şcoală nu vrea să meargă, de dormit doarme toată ziua, însă aici, în raiul păsărilor de munte, este în elementul lui.

Peste tot, în sat şi la şcoală, sînt puse placarde: „Ocrotiţi păsărelele din pădure". Dar el nu vrea să ştie de nimic. Prinde păsărelele. Are curse peste tot. Şi le vinde la oraş, în colivii de nuiele făcute de Şomoroaga.

Lîngă fagul acesta gros este o piatră mare, şi sub ea îşi lasă băieţii biletele. Numai ei ştiu taina aceasta.

Simion s-a dus lîngă copac, a dat piatra la o parte, dar sub piatră nu era nici un bilet. Chiar şi laţurile de prins păsărele erau la locul lor. Nu erau întinse.

Deci Anton şi Marin nu veniseră încă în dimineaţa aceea pe acolo.

Un cocoş de munte a dat un strigăt lung şi ascuţit şi a fîlfîit semeţ cu aripile trecînd în zbor peste copaci.

De cînd voia Simion să prindă un asemenea cocoş de munte!

Nu avusese însă niciodată parte de o astfel de pradă.

Marin a prins. Numai că nu împreună cu ei. L-a prins el singur şi l-a mîncat împreună cu baba Şomoroaga, pe ascuns. Vînatul cocoşilor de munte este interzis în luna mai.

Simion s-a mai învîrtit puţin prin poiana de la peşteră, şi nu ştia de ce să se apuce. Era singur şi îi era urît.

Deodată i-a venit un fel de silă pe el însuşi şi pe prietenii lui.

Ceilalţi copii se duc la şcoală. Învaţă bine. Profesorii sînt mulţumiţi. Instructorii de pionieri îi laudă. Şi el umblă lelea, fără nici un rost, prin pădure.

A scos totuşi un creion din buzunar. A rupt o bucăţică de hîrtie din carneţelul pe care îl are în-

totdeauna la el şi a scris un bilet pentru ceilalţi doi, dacă ar mai fi trecut pe acolo:

„Am venit, dar nu am întins laţurile. Simion“.

L-a pus sub piatră. S-a mai plimbat puţin prin poiană şi s-a aşezat lîngă un copac, într-un loc de unde se putea vedea şi valea Făgeţicăi, şi satul.

Aerul tremura uşor în lumina soarelui de primăvară, ca o apă. Un şoim se înşuruba în înălţime, deasupra satului, parcă voia să zboare pînă în soare.

Un brotăcel pictat cu punctişoare portocalii şi cu ochi galbeni-bulbucaţi se rătăcise pînă lîngă el. Rămăsese caraghios, crăcănat şi sprijinit pe lăbuţele din faţă, privindu-l ţintă.

A clipit apoi din ochi şi s-a întors, împiedicîndu-se de un fir de iarbă. S-a răsturnat şi a ţipat: oac!

Speriindu-se de glasul lui ascuţit, şi-a repetat ţipătul: oac! oac!, adică: „Lasă-mă în pace. Să nu te atingi de mine. Mai bine du-te la şcoală, decît să umbli la ceasul acesta ca o haimana fără rost, prin pădure.“

Simion, crezînd că înţelege ce spune brotăcelul, s-a supărat şi a aruncat cu o crenguţă în urma lui.

Acesta nu s-a mai văzut.

Probabil se ascunsese după vreo tufă sau poate numai după vreo frunză lată de brusture.

A privit cerul tremurător şi a simţit că îl apucă un fel de moleşeală. Ochii i s-au închis...

Deodată s-a trezit din somn.

A simţit că îl ia de pe la tălpi cu frig. S-a zgribulit şi şi-a strîns genunchii pînă aproape de gură, dîrdîind.

„Ce oră o fi? s-a întrebat el. Oare o fi trecut Romîna? A privit la ceas. A! Este ora a treia. Acum avem Educaţia fizică“...

A auzit tot atunci din depărtare nişte strigăte de copii, urmate de aplauze puternice. Pesemne acestea l-au trezit.

Şi-a făcut vînt de jos şi a început să îşi mişte braţele, rotindu-şi-le, să se încălzească.

A auzit din nou strigăte și aplauze.

Era limpede că strigătele și aplauzele veneau de la școală.

Dar oare ce s-o fi întîmplat ?

Ca să vadă mai bine, pînă în curtea școlii, a început să se cațere pe trunchiul unui fag. S-a cățărat ca o pisică, pînă a ajuns pe o ramură de sus, care se clătina sub greutatea lui, aproape gata să se frîngă.

În curtea școlii a văzut steagul ridicat pe catarg, pionierii în careu, instructorii de pionieri și oaspeții.

Directorul școlii era în mijlocul careului, lîngă profesorul Gabriș și Tiberiu Rusu, secretarul U.T.M.

Simion și-a pus palmele streașină la ochi.

În fața frontului ieșise Mihaela și raporta ceva instructorului superior de pionieri.

„Tot Mihaela !... Mihaela și Mihaela !... Asta e. Ea trebuie să facă mereu mai pe grozava decît băieții. Ea cu Livia, și cu Melania, bineînțeles și cu Ionică Medrea, care se ia după ele, și cu Ghiura, și cu ceilalți, pentru că, vedeți dumneavoastră, este conducere colectivă !... Și fetele îi duc de nas pe băieți, ba cu moș Laurențiu, ba cu băiatul acela dintr-a cincea care și-a rupt piciorul și îl pregătesc ei acasă, ba cu curățenia satului — ce le-o mai fi venit și cu asta, să facă pe gunoierii satului ! — ba cu colectiva : pomii, pășunile și atîtea altele... Bine că se termină cu școala și o să plec, să scap și de detașamentul ăsta... al fetelor, și de Mihaela lor..." și-a spus Simion în gînd, de acolo, din copacul în care se cățărase.

De jos se auzeau pionierii cîntînd un marș.

Pentru că văzuse destul și mai mult nu îl interesa, a început să se dea înapoi, de pe ramura clătinătoare, pe care se așezase, pînă a ajuns lîngă trunchi. Și-a lăsat precaut un picior pe o ramură mai groasă, de dedesubt. A vrut să cuprindă în brațe trunchiul fagului și să alunece pînă jos. Însă, în aceeași secundă, a auzit o trosnitură suspectă într-un copac, nu prea departe de el.

„Ce poate să fie?“ s-a întrebat Simion, încremenind cu piciorul pe jumătate sprijinit de ramura aceea groasă şi cu ochii cercetînd îngrijorat în toate părţile, să nu sară vreo fiară de undeva.

Gîndul lui era mai mult la rîs.

Privind atent, a zărit sărind, în partea cealaltă a poienii, dintr-un copac, o mogîldeaţă, fără să poată desluşi ce fel de fiinţă era.

„Să fie urs? a cugetat el. Nu se poate! Şi asta pentru simplul fapt că urşii nu sar. Ei se lasă moale la pămînt şi seamănă cu nişte gheme mari de lînă. Să fi fost totuşi rîs! Rîsul sare din copac altfel, ca pisicile, mlădios. Nici nu-l simţi cînd s-a repezit, şi l-ai şi văzut de gîtul unei căprioare, gata să-i sugă sîngele fierbinte. Dar ce-o fi fost atunci?“

Pădurea era liniştită. Frunzele tinere ale fagilor sclipeau sub razele vii ale soarelui, ca şi cum ar fi fost lustruite cu ceară. Izvoarele care ţîşnesc din peşteră îşi sunau dulce şi melodios clopoţeii, grăbindu-se spre întîlnirea cu rîul Făgeţica.

Atenţia i-a fost atrasă de un bărbat, în jurul a patruzeci şi cinci, cincizeci de ani, îmbrăcat în haine ţărăneşti, care se strecura printre copaci.

A mai auzit încă o bufnitură şi, în urma primului bărbat, s-a ivit altul, ceva mai vîrstnic, foarte vînjos, pe cap cu o pălărie verde de vînător.

Aşadar ei fuseseră aceia care făcuseră zgomotul suspect. Nişte oameni obişnuiţi, şi nu nişte fiare, cum socotise el la început. Probabil, atraşi de gălăgia făcută de pionieri, se căţăraseră, la fel ca el, în copaci, să vadă ce s-a întîmplat la şcoală.

Pe el nu-l observaseră, fiindcă dormise la poalele copacului. Iar copacul era lîngă un dîmb, acoperit cu tufe de păducel sălbatic.

Pînă atunci vorbiseră încet, să nu-i poată auzi nimeni, însă acum, încredinţîndu-se că sînt singuri, vorbeau ceva mai tare.

— Ferenţ, i-a spus cel îmbrăcat în haine ţărăneşti bărbatului mai vîrstnic, eu am să stau de pază colea, unde se vede poteca — şi-n jos, şi-n sus. Dacă vine cineva, te fluier ca un graur. E-n regulă?

— În regulă!

Bărbatul îmbrăcat în haine ţărăneşti vorbise ungureşte, însă copiii din satele unde trăiesc, alături de romîni, şi unguri sau germani, cunosc aceste limbi. Simion a înţeles cu uşurinţă cele rostite-n ungureşte.

La auzul acestor vorbe, bărbatul vîrstnic a-ntors capul, şi Simion i-a văzut faţa.

Avea un obraz palid, cu o dungă roşie pe frunte, o mustaţă fumurie, aproape albă, şi nişte ochi reci, albaştri, tăioşi şi umezi, ca ai şerpilor.

— Bine. Tu rămîi aici, i-a poruncit. Ai grijă să nu vină peste mine cineva. Sînt curios dacă a rămas cimentul neatins sau şi-au băgat boturile porcii ăştia de ţărani din Rumeioara. Pentru că pe-aici va trebui să pătrundem. Prin conac nu văd cum...

Cel tînăr i-a făcut cu mîna:

— Du-te... N-ai nici o grijă. Nu e nici ţipenie. Am cercetat eu bine peste tot...

Simion sta nemişcat pe cracă. Din locul unde se găsea, se vedea foarte bine peştera.

Cînd bărbatul mai vîrstnic pătrunse în peşteră, Simion a văzut pereţii ei într-aurindu-se.

Desigur că acesta îşi aprinsese o lanternă, ca să poată găsi „cimentul", despre care vorbise mai înainte.

Celălalt şedea pe o moviliţă, în locul unde se întîlnesc potecile, cea care vine din sus, cu cea care urcă de jos, şi privea mereu, cînd într-o parte, cînd într-alta, să nu-i scape nimic şi nimeni de pe munte.

Lui Simion inima i se făcuse cît un purice:

Ce-or fi căutînd? Cine sînt oamenii aceştia? Şi dacă l-or vedea pîndind de-acolo, de pe cracă, ce-or să spună? Că i-a spionat... că cine ştie ce...

S-a strîns şi mai mult în el.

Tocmai atunci, cel mai în vîrstă a ieşit din peşteră.

— Ulpiule, a glăsuit el în romîneşte, celui în haine ţărăneşti, stingîndu-şi lanterna. Totul e în regulă. Curînd putem intra.

Au pornit după aceea, amîndoi, pe munte, în jos; dar nu pe poteca pe care merg toţi oamenii cinstiţi, ci în curmeziş, sprijinindu-se din mers de trunchiurile copacilor ce li se iveau în cale.

Cel vîrstnic îi povestea ceva celui îmbrăcat în haine ţărăneşti, şi acesta rîdea cu poftă.

Simion şi-a ascuţit urechile, să le poată auzi vorbele, dar vîntul sufla dinspre munte spre sat şi le purta cuvintele într-acolo, încît nu a putut înţelege nimic.

Primul lui gînd a fost să se îndrepte spre peştera Izvoarele, să vadă ce căutase înăuntru bărbatul acela cu ochi de şarpe. Numai că l-a cuprins teama.

„Dar dacă oamenii aceia se întorc şi mă surprind? Şi dacă or fi nişte tîlhari? Or să vrea să mă omoare. Mai bine vin singur sau cu Anton, ori cu Marin, în altă zi, cu o lanternă, şi ne uităm pe îndelete. Oricum, curioasă întîmplare a fost aceasta. Ar fi poate bine să-i urmăresc!"

Cei doi o luaseră la vale.

Simion a sărit din copac şi s-a luat după ei. Însă nu i-a mai putut vedea.

Pieriseră între desişurile pădurii.

„S-ar putea să fie ascunşi pe după tufele astea, a socotit Simion. M-or fi văzut şi vor să ştie ce fac, dacă îi urmăresc cumva!"...

Aşa că s-a hotărît să se retragă şi să pornească şi el, pe potecă, spre stînga, la vale, către sat.

A mers ce-a mers, şi pe la jumătatea drumului spre sat, a auzit un glas răstit:

— Cine-i acolo, măi? Opreşte-te. Tu eşti, Simioane?

Şi în faţa lui s-a pomenit cu Marin, sărind dintr-un desiş de fagi, negricios la chip, sprîncenat, vioi, foarte înalt, cu părul ciufulit.

Ţinea în mînă nişte bucăţi rotunde de fier unite între ele printr-o sîrmă. Şi fiarele acestea aveau pe ele, bătute în nituri, un fel de pînze de ferăstraie, cu dinţi subţiri. Ceva, în orice caz, foarte curios.

Simion nu îşi mai putea lua ochii de la ele.

— Ce sînt astea, Marine?

Marin şi-a scuturat coama de pe cap şi a nechezat mînzeşte :

— De cînd le meşteresc eu, bădică !... Ascultă, bă, Simioane, da' ştii să taci ?

Simion şi-a pus mîna pe inimă, în chip că se obligă, în faţa lui Marin, să fie mut ca peştele :

— Poţi să mă crezi. Am mai spus eu ceva cînd a fost vorba să păstrăm o taină ?

— Nu ! a recunoscut Marin. Aşa e. Ai tăcut şi cînd ne-am apucat de păsărele, şi cînd ne-am dus la peşti... Să taci şi-acum, că dacă nu... şi, ca să nu mai fie altă vorbă, Marin i-a arătat lui Simion pumnul noduros, în semn că asta îl aşteaptă, dacă o să deschidă gura, să-l dea de gol, în ce priveşte taina pe care avea de gînd să i-o destăinuie.

— Uite, Simioane ! i-a lămurit el. Am meşterit aici o cursă pentru căprioare...

— Căprioare ? a icnit Simion. Păi, pentru asta se pedepseşte rău... Ne duce la miliţe. Nu ştii ?

— Taci ! Tu n-auzi ? s-a repezit la el Marin şi l-a luat de guler. Să nu scapi o şoaptă.

Simion a deschis gura să-i răspundă ceva, dar şi-a închis-o repede la loc.

Faţa lui Marin, lucioasă, umedă de sudoare, cu ochii ca nişte tăciuni, părea de nerecunoscut, atîta lăcomie înfăţişa :

— O să prindem căprioare, şi unele o să le vindem... iar altele o să le mîncăm...

Simion s-a scuturat să scape din mîna lui Marin.

— Ori eşti fricos ? l-a săgetat acesta. Spune-mi şi mie dacă eşti fricos !

Simion a dat din cap că nu e, deşi Marin îl cam înfricoşa cu gesturile lui şi cu privirea lacomă pe care o avea.

— Ori, dacă eşti fricos, du-te şi joacă-te cu fetele, a mai rostit Marin şi a scuipat într-o parte, dezgustat.

Aceasta e de altfel insulta cea mai grea pe care o putea azvîrli Marin unui băiat. Mai grea decît o înjurătură. Aşa încît Simion şi-a plecat fruntea, sub povara cuvintelor, în vreme ce Marin, izbind cu

cursa de prins căprioare într-un copac, a mai grăit furios :

— Hai, mişcă... mişcă... Poate te duci şi mă dai de gol : „Uite că Marin a făcut o cursă pentru căprioare... Prindeţi-l pe Marin, care mi-a fost prieten şi pe care eu vi-l vînd. Pentru că aşa e Marin, prost şi bun cu noi toţi, prietenii lui. A mai păţit-o el şi cu alţii. A păţit-o şi cu mine acum..."

Cînd vorbea aşa, avea un fel de glas plîngăreţ, pe care nu-l mai auzise la Marin.

Simion tăcea.

Pe urmă şi-a ridicat fruntea şi a spus :

— Tu ştii, Marine, că eu nu te dau de gol... Dar dacă ne prinde ?

— Pe mine ? s-a mirat Marin, scuipînd în ţărînă. Nu s-a născut ăla să mă prindă pe mine. Numai că tu eşti... domnişor, fecior de doctor, şi mori de frică. Eu ştiu să nu mă tem... De nimic nu mă tem...

— Aşa ? s-a minunat Simion. Atunci vino să-ţi spun şi eu ceva.

S-au aşezat amîndoi la poalele unui mesteacăn, a cărui coajă părea spoită cu var. Florile de sugel răspîndeau în văzduh o mireasmă amăruie, ca de pelin. Petalele lor galbene sticleau printre tufele dese de feriguţe şi de părul maicii-domnului.

Simion şi-a scos şapca de pe cap şi şi-a şters fruntea îmbrobonită de sudoare.

Soarele îşi vărsa, printre frunze, razele sale înflăcărate, deasupra lor, făcînd ca părul lui Marin să pară cioplit din abanos.

— Uite, să vezi... i-a povestit Simion lui Marin ce se întîmplase în dimineaţa aceea lîngă peştera Izvoarele.

Simion credea că Marin o să rămînă trăsnit auzind povestirea lui. A aşteptat un timp să vadă ce impresie a făcut asupra lui Marin. Însă acesta a început să rîdă cu hohote şi l-a bătut pe umăr protector :

— Eşti fricos, Simioane, nu ţi-am spus eu ! Or fi fost niscai ciobani veniţi să vadă peştera. Cîţi nu vin „speţial“ la Rumeioara, s-o vadă !...

— Dar vorbeau de ciment...

— Ei, de „ţiment“, „ţiment“, şi-a ieşit din sărite nepotul Şomoroagii. Oamenii cred că-n peşteră e „ţiment“, pentru că sînt ude pietrele... Lasă, că mîine mergem la peşteră şi ne uităm. Mai bine să vorbim de căprioare...

Simion a vrut să ştie :

— Unde vrei să le prinzi ?

Ochii lui Marin s-au dilatat. Aproape pe şoptite i-a răspuns :

— În Poiana ielelor...

— Poiana ielelor, ai spus ? Am mai auzit de poiana asta. Dar n-am fost niciodată acolo. Mi se pare că e-n fundul pădurii, pe valea Făgeţicăi.

— Acolo e, a rîs Marin, arătîndu-şi dinţii şi măselele stricate. Acolo ies ielele seara dintr-un cotlon al muntelui şi joacă pînă dimineaţa. Căprioarele se adună să le vadă şi zburdă toată noaptea prin poiană, în jurul ielelor. Una o să se prindă, cu siguranţă, în cursa mea...

Simion rămase pe gînduri :

— Cine mai crede astăzi în iele ? Ielele sînt numai o poveste. Ştiu asta de la mama !

— Aşa ? s-a ridicat Marin de la locul lui. Aşa crezi tu ? Atunci eşti un prost. Bunică-mea, Şomoroaga, cum îi ziceţi voi, ştie mai bine. Ea poate face, Simioane, nişte vrăji... Dacă vrea, pe tine te preface în pisică, sau în căprioară, sau în ce vrea ea...

Simion a început să rîdă acru :

— În pisică, măi ?...

— Şi în pisică, dacă vrea... Aşa că vezi să nu mă superi, că o rog să te prefacă în pisică, sau mai bine, într-un şoarece !...

Marin vorbise atît de convins, încît Simion nu şi-a putut da seama dacă glumeşte sau nu.

Un nor verzui plutea pe cer, ca o plapumă întinsă. Din el au picurat cîţiva stropi, care au sunat sec şi înfundat în ierburi.

Frunzişul copacului a început să şoptească neliniştit. Iarba s-a legănat uşor, de parcă ar fi voit să danseze. Un fluture a nins de sus şi s-a lăsat, cu aripile tremurînde, pe un zbîrciog cu o pălărie lată şi vînătă, lîngă o tufă deasă de păiuş.

— Să ne întoarcem acasă ! a hotărît Marin, cu un ton care nu mai îngăduia nici o împotrivire.

— Să mergem ! s-a învoit Simion.

Marin a pornit înainte, pe un drumeag ştiut numai de el, lăsînd deoparte potecuţa ce şerpuieşte de la peştera Izvoarele pînă la şcoală şi scurtînd mult distanţa pînă în sat.

Vîntul sufla în urma lor, răscolind frunzele.

Şi acum, aşezat la măsuţa lui, în faţă cu cartea de Geografie, din care nu izbuteşte să înţeleagă nici măcar un singur rînd, Simion îşi schimbă mîna pe care îşi sprijină capul.

Din sufragerie, mai aude încă glasul liniştit al tatălui şi zăngănitul farfuriilor şi paharelor spălate în bucătărie de tuşa Lixanta.

Îşi mai aminteşte că după-masă imediat plecase la Anton, să-l întrebe de ce nu a chiulit împreună cu el la pădure şi s-a dus la şcoală.

Anton e un băiat foarte curios.

I-a răspuns scurt că aşa i-a venit lui poftă, să meargă la şcoală — şi s-a dus.

La întrebarea lui Simion, a consimţit însă să-i povestească cele ce se petrecuseră în cursul dimineţii la şcoală : cum au fost scoşi în careu pionierii ; cum s-a citit scrisoarea muncitorilor din Cluj şi li s-au arătat maşinile de plantat cartofi, făcute din fierul vechi strîns de utemişti şi pionieri, în cinstea încheierii colectivizării.

— Grozave maşini ! a spus Anton, cu ochii lucitori, pentru că slăbiciunea lui sînt maşinile ; şi mai ales maşinile agricole.

Anton ar fi vorbit mai mult despre maşini, dar Simion l-a întrerupt şi l-a rugat să-i povestească

ce s-a petrecut mai departe, în curtea şcolii. Iar Anton, cu părere de rău, a părăsit discuţia despre maşini şi i-a arătat cum tovarăşul Tiberiu Rusu a vrut să dea, din partea U.T.M.-ului, un steguleţ detaşamentului fruntaş. Tovarăşul instructor superior Grigore Gabriş a recomandat, în acest scop, detaşamentul întîi, ca fruntaş. Însă detaşamentul, după ce s-a sfătuit cu tovarăşul instructor Vasile Oarcăşu, a refuzat steguleţul, pe motivul... că „sîntem şi noi doi, cu absenţe şi cu note rele, în detaşament", şi-a încheiat Anton, cu un ton rece şi indiferent istorisirea lui.

— Mihaela a raportat? Aşa e? l-a întrebat Simion, numai ca să se afle în treabă, pentru că era sigur de lucrul acesta, şi de altfel o şi văzuse pe Mihaela de pe munte, din copacul în care se urcase, cînd îşi dădea raportul în curtea şcolii.

— Mihaela! Cine alta? a pufnit Anton. Şi şi-a luat angajamentul ca pînă la sfîrşitul anului să cîştige steguleţul, în întrecere cu celelalte detaşamente.

— Ha, ha, ha!... a rîs Simion. Şi-au luat angajamentul pe socoteala noastră? Sînt nişte caraghioşi. Noi să jucăm tontoroiul, ca detaşamentul să se umfle în pene de ce grozavi sînt ei...

— Şi mai ales Mihaela! a pufnit din nou pe nări Anton. Şi toate fetele ei... Pentru fete nici cel mai mic lucru nu-l fac...

— S-o creadă ei!...

— N-au decît să aştepte mult şi bine!...

Aşa s-au întrecut care mai de care, Simion şi Anton, astăzi după-masă, să-şi arate, unul celuilalt, că sînt decişi ca şi de aci înainte să facă numai ce le place, fără să ţină seama de detaşament.

Asta, pînă cînd a venit, la Anton acasă, şi Marin.

Marin, cînd a aflat de ce e vorba, s-a prins cu mîinile de pîntece, atît de tare hohotea.

— Daţi-i naibilor, măi, cu prostiile lor! Parcă de mine nu s-au luat? Nu vin mereu?... Au venit şi directorul, şi profesorii, şi ăştia de la U.T.M. Pînă

şi secretarul de la partid, din sat, Ţugui, a venit. Vedeţi ce... persoană importantă sînt? a desfăcut el mîinile spre Anton şi Marin, ca ei să se convingă ce fel de... persoană importantă este el. Numai că aşa cum au venit, aşa s-au întors. Apăi, că şi bunică-mea — Şomoroaga, cum îi ziceţi voi — îi ia la rost, de rămîn cu gurile căscate. Lasă... lasă, că ştiu eu cum îi spuneţi, a urmat el, la încercarea băieţilor de a protesta, de formă, bineînţeles, că o numesc Şomoroaga pe bunica lui. Dar eu nu mă supăr...

La drept vorbind, Marin nici nu avea de ce să se supere pentru că băieţii o numesc Şomoroaga.

În sat, lumea aproape a şi uitat că bătrîna se numeşte Maria Şomoreanu şi-i spune: Şomoroaga. Aşa-i spun cei bătrîni, care o cunosc încă din vremea cînd era şi doftoroaia şi vrăjitoarea satului.

Copiii, auzindu-i pe cei bătrîni cum o numesc, îi spun şi ei la fel.

— „Să nu mai veniţi prin casa mea! o imită Marin, rîzînd, pe bunică-sa, cu glasul ei piţigăiat, cînd îi dă afară din casă pe cei care vin să-l ia pe el la şcoală. Nepotul meu nu are nevoie să-nveţe... să se ostenească... Are cu ce trăi!"... Şi ţipă la ei, şi-i împinge pe uşă, de nu mai răzbesc cu ea.

Simion şi Anton, ascultîndu-l pe Marin cum o imita pe bunică-sa şi-n vorbe, şi-n gesturi, dînd cu toiagul în pămînt şi tropăind mărunţel prin casă, au rîs de n-au mai putut. Au rîs de s-au înecat. Lui Simion au trebuit să-i aducă un pahar cu apă, ca să se liniştească de-atîta rîs.

Dintr-o dată, Marin a schimbat însă vorba şi i-a întrebat:

— Măi, aveţi bani să jucăm moara? Ai adus bani, Simioane, că ieri mi-ai cîştigat un leu, al naibilor să fii, şi trebuie să mi-l dai-napoi...

Şi au jucat moara, au tot jucat, timpul a trecut iute.

Simion pierduse banii pe care i-a dat ieri mama, ca să-şi cumpere un pix, şi voia să şi-i recîştige.

Astfel s-a făcut că s-a-ntors acasă abia adineauri, cînd a aflat de la Aurel că au venit pionierii și au stat de vorbă cu părinții lui.

Încearcă iar să citească, dar nu poate-nțelege nimic. Se străduiește degeaba.

În cap i se învălmășesc întîmplările zilei : fuga lui de la ore, cele văzute la peșteră, discuția cu Marin despre căprioare, adunarea de la școală, sosirea pionierilor la el acasă și felul cum a decurs astă-seară cina în sufragerie, supărarea tatălui și ochii înlăcrimați ai mamei.

Dar el își pune iarăși întrebarea : Cum să înțeleagă ce citește la Geografie, cînd este atît de necăjit ? Și totul, totul numai din pricina fetelor — și mai ales a Mihaelei — care s-au înscăunat mari și tari în detașament și vin cu fel de fel de inovații.

„Și mîine o să se ducă tata la școală ! îl săgetă iar gîndul. Și eu n-am învățat de loc"...

Vru să citească atent. Se strădui, și iar nu înțelese nimic.

„Și mama ? N-am văzut-o pe mama cu ochii în lacrimi nici cînd a căzut de pe cal, anul trecut, pe munte, cînd s-a dus la stîna de oi, unde venise molima, și și-a frînt glezna, și o durea de nu mai putea. Hm !... Hm !... Dar ce știu ei ? Știu ei cît am suferit eu cînd am fost înlocuit de pionieri, cu Mihaela, din locul de președinte de detașament ? se înduioșă Simion de... suferințele lui. Am fost jignit și... vreau să mă răzbun. Să fac greutăți detașamentului. Să mă răzbun. Să nu se mai împăuneze fetele. Să crape de ciudă Mihaela și Livia !" Și făcu „sîc !", cu pumnii, către fereastră, adică spre locuința Mihaelei. „E și demnitatea mea în joc !" își apără el, în sfîrșit, cauza.

Tot atunci, Simion auzi pașii grei ai tatălui trecînd la el în birou.

„Acum citește pînă în zori. Doarme puțin și pleacă la bolnavii lui. Ce fel de om este și tata ăsta, zău așa ?... reflectă el cu un fel de necaz, dar și

cu admirație. Și mama e la fel. Şi totul, pentru satul ăsta și pentru gospodăria asta colectivă, fir-ar să fie"... trase el concluzia.

Își aplecă din nou ochii peste carte. Se convinse că nu poate citi şi își spuse:

„Ce-o fi o fi! O să văd eu mîine cum mă descurc !"

Stinse lămpița, se dezbrăcă şi se culcă, tocmai cînd ceasul cu clopot de la casa pionierilor suna limpede și grav orele zece.

ÎN VIZITĂ LA ANTON

Anton se trezi din somn buimăcit. Era lungit în patul larg, cu tăblii de lemn înflorate la amîndouă capetele, în care dormeau înainte mama și sora lui mai mică, Ileana.

Prin casă, lucrurile erau date peste cap. Hainele se aflau aruncate în toate părțile, într-o dezordine înspăimîntătoare, pantofii la fel, masa era plină pînă la refuz cu farfurii avînd încă pe ele resturi de mîncare, cu pahare soioase și cu cărți, caiete, creioane și, în plus, se mai afla și o pălărie neagră, de postav, a lui tată-său, o pălărie veche, dar încă bună, pe care o purtase pădurarul Mușat cînd fusese ginere, și despre care nu știa nici Anton cum ajunsese acolo. Poate umblase tată-său cu ea, acum cinci zile, cînd trecuse pe acasă, sau poate, cine știe!...

De afară se auziră strigăte:

— Antoane!... Măi Antoane!... Noi sîntem, măi... Ești acasă?

Anton se ridică din pat, într-o rînă, pe urmă de-a binelea. Sări și lipăi pînă la fereastră pe podelele de lemn. Se uită afară printr-un colț al geamului prăfuit și cu dîre murdare, lăsate de ploaia de ieri.

În curte, lîngă pridvorul înalt de lemn, se găseau cîțiva pionieri, colegi de-ai lui, din clasa a șaptea. Erau Viorel, Ghiura, Pavel, Marcu și Stoienel.

Anton se încruntă:

„Ce caută ăştia aici ? se întrebă el. Să-i fi trimis detaşamentul ? Ori să-i fi trimis tovarăşul instructor Vasile Oarcăşu ?“ Nu prea pare să fie aşa, pentru că din grupa lui nu este nimeni. Ba da, e Stoienel. Atîta. Numai unul este din grupa lui. Dacă erau trimişi din partea detaşamentului, sau chiar de către tovarăşul instructor... să-l ajute, veneau, în primul rînd, pionierii din grupa lui, cum s-a mai întîmplat pe trimestrul al doilea, cînd s-a înfiinţat toată grupa la el acasă şi el nu a vrut să-i primească nici la uşă. Lui nu-i place să fie ajutat de nimeni. Nu-i place să stîrnească mila nimănui, aşa cum i-a răspuns şi profesoarei de Matematică, Victoria Homordeanu, pe care... a apucat-o mila şi a venit la el, din nou, pentru a nu ştiu cîta oară, săptămîna trecută.

I s-a făcut poate milă de el — fiindcă, vezi doamne, nu mai are mamă. Profesoara i-a propus, nici mai mult, nici mai puţin — dacă şi tatăl său e de acord — să vină şi să locuiască la ea. Să-i ţie ea loc de mamă. Să-l îngrijească şi să-l ajute să înveţe mai bine. Deşi ea însăşi mai are doi copii, două fetiţe : una la grădiniţă şi alta în clasa întîi.

A fost chiar obraznic, cînd i-a răspuns că nu are nevoie de mamă. Se simte mai bine singur. Din cauza asta a fugit de la cămin, unde l-au internat de cîteva ori pînă acum cînd diriginta lui, cînd tovarăşul instructor al detaşamentului, Vasile Oarcăşu, la fel ca şi pe Marin.

Nu are nevoie nici de mamă, nici de milă. A avut, dar acum nu mai are. Acum s-a învăţat aşa. Să-l lase în pace şi profesorii, şi profesoarele, şi detaşamentul, pentru că durerea lui şi amarul lui numai el şi le ştie. Nu i le ştie nimeni altul şi nici nu vrea să le spună nimănui altuia. Nici lui tată-său, la care ţine, nu i le spune. Aşa că mai bine să-l creadă rău, la fel de rău ca pe Simion şi Marin, şi chiar mai rău decît ei amîndoi, dacă vor. Să rămînă şi repetent, dacă aşa le place şi aşa merită el ; dar să-l lase în pace.

Iar pe profesoara de Matematică, pe diriginta lui, Victoria Homordeanu, nu poate să o sufere, mai mult decît pe oricine, pentru că i-a arătat mila ei, şi, în felul acesta — cum crede Anton — l-a umilit şi mai mult. L-a făcut să-şi dea seama cît e de singur şi de nenorocit, dacă are nevoie de mila altora, ca să-l ia şi să-l îngrijească şi să-i ţie loc de mamă. Parcă el ar fi un pisic, rătăcit prin pădure, pe care îl poate lua oricine de milă, să nu-l ude ploaia şi să nu-l mănînce fiarele. Nu. El nu e pisic. Nu are nevoie de mila nimănui, cu atît mai mult de mila unei profesoare dirigintă. Iar pe profesoară nu o poate suferi din cauza asta !...

Aşa se gîndeşte Anton, dar pionierii de afară nu se potolesc. Strigă mereu :

— Antoane !... Măi Antoane, ce te faci că nu ne-auzi ?

Deodată cunoscu glasul lui Ghiura :

— Dacă n-o fi el acasă, poate că e tată-său.

— Ia strigaţi-l, măi, pe nea Muşat, îi îndemnă Marcu.

Şi Ghiura, cel mai înfipt, începu să cheme :

— Nea Muşateee !... Nici dumneata nu eşti acasă ?

Însă, ca de obicei, tatăl lui Anton nu era acasă. Aşa că, bineînţeles, nu putea să le răspundă. Iar Anton tăcea ; tăcea mîlc, aşteptîndu-i pe copii să se plictisească de strigat şi să plece.

— Antoane !... Măi Antoane, măi ! strigară şi ceilalţi.

— N-o fi acasă ! îl auzi pe Viorel.

— Sau o fi la Marin !... zise Marcu.

Ghiura, stăruitor cum e, nu se lăsă.

Sări-n pridvor şi se uită în casă, prin fereastra murdară, punîndu-şi palmele streaşină la ochi.

Anton însă se pitise într-un colţ de lîngă uşă, unde nu putea să fie văzut.

— E acasă, măi, se bucură Ghiura, cu vocea lui răsunătoare.

— De unde ştii ? îl întrebă Stoienel, care împreună cu Pavel erau gata să plece spre casa babei Şomoroaga, să-l caute şi pe la Marin.

— Vă spun eu că e acasă !... repetă Ghiura, ridicîndu-şi nasul ascuţit în vînt. Uite-i flanelul aruncat pe speteaza scaunului. Cînd a mai plecat Anton fără flanel ? El poartă flanelul şi vara. Ăsta e obiceiul lui...

„Adevărat, se gîndi Anton. Cum, păcatelor, am uitat să-mi iau flanelul de pe spetează ?"

— Uite-i şi şapca agăţată-n cui ! continuă Ghiura, în timp ce pionierii ceilalţi se întoarseră, se apropiau de fereastră, îşi frecau nasurile de geam şi întăreau cu aprobările lor presupunerile lui Ghiura.

— E aici !... Aici !... Antoane, măi... Deschide uşa...

Văzînd că nu are încotro şi nu-i poate induce în eroare pe copii, Anton folosi altă tactică.

Îşi zburli cu mîna părul, ca şi cum în clipa aceea s-ar fi trezit şi nu ar mai fi avut timp să se pieptene. Îşi făcu ochii mici şi, căscînd şi întinzîndu-şi braţele, aşa cum fac oamenii cînd se deşteaptă din somn, întredeschise uşa şi-i întrebă, făcînd pe miratul :

— Ce vreţi, măi ? Dormeam şi m-aţi trezit din somn... Nu poate omul nici să se odihnească de gălăgia voastră. Ce ? Sînteţi pe cîmp de ţipaţi aşa ?

Ghiura se întoarse către pionierii grămădiţi lîngă uşă şi le arătă cu degetul obrazul, în semn că al lui Anton pare a fi cam groscior :

— Ce ziceţi, tovarăşi pionieri, despre felul cum ne primeşte colegul nostru ? Bună gazdă e ! Nu ?

— Vin colegii la tine în vizită, îl luă la trei păzeşte şi Viorel, şi tu numai că nu ne-njuri şi nu ne dai cu piciorul...

— Vă iau aşa, pentru că ştiu e de ce. Ştiu de unde veniţi. Veniţi din partea detaşamentului, să... mă ajutaţi pe ultimul trimestru şi să nu rămîn repetent, rosti el batjocoritor.

— Noi ? făcu ochii mari Ghiura, luîndu-şi o mutră hazlie. Eşti cam... şi-i arătă cu mîna o mo-

rişcă imaginară, care s-ar fi învîrtit, chipurile, în capul lui Anton. Vrabia mălai visează. Detaşamentului numai de tine nu-i arde acum, cînd fiecare ne gîndim la situaţia noastră...

— Şi apoi socoteşte, îi arătă pe degete Viorel. Întîi: grija ta vrei s-o aibă întreg detaşamentul? Nu. Ci grupa, decretă el. Al doilea: afară de Stoienel, vezi tu pe cineva din grupa ta? Al treilea: preşedinta grupei tale e Melania. Şi — se uită el în jur — o vezi tu undeva pe Melania?

— Şi chiar dacă ar fi, glumi Marcu, ce-avem noi cu ea? Noi am venit pentru altceva...

Anton rămase puţin pe gînduri, descumpănit, cu braţele încrucişate şi buza de jos lăsată. Lucrurile erau chiar aşa cum le înfăţişau băieţii.

Încă morocănos, dar începînd să se îmblînzească, Anton, din pragul uşii, tot îi mai cerceta:

— Atunci de ce-aţi venit la mine aşa, netamnesam? V-am poftit eu?

— Haide, măi, să lăsăm gluma, luă cuvîntul Stoienel, adresîndu-se băieţilor cu care venise, şi să-i spunem de ce e vorba. Că pierdem vremea de pomană...

— De ce e vorba? vru să ştie Anton.

— Uite, măi, noi ne-apucasem de-nvăţat, îi explică Ghiura. Eram la Viorel. Mîine, ştii că avem oră de Maşini agricole, şi lecţia este destul de grea. Am învăţat ce-am învăţat, şi ne-am încurcat la maşinile prăşitoare. Ce să facem? Marcu zicea să ne ducem la Melania, preşedinta ta de grupă, că ea cunoaşte materia bine la Maşini...

— Dar Pavel, care ştii că s-a certat zilele trecute cu Melania, de la mingea de volei, nu a fost de acord, îl completă Viorel.

— Nu am fost de acord, nu numai pentru că m-am certat eu cu ea. Dar, ascultă, măi, cum era să mergem cinci băieţi la o fată, să ne înveţe ea la Maşini? Ce adică, să-i arătăm că nu ne pricepem atîţia băieţi cît ea, o fată?

— Aşa e! fu de acord Anton. De cîte ori nu v-am spus eu asta? Aţi ajuns să vedeţi şi voi că nu mai

trebuie să vă căciuliţi atît la fete. Eu le cunosc mai bine cîte parale fac.

Ghiura dete din cap, adică are dreptate în chestia asta Anton.

— Încît, urmă Stoienel, lui Pavel i-a venit ideea să ne coborîm la tine...

Anton îşi roti ochii spre Stoienel:

— La mine? Pentru ce?

— Păi... am dori să te întrebăm pe tine... dacă vrei să ne ajuţi... la Maşinile agricole.

Anton rămase trăsnit:

— Cine să vă ajute, eu? Îi veni să rîdă şi chiar rîse amar: Tocmai eu să vă ajut? Codaşul detaşamentului? Glasul îi tremură: Ce pot eu să vă ajut? Voi, fruntaşi!... Ha, ha, ha... Glumiţi...

— Nu glumim, îl încredinţă Viorel.

Anton se întorsese, gata să intre în odaie şi să le închidă uşa în nas.

— Nu vrei? se mîhni Viorel. Hai, măi, să mergem, îi chemă pe ceilalţi. Aşa e Anton. Ăsta să te vadă că mori în drum şi nu te-ajută. Dacă are el note rele la unele materii, de ce să ne-ajute pe noi să luăm note bune la Maşini?

— Să mergem la Melania. Ce să facem altceva? O fi ea fată, dar dacă Anton nu vrea să ne ajute, fu de aceeaşi părere Ghiura. Deşi, vorba aia, Anton chiar dacă are note rele la alte materii, dar la Maşini e cel mai bun din clasă. Îl taie şi pe Ionică Medrea...

Băieţii erau încă în pridvor. În sufletul lui Anton se da o luptă grea.

„Să fie chiar aşa? se întreba el, privind încă încruntat spre colegii săi. Simt ei cu adevărat nevoia să-i ajut eu?"

— Staţi puţin, le grăi Anton băieţilor, hotărîndu-se. Viu acum...

Intră repede în casă, trăgînd uşa după el. Întinse pătura peste aşternuturile murdare şi răvăşite. Îşi luă flanela de pe spătarul scaunului, o îmbrăcă şi îşi căută pantofii.

„Unde naiba or fi?“ scrută el cu privirea prin toate unghierele, pentru că nu avea în picioare decît nişte ciorapi de bumbac vărgaţi şi rupţi ferfeniţă la tălpi şi călcîie.

Găsi un pantof pe fereastră, tîrîndu-şi şiretul murdar de-a lungul pervazului. Celălalt se afla trîntit într-o rînă, lîngă făraş şi mătură.

Aşa se descalţă Anton. Îşi aruncă pantofii pe unde se nimereşte şi se culcă îmbrăcat, la fel cum merge la şcoală.

Luă pieptenul, care fusese vecinul pantofului pe fereastră. Se duse la oglindă şi începu să-şi pieptene părul lăţos.

Oglinda cu rama poleită fusese înainte a mamei. Mamei îi plăcea foarte mult să se îngrijească şi să se pieptene, privindu-se în oglinda asta.

Parcă o vede şi acum pe mama în faţa ochilor, despletindu-şi seara părul negru şi bogat şi pieptenîndu-se cu grijă.

Numai că mama a plecat. A plecat la Siliştea. Anton nu a mai văzut-o, deşi în martie s-a împlinit anul de cînd au plecat mama şi sora lui, Ileana.

Atunci l-a sărutat mama pe obraz pentru ultima oară şi i-a spus că pleacă la Siliştea, împreună cu Ileana.

— Nu mai pot îndura viaţa alături de tatăl tău, i s-a plîns ea, şi mă duc la bunica. Te-aş lua şi pe tine, dar nu vreau să-l lăsăm pe tata prea singur...

Bunica — cum a aflat Anton mai tîrziu — aranjase cu un om din Siliştea să vină cu o căruţă şi s-o ia pe mama.

Uite, îşi aduce aminte ca astăzi cînd a venit omul din Siliştea cu o căruţă, la care erau înhămaţi doi cai. Un cal era bălan şi altul murg. Omul purta un cojocel de miel şi o căciulă ţuguiată. Caii tropăiau în faţa casei, struniţi bine de mîna omului trimis de bunica din Siliştea.

Mama nu şi-a luat cu ea decît o bocceluţă, în care pusese cîteva lucruşoare. Încolo a lăsat în casă tot ce agonisise împreună cu tata, de cînd s-au luat. Şi-a pus pe umeri broboada veche, cenuşie, pe care

o purta iarna. A luat-o de mînă pe sora lui mai mică, pe Ileana. Se înţeleseseră amîndouă să plece la bunica, la Siliştea. Asta l-a durut pe Anton mai mult decît orice, că a plecat şi Ileana.

Omul o zorea pe mama :

— Haide, grăbeşte-te, că se întunecă.

Poate că omul se gîndea să nu se întoarcă cumva tata atunci şi s-o păţească, pentru că le lua cu el pe mama şi pe Ileana.

Numai că mama îşi găsea pricină să zăbovească. Mai punea un lucru la loc. Se uita în bocceluţă. Îl săruta pe el.

Vecinii ieşiseră pe la porţi şi priveau, dîndu-şi cu coatele, cum îi părăseşte mama şi sora lui pe el şi pe tata.

Şi Şomoroaga se uita, morfolind sămînţă de floarea-soarelui în gura văduvă de dinţi.

Mama s-a îndreptat către vecinii de la porţi şi le-a rostit, după cuviinţă :

— Rămîneţi sănătoşi, oameni buni şi vecini. Şi să ştiţi — eu dacă plec nu o fac cu inima uşoară. Voi judecaţi-mă cum vreţi. Dar dacă o să vă gîndiţi bine, o să-mi daţi dreptate...

Vecinii i-au răspuns :

— Mergi sănătoasă. Fiecare le ştie mai bine pe-ale lui decît pe-ale altora. Noi nu vrem să te judecăm în nici un chip.

Numai Şomoroaga a tăcut, morfolindu-şi mai departe seminţele de floarea-soarelui în gingiile ştirbe.

Anton le-a condus pe mama şi pe Ileana la căruţă. Le-a ajutat să se urce şi le-a întins bocceaua.

Numai cînd omul acela trimis de bunica a tras de hăţuri, a întrebat-o pe mama, sughiţînd :

— Mamă, nu te mai întorci niciodată la noi ?

Mama şi-a întors fruntea în partea cealaltă.

— Ai să înţelegi cînd ai să fii mai mare ! a suspinat ea. Rămîi cu bine, feciorul meu.

— Şi tata ce-o să zică, mamă ? a mai îngînat el.

La auzul acestor cuvinte, s-a întors spre el omul cu căciula ţuguiată, ţintindu-l cu o căutătură urîtă, şi i-a răspuns în locul mamei :

— Să-i spui lui taică-tău că mamii i s-a urît de viaţa pe care a dus-o cu el. Şi nu se mai întoarce. Dar tu poţi să vii oricînd la mama şi la soră-ta, să le vezi, la bunica...

— Las-o măcar pe Ileana cu noi, s-a mai rugat de mama, fără să se uite spre omul cu căciula ţuguiată.

Însă Ileana s-a strîns lîngă mama şi a zis că nici ea nu rămîne cu tata, că stă numai încruntat. Da' mama e bună şi o mîngîie.

Omul cu căciula ţuguiată, plictisit de atîta vorbă, a izbit în cai cu biciul. Caii au început să alerge buimaci, tîrînd după ei căruţa pe uliţă.

Izbitura de bici parcă nu a lovit caii, parcă l-a lovit pe el în inimă. Şi uruitul roţilor pe uliţă i-a sunat, şi îi sună, din clipa aceea, în urechi.

Aşa s-a dus mama şi i-a lăsat singuri.

Toate acestea îi vin în minte lui Anton, în vreme ce băieţii aşteaptă afară, iar el îşi piaptănă părul încurcat, privindu-se în oglinda mamei.

Cînd s-a întors acasă, peste două zile, tată-său, Ion, Anton i-a povestit de-a fir-a-păr ce se întîmplase în lipsa lui.

Tata s-a dus lîngă fereastră şi a privit afară. Ferestrele erau curate şi se vedea bine prin ele, pentru că fuseseră spălate de mama în ziua cînd plecase de acasă.

Ţine minte că, uitîndu-se la tată-său, i-a văzut vinele gîtului negre şi îngroşate, ca nişte şerpi, alunecîndu-i în lungul grumazului.

Se sprijinise de fereastră să nu cadă. Se clătina ca Pandele beţivul, cînd se întoarce seara ameţit acasă.

Atîta că tata nu era beat. Fusese vestea prea grea şi prea venită pe neaşteptate.

— Măi Antoane, i-a spus el, cînd şi-a venit în fire, după izbitura aceea. Să nu fii supărat şi să ştii că mama a avut dreptate să plece de la mine. Mă mir că nu m-a părăsit mai de mult...

S-a aşezat pe scăunel, lîngă sobă, duhănind dintr-o ţigară răsucită în foiţă de ziar. Din bocanci i se

strecurau pe podele pîrîiaşe de apă noroioasă, pentru că afară era vreme urîtă, cu un fel de zăpadă-ploaie, cum se întîmplă în luna martie, la munte.

Cu glasul domol, tata i-a povestit cum a plecat el la război, şi cum s-a întors lovit de două gloanţe, unul în piept şi altul în cap. Doctorii singuri, la spital, se mirau cum de a scăpat cu viaţă.

Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar glontele din cap i-a schimbat firea. S-a făcut mohorît. Nu-i mai plăcea să stea de vorbă cu oamenii. Nu-i mai plăcea să petreacă. Nu mai rîdea.

Au vrut să-i dea o pensie ; dar el nu a primit. Voia să muncească. Era încă tînăr. Înainte de război fusese tăietor de lemne în pădurile contelui. Acum pădurile erau ale poporului. A cerut să fie numit pădurar. A stăruit la Sfatul popular, şi l-au numit. Pe urmă s-a însurat. A luat de nevastă pe mama. Mama era o fetişcană rumenă şi veselă. Rîdea toată ziua. Cînd se întorcea tata de la pădure o auzea de departe cum cînta, trebăluind prin casă sau prin ogradă.

Mai tîrziu au venit şi copiii : Anton şi Ileana.

Din munca lui de pădurar şi-au strîns bani. Şi-au făcut casă nouă.

Dar ce folos ?

Firea lui rămăsese tot urîcioasă, ca a urşilor.

Pleca în pădure ziua şi nu se întorcea decît noaptea. Alteori lipsea, ca şi acum, cu săptămînile.

Are în pădure colibe de crengi şi îi place să rămînă acolo, să nu fie nevoit să stea de vorbă cu nimeni.

Afurisită boală ! Doctorul Şerb i-a spus că ar trebui să se interneze la spital. Acum sînt metode noi şi s-ar putea vindeca.

Şi cînd se întorcea acasă tăcea mereu. Mama îi vorbea, şi el tăcea. Iar ea, sărmana, femeie tînără şi plină de viaţă, ar fi vrut să mai petreacă. Să mai meargă la o horă, la o nuntă. El, aş !... Băga capul în pămînt şi nu-i răspundea, nici să-l pici cu ceară.

Din cauza asta, lucrurile au mers cum nu trebuie. Mama s-a săturat şi a plecat.

— Noi s-o înţelegem, Antoane, şi să nu ne supărăm ! Tu du-te pe la mama din cînd în cînd. O vezi şi pe Ileana. Pe mine n-or să vrea să mă mai vadă nici una dintre ele ! a încheiat tatăl cu ochii ţintă în focul din sobă, duhănind din ţigara lui groasă.

— Dacă nu vor să te vadă pe tine, tată, nu mă duc nici eu ! a glăsuit Anton.

Şi Anton s-a ţinut de cuvînt. Deşi a trecut anul în martie, deşi i-au trimis vorbă din Siliştea, şi mama, şi Ileana, şi bunica, să vină pe la ele, n-a vrut să se ducă.

Inima i s-a înnegrit şi lui, ca şi lui tată-său, şi s-a făcut nesuferit cu toată lumea.

Mai ales cu fetele se poartă urît :

— Sînteţi nişte trădătoare ! le strigă el, gîndindu-se la sora lui, Ileana.

Alteori le spune vorbe urîte pe uliţă, le trage de păr, le înghionteşte prin colţuri.

I se pare că aşa se răzbună, pentru că el şi tată-său au fost părăsiţi de mama şi de Ileana.

Părinţii fetelor, încai, nu au ochi să-l vadă pe Anton. Mereu vin pe la şcoală, reclamă sau se plîng pădurarului Muşat.

Pădurarul, şi-aşa destul de necăjit, se amărăşte mai rău.

Se gîndeşte că numai el şi firea lui sînt de vină de ce s-a întîmplat şi cu nevastă-sa, şi cu fata, şi acum cu Anton.

Cînd vine acasă, îi mormăie ceva lui Anton, să se poarte mai frumos, şi asta e tot.

Anton însă nu se poate schimba. Pe fete are o ciudă nemaipomenită.

La începutul anului şcolar a fost aleasă Melania ca preşedintă a grupei de pionieri, din care face şi el parte. Anton s-a împotrivit. A spus că lui nu-i place să facă parte dintr-o grupă de pionieri condusă de o fată. Şi mai rău s-a necăjit cînd a fost aleasă, în locul lui Simion, Mihaela, preşedintă a detaşamentului întîi.

S-a necăjit. A ţipat, dar nu a putut să schimbe nimic.

Asta l-a supărat la culme.

— Cine a mai pomenit să fie aleasă o fată președintă de detașament? Se duce detașamentul de rîpă. Fetele sînt prefăcute și mincinoase! a pledat el tuturor contra Mihaelei, a Melaniei și a Liviei, care fusese și ea aleasă președintă a grupei întîi, din care face parte Simion.

În acest fel s-a împrietenit el cu Simion. Asta îi unește. Ura contra Mihaelei și contra celorlalte fete, fiindcă ele au primit munci de răspundere în detașamentul întîi de pionieri.

Așa s-a înrăit din ce în ce mai mult.

Profesoara de Romînă și profesoara de Chimie l-au mustrat, una în clasă, alta în cadrul unei adunări pionierești, pentru felul cum se poartă cu colegele lui.

Anton și-a spus:

„Aha! Uite cum țin cu fetele. Nici ele nu sînt mai bune"... și nu a mai vrut să învețe nici la Chimie, nici la Romînă.

Profesoara de Matematică, Victoria Homordeanu, diriginta clasei a VII-a B, în care învață el, l-a înghesuit mereu cu grija și cu mila ei. Întîi — împreună cu profesorul Oarcășu — l-a obligat să intre în căminul școlii, sub pretextul că nu e îngrijit de nimeni acasă, pe urmă a vrut să-i ție ea loc de mamă.

„Din prefăcătorie, ca să mă umilească, face toate astea! E îndemnată de fete!" s-a gîndit el. Și, scîrbit și în semn de protest, a început să nu mai învețe nici la Matematică.

Nu a mai învățat decît la unele materii: la Geografie, Naturale, Fizică și Cunoștințe agricole. Cel mai mult îi plac Cunoștințele agricole. Iar din materia de Cunoștințe agricole, slăbiciunea lui este să învețe la Mașini. Mașinile agricole.

Slăbiciunea lui este mai ales practica în atelierul mecanic al colectivei. Pe Anton se bizuie moș Georg Roth, mecanicul colectivei.

Cînd vine clasa lui la practică, moș Roth îl cheamă lîngă el:

— Antoane, ţine şaiba... strînge şurubul... răsuceşte manivela. Lăsaţi-l pe Anton. El ştie cel mai bine să lucreze la maşini...

Iar Anton se prăpădeşte de plăcere. Visul lui este să ajungă mecanic ca moş Roth.

Moş Roth îi ţine partea întotdeauna cînd e vorbit de rău :

— Are el neajunsuri ! mormăie bătrînul. S-o fi înrăit. Dar e băiat de ispravă. Mîinile lui sînt nişte spiriduşi. Îi dai să-ţi facă ceva — ainţ, ţvai... ţi-a şi reparat orice, ca un om mare. Îi plac tare mult maşinile. Din ăsta iese un mecanic fain pentru colectiva noastră...

Nici la teorie, la Cunoştinţele agricole, pe care le studiază tot cu profesorul Grigore Gabriş, Anton nu este mai prejos.

Profesorul Grigore Gabriş spune că Anton nu are egal în şcoală la Cunoştinţele agricole.

Din pricina aceasta îi tolerează atîtea, nădăjduind probabil mereu că o să se îndrepte.

Acum băieţii au venit la Anton să-i ajute. Aşadar tot mai este bun de ceva. Dacă-i ajută nu pierde nimic. Şi toţi sînt băieţi buni : Pavel, Ghiura, Viorel şi Stoienel. Iar de Marcu ce să mai spună ? L-a ajutat şi el pe Anton şi l-a scăpat într-o bătaie, cînd au sărit mai mulţi copii asupra lui, fiindcă-i rostise o vorbă necuviincioasă unei fetiţe dintr-a şaptea A, Veronica.

Lăsîndu-şi deoparte gîndurile ce-l frămîntaseră, cît timp se pieptănase, deschise uşa :

— Hai, intraţi !...

Băieţii pătrunseră-n odaie, înghesuindu-se la uşă, care să intre mai întîi.

Ceasul era aproape trei. Soarele trimitea valuri de căldură, făcînd să ardă geamurile de la odaia lui Anton. Un cîine lătra răguşit, pe undeva, prin vecini.

Odaia era încăpătoare, însă îmbîcsită şi murdară. Mătura şi făraşul de lîngă uşă nu erau folosite cu lunile. Viorel se împiedică de o cratiţă pusă lîngă sobă, din care o pisică albă îşi sorbea tacticoasă

laptele. Şi pe scaune erau oale şi îmbrăcăminte de-a lui Anton.

Anton le dete la o parte şi îşi pofti colegii să şadă :

— Staţi şi voi unde puteţi !

Se aşezară pe scaune, dar masa rămăsese încărcată cu farfurii în care erau resturi acrite de mîncare.

— Să strîng vasele astea ! zise Anton şi începu să le adune fără vlagă.

Viorel puse mîna să-i ajute.

— Am putea să le spălăm noi, îşi dete el cu părerea.

Stoienel se asocie :

— Pentru cîţi sîntem aici, ar fi o treabă de nimica. Tu cînd să le faci pe toate ?

Şi nu apucă să-şi termine vorba, că Marcu se repezi :

— Unde sînt chibriturile ?

— Colo pe poliţă, rosti Anton, nemaiavînd timpul să se împotrivească, prins de avîntul copiilor.

Unul puse surcelele în sobă, altul aprinse o hîrtie, altul turnă apa în căldare.

Focul se aprinse numaidecît, hîrjonindu-se, cu sclipiri albăstrii, printre surcelele de brad.

Ceilalţi, sub pretextul că fac loc unde să înveţe, se apucaseră să facă curat, să măture, să şteargă praful.

Marcu spălă vasele. Ghiura i le şterse cu o cîrpă curată şi Anton le puse la locul lor.

Casa nici nu se mai cunoştea. Era făcută lună. Se apucară să înveţe la Maşinile agricole.

Studiau de o oră şi mai bine. Anton părea cu totul altul. Băieţii îi puneau fel de fel de întrebări şi el le explica. Le desena maşinile, le arăta mecanismele.

— Măi, ce talent ai tu la desenarea de roţi dinţate şi de mecanisme ! nu se mai sătura Ghiura să-l admire pe Anton.

Anton nu-i răspundea ; dar era limpede că-i făcea plăcere.

Numai acolo se încurca Anton, unde era vorba de socoteli. Erau de calculat nişte cercuri şi nişte unghiuri. La asta nu se pricepea de loc.

La un moment dat răsuflă :

— Măi, fraţilor, nu ştiu eu ca voi Matematică, dar ce-aş mai lucra la Maşini, că-mi plac !...

Viorel îi prinse vorba :

— Matematică ?... Păi tu învăţai bine la Matematică acum doi ani. Nu te ştiu eu în clasa a cincea ? Dacă te-ai sili puţin...

— E uşor ! rosti şi Marcu.

— Uşor... uşor ! se întărîtă Anton. Nu am bază. Asta e... şi vru să schimbe vorba : Mai departe...

Dar Stoienel nu-l lăsă :

— Ştii ce mă gîndesc eu, Antoane ?

Anton îşi ridică ochii :

— La ce ? Hai, spune repede, că n-am timp... şi uitîndu-se la ceasul cu cuc din perete, adăugă : Mai încolo trebuie să fiu undeva...

— Unde ? La Marin ? arătă cu capul Stoienel către partea de jos a uliţei, unde era căsuţa Şomoroagii.

— Treaba mea ! se încruntă Anton. Nu cumva n-am voie ?

— Treaba ta, desigur, schimbă vorba Stoienel, săgetat de privirile celorlalţi. Dar mă gîndeam că noi nu sîntem buni pionieri...

— De ce ? De ce ? săriră ceilalţi.

— Uite-aşa ! răspunse Stoienel grav. Anton ne-a ajutat pe toţi. Am înţeles atît de bine la Maşini, cum ne-a explicat el, că eu, unul, vă spun drept, nici nu mai am nevoie să citesc acasă.

— A ! Nici noi... Şi noi la fel, se grăbiră ceilalţi să spună. Aşa de bine am învăţat !...

Anton era mulţumit. Nu spunea nimic, însă se vedea din toată înfăţişarea lui cît era de bucuros că fusese de folos colegilor săi.

— Atîta că — ia judecaţi ! — stărui Stoienel. Anton nu poate lucra destul, cum ar vrea, la Maşini, pentru că stă prost cu Matematica...

Viorel își bătu fruntea cu palma :

— Păi sigur, fraţilor. Să facem împreună şi lecţiile la Matematică. Eu am cartea cu mine...

— Şi eu... şi eu...

— Dar eu nu am nevoie! se mohorî din nou Anton. Nu vreau să-nvăţ la Matematică.

— Bine, dacă nu vrei, se învoi Marcu, privindu-l cu ochii lui negri şi adînci. Nu te silim. Faci ce vrei... dar lasă-ne măcar pe noi să învăţăm la tine... La mine acasă, soră-mea aia mică plînge de te asurzeşte şi nu am linişte unde-nvăţa...

— Aici e atît de linişte ! exclamă Ghiura, arătînd în jur.

Numai că atunci cînd el rosti cuvîntul „linişte", se auzi un behăit îngrozitor.

Era capra Şomoroagii care, răsucindu-şi ştreangul cu care era priponită, aproape că se strangulase.

Se auzi şi vocea babii :

— Marineee !... fugi, maică, şi scapă capra, că s-a gîtuit, mînca-o-ar mîţele de blestemată !...

Mai răsună un behăit subţire şi, în cele din urmă, se făcu tăcere.

Băieţii se repeziră la geam şi la uşă ; văzură cele petrecute şi izbucniră în hohote de rîs.

— Văzurăţi ce linişte e aici ? glăsui Anton, în hazul tuturor. Ei, apucaţi-vă de Matematică aici, la mine, dacă vreţi...

Dar cînd băieţii se apucară de-nvăţat, strînşi ciucure în jurul mesei, se aşeză şi el lîngă ei, luîndu-şi caietul de Matematică. Şi fără alte discuţii, văzînd că nu e îndemnat de nimeni, începu să socotească la rînd cu toţi.

Încet-încet se antrenă.

Tocmai lucrau la o problemă cu aplicaţie la lecţia de la Maşini, cînd, în uşă, se iviră Marin şi Simion.

Marin se răşchiră cît era de lung în uşă şi îşi holbă ochii :

— Ce faceţi, măi, aici ?

— Am venit să ne-ajute Anton la Maşinile agricole ! îşi ridică fruntea de pe caiet Marcu, luîndu-şi în dinţi creionul şi muşcîndu-l puţin. (De cîte ori nu

fusese el certat de tovarăşul Gabriş pentru obiceiul acesta urît, şi uite-l că tot nu se lăsa !)

Ghiura aruncă o uitătură pe furiş lui Stoienel, în chip de : „Cum să procedăm acum ?“

Stoienel însă îi răspunse, tot din priviri : „Totul e să fim calmi !“

Simion se apropie de masă şi îi spuse lui Anton :

— Te-ai făcut cărturar, Antoane ! şi rîse cu răutate, învîrtindu-şi trupul subţire şi zvelt prin odaie, ca o balerină. Ai ajuns să înveţi şi pe alţii...

Anton sta întunecat, cu spatele aplecat.

— Duceţi-vă. Am să viu şi eu acuşi ! le rosti el.

— Te-ai prostit ! se strîmbă Marin şi dete cu piciorul în cratiţa de lîngă sobă, vărsînd laptele pisicii. Hai, Simioane ! îi porunci el.

— Stai, se mai întoarse o dată Simion către Anton. Vii, măi, sau nu vii ?...

— Vin, măi, dar mai încolo, răspunse el îmbufnat. Duceţi-vă, că nu dau turcii...

Simion ieşi :

— Vezi, să dea dracul să nu vii, că nu mai sînt prieten cu tine...

— Bine... bine... îi mîrîi Anton.. Viu după voi...

ÎNCĂIERAREA DE PE ŞOSEA

După ce ieşi de la Anton, trîntind uşa, Marin coborî din pridvor şi îşi tîrî ghetele prin praf.

Îşi ţinea haina agăţată de gaică, pe spate.

— Ce-o fi cu ăsta? îl întrebă pe Simion, care-l urma la doi paşi, arătînd spre camera în care Anton învăţa împreună cu cei cinci pionieri, şi, sprinten ca o pisică, sări gardul de-a dreptul, ca să nu mai lungească drumul pînă la portiţă. S-a prostit de tot...

Simion sări şi el gardul, imitîndu-l pe Marin:

— Mai bine că sînt ăştia aici, îi grăi el. Înseamnă că ei, cel puţin, nu vin la tata azi după-masă, cum a fost vorba...

— Dar eşti sigur că vor să vină?

— Sînt sigur, cum mă vezi şi cum te văd! Tata a fost astăzi de dimineaţă pe la şcoală. Mi-a luat absenţele şi notele. A stat de vorbă cu dirigintele. Şi Aurel mi-a spus că ieri, la plecare, pionierii s-au înţeles să vină azi din nou la tata şi să hotărască împreună, în privinţa mea. Dacă băieţii ăştia sînt aici — că ăştia sînt care au venit ieri — înseamnă că, în afară de Ionică, vor veni la tata numai fetele. Trebuie să ieşim înaintea lor şi să-i împiedicăm să se ducă la noi acasă. Altfel, diseară, simt că o să fie lată cu tata şi cu mama. De data asta o să fie lată...

Vorbise aproape pe nerăsuflate, dînd din mîini, amenințînd cu pumnul, în vreme ce urcau dinspre ulița Făgeticăi, înspre șosea.

Marin călca rar și scuipa pe jos :

— Lasă, măi, n-ai nici o grijă. Cînd m-or vedea pe mine, se-ntorc ca mieii. Dar ziceai că le-ai amenințat azi, la școală, pe Mihaela și pe Livia...

Simion rînji într-o parte :

— Le-am pîndit, în pauza de la ora doua, pe Mihaela și pe Livia. Ședeau într-un colț, pe-o bancă, în curte. Cred că vorbeau de mine...

— Și ?... Și ?... se bucură Marin, lovind cu bățul pe care îl avea în mînă în crengile unui cireș care se aplecau peste gardul înalt al unei curți, frîngînd cîteva rămurele și risipindu-le frunzulițele tinere pe uliță.

— M-am dus la ele și le-am amenințat. „Dacă vă mai prind cumva că veniți la mine acasă, le-am spus, vă frîng coastele !"

— Fugi, măi, așa le-ai spus ? se bucură Marin.

— Așa le-am spus ! îi repetă Simion. Și fiindcă Mihaela a vrut să mai răspundă ceva, i-am arătat pumnul, iar cînd s-a ridicat de pe bancă, m-am făcut că mă împiedic și am lovit-o cu piciorul în gleznă, ca pe-o minge de fotbal — și Simion făcu gestul cu piciorul, cum lovește el mingea — de i-au dat lacrimile...

— I-ai văzut tu lacrimile ?

— I le-am văzut... Și i-a fost atît de frică, încît, cînd s-a-ntîlnit cu Ghiura — pentru că tocmai o căuta Ghiura — și a întrebat-o ce s-a întîmplat între noi, ea i-a răspuns că nimic...

— Nimic ?... Așa a spus ? Nimic ? îl cuprinse pe Marin rîsul cu violență. Înseamnă că i-a fost frică și nu mai vine. Asta este ! Așteptăm degeaba pe șosea. Fără Mihaela, cum vrei să vie pionierii, dacă ea este președinta detașamentului ? Și Mihaela n-o să mai vie. Uite, îți dau înscris, dacă zici că așa ai făcut...

Și Marin scuipă pe vîrful degetului mare, îmbiindu-l pe Simion să scuipe și el pe degetul lui

mare şi apoi să-şi lipească amîndoi degetele ude, în semn că au făcut prinsoare că Mihaela n-o să mai vie astăzi la doctorul Şerb acasă.

— Nu numai că nu m-a spus de loc lui Ghiura că am lovit-o în gleznă... din greşeală, dar — îşi aduse aminte Simion — am văzut-o cînd i-a făcut semn şi Liviei să tacă din gură. Ea o fi crezînd că n-am văzut-o, dar eu am văzut-o bine...

— Atunci e lucru sigur că nu mai vin ! îl încredință Marin. Mergem degeaba pe şosea. Cu frica faci orice. Ţi-am spus-o... Mai bine, hai să prindem peşte în Făgeţica.

— Şi dacă totuşi vin ? se îndoi Simion. Ştii cum face ea pe nebuna ?...

— Nu vin, măi, dacă-ţi spun eu, îi strigă în obraz Marin, apucîndu-l de mînecă... Hai mai bine la Făgeţica...

— Eu tot nu pot să vin ! se împotrivi Simion, trăgîndu-şi mîneca din degetele lui Marin. L-am pus pe Aurel să pîndească şi să mă anunţe aici, pe şosea, cînd se-ntoarce tata. De la şcoală, tata a plecat azi călare, în munte, la ciobani. E un cioban bolnav la stînă. S-ar putea să-l ducă la spital. Cam în vremea asta ar trebui să sosească tata...

— Dacă-i aşa, e altceva ! se învoi Marin. De ce nu-mi spui ?...

Merseră înainte spre şosea.

Trecură colţul şi din jos văzură una din căruţele Sfatului popular, condusă de Ioşca baci, un bărbat voinic, cu mustăţi groase şi cărunte, date cu untdelemn şi răsucite ungureşte, cu vîrful în sus.

— Vin gunoierii ! chicoti Marin.

Şi cum, la colţul uliţei, era un stîlp, şi de stîlp era prinsă o cutie de tablă galbenă, în care se puneau hîrtii, chibrituri şi mucuri de ţigări, Marin îi dete cu piciorul şi o răsturnă.

Hîrtiile şi mucurile de ţigări se-mprăştiară, murdărind uliţa.

Pentru că Rumeioara se găsea în întrecere, pe raion, cu alte sate, în ce priveşte curăţenia, utemiştii făcuseră, în atelierul de tinichigerie al colectivei,

cutiile acestea de tablă, în care să se arunce hîrtiile şi mucurile de ţigări. Iar detaşamentul întîi de pionieri se angajase să le golească de trei ori pe săptămînă. Fiecare grupă a detaşamentului avea în primire cîte un sfert de şosea şi cîte două uliţe. (Satul are opt uliţe în total şi detaşamentul este împărţit în patru grupe.)

Căruţa Sfatului urca şi, din mers, copiii goleau în ea cutiile de tablă.

— Hă... hă !... au ieşit gunoierii, începu să-i batjocorească Marin.

Copiii din grupa a treia a detaşamentului, după cum erau înţeleşi, tăcură şi-şi văzură înainte de treabă.

Numai Ioşca baci se înfurie :

— Taci, derbedeule, n-auzi ? C-apoi voi merje la Sfat, la tovarăşul Vinea, preşedintele. Şi-ai să vezi tu ce-ai să păţeşti. Leit ca tuşă-ta, vrăjitoarea, eşti. Am să mă duc şi la miliţie !... Ai auzit, ţîngăule ?... şi-i arătă biciul lung, cu codirişca împodobită cu panglicuţe roşii, la fel ca şi hamurile calului.

Marin se depărtă puţin din drumul calului, dar continuă să ţipe :

— Ce-mi arăţi biciul, Ioşca baci ? Nu ştii că astăzi nu se mai bate ? Ori crezi că eşti pe vremea lui Franţ Iosif ?

Ori de cîte ori lua cuvîntul în vreo adunare cetăţenească, Ioşca baci le aducea aminte că, pe vremea împăratului Franţ Iosef, oamenii munceau în satul Rumeioara, pentru „domnul conte“, numai de frica bătăii.

Marin îl auzise, şi-acum îi repeta cuvintele, ca să-l necăjească...

— No, că bune ar fi bătăile acelea pentru d'ăi ca tine, spumega Ioşca baci. Să-i pună la stănoaga calului şi să-i bată la fund cu băţul... Haimana... Haimana... A tunat şi v-a adunat. Pe tine, pe lunganul doctorului şi pe vulpea aia de Anton. Numai Anton lipseşte dintre voi...

— Vine... vine și Anton!... îi făcu în necaz Simion. Și, adresîndu-se pionierilor, care strîngeau gunoaiele risipite de Marin din cutie, urmă:

— V-a înălțat Mihaela în grad și v-a făcut măturători?

Copiii nu-i răspunseră nici lui. Dar Ioșca baci sări de pe capră și plesni din bici să-i sperie.

Marin o luă la fugă, și Simion după el.

Căruța o coti pe prima uliță la dreapta, și cei doi băieți o luară înainte, rîzînd.

Din sus se întîlniră cu trei tractoare ce erau mutate de pe o tarla a gospodăriei pe alta, tîrînd după ele niște semănători, care făceau un zgomot asurzitor, stîrnind toți cîinii de prin ogrăzi.

— Salutare, mecanizatorilor, făcu Marin o plecăciune, în bătaie de joc, spre tractoriști.

Unul dintre ei, îmbrăcat într-un tricou de marinar și cu o șapcă unsă cu motorină, lăsată cam pe ochi, îi răspunse în același fel:

— Salut, cavalerule rătăcitor! Tot fără căpătîi ai rămas?

Tractoriștii rîseră.

Simion se simți cam prost, fiindcă putea fi socotit de aceeași teapă cu Marin.

Dar tractoarele trecură într-un nor de praf și, cînd se întoarse Marin după ele, văzu pe Mihaela, Livia și Ionică Medrea urcînd pe drum, spre casa doctorului Șerb.

Rămase uluit:

— Ia uite-i, măi, bolborosi. Ăștia tot vin la tatătău...

Simion se răsuci și el și o zări întîi și întîi pe Mihaela. Și lîngă ea pe Livia. Se îndreptă spre fete, cu pumnii strînși. „A venit timpul să mă răfuiesc cu ele!“ se gîndi.

Marin ieși în fața lui Ionică.

— Întoarce-te, îi scrîșni el.

Ionică, liniștit, își îndreptă nodul de la cravată, de parcă Marin i-ar fi spus că nu este făcut bine. Și fiindcă nepotul Șomoroagii pusese palma pe umărul lui, vru să i-o dea la o parte.

— Nu pune laba pe mîna mea ! îi răcni Marin.

— Dă-te la o parte ! îl sfătui Ionică. Nu sta în calea unui pionier.

— Ha, ha... îl fulgeră Marin cu ochii. Poate vrei să-mi aminteşti că eşti preşedintele unităţii. Uite ce-i fac eu preşedintelui unităţii !... şi-i dete cu mîna prin păr, răvăşindu-i-l.

Ionică îşi netezi cu mîna liberă părul la loc.

— Lasă-l aşa ! zbieră Marin.

— Nu-l las ! îi răspunse Ionică, şi îşi netezi iar părul.

— Aşa ? Atunci, na... şi-i smulse de la gît cravata de pionier.

— Asta nu se mai poate ! îşi ieşi, în fine, Medrea din sărite, şi cu mîna stîngă îşi apucă cravata pe care i-o flutura în faţă Marin, iar cu dreapta îi dete una cu pumnul în nas atît de tare, încît Marin se clătină.

Într-o secundă fură pe jos. Mihaela sări în ajutorul lui Medrea. Simion o apucă de şorţ. Şorţul se sfîşie, de la bretele, rupîndu-i-se şi nasturii. Livia îl prinse de mîini pe Simion. Simion însă mai apucă să o lovească după ceafă, pe înfundate, pe Mihaela, împlinindu-şi dorinţa de răzbunare şi răcorindu-şi astfel ura pe care i-o nutrea de atîta timp.

Mihaela se prăbuşi în genunchi, şi Simion se repezi s-o mai lovească o dată sau măcar s-o tragă de coadele ei lungi, de culoarea mierii, însă nu izbuti, căci Livia îl ţinu bine şi-l împinse într-o parte.

Simion îi trase atunci şi ei cu piciorul una, în gleznă.

Livia îl scăpă din mîini pe băiat şi începu să plîngă.

— Am să vă-nvăţ eu minte, preşedintelor... scrîşni Simion şi vru iar să se repeadă.

Atîta că, din vale, urca din nou, ieşită de pe uliţa lăturalnică, căruţa lui Ioşca baci, cu panglicuţele roşii scînteind pe hamurile cailor şi pe codirişca biciului.

Ioşca baci făcu un salt din căruţă, neaşteptat de sprinten pentru vîrsta lui, îl prinse pe Marin de

gît, îl ridică în sus ca pe un pui de găină şi îi arse una cu biciul la spate :

— Na, tîlharule... Na !...

Simion o luă la fugă spre casă. Intră în curte şi închise poarta.

Din praf se ridică Ionică Medrea şi prima lui grijă fu să-şi ia cravata de pionier şi să şi-o înnoade frumos la loc. Să îşi verifice nasturii. Unul îi căzuse ; îl căută şi-l ridică de pe jos. Îşi netezi părul. Se scutură pe pantaloni şi spuse celor două fete, cu tonul unui comandant care, după prima înfrîngere, merge totuşi la atac :

— Să ne ducem înainte...

— Mergem ! suspină Livia, ştergîndu-şi lacrimile care-i pătaseră obrazul neted şi fraged, cu nişte dîre cenuşii, murdare.

— Mergem, se ridică şi Mihaela, clătinîndu-se, sprijinită de pionieri, deşi din nas îi curgea o şuviţă de sînge, care se prelinsese pînă pe bărbie.

— Nu, nu vă mai puteţi duce, le spuseră copiii, veniţi cu Ioşca baci. Trebuie să vă spălaţi. Uite, ţie, Mihaela, ţi s-a rupt şorţul. Îţi curge şi sînge din nas.

— O să se sperie mama ! gemu fata încet, punîndu-şi mîna pe ceafă, în locul unde o lovise Simion, şi scoţîndu-şi batista din buzunarul de la fustă, ca să se şteargă de sînge pe bărbie.

— Să ne-ntoarcem la casa pionierilor, o sfătuiră copiii. Acolo vă spălaţi. Tu îţi coşi şorţul. Şi nici n-o să se mai cunoască. Pe urmă, vom face o delegaţie mai mare şi vom pleca toţi la tatăl lui Simion... În ce-l priveşte pe Marin, pesemne că i-a venit de hac Ioşca baci. I-a promis-o de mult...

Şi, într-adevăr, Ioşca baci îl prinsese bine de guler pe Marin şi-l împingea spre Sfatul popular, înghiontindu-l din cînd în cînd cu codirişca biciului.

Iar Marin, mai de voie, mai de nevoie, mergea, deşi căuta să se împotrivească, strigînd :

— N-ai voie, Ioşca baci... N-ai voie să mă-mpingi. Merg eu, că aşa vreau. Mie nu mi-e frică.

— Mergi tu, că n-ai încotro, altfel n-ai merge, haimana ! îi rostea Ioşca baci liniştit şi îl împingea mai departe.

Cît timp se petrecuse încăierarea de pe şosea, Anton şi băieţii care veniseră la el terminaseră de rezolvat problemele pentru a doua zi. Lui Anton începuse să-i placă din nou Matematica.

Nici nu băgase de seamă că trecuse încă o oră.

Abia cînd ceasul cu clopot de la casa pionierilor, răsunînd în tot satul, bătu de cinci ori, își aminti Anton că-l aștepta Simion pe șosea. Ridică ochii și spre ceasul lui cu cuc din perete, ca să se încredinţeze că a auzit bine, și sări de pe scaun alarmat :

— Băieţi, eu mă grăbesc. Mă așteaptă Simion. Și o să se supere.

Anton era și el un băiat înalt, însă mergea puţin aplecat de umeri, ca moșnegii. Avea un nas lung și ascuţit. Nasul îi dădea o înfăţișare șireată și-l făcea pe Ioșca baci să-l numească „vulpea lui Mușat", deși băiatul nu avea în el nici un pic de viclenie.

Văzîndu-l că se ridică, Ghiura îl opri :

— Mîine ne mai primești, Antoane ? Știi că avem poimîine iar Mașinile agricole ?

— Ne mai explici și mîine ? îl întrebă Stoienel. Să luăm și noi note bune la Mașini...

— Numai mîine, și gata... Și te lăsăm în pace ! îl liniști Viorel, văzîndu-l că șovăie.

— Bine, veniţi ! mormăi Anton. Numai mîine... și gata... dacă vreţi...

La drept vorbind, Anton era cum nu se poate mai mulţumit că fusese și el de folos o dată cuiva. Era la fel de mulţumit că înţelesese la Matematică, obiect la care nu mai învăţa de luni și luni de zile nimic. Dar nu voia să mărturisească băieţilor această mulţumire. Însă, de vreme ce ei singuri stăruiau să vină și mîine, era cum nu se poate mai bine.

Ghiura sări în sus :

— Ce strașnic e, măi Antoane, că ne primești. Niciodată n-am învăţat atît de bine ca aici, la tine. Ne-ai ajutat, n-am ce zice. Ești tu cam morocănos, dar... știi să te porţi... cînd vrei...

— Apoi e liniște ! rosti și Marcu. Nu ca la mine acasă, cu soră-mea aia mică.

— E linişte ! spuse Anton, dar într-un fel atît de nostim, şi arătă spre casa Şomoroagii, reamintindu-le de capră, încît pufniră toţi în rîs.

Anton se înseninase ca atunci cînd se află lîngă moş Georg Roth şi lucrează la maşini.

— Haide, ieşiţi ! îi pofti el.

Băieţii ieşiră. Anton încuie uşa, şi plecară cu toţii pe uliţă, spre şosea.

Trecuseră colţul uliţei, la numai cîteva minute după ce Mihaela, Livia, Ionică şi ceilalţi copii intraseră la casa pionierului să se curețe, să se spele şi să se sfătuiască.

Aici, băieţii care veniseră împreună cu Anton se opriră.

Îi spuseră lui Anton că rămîn la casa pionierului să joace un şah şi să se odihnească după atîta învăţătură. Îl poftiră şi pe el să rămînă, deşi erau siguri că nu va primi, fiindcă ştiau doar de întîlnirea lui cu Simion şi Marin pe şosea.

Ceea ce nu putură să-i spună era că şi ei aveau întîlnire cu copiii care trebuiau să meargă acasă la doctorul Şerb, şi să-şi comunice cum îşi duseseră la îndeplinire sarcinile ce şi le luaseră pentru acea după-amiază, în cadrul detaşamentului.

Anton porni deci înainte spre casa doctorului Şerb şi avea curînd să afle de la Aurel despre încăierarea de pe şosea. Iar băieţii : Pavel, Marcu, Stoienel, Ghiura şi Viorel intrară în parcul casei pionierilor şi o luară pe aleea principală, mărginită de tufe înmiresmate de liliac.

Tot la ora aceea, doctorul Şerb venea şi el spre casă la întîlnirea cu pionierii, călare pe bidiviul său micuţ, de munte. Din drum se salută cu Ioşca baci, însă acesta nu-i mai rosti vesel şi cu toată gura ca altădată : „Bună seara, tovarăşe doctor !“, ci murmură înfundat ceva ce nu se înţelegea şi care putea să-nsemne şi altceva decît un „bună seara“.

Şi ceilalţi trecători de pe şosea se uitau curioşi şi oarecum compătimitori către doctorul Şerb.

Apoi trecu un timp şi se iviră pe şosea, mergînd spre casa pionierilor, profesoara Victoria Homordeanu, însoţită de profesorii Vasile Oarcăşu şi Grigore Gabriş, pe urmă tatăl Mihaelei, tovarăşul Mihail Roman, vestit de pionierul Eugen Melinte de cele ce se întîmplaseră pe şosea.

— Nici nu mă doare ! le spunea Mihaela tatălui său şi celor trei profesori care o găsiseră la casa pionierului cosîndu-şi şorţul negru, de elevă. Mai mult m-am speriat decît m-a durut... Şi de fapt nici nu prea m-a lovit... Mi-a rupt numai şorţul... Asta nu e nimic...

Tatălui, oricît de necăjit, îi venea să surîdă de felul cum încerca Mihaela să-i convingă că nu s-a petrecut nimic grav, şi într-un anumit fel chiar să-l apere pe Simion.

— Sînt gata ! se ridică fata, încheindu-şi din nou şorţul reparat peste rochia pepită, de şcolăriţă.

— Putem să mergem ! spuse Livia.

Ionică Medrea îşi controlă ţinuta :

— Sîntem gata să ne îndeplinim misiunea, rosti solemn ca întotdeauna.

— Lucrurile s-au schimbat. Şi cred că nu mai este cazul să mergeţi voi ! îşi dete cu părerea profesorul Grigore Gabriş, sub privirile aprobatoare ale celorlalţi doi profesori.

— Tovarăşe instructor superior, se nelinişti Ionică Medrea. Şi noi ? Noi să rămînem fără nici un rezultat ?...

Faţa lui, calmă de obicei, se înroşise de emoţie. Cu un gest nervos îşi pipăia cravata la gît.

— Aşa e ! zise Mihaela. Noi ne gîndim că ar fi totuşi bine să mergem la tatăl lui Simion. Dînsul ne aşteaptă... să hotărîm ceva...

— În locul vostru o să mergem noi, îi răspunse Gabriş. E mai bine aşa. Aveţi încredere în ce vă sfătuim. O să-l rugăm şi pe tovarăşul Roman să ne însoţească din partea comitetului de părinţi al clasei din care face parte Simion.

— Merg bucuros, glăsui brigadierul. Doctorul este un om pe care-l preţuim, şi sînt sigur că împreună vom lua hotărîri bune în ce priveşte copiii noştri...

— Voi duceţi-vă acasă, rosti în încheiere profesorul instructor Oarcăşu copiilor, şi mîine, prin preşedinţii de grupă, veţi afla ce rezultate am obţinut la această întrevedere cu doctorul şi soţia lui.

Ionică, deşi avea altă părere, disciplinat ca întotdeauna, se supuse cel dintîi.

În calitatea lui de preşedinte al unităţii de pionieri din Rumeioara, luă măsuri ca să se împlinească dispoziţiile celor doi instructori de pionieri. Veghe ca toţi copiii să plece. Încuie uşa de la intrarea principală şi dădu cheia profesoarei Victoria Homordeanu, care era şi directoarea casei pionierilor din Rumeioara.

Profesoara luă cheia şi plecă spre casă împreună cu copiii, în vreme ce Gabriş, Oarcăşu şi Mihail Roman porniră spre casa doctorului Şerb.

Brigadierul Mihail Roman, bălan la chip şi îmbrăcat într-o haină de doc gri, cam decolorată, mergea, călcînd rar şi puţin legănat, între cei doi profesori — Oarcăşu, scund, însă iute şi cu mişcări elastice, iar Gabriş, foarte înalt, cam aplecat de umeri şi pe jumătate chel — sfătuindu-se tustrei pe drum asupra celor ce trebuiau să discute împreună cu doctorul şi cu soţia lui.

De multe ori avusese supărări doctorul în viaţa sa, mai ales în tinereţe, cînd o dusese greu ; dar ca de data asta încă niciodată.

Şedea în biroul lui, avînd la dreapta, într-un fotoliu, pe brigadierul Mihail Roman, şi-n faţă pe cei doi profesori.

Discutaseră pînă atunci. Doctorul era de părere să se convoace consiliul pedagogic şi fiul său să fie pedepsit aspru, fie prin eliminare, fie prin scăderea notei la purtare, pentru felul cum se purtase cu Mihaela, şi bineînţeles şi cu Livia.

— Fapta lui Simion este îngrozitoare! zisese şi mama. Să lovească fetele...

La sfîrşitul discuţiei îl chemară şi pe băiat în biroul doctorului.

— Nu le-am lovit decît din greşeală, susţinu Simion, minţind cu neruşinare. Ele singure s-au amestecat. Şi se amestecă în toate... mai rău decît băieţii...

— Mihaela e preşedinta detaşamentului, îl fulgeră cu privirea Oarcăşu. Asta este sarcina ei... Şi a Liviei, ca preşedintă de grupă, la fel...

— În sfîrşit, eu le cer iertare, n-am să mai fac asta niciodată, glăsui Simion, neconvins şi cu dinţii strînşi.

— Asta nu o să te scutească de pedeapsă! îl asigură doctorul. Chiar eu cer să fii sancţionat exemplar şi, în ce mă priveşte, am să controlez zilnic cum îţi faci temele, şi-ţi interzic de azi înainte orice fel de prietenie cu Marin. Ne-am înţeles?

— Ne-am înţeles!

Mihail Roman nu era însă mulţumit de felul cum se desfăşurase această convorbire.

El este un comunist încercat. Face parte din organizaţia de partid a satului şi crede cu tărie în puterea oamenilor de a-i îndrepta pe oameni. Este convins că nu s-a procedat destul de bine.

— Trebuie găsită calea spre inima lui Simion, spuse el, la întoarcere, celor doi profesori. Nu cred că pedeapsa e cea mai importantă... Noi nu l-am convins, mi-am dat seama uitîndu-mă în ochii lui. Îşi ferea privirile de noi... şi de părinţii săi...

— Dar şi pedeapsa îşi are rostul ei, îl încredinţă Oarcăşu. Lui Simion i s-a atras de atîtea ori atenţia.

— Vă rog să mă iertaţi că mă amestec în problemele dumneavoastră educative, stărui brigadierul Roman. O fac numai aşa... fiindcă sînt în comitetul de părinţi al şcolii şi pentru că mi-aţi făcut cinstea să mă chemaţi şi pe mine la această discuţie. Brigadierul îşi freca mîinile, căutînd cuvintele cele mai potrivite : Simion se crede nedreptăţit. Dar ce a făcut colectivul pionieresc şi cum i-a arătat lui Simion că dragostea şi preţuirea tovarăşilor trebuie să le meriţi ? Nu ştiu dacă mă exprim bine ! rosti el puţin încurcat de tăcerea în care-l ascultau cei doi profesori.

— Te exprimi foarte bine, confirmă Gabriş. Sîntem şi noi vinovaţi, nu numai copiii. Nu am făcut totul pentru Simion, cum n-am făcut nici pentru Anton, şi nici pentru Marin. Ai dreptate, tovarăşe Roman !

— Anton pare că-ncepe să se schimbe. Au fost astăzi cîţiva copii la el şi l-au rugat să-i ajute la Maşini agricole. Şi Anton a primit. Cînd vrei s-ajuţi pe altul este bine. Cu prilejul acesta a-nceput şi Anton să-nveţe, glăsui Oarcăşu. E deocamdată numai un început, însă sperăm că va da rezultate bune...

— Dar Marin ? Pe Marin s-ar putea să-l trimită, în urma întîmplării de azi, la şcoala de reeducare ! glăsui brigadierul Roman.

— Şi o să fie foarte bine ! îi dete răspunsul Gabriş.

— Este păcat că trebuie să se ajungă acolo, mai rosti tatăl Mihaelei. Mi-ar fi plăcut să fi fost noi în stare să-l îndreptăm, satul, organizaţia de tineret, colectivul pionieresc.

— Nu s-a putut. Am încercat şi noi, şi copiii... glăsui Oarcăşu.

— Şi totuşi cred că uniţi, silindu-ne mai mult, am putea încă să facem ceva, insistă tatăl Mihaelei.

— Poate... poate s-ar mai putea !... murmură Gabriş, gînditor.

— O să vă supăraţi dacă mă voi sfătui în privinţa lui Marin şi-a lui Simion, şi chiar a lui Anton, cu tovarăşul Tiberiu Rusu ?

— Nu... Nicidecum, îi răspunse Gabriş, deşi Oarcăşu se arăta cam nedumerit. Ne-ar pare foarte bine să se rezolve odată şi acest caz...

— Să încercăm !... Să încercăm ! spuse la urmă Roman, cam enigmatic, şi se despărţi de profesori, luînd-o pe şosea în jos, spre locuinţa lui.

NOUĂ LA MATEMATICĂ

În dimineaţa următoare la ora de teoria Maşinilor agricole au ştiut să răspundă toţi elevii din clasă.

La pauză, Stoienel ţinu să-i mulţumească lui Anton, pentru că îl ascultase profesorul Grigore Gabriş şi el ştiuse să răspundă de zece:

— Dacă nu veneam ieri la tine, nu ştiam să mă descurc la maşinile prăşitoare ! îi spuse el tare, aşa ca să-l audă toţi elevii din clasa a şaptea B.

— Aţi învăţat împreună ? îl întrebară mai mulţi copii, între care şi Medrea, care se prefăcea că nu ştie nimic despre asta.

— Da. Anton ne-a explicat încă o dată şi ne-a desenat roţile dinţate...

— Bravo !... Ei, bravo ! exclamau copiii. La el acasă aţi învăţat ? Bravo !... Anton ştie materia asta mai bine decît întreaga clasă... mai bine decît Medrea şi... Melania.

Discuţia ar fi continuat pe aceeaşi temă, dacă nu ar fi sunat clopoţelul de intrare în ora a doua.

În ora a doua aveau Matematica.

Profesoara Victoria Homordeanu intră în clasă, dînd bună ziua, îşi puse catalogul învelit în pînză albastră pe catedră şi zîmbi copiilor cu toată faţa ei deschisă, ce parcă iradiază întotdeauna un fel de căldură.

Poate că profesoara Homordeanu era încă turburată de faptele de ieri ale copiilor : acţiunea grupei de băieţi, din clasa ei, la Anton, încăierarea de pe şosea, discuţiile dintre profesori şi părinţi ; poate că zîmbetul ei era puţin silit, dar copiii nu băgară de seamă, şi un simţămînt de voie bună şi de încredere se răspîndi în toată clasa.

Caietele foşniră, cărţile se deschiseră şi cele dintîi creioane şi stilouri scîrţîiră harnice pe hîrtie, însemnînd data zilei de 11 mai 1962, ora de Matematică.

Copiii deveniră atenţi, pentru că profesoara, punîndu-şi ochelarii, începu să răsfoiască lent filele catalogului. Deşi era destul de tînără, profesoara de Matematică purta cînd citea sau scria nişte ochelari cu lentile azurii.

— Să iasă... să iasă la tablă ! spuse ea, ezitînd parcă, în vreme ce inimile copiilor tresăreau la fiecare pagină întoarsă, deşi toţi îşi făcuseră lecţiile în acea zi.

Pînă şi Anton, cum ştim prea bine, îşi făcuse lecţiile, împreună cu cei cinci băieţi, care veniseră la el, să le ajute la Maşini.

— Cine nu şi-a făcut tema acasă ? întrebă deodată profesoara, ridicînd ochii de pe catalog.

Copiii tăcură emoţionaţi.

— Atunci v-aţi făcut toţi temele ? întrebă profesoara. Să ridice mîna cine şi le-a făcut.

Copiii îşi înălţară mîinile.

— Ridică mîna şi tu, îl împinse Stoienel pe Anton, care nu-şi înălţase decît un deget moale, ţinînd însă cotul pe bancă. Ştii şi tu lecţia la Matematică perfect !...

Anton îşi ridică ceva mai mult mîna. Un tremur uşor îi trecu prin tot trupul.

În el se da din nou o luptă.

„Nu mă umilesc eu acum, dacă ridic mîna, după ce atîta timp n-am învăţat nimic ? se întreba Anton. Dar de ce să mă umilesc ? îşi răspundea tot el. În-

văţ cînd vreau, dacă vreau, şi nu dau socoteală nimănui... Însă ce-ar fi să mă asculte chiar pe mine şi să iau o notă bună? Nu pentru mine... Pentru tata. E şi aşa destul de amărît. E şi bolnav, şi părăsit. Dacă aş trece la Matematică, aş rămîne numai la Chimie şi la Romînă. Aş scăpa de repetenţie... S-ar bucura şi tata puţin. Şi dacă ar veni mereu băieţii la mine... Îi ajut şi eu. Mă ajută şi ei. Aş putea să mă-ndrept de-a binelea..."

— Să iasă atunci elevii Ivănuc şi Muşat! hotărî profesoara.

Ivănuc, un băiat grăsuţ, se repezi primul, bucuros că e ascultat.

Anton se ridică încet şi merse la tablă, parcă dibuind drumul printre cele două şiruri de bănci, şi ţinîndu-şi caietul în mînă.

— Daţi-mi caietele, le ceru profesoara amîndurora.

Anton îl întinse numaidecît. Ivănuc se rostogoli spre banca lui să şi-l aducă. De bucurie că era ascultat, uitase să şi-l ia.

— Pe o tarla... începu profesoara să dicteze datele noii probleme.

Ivănuc le nota pe tablă. Anton le asculta atent.

— Ei, rezolvaţi-mi problema, făcu ea semn întîi spre Ivănuc.

Acesta începu să socotească.

— Tu desenează figura geometrică pe tablă! îi spuse lui Anton.

Elevii sînt numai urechi. Dacă nu ar fi în clasă, băieţii care au învăţat ieri împreună cu el s-ar repezi, l-ar lua de umeri şi i-ar striga cu toate puterile:

— Bravo, Antoane! Bravo, măi! Şi l-ar strînge în braţe, şi poate chiar l-ar săruta.

Acum desenează Alexa Ivănuc şi socoteşte Anton.

— Totul iese bine... Merge grozav! îşi şoptesc între ei copiii.

Anton a terminat de rezolvat problema, însă nu-şi ia ochii de la tablă şi nici nu-i vine la îndemînă să se uite spre profesoară.

În schimb, profesoara este în culmea fericirii :

— Îţi mulţumesc, Antoane, i se adresează ea, îndreptîndu-şi ochii spre filele catalogului, ca să nu i se poată citi pe chip bucuria. Şi ţie-ţi mulţumesc, Alexa. Aţi învăţat bine amîndoi. Tu, Antoane, ai greşit numai un singur calcul... Nota pe care-o meriţi este nouă. Fii bun şi dă-mi carnetul de elev !

Anton îşi scoate, din buzunarul de la piept, carnetul de note, ale cărui scoarţe sînt ferfeniţite. Profesoara îi trece nota nouă în carnet, pe urmă o scrie cu stiloul, care fîşîie de data asta atît de plăcut pe hîrtie, şi în catalog.

— Puteţi trece la loc !

Alexa se repede în banca lui, din rîndul dinspre fereastră, congestionat la obraz de bucurie, pentru că a luat nota zece. Dar clasa este obişnuită ca el să ia note mari la Matematică. Nu e impresionată.

Anton merge încet şi aplecat de umeri — parcă ar duce o povară mai mare decît de obicei — către locul pe care îl ocupă în banca a cincea, pe rîndul din mijloc. Chipul îi este la fel de mohorît ca şi atunci cînd ia nota trei ; este doar puţin mai palid.

Însă numai la faţă e mohorît Anton. Inima lui s-a înveselit.

Din mers, copiii îi strîng mîna şi-l felicită pe şoptite :

— Bravo, Antoane !... Bravo, măi !... Ai fost grozav, să ştii...

Nici fetele nu se abţin de la această manifestaţie de simpatie, deşi el se poartă la fel de rău cu ele, ca şi Simion, ca şi Marin.

Melania, preşedinta lui de grupă, pe care Anton are cel mai mare necaz, îi surîde şi-i strînge mîna, ca toţi ceilalţi :

— Tot aşa să mergi, Antoane... Şi succes la celelalte materii !

Chipul ei mare, negricios, parcă este pus sub un reflector, aşa îi luceşte de bucurie. Fata îşi dă cu

mîna la o parte şuviţele scăpate pe frunte, de sub banda albă, şi bate din palme, mărunţel, de bucurie :

— A ştiut !... A luat nota nouă...

Pe Anton, manifestaţia aceasta de bucurie pentru izbînda lui îl mişcă şi îl miră în acelaşi timp. Dar, ca şi profesoara lui, se sileşte să nu se cunoască. Îşi strînge fălcile, îşi subţiază buzele şi ochii. Şi rămîne încruntat.

„Va să zică ţin la mine ? Se bucură pentru mine! se gîndeşte el. De ce ? Eu m-am purtat cum nu se cuvine faţă de ei. Şi profesoara se bucură, o văd eu".

Pe sub sprîncene aruncă o căutătură furişă spre diriginta lui şi o văzu agitată, frămîntînd în mîini stiloul, parcă tremurîndu-i puţin buzele. Pentru o fracţiune de secundă ochii lor se întîlniră, ca două mîini care se unesc între ele, pline de încredere, la un „bună ziua".

„Şi fetele !... îşi urmă gîndirea Anton. Eu le-am spus vorbe urîte şi le-am lovit. Şi ele... Uită-te la Melania ce fericită e că am luat o notă bună. Nici nu m-aş fi aşteptat. Poate că n-or fi atît de rele cum credeam"...

Părîndu-i-se că se uită copiii la el, vru să facă pe indiferentul — adică pe el nu-l interesează nota pe care a luat-o — şi privi pe fereastră.

Clasa lor este albă, aerisită şi are geamurile largi, îndreptate către pădure.

Pădurea, la poalele muntelui, este formată mai mult din fagi. Se urcă domol pe munte, ondulîndu-se din loc în loc, unde sînt văi. Pe la mijlocul muntelui se ivesc brazii cu verdele lor închis. Brazii se caţără mai sus, curajoşi şi mîndri, către vîrful Viforosu. Aici, e drept, pădurea nu mai ajunge decît cu cîţiva jnepeni zdrenţuiţi şi se uită neputincioasă spre creasta goală şi vînătă, ce-şi ridică falnic fruntea spre cer, fără să-i pese de furtunile care o biciuiesc de atîtea ori.

O potecuţă alburie duce din dreptul şcolii pînă la vîrful Viforosu, de-a dreptul prin pădure. Este o potecuţă tainică pe care o iubeşte foarte mult Anton.

Cînd era mic Anton și mergea la grădiniță a întrebat-o odată pe mama lui:

— Mamă, pînă unde duce poteca asta?

Mama a glumit:

— Poteca asta duce-n cer, băiatule. Te urci pînă la Viforosu. Acolo sări pe un nor. Și norul te duce unde-i poruncești...

— Poți să ajungi și pînă la Cluj? a întrebat-o el uimit pe mama, fiindcă auzise de multe ori pe tatăl său vorbind despre Cluj, și socotea acest oraș un fel de capăt al pămîntului.

— Poți să ajungi și-n București, i-a răspuns mama rîzînd, fiindcă pentru ea Bucureștiul era orașul cel mai important al lumii. Iar visul ei cel mai mare era să-l viziteze, cum a și făcut-o, de altfel, mai tîrziu.

De cîte ori privea din clasă poteca, lui Anton îi revenea în minte discuția avută cu mama, cînd era mititel.

„Ce buni colegi!"... își schimbă gîndurile Anton, îmblînzindu-se și mai mult și îndreptîndu-și ochii spre carnetul de note, în care, la rubrica: Matematica, era trecut un nouă cît toate zilele, lîngă semnătura profesoarei Victoria Homordeanu.

Nu mai avusese o asemenea notă la Matematică Anton de pe vremea cînd era în clasa a cincea.

În taină, le mulțumește băieților, colegii săi, care au venit ieri după-masă la el.

Simte ceva curios.

Parcă din inima lui înghețată s-ar porni să se desprindă un fel de sloiuri.

A început lecția nouă.

„Să nu mă-nduioșez", își spuse el, încă bănuitor.

Totuși își desfăcu caietul de Matematică, ceea ce nu făcuse aproape tot anul, și începu să ia note cu atenție.

Pe tablă se înșiruie cifrele albe, în rînduri, rînduri, cum stau tractoarele și celelalte mașini agricole în remize, la Stațiunea de mașini și tractoare din Siliștea.

Altă dată, cifrele acestea i se păreau lucrul cel mai îngrozitor şi mai dezgustător de pe lume. Acum au început să-i fie simpatice. Urmăreşte felul cum este scrisă fiecare cifră şi le caută asemănarea cu cîte ceva, cum ştie că le-a învăţat în clasele primare. Patru, de pildă, seamănă cu un scaun întors pe dos. Doiul cu o ramură îndoită. Şase, un melc numai cu o răsucitură. Unu, toiagul preşedintelui Vinea. Şi tot aşa.

Iar profesoara Victoria Homordeanu i se pare mai tînără, mai frumoasă. Înainte nu-i plăcea că se pieptăna cu coc, şi rîdea de ea pe ascuns. Acum, tocmai lucrul acesta îi place cel mai mult. Cocul ei e bogat, castaniu, şi ținut de o agrafă mare, albă, de sidef. Profesoara are o privire cu sclipiri ca ale unor picături de rouă pe flori, dimineaţa. Şi ce graţie are tovarăşa profesoară, cînd se mişcă în faţa tablei ! Dacă se uită bine, dînsa seamănă puțin cu mama, cînd rosteşte cuvintele dulce, moale, puțin din vîrful limbii.

Toate i se par astăzi mai frumoase elevului Anton Muşat, şi oamenii i se par mai buni.

„În orice caz, băieţii sînt buni... şi nici fetele nu mai par atît de rele ! Şi abia aştept să vină băieţii după-masă din nou la mine. Ei spun că vin să-i ajut ; dar, de fapt, fără să vrea, mă ajută şi ei pe mine, îşi reia Anton firul cugetării. Dacă mai iau o dată un nouă, îmi iese media la Matematică. Şi aş putea să trec şi la Romînă, că nu e greu. Acolo pot şi singur să-nvăț. Şi, la urma urmelor, îşi făcu el curaj, aş putea şi la Chimie. Ce ? Sînt eu mai prost decît alții ?“

În inimă simte că-i pătrunde încet, încet, o undă de nădejde.

„Ce vis frumos !“ Să fie oare cu putință ? Prea mult s-a încăpățînat. A fost atît de obraznic cu diriginta. Dar ea nu-i poartă pică... Poate că ar fi timpul să-nceapă să-şi uite amărăciunea. Tot nu se schimbă nimic. Nu este numai el fără mamă. Mai e şi Țeposu, dintr-a cincea. Mama lui s-a îmbolnă-

vit astă-iarnă. Au dus-o la spital, dar nu au putut s-o salveze. La fel este şi Marilena, dintr-a treia. Şi fără soră sînt atîţia. Cum sînt alţii, este şi el.

De ce se-ntoarce spre el Melania? Îi face din nou semn că-i pare bine pentru succesul lui la lecţie. Cum de nu e supărată, pentru că într-o zi a tras-o zdravăn de păr?...

Lui Anton i s-a mai uşurat sufletul.

„Numai de s-ar ţine băieţii. De nu s-ar răzgîndi să vină şi astăzi..."

Anton zîmbeşte acestei speranţe. Melania, tot întorcînd capul spre el, bagă de seamă cea dintîi că Anton zîmbeşte. Apoi îl observă profesoara. Zîmbetul lui e contagios. Acum zîmbeşte întreaga clasă.

Iar un cîrd de vrăbiuţe au năpădit pervazul ferestrei şi fac o larmă nemaipomenită pe limba lor, săltînd şi dînd din aripioare, ciorovăindu-se pe cine ştie ce chestiune păsărească, fără să ţină seama că sînt copiii în clasă, la lecţia de Matematică.

Profesoara şi-a încetinit explicaţiile, iar Anton a uitat să mai noteze.

Priveşte la vrăbiuţe, priveşte afară, la crengile copacilor. Vede o ierunca, al cărei trup seamănă cu o bărcuţă cenuşie, lopătînd prin aerul umed şi rece, ca printr-o apă fără valuri. În urma ei zboară, parcă în salturi, o mierlă gulerată, şi într-un copac ciripeşte o cojoaică.

Iar cifrele se înşiruiesc. Se înşiruiesc ca păsărelele pe o ramură.

Anton notează din nou cu înfrigurare. Trebuie să înveţe şi el ca toţi ceilalţi. Trebuie!

Lecţia s-a încheiat. Profesoara le-a dat tema pentru acasă.

Sună clopoţelul. Astăzi sună mai vesel clopoţelul. Cel puţin aşa i se pare lui Anton.

Toate au mers bine astăzi. Şi lecţia la Maşinile agricole, şi lecţia de Matematică.

Au trecut şi celelalte două ore. Anton e mort de oboseală. Îi este somn. Astă-noapte a dormit puţin.

Pentru astăzi şcoala s-a terminat.

Copiii ies cu gălăgie din clase. Vorbesc între ei. Rîd. Se joacă.

Mătuşa Stanca, îngrijitoarea şcolii, stă în uşă şi are pentru fiecare dintre copii un cuvînt bun.

Asta este familia ei : şcoala. Altă familie nu mai are. Bărbatul şi doi feciori i-au murit în război.

De cincisprezece ani este mătuşa Stanca îngrijitoarea şcolii. Aici stă. Aici mănîncă. Şcoala este casa ei. Din mîna ei şcoala iese în fiecare zi ca un pahar — caldă şi primitoare iarna, proaspătă şi răcoroasă vara.

— Duceţi-vă acasă, puişorilor, le spune ea. Poftă bună... Să ne vedem mîine cu bine... Antoane, am auzit că astăzi ai luat o notă mare la Matematică !

— A luat nota nouă, mătuşă ! o informează precis Alexa Ivanuc...

— Bravo !... Bravo, băiatule !... se bucură ea.

Însă Anton se poartă ca şi cum i-ar fi ruşine că a luat azi o notă bună la Matematică. Merge tot singur, încet şi aplecat înainte, vorba lui Ioşca baci, parcă ar căuta ceva pe jos.

Este adevărat că şi copiii de la „A“ au aflat acest lucru şi nu se pot abţine, îl privesc cu curiozitate, pentru că pînă azi el trecea, pentru toţi, drept un leneş, încăpăţînat şi rău, care trebuia, fără nici o îndoială, să rămînă repetent.

Apropiindu-se de ieşire, Anton văzu pe Melania cu o mînă rezemată de portiţă. I se păru că fata îl aşteaptă şi ar dori să-i vorbească, însă nu are curaj.

Anton voi să-i arate că deşi ea i-a strîns mîna şi l-a felicitat, el nu şi-a schimbat prea mult sentimentele faţă de fete.

— Ce te uiţi aşa la mine ? Nu mă cunoşti ? o întrebă.

Fata se sperie de vorbele lui şi trase cu mîna dreaptă de portiţă, uitînd că pe cea stîngă o ţinea între bara de metal a portiţei şi perete. Îşi prinse degetele, şi de durere simţi că-i dau lacrimile. Ca să nu plîngă, îşi strînse genele cu putere. Totuşi o lacrimă i se strecură pe obraz.

Tocmai atunci se arătă în poartă şi Marin, lung, deşirat.

Copiii care ieşeau pe poartă se mirară.

— Auzisem, şopti o fetiţă din clasa a cincea, ocolindu-l pe Marin cît putu de departe, că Ioşca baci l-a dus la Sfatul popular şi acolo i s-au făcut nişte hîrtii pentru trimitere la şcoala de reeducare, şi uite-l...

Adevărul nu era acesta.

Ioşca baci vrusese — ce e drept — să-l ducă pe Marin la Sfatul popular şi să-i povestească preşedintelui ce s-a petrecut. Dar pe drum îl întîlnise pe secretarul U.T.M., Tiberiu Rusu. Acesta îl chemase pe Marin la el, să stea de vorbă.

— Nu mai pierdeţi vremea cu el, zicea Ioşca baci lui Tiberiu Rusu. Ar trebui trimis la şcoala aceea „speţială“ de reeducare...

Dar Tiberiu Rusu stăruise şi-l adusese pe Marin la el, în sediul U.T.M.

Mai tîrziu venise acolo şi Ionică Medrea. Se grăbise să mărturisească felul cum a început bătaia şi să arate că el l-a lovit primul pe Marin, fiindcă i-a smuls de la gît cravata de pionier.

— Deci sînt vinovat şi eu, nu numai Marin. Trebuia să mă stăpînesc, îşi făcuse autocritica Ionică Medrea, în faţa tovarăşului Rusu.

Tovarăşul Rusu îl bătuse pe umăr :

— Nu te aprob, dar te-nţeleg, Ionică ! Luăm act de mărturisirea ta, şi cred că o să mai stăm curînd de vorbă împreună...

— În chestiunea aceasta ? îl întrebase Medrea.

— În asta şi în altele, care privesc pe tinerii din sat... La anul ai să fii doar utemist !

— Desigur ! se bucurase Medrea.

Apoi Medrea plecase. Tiberiu Rusu mai stătuse un timp de vorbă cu Marin şi îl lăsase să se întoarcă acasă.

Acum Marin venise la şcoală, să le arate tuturor că nu-i pasă, şi nici după întîmplarea de ieri nu are de gînd să se potolească.

Marin clipi dintr-o pleoapă, încreţindu-şi obrazul:

— Ce faci acolo, Melanio ? De ce nu-l laşi pe Anton în pace ? Şi fără să aştepte răspunsul ei, continuă : Ai bomboane ? Tu ai întotdeauna bomboane. Dă-ne şi nouă — şi arătă spre Anton — mie şi lui... Ai înţeles ? Şi, dacă vine Simion, îi dai şi lui. Aşa sînt eu, mă port frumos cu prietenii...

Şi începu să rîdă tare şi lăbărţat.

Fata întîi nu-l observă pe Marin.

Cînd înţelese că ei îi vorbeşte, încercă să fugă. Însă Marin îi prinse mîna şi i-o răsuci victorios :

— De ce te-ai legat de Anton ?

Anton nu ştia ce să facă.

Cu Marin este prieten ; iar, pe de altă parte, Melania s-a arătat atît de fericită de biruinţa lui de astăzi la Matematică, încît... Nu ştie ce să facă. Priveşte în toate părţile. Mai mulţi copii din clasele mici s-au adunat în jurul lor. Unul, rotofei, cu părul galben ca lămîia, văzîndu-l pe Marin cum răsuceşte mîna Melaniei, începe să plîngă.

— De ce plîngi, măi ? se răsti la el Anton.

Copilul plîngea şi mai tare.

— Chemaţi-l pe Ionică Medrea ! se îndemnară cîţiva dintre cei mici.

Melania încercă să se smulgă din mîna lui Marin şi aruncă o privire deznădăjduită spre Anton, cerîndu-i, fără glas, ajutorul.

Ce s-a întîmplat în momentul acela în sufletul lui Anton nu se poate şti, dar el se apropie de Marin :

— Marine, las-o-n pace !

— De ce s-o las ? se încăpăţînă Marin. Din cauza ei te-au criticat.

— Şi ce te priveşte pe tine dacă m-au criticat sau nu ? îl repezi Anton pe Marin. Asta e treaba pionierilor. Tu nu eşti pionier. Dă-i drumul cît te rog...

În glasul lui era atîta ameninţare, încît Marin îşi desprinse palma.

Melania, frecîndu-şi încheietura braţului, amorţită de strînsoarea lui Marin şi bucuroasă că a scă-

pat atît de uşor, o luă la fugă, nu fără a-i arunca înainte lui Anton o privire plină de recunoştinţă.

Din clădirea şcolii, unde întîrziase în camera pionierului, apăru Ionică Medrea, chemat de cei mititei.

Cît era Marin de mare şi voinic, se pare că tot prinsese o oarecare teamă de Medrea, după încăierarea de ieri. Şi asta cu toate că Medrea nici la umăr nu-i ajunge lui Marin, ba este şi firav, şi chiar puţin miop. Cînd Medrea priveşte la cineva atent, clipeşte şi îşi mijeşte ochii. Doctorul Şerb i-a spus să-şi pună ochelari.

— Aşa ? face uimit Marin către Anton. Ia uite, bă... şi scuipă în ţărînă la un metru, stropind cîţiva copii.

— Nu mai scuipa ! îi zise Anton tot calm.

— Scuip cît îmi place şi cît vreau, se încăpăţînă Marin şi scuipă iar. Şi cu tine mai vorbim noi, Antoane, la Făgeţica. Zi, te-ai dat cu ăştia, hai ?

Şi porni mînios, stîrnind cu ghetele stîlcite nori de praf, întorcînd capul şi prevenindu-l pe Anton :

— Mai vorbim noi, Antoane... Mai vorbim noi...

Cîţiva copii din cei mici îi stăteau în cale.

— Fugiţi, că vă trîntesc pe toţi, le răcni.

Copiii se risipiră ca nişte potîrnichi, care încotro, ţipînd cît îi ţinea gura, de frică.

Ionică Medrea veni lîngă Anton :

— Ce s-a petrecut, Antoane ?

— Nu s-a petrecut nimic, îi răspunse el morocănos. Nu-ţi mai băga şi tu nasul în toate.

De undeva se ivi Ghiura.

— Antoane, venim la tine după-masă.

Anton se lumină la faţă :

— Veniţi, v-am spus o dată. Ce mai vreţi ? Dar pe la patru. Să dorm şi eu puţin... că sînt mort de somn...

După-masă, cînd sfîrşiră de învăţat la Maşinile agricole şi la Matematică, băieţii care veniseră la Anton acasă deschiseră şi cărţile de Chimie.

Anton nu protestă. Ba îi păru chiar bine, fiindcă aveau repetiţie pentru teză. Şi mai tîrziu, el însuşi le propuse:

— Ce-ar fi dacă ne-am gîndi şi la compunerea aia de poimîine: „Figuri de comunişti luptători pentru transformarea socialistă a agriculturii".

Băieţii se priviră încurcaţi.

— Phii! Aşa e! zise Ghiura şi se ridică de pe scaun atît de brusc, încît îl răsturnă. Cum am uitat noi de compunere?

— Să facem planul, măi băieţi. Asta se poate întîmpla să ni se dea şi la absolvire. E o compunere importantă! exclamă Marcu, şi ochii lui negri luciră fericiţi.

— Pe cine ai pune tu întîi? îl întrebă Stoienel pe Anton. Ce personaj, vreau să zic?

— Aş pune, stătu puţin pe gînduri Anton, pe Ilie Barbu din „Desfăşurarea" lui Marin Preda.

— Foarte bine!... bătură din palme copiii.

Şi începură să facă planul compunerii. Apoi compunerea. Şi, obosiţi după atîta muncă — Anton cel puţin căsca mereu, deşi dormise după-amiază — ieşiră din odaie în curte, să se răcorească şi să bea cîte o gură de apă proaspătă din fîntîna care este lîngă poarta pădurarului Muşat.

Pe şosea se văzu trecînd autocamionul gospodăriei colective condus de şoferul Petruş, încărcat cu oamenii care se-ntorceau de la Fundăţica, de la prăşitul cartofilor.

Oamenii cîntau. Între ei se găsea şi tatăl Mihaelei, care îşi mişca braţele în sus şi-n jos, făcînd pe dirijorul în maşină.

Autocamionul se opri chiar în capul uliţei scrîşnind aspru roţile pe pietrişul de pe şosea, şi cei mai mulţi se coborîră încă fredonînd. Fetele mai ales făceau o gălăgie, să ridice satul, nu alta.

Şoferul Petruş îşi scoase capul blond pe ferestruica maşinii şi le strigă:

— Parcă sînteţi la nuntă, zău aşa!

Fetele izbucniră în rîs.

Ghiura le arătă copiilor cu mîna frumuseţea asfinţitului:

— Priviţi!

Într-adevăr, soarele, obosit de cît arsese în timpul zilei, îşi pleca obrazul rumen peste pădurile din valea Făgeţicăi, lăsînd în urma lui o ceaţă portocalie, în care se scălda, cu aripile întinse şi ţipînd de plăcere, un cîrd de cocori.

— Acolo, în valea Făgeţicăi, unde vedeţi că se lasă soarele, începu Anton să spună, este o poiană mare, frumoasă, unde... unde...

Tăcu şi se uită spre soare, care înroşise creştetele zimţate ale pădurii.

Îşi muşcă buzele şi schimbă vorba:

— Nu mai beţi apă?... Să mai scot!

— Nu mai bem! zise Pavel, agăţînd cana de tablă în cuiul de la fîntînă şi ştergîndu-şi buzele ude cu batista.

Însă Ghiura nu-l iertă:

— Ce e cu poiana aia mare?... Ce poiană e?

— Poiana ielelor! murmură Anton şi se uită în jur speriat.

— A! Ştiu. Am mai auzit de ea, grăi nepăsător Marcu. Este o legendă cu nişte iele. Prostii...

— Nu sînt prostii! se încruntă Anton. Şi, aţîţat, continuă. Dacă vreţi să ştiţi, noi am fost acolo...

— Care voi? întrebă Viorel. Tu... şi? (şi arătă cu degetul spre casa Şomoroagii).

— Da. Cu Marin şi cu Simion! zise Anton.

— Şi ce-aţi văzut acolo? îl iscodi Ghiura. Nu cumva aţi văzut... ielele?

— Ba da! confirmă scurt Anton, spre mirarea celorlalţi. Le-am văzut...

— Fugi, măi, că nu există iele! începu să rîdă potolit Pavel. Cine mai crede azi în aşa ceva?

Dar Ghiura, simţind că ar putea să afle ceva interesant, îi tăie vorba lui Pavel şi-i făcu semn cu piciorul să-l lase pe Anton să povestească mai departe.

— Măi, dacă zice el că a văzut, ce-l contrazici tu?

— Am văzut cu ochii mei! întări Anton.

— Ţţ... Ţţ... Ţţ... se miră Ghiura, ţuguindu-şi buzele.

— Cum le-ai văzut? Povesteşte-ne şi nouă! se rugă Stoienel de Anton, înţelegînd planul lui Ghiura.

— La început nu credeam nici eu... Şi eu eram la fel ca voi. Că nimeni nu crede, nici tata nu crede! dete primele lămuriri Anton. L-am întrebat eu o dată pe tata, nu ştiu cum a venit vorba, şi nu credea. Dar azi, în zori — adică, încă de astă-noapte — ne-a luat Marin... Şi de dimineaţă, pe la patru şi jumătate, am văzut ielele... La şase şi jumătate am fost acasă...

— V-a luat Marin? Păi i-a mai ars lui de-aşa ceva, după bătaia de-aseară? se miră Pavel.

— Ne-nţelesesem încă de ieri, de la prînz, spuse Anton, şi nu puteam să schimbăm. Nici pe Simion nu-l mai puteam vesti să nu vină...

Ghiura îşi trecu mîinile prin păr:

— Şi pe Simion l-a lăsat tată-său să plece noaptea la Marin, după încăierarea de pe şosea?

— Parcă trebuia să-l lase tată-său? fu neaşteptat de sincer Anton.

— Păi, atunci, cum? se arătă nedumerit Pavel. Nu înţeleg...

— Ei, Simion, după discuţia de aseară — căci aseară s-au dus la tată-său tovarăşii profesori Gabriş şi Oarcăşu, şi tatăl Mihaelei — tot nu s-a lăsat. Le-a promis că nu se mai întîlneşte cu Marin; dar nu s-a lăsat. A sărit azi-noapte pe fereastră. A venit cu noi la Poiana ielelor şi s-a-ntors pe nesimţite acasă, ca să meargă azi de dimineaţă la şcoală...

— De-aia ţi-era ţie atît de somn şi tot căscai adineauri. Şi lui Simion, la şcoală, la fel... Fiindcă aţi fost plecaţi azi-noapte, constată Viorel.

— De-aia, mărturisi Anton.

— Şi de ce v-a luat cu el Marin, azi-noapte? Numai să vedeţi ielele? îl ispiti Ghiura.

Atîta că Anton probabil bănui ceva. Se uită dintr-o parte către colegul său şi dădu din cap :

— Asta nu pot să v-o spun, pentru că ne-am jurat... Am fost cu nişte treburi de-ale lui Marin !

— Aha ! făcu Stoienel.

Anton se aşeză pe butucul de spart lemne. Copiii se strînseră în jurul lui. Marcu şi Pavel se cocoţară pe scara care duce la pod, iar Ghiura, Viorel şi Stoienel, pe băncuţa de lîngă gard. Cîinele, Lăbuş, veni la picioarele lor şi se gudură.

Dinspre munte se auzi behăitul oilor aduse în ţarcuri pentru mulsul de seară.

— Şi ?... întrebă Viorel neîncrezător, cu jumătate de voce. Vi s-au arătat vouă ielele în poiană ? Cum sînt ?

— Ni s-au arătat ! Se văd aşa... şopti Anton înfiorat, ca nişte umbre care se clatină şi dănţuiesc. Sînt îmbrăcate în văluri colorate. Te trec răcori, cînd le zăreşti... Pe urmă, cînd se încălzeşte soarele bine, fug. Intră printr-o crăpătură dintre stînci în munte...

— Eu nu cred pînă nu le văd cu ochii mei ! îl aţîţă Ghiura. Mă duci să le văd şi eu ?

— Nu mă mai duc... zise Anton şi dete cu mîna, adică : „îmi e prea destul".

— Vezi, măi Antoane, cum eşti ? îl mustră Stoienel. Eu aş duce şi pe alţii să fiu în locul tău... N-aş fi egoist.

— Nu pot, se supără Marin... chiar dacă m-am certat cu el... argumentă Anton.

— Dar ce ? Ielele sînt ale lui ?... Poiana e a lui ?... îşi ridică Ghiura nasul, într-un chip atît de hazliu, că Anton fu nevoit să zîmbească :

— Nu sînt ale lui...

— Ori ţi-e Marin stăpîn ? întrebă Marcu.

— Nu mi-e nici stăpîn... se scărpină în cap Anton ; dar nu mai vreau nici eu să mă duc acolo. Te îngheaţă, nu altceva... căută el să scape. Cîntă jalnic. Şi nu poţi să te apropii de locul unde au intrat ielele în munte că ameţeşti. Te ia o ameţeală. E grozav, ce mai !...

De fapt, Anton își adusese aminte că în poiană sînt puse și cursele lui Marin pentru căprioare. Și asta era o taină pe care juraseră — și el, și Simion — să nu o destăinuie nimănui, orice ar fi fost să se întîmple. Și voia să se țină de cuvînt, chiar dacă se certase astăzi la prînz, la școală, cu Marin.

— Măi Antoane, îl luă pînă la urmă Ghiura, dacă tu ne duci pe noi să vedem ielele, Marin n-are de ce să se supere. Noi nu te-ntrebăm de treburile tale cu el. Numai să vedem ielele, și-atît...

— Atîta tot ! se rugară de Anton și ceilalți.

Și Pavel continuă :

— Noi am putea să ne ducem și singuri, ia gîndește-te. Cine ne poate opri ? Drumul e liber !

— Asta așa e ! recunoscu Anton.

— Dar, mai bine să ne conduci tu. Ne-ai făcut serviciul și ne-ai ajutat la Mașinile agricole, fă-ni-l și pe ăsta. Sîntem și noi curioși... insistă Ghiura.

Viorel continuă asaltul lui Ghiura :

— Ne-ai arătat că ții la noi ! Dovedește-ne-o încă o dată.

— Bine, măi, se hotărî pe jumătate Anton. Și voi mi-ați arătat că țineți la mine. Ce-o fi să fie, vă duc la Poiana ielelor. Dar o să vă speriați ! îi preveni el.

— Ce-ți pasă ție ? sări Ghiura. Lasă să ne speriem. Da' numai să vedem și noi cum arată ielele... Să nu murim proști...

— O să vă iasă pofta pe nas...

— Să ne iasă... să ne iasă !... săriră băieții de la locurile lor, veseli că-l convinseseră pînă la urmă pe Anton.

— Mîine mai vorbim !...

— Mîine mai vorbim !

— Rămîi cu bine !

— Mergeți sănătoși !

Se despărțiră dîndu-și mîinile. Băieții plecară, iar Anton — istovit de atîtea întîmplări pe care le trăise : vizita la Poiana ielelor, ascultatul la Matematică, cearta cu Marin și, în plus, munca încordată de astăzi după-masă, la patru materii — își luă un scaun și ieși-n pridvor, să privească înserarea.

Un huhurez, al cărui cuib era pe undeva, prin vreun copac de lîngă casa Șomoroagii, dete un țipăt lung.

Mai auzi autocamionul gospodăriei duduind pe șosea. Cîțiva copiii, dintre cei care nu merg încă la școală, se jucau „de-a puia-gaia" pe uliță. Nu-i

vedea, dar îi auzea. Se desluşeau glasurile cînd imitau pe „puia“ şi pe „gaia“.

Pisica se ivi în pridvor şi se lungi lîngă picioarele lui, torcînd linguşitoare.

„Mi-am făcut o mulţime de prieteni, se gîndi Anton. Tata o să se bucure cînd o auzi. Dar tata e mereu plecat... Tare sînt singur. Uite, după ce pleacă băieţii, se amărî din nou, rămîn singur... singur de tot. Lor ce le pasă ! Ei au mame, surori, fraţi care-i aşteaptă. Eu ? şi gura i se strîmbă, am numai pe tata... şi pisica...“

Se aplecă şi mîngîie pisica. Pisica se îndoi de plăcere sub mîna lui. O trase aproape, lîngă piept, şi continuă să o mîngîie.

„Îl am şi pe Lăbuş. Am şi găinile ! îşi bătu joc de el însuşi. Asta e... Asta e, Antoane ! Şi mi-e urît... Mi-e urît de nu mai pot...“

Oboseala îi trecuse. Se făcuse răcoare.

Se ridică de pe scaun. Intră în odaie. Aprinse lumina. Îşi luă cartea de Chimie şi, ca să-i treacă de urît, se aşeză turceşte pe pat, îşi puse pătura pe spinare şi începu iar să citească.

LA POIANA IELELOR

La trei şi jumătate noaptea, în Rumeioara este un frig straşnic. La ceasul acesta luna începe să pălească, îşi pierde strălucirea de talger de aramă ciocănită şi seamănă cu un ban de argint, înnegrit pe la margine şi pe mijloc.

O dată cu luna pălesc şi becurile felinarelor de pe şosea şi de pe cele opt uliţe ale Rumeioarei.

Cu toate astea, casa pionierilor mai este încă luminată din plin.

O lampă de fier forjat, avînd patru lei micuţi pe fiecare latură, împrăştie un şuvoi auriu.

Sub conul acesta luminat viu de lampă — aşa după cum a fost înţelegerea — s-a strîns detaşamentul întîi de pionieri.

Copiii sînt îmbrăcaţi cu veşminte groase, au cu ei săculeţe de drum, mantale de ploaie, mîncare, sticluţa cu apă şi tot ce mai este nevoie la o excursie bine organizată.

Afară de copiii din detaşamentul întîi şi de instructorul lor, profesorul Vasile Oarcăşu, mai merg în această excursie Tiberiu Rusu, secretarul U.T.M. din sat şi cîţiva utemişti.

Astăzi e duminică, colectiviştii se odihnesc şi o excursie prin pădure, în zorii zilei, este un lucru minunat.

Toată săptămîna s-a vorbit la şcoală despre această excursie, însă în taină mare.

Copiii au destăinuit instructorului lor cele aflate. La început au vrut să meargă numai ei singuri pînă la Poiana ielelor, conduși de Anton, și să-l convingă acolo că nu-i adevărat nimic din tot ce crede el. Iele nu pot să existe.

— Cine ştie ce-or fi văzut el cu Simion şi Marin în poiană şi li s-o fi părut, zicea Ionică Medrea. Ielele sînt numai o născocire.

Dar pe urmă, copiii s-au răzgîndit. Au ajuns la concluzia că nu trebuie să-și ascundă planul față de instructorul lor de detaşament.

Propunerea aceasta a făcut-o Livia, și a fost însuşită de pionieri.

I-au mărturisit deci instructorului lor, Oarcăşu, cele ce puseseră la cale.

Instructorul s-a declarat de acord cu intenţiile detaşamentului.

— Dacă sînt iele cu adevărat şi dansează în poiană, a glumit profesorul, atunci să ne ducem, să dansăm şi noi cu ele...

Copiii au făcut un haz grozav de cuvintele acestea ale profesorului Oarcăşu :

— Să dansăm și noi cu ielele !... au clocotit ei în rîs.

Numai Anton şi Simion, care erau de față, nu rîdeau.

La început, Simion nici nu a vrut să meargă împreună cu ceilalţi pionieri la Poiana ielelor. Într-o pauză, l-a şi luat la rost pe Anton :

— De ce le-ai spus, măi, secretul lui Marin ?

— Nu am spus decît de poiană... De poiană şi de iele se ştia în sat şi dinainte ; atîta că oamenii nu cred în ele... De cursele căprioarelor n-am spus nimic...

Simion era îngrijorat :

— O s-o păţim cu Marin !

— Nu o pățim de loc și nici nu mi-e frică de el ! i-a răspuns Anton.

— Eu nu merg !

— N-ai decît...

— Şi nici nu ştiu, n-am văzut nimic... Faceți ce vreți...

— Asta şi facem, a încheiat Anton.

Însă profesorul Oarcăşu i-a cerut lui Simion să meargă și el, împreună cu detaşamentul, ca să se convingă că nu există iele.

— Dacă le-am văzut cu ochii noştri! Dansează între cele trei pîraie care trec prin poiană pînă se lasă soarele și pe urmă fug printr-o gaură în munte... se încăpăţînă Simion.

— Tocmai de-aia trebuie să vii și să te convingi, tot cu ochii tăi, că n-ai văzut bine.

— Şi Marin a mai spus că bunică-sa poate face vrăji şi poate sili ielele s-o asculte și să-i împlinească voile, a mai încercat Simion să-l sperie pe instructor. Zicea că pe mine, de pildă, m-ar putea preface în pisică sau şoarece...

— Şi tu ai crezut? l-au încolţit pionierii pe băiatul doctorului, rîzînd.

— Eu... nu... a bîiguit el... dar aşa se lăuda Marin.

— Cu-atît mai mult, a insistat Oarcăşu, trebuie să vii și să te convingi că nici acest lucru nu este adevărat...

Pînă la urmă, Simion a fost nevoit să se supună.

De altfel, de cînd este controlat cu de-amănuntul de-acasă, de cînd Anton nu mai chiuleşte, Simion a început să vie zilnic la şcoală. Şi-a îmbunătățit notele.

La asta a contribuit şi faptul că, după încăierarea din seara aceea de pe șosea, a avut loc încă o adunare pionierească, în care Simion a fost criticat mai aspru decît oricînd pentru purtările lui. Iar într-un consiliu pedagogic fulger, s-a hotărît să i se scadă nota la purtare pe ultimul trimestru cu trei puncte. Pedeapsă foarte mare, pentru că media de pe trimestrul al treilea ține loc de medie anuală. Deci conduita lui din ultima vreme îl va costa mult. Nota de la purtare se pune şi pe certificatul de şapte clase, şi-l însoțeşte toată viaţa pe unde merge.

Acum, în zorii zilei de duminică, este și el printre ceilalți copii. Stă lîngă Anton, cu părul auriu răvășit de vînt și cu o geantă de sport agățată de gît.

— Sînteți gata, tovarăși pionieri? îi întrebă profesorul Oarcășu pe copii.

Pionierii îi răspund în cor:

— Sîntem gata, tovarășe instructor!

Și coloana, avînd în frunte pe profesorul Oarcășu, pe Tiberiu Rusu și pe Anton, pornește de sub felinarul de la intrarea casei pionierilor, prin parc, către șosea.

Vorbesc între ei încet, pentru că satul Rumeioara, fiind așezat între munți, răsună la orice zgomot, ca un clopot. Fiecare cuvînt se aude în tăcerea nopții, pînă departe.

Munții, în toate zările, crestează cerul senin, siniliu, cu ferăstraiele lor vinete.

O cucuvea zboară greoaie pe deasupra coloanei, plescăind din aripi.

Simion se găsește între cei din urmă și povestește pionierilor pentru a nu știu cîta oară cum vor vedea în poiană... ielele, „ale căror corpuri seamănă cu niște cețuri sau, mai bine, cu niște fumuri ce se ridică de la pămînt și dansează în lumina celor dintîi raze ale soarelui între pîraie; aci se încheagă, și aci dispar; poartă pe ele văluri trandafirii, verzi sau portocalii; cîntă, se jeluiesc sau spun ceva neînțeles, pe limba lor... și de intrarea grotei prin care fug ele nu poți să te apropii că amețești și mori..."

Ce e drept, e drept, pe unii copii îi trec totuși fiori la auzul acestei povestiri pe care o face Simion cu cuvinte șoptite și cu gesturi tainice.

— Mai bine era, își dă el competent părerea, să nu fi venit fetele cu noi. Să vedeți — cum sînt ele fricoase — ce-o să se mai sperie!... și-și duce amîndouă mîinile la ochi, să arate, în mod practic, cum o să fie cînd se vor speria fetele.

— Nu-i nimic, răsună glasul ironic al Liviei.

Fără să fie observată, fata apăruse alături de grupul căruia îi povestea Simion grozăviile din poiană.

— Dacă ne va fi frică sau vor fi primejdii pentru noi, fetele, ne veţi apăra voi, băieţii, fiindcă sînteţi curajoşi... şi... buni tovarăşi...

Mihaela, mergînd de braţ cu Livia şi auzind-o ce spune, nu-şi putu stăpîni un hohot scurt de rîs.

Simion se întoarse spre amîndouă şi le repezi :

— Cu voi nu sînt tovarăş... Mai bine v-aţi întoarce acasă, să nu vă vie rău pe-acolo !...

Mai vru să le spună ceva usturător, dar Mihaela îi făcu semn Liviei să tacă. Îşi încetiniră pasul şi rămaseră să încheie ele coloana...

Mergînd şi vorbind, trecură din şosea în uliţa Făgeţicăi, şi ajunseră lîngă casa lui Anton. Trecură de ea şi se văzu căsuţa babei Şomoroaga.

Din grup, se desprinse tovarăşul Tiberiu Rusu, înalt, ciolănos, cu braţele lungi, puternice, şi se apropie de căsuţa babei.

— Marine ! strigă el, bătînd cu o piatră luată de jos în stîlpul care ţinuse altă dată portiţa şi acum se afla aplecat într-o rînă, ca un moşneag.

— Ce e ? Ce-o vrea cu Marin ? se alarmă Simion, adresîndu-se băiatului pădurarului.

Anton însă nu se sinchisi prea mult de cele ce făcea secretarul la poarta lui Marin :

— O fi avînd dînsul ceva cu Marin !... Ce te bagi tu ?

— Mă bag ! îi şopti Simion. Tovarăşul instructor ne-a cerut să nu-i spunem nimic lui Marin. Să nu afle că mergem la poiană. Pe mine m-a pus să-mi dau cuvîntul de pionier...

— Şi eu mi l-am dat...

— Numai că eu nu i-am spus nimic lui Marin !

— Nici eu...

— Şi cînd ne-o vedea Marin că mergem la poiană împreună cu detaşamentul, ce-o să spună ?

— Să spună ce-o vrea. Tu fă-te că nu ştii nimic. Dă totul pe mine. Zii că te-am vestit numai aseară de excursia asta şi nu ai mai avut cum să-l anunţi,

fiindcă te-a păzit tată-tău să nu pleci de-acasă... Să vedem ! O să mă bată pe mine ?

Discuţia continua încă pe şoptite între cei doi băieţi. Făgeţica murmura grăbită în drumul ei la vale. Cerul se lumina din ce în ce mai mult. Cînd din căsuţa ei, somnoroasă, cu părul despletit şi încurcat, îmbrăcată numai într-o cămăşoaie de bumbac, se ivi, în lumina turbure a zorilor, baba Şomoroaga şi întrebă răguşită :

— Cine-l strigă pe Marin ? Auleuuu !... se sperie ea văzînd mulţimea de pionieri. Ce căutaţi noaptea, maică, pe la casele oamenilor ?

Secretarul, cu mîna, îi arătă cerul :

— Ce noapte, mătuşă ? Nu vezi că acum intră alba-n sat ?... Da' Marin unde e ?

— Marin doarme, croncăni baba, plecîndu-şi capul pe palmă, în semn că aşa doarme Marin.

— Trezeşte-l, mătuşă. Doarme prea mult, o sfătui secretarul. Avem noi amîndoi o vorbă, pe care am vorbit-o acum cîteva zile. Spune-i că am plecat la Poiana ielelor, unde or să danseze pionierii cu arătările lui de-acolo. Aşa vor copiii. Eu ce pot să le fac ? Doresc numai — ca şi tovarăşul profesor Oarcăşu — să-i văd pe copii cum vor dansa. Şi, dacă vrea, să vie şi Marin să-i vadă...

— Iooooi !... Iooooi !... Iooooi !... începu să se văicărească amarnic baba şi să-şi smulgă de pe cap pletele. Or să piară copilaşii ăştia, sărmăneeeiiii... Sărmăneeeiii... Copilaşiiii... Copilaşiiii...

Începuseră să latre cîinii prin sat de văicărelile babii.

Cel puţin Lăbuş al lui Anton lătra să spargă urechile copiilor, şi nimic altceva.

— Nu stîrniţi ieleleee, maică, se jeluia baba, că se răzbună pe voooi !... Pe bieţii cooopilaşiiii...

— Taci, mătuşă, taci ! puse degetul la gură secretarul, în timp ce copiii nu se puteau ţine şi rîdeau pe înfundate de babă, cum gemea în tot felul, frîngîndu-se de mijloc, cînd într-o parte, cînd într-alta.

— Taci, mătuşă, o mai îndemnă Tiberiu Rusu, că se trezeşte satul. Şi nu-ţi fie teamă pentru copii.

Noi stîrnim ielele, şi noi le potolim. Spune-i şi lui Marin dacă vrea să vie...

Şi — lăsînd-o pe babă să se vaiete pe voia ei, zguduind uşa: „Iooooi!... Iooooi!... Iooooi!... Nu vă duceţi că mor cooopilaşiii..." — secretarul se întoarse lîngă profesorul Oarcăşu. Acesta îl luă de braţ, şi amîndoi o porniră din nou în fruntea coloanei, vorbind încet între ei şi rîzînd pe înfundate, ca nişte copii care au făcut o şotie.

Dacă treci peste rîul Făgeţica, pe punte, intri în munte. Muntele este pe partea stîngă a Făgeţicăi, cum curge rîul la vale. Dacă o ţii în jos, pe partea ei dreaptă, te afunzi în pădurea de fagi de pe podiş.

Este adevărat că poteca la început urcă uşor, căci malul Făgeţicăi se înalţă şi devine prăpăstios. Rîul trece printr-un fel de chei ale lui. Apa a ferestruit în acest loc o stîncă albă-verzuie enormă, ce pare prăvălită din munte, anume ca să stea stavilă în calea apelor. Dar apele au biruit-o, au ros-o răbdătoare cu dinţii lor umezi şi au trecut mai departe.

După aceea, poteca te duce, ca într-un vis, prin întunericul misterios al pădurii. Locurile sînt de o frumuseţe ce greu se poate închipui.

— Ascultaţi, copii, exclamă instructorul detaşamentului de pionieri, cînd începură să se afunde în pădure. Cîntă privighetorile...

— Ce frumos cîntă! tresăriră copiii. Şi Mihaela, aducîndu-şi aminte de versurile lui Vasile Alecsandri, din „Concert în luncă", începu să recite:

Dar tăcere!... Sus pe-un frasin
un lin freamăt se aude!...

Nu apucă Mihaela să termine de recitat, şi se auziră din urmă nişte paşi tropăind pe poteca udă de rouă şi foarte puţin călcată de oamenii din satul Rumeioara.

Oamenii nu au unde se duce în această direcţie şi de aceea poteca este năpădită aproape din toate părţile de buruieni.

— Vine! exclamă cu satisfacţie Tiberiu Rusu. Şi abia atunci îşi dădură seama copiii că secretarul stă-

tuse toată vremea cu urechea ciulită, să audă dacă soseşte Marin.

Era aproape sigur că va veni, dar o îndoială probabil tot o avusese.

Ionică Medrea îşi aprinse lanterna şi o îndreptă pe potecă, în partea de unde venea Marin.

În fîşioara subţire, verzuie-galbenă, a lanternei lui Ionică, se arătă silueta lungă şi deşirată a lui Marin.

— Am venit, tovarăşe secretar ! grăi el în loc de bună dimineaţa.

De fapt Marin auzise discuția secretarului cu baba Şomoroaga în faţa căsuţei lor şi se hotărîse să plece, mai mult ca să-și salveze cursele. Să nu dea cineva peste ele.

Baba vrusese să-l oprească, să nu-l lase să meargă la poiană ; dar el o dăduse la o parte și o zbughise pe ușă, zorindu-se să ajungă din urmă coloana pionierilor...

Tiberiu Rusu îi făcu loc lîngă el, pe potecă, să meargă în acelaşi rînd :

— Va să zică ai venit ! Vrei să ne păzeşti de arătări, sau vrei să vezi cum vor juca pionierii cu ielele ?...

— Lăsaţi, tovarăşe secretar, se strîmbă el, și-și trecu mîna prin părul numai inele, că ştim noi... Ne luaţi la fix...

Tiberiu Rusu se uită către Marin :

— La ce te luăm ?

— La fix... tovarăşe secretar. Nu ştiţi ce-i aia ?

— Ba ştiu.

— Adică, la vorba aia... peste picior...

Secretarul rîse sonor. Încercă să-l ia pe Marin de braţ şi să mai vorbească pe drum cu el. Dar băiatul se trase din mîna lui. Zărindu-l pe Simion, care-l tot ocolea, se apropie de el şi-i şuieră în ureche :

— M-ai turnat, ticălosule !...

— Eu n-am ştiut nimic ! se justifică Simion.

— N-ai ştiut pe dracu', îi şuieră din nou. De cursele pentru căprioare aţi spus ceva ?

— N-am spus nimic! Nu ştie nimeni...

— Atît vă trebuia, că vedeaţi voi!

— Ce vedeam? îl întrebă Anton, venind dinadins lîngă Marin, să audă ce-l întreabă pe Simion.

— Tu cară-te, că te trăsnesc de nu te vezi! îl ameninţă Marin. Crezi... dacă sînt ăştia aici? Acum te pocnesc... şi făcu cu dosul mîinii stîngi gestul că îl loveşte.

Anton se feri, dar pe urmă se apropie iar de Marin, provocător:

— Ia dă... Să te văd, dai?...

Dar Marin, iuţind pasul, încercă să o ia înaintea celorlalţi şi să ajungă primul în poiană. Secretarul însă îl strigă:

— Marine!... Te-am chemat şi te rog să mergi cu noi.

Îl înhăţă de braţ şi îl sili să meargă în acelaşi pas cu ceilalţi excursionişti, oricît îi era de neplăcut lui Marin, lucru pe care nu se feri de loc să-l arate, prin tot felul de strîmbături.

Prin desişul crengilor, lumina pătrunse, mai întîi în suluri diafane-albăstrii, după aceea se făcu asemeni unei revărsări de apă tulbure şi începu în cele din urmă să pătrundă albă şi viorie, cu mii şi mii de scînteieri, pe petalele colorate ale florilor. Iar pe firele de iarbă umede se vedea cum luna îşi revărsase, în timpul nopţii, toată comoara ei de argint şi nestemate, sub forma unor picături mari şi limpezi.

— Tu crezi în iele, cu adevărat, Marine? îi strînse braţul secretarul.

— Cred, cum să nu, tovarăşe secretar. De ce mă-ntrebaţi? şovăi Marin. Doar v-am mai spus!

— Crezi că bunică-ta poate face vrăji cu ielele?

Băiatul îşi suci capul spre secretar:

— O, bunica mea. Ea... face ce vrea... şi tăcu.

— Ce e cu ea?

— Ştie multe. Dar nu vrea...

— Ştie multe?

— Da.

— Bine, Marine, să vedem...

În seara cînd se întîmplase încăierarea de pe şosea şi Marin fusese adus la sediul U.T.M., stătuseră îndelung de vorbă împreună. Băiatul îi spusese atunci o mulţime de năzdrăvănii secretarului.

Între altele, îi povestise şi lui, cu gîndul să-l impresioneze, că bunică-sa ştie o mulţime de vrăji şi are puteri peste nişte iele dintr-o poiană brăzdată de trei pîraie şi care-i pot îndeplini toate dorinţele.

Secretarul îi făgăduise chiar din seara aceea lui Marin că-l va face curînd să recunoască singur că toate acestea sînt numai născociri.

Acum mergeau împreună spre Poiana ielelor. Şi-n curînd avea să se vadă de partea cui era adevărul. Din vreme-n vreme, se uitau unul spre altul, în tăcere. Călcau pe poteca umedă şi năpădită de ierburi, cu pas întins.

În stînga lor, dincolo de desişuri, se grăbea şi Făgeţica pe drumul ei scobit în piatră. Îi auzeau suspinările. Uneori o zăreau lucind printre copaci, ca un şarpe uriaş de argint.

Mergeau de aproape o oră.

Anton îi spuse profesorului Oarcăşu :

— Încă puţin şi am ajuns, tovarăşe profesor.

Copiii auziră, şi ca la o comandă îşi micşorară pasul.

Băiatul le arătă cu mîna o poiană ce se smulgea dintr-o dată din strînsoarea copacilor şi se-ntindea leneşă, la orizont, spre dreapta, pînă întîlnea iar un perete de munte, drept şi golaş, de o semeţie uimitoare, rupîndu-se parcă din lanţul înconjurător.

Marin tăcea, cu fălcile-ncleştate şi se uita încruntat spre Anton, însă acesta nu-l băgă în seamă.

— Dar iele nu se văd nici una ! se miră prefăcut Medrea, scoţîndu-şi pieptenele din buzunarul de la piept, şi refăcîndu-şi pieptănătura, ca şi cum la întîlnirea aceasta cu ielele trebuia să se prezinte neapărat cu o ţinută pionierească fără cusur.

— Ai să le vezi îndată ! glăsui Marin, arătîndu-şi colţii, la fel ca Lăbuş al lui Anton cînd zăreşte pisica.

— Aici... aici... tovarăşe profesor... tovarăşe secretar... le arătă Anton cu mîna locul de unde priviseră ei trei (el, Simion şi Marin) cînd mai fuseseră acolo. Poftiţi aici, între copaci.

Momentul era totuşi impresionant. Unii copii, fără să vrea — cu toate că erau cu toţii convinşi că nu există arătările numite iele în poveştile vechi — simţeau că inima le bate mai tare decît de obicei.

Spectacolul naturii în Poiana ielelor era cu adevărat măreţ.

Soarele izbucnea rece, de după culmile severe ale munţilor. Razele sale, pe jumătate purpurii, se revărsau oblic peste Poiana ielelor şi peste lacul rotund, argintiu, care o mărginea. Susurul celor trei pîraie, ce izvorau din munte şi se strecurau prin poiană vărsîndu-se în lac şi de acolo printr-o cale nevăzută probabil, în Făgeţica, era asemeni unei muzici ascultată în surdină. Lacul se transformase într-un fel de oglindă, răsfrîngînd, parcă ireal, toată vîlvoarea cerului.

Marin îi arătă secretarului — dar în aşa fel ca să audă şi ceilalţi — un loc între copaci, plin de brînduşi şi poroinic :

— Culcaţi-vă aici, pe burtă, tovarăşe secretar, să vedeţi mai bine ; dar ielele să nu vă vadă pe dumneavoastră, căci e pericol... vă orbesc...

Secretarul dădu din cap şi se duse-n locul acela, făcîndu-i voia lui Marin. Oarcăşu le arătă şi el copiilor, pe muteşte, să se întindă alături.

Copiii se aşezară cum putură, unii la poalele copacilor, alţii ceva mai în faţă, întinzîndu-şi sub ei mantalele de ploaie, fiindcă iarba mai era încă udă.

Marin nu rămase împreună cu ei. Se depărtă, călcînd furişat, spre poiană, pînă ce ajunse între nişte tufe bogate de ferigi. Acolo începu să scormonească neliniştit, nu se ştia ce, între buruieni.

Secretarul U.T.M. şi profesorul se lungiră pe iarbă, ca pe un pat moale.

Utemiştii veniră-n preajma lor.

Profesorul arătă cu băţul de drum spre poiană :

— Priviţi !

Copiii își îndreptară ochii încotro indica profesorul.

Secretarul se uită și el, dar cu indiferență, spre poiană. Ochii lui cătau mai mult la Marin.

Cei mai mulți dintre copii înțeleseră că și profesorul, și secretarul mai veniseră pe-aici și urmăreau un anume scop.

Priviră însă toți concentrați spre poiană.

— Iacătă, zise profesorul deslușit. Dacă vă uitați bine, sub razele purpurii ale soarelui, între pîraie, vedeți... ielele despre care ne-a vorbit Anton și pe care bunica lui Marin pretinde că le stăpînește.

Pe măsură ce soarele își revărsa săgețile sale purpurii peste locurile acelea, răsăreau în poiană un fel de arătări de basm.

Erau niște făpturi transparente, parcă făcute din ceață sau fum, învăluite în veșminte ușoare de toate culorile curcubeului. Și ele, aici se micșorau, frămîntîndu-se pe loc ; aici se lungeau, aplecîndu-se într-o parte, ca și cum s-ar fi aflat înlănțuite într-o horă.

Hora era cînd înceată, legănată ușor, cînd foarte iute și agitată și se întindea pînă departe deasupra lacului.

Marin, dintre tufele de ferigi, se răsuci de la jumătatea trupului și i se adresă victorios secretarului.

— Ce ziceți, tovarășe secretar ? Vedeți ielele ?

Auzindu-l pe Marin vorbind, Simion își holbă ochii cît cepele și-și plecă fruntea-n iarbă.

Marin îi spusese, cînd fuseseră prima oară, că nu trebuie să te uiți la iele, decît atît cît ai clipi, pentru că nu le place să fie privite. Și, dacă te uiți prea mult, orbești. Așa știa el de la Șomoroaga.

— Plecați-vă ochii-n iarbă, să nu orbiți ! glăsui Simion înăbușit, cu gura-n iarbă.

Nu se poate spune că unii copii — la vederea acestor arătări care dansau — nu au fost cuprinși de oarecare frică.

Vîntul sufla în valuri domoale. De cîte ori venea un val de vînt, ielele se clătinau. Tot atunci se

auzea un fel de scîrţîit sinistru din direcţia poienii, se auzeau un fel de gemete, chiar aşa cum povestise Simion.

— E timpul să fugim!... îi anunţă Marin, din tufele de ferigi, pe copii. Cînd încep ielele să se jeluiască trebuie să fugim. Fugiţi... tovarăşi!... Să ştiţi... altfel vă orbesc...

În clipa aceea se auzi cineva rîzînd.

Secretarul, înalt şi ciolănos, se ridicase şi rîdea cu poftă. Profesorul, de jos, din iarbă, rîdea şi el. Utemiştii hohoteau de-a binelea.

— Cine merge cu mine să jucăm în hora ielelor? răsună glasul puternic al secretarului.

Prima, fără să şovăie, fu în picioare Mihaela. Îi era şi ei puţină teamă, dar se gîndi că e preşedinta detaşamentului şi trebuie să dea dovadă de curaj. Îşi învinse deci teama şi sări de jos.

Secretarul porni înainte cu paşi mari. Mihaela se luă după el. În urma ei veneau profesorul şi doi utemişti, care se ridicaseră mai greu, fiindcă nu se mai puteau ţine de rîs.

Îi urmară Ionică Medrea, netezindu-şi, ca de obicei, părul din mers; apoi Livia, căreia, ce e drept, îi cam tremurau picioarele; Ghiura, cu nasul în vînt, ca un căluţ tînăr; Melania, şi cei mai mulţi dintre copii.

La sfîrşit de tot îşi făcu vînt şi Anton. Se luă după ceilalţi, dar încet, ca un om ce poartă un sac greu în spate şi se clatină sub apăsarea lui.

Nu rămaseră în iarbă decît Simion şi Marin, amîndoi cu nasurile lipite de pămînt.

— Să meargă băieţii înainte. Ei sînt mai curajoşi! ţipă Livia, pe cîmp, văzînd că nu e nici o primejdie, întorcîndu-şi capul către cei doi băieţi care rămăseseră în iarbă.

— Unde e Simion? Să ne apere de iele, strigă ascuţit altă fetiţă, sărind primul pîrîu din poiană.

Simion era convins că se va întîmpla un prăpăd. Dar auzind glasurile voioase ale fetelor, îşi înălţă încet, încet capul şi privi numai cu un ochi.

Marin se ridicase în coate și se uita buimăcit la copiii care se prinseseră într-o horă veselă, împreună cu profesorul lor, cu utemiștii și cu Tiberiu Rusu și băteau pămîntul cu picioarele, chiuind.

Se roteau prin mijlocul umbrelor şi nu li se-ntîmpla nimic rău.

— Veniţi şi voi, le făcu Mihaela semn cu mîna celor doi băieţi.

Gura ei se boţise poznaşă de rîs.

— Veniţi şi voi ! le strigară şi ceilalţi copii. Nu vă temeţi...

Simion se ridică descumpănit, cu mîinile în jos şi cu gura lăsată. Se uita şi nu-i venea să creadă, văzîndu-i pe copii cum joacă împreună cu faimoasele iele ale poienii, şi rămîn nevătămaţi.

— Ce minciuni mi-ai spus, Marine ? îi zise Simion, furios, prietenului său, care se ridicase şi el în picioare.

— Eu... aşa... aşa am ştiut, bolborosi el. Făcu un pas spre poiană şi... deodată căzu lat, răcnind ca din gură de şarpe : Auuleuuu !... Mor !... Scăpaţi-mă ! Mor !...

Urla, răsturnat în iarbă, şi dădea dintr-o mînă şi din picioare, disperat.

„Sînt ielele ! Se răzbună..." îl fulgeră o clipă gîndul pe Simion şi vru să se-ntoarcă şi să fugă.

Hora pionierilor se oprise.

Copiii se uitau miraţi :

— Ce e ?... Ce e ?...

Anton şopti ca pentru el :

— S-a prins în cursele pentru căprioare...

Tiberiu Rusu şi un utemist într-o cămaşă în carouri şi cu părul cînepiu dat pe spate se repeziră primii. Apoi, într-un iureş, apăru şi valul de copii.

Marin se tăvălea printre ferigi şi ţipa :

— Fie-vă milă, tovarăşe secretar, că mor... Îmi taie cursa mîna...

Vrînd să se-ndrepte spre poiană, unde jucau copiii cu... ielele, Marin uitase că, în faţa lui, la un pas, erau puse între tufele de ferigi cursele pentru căprioare.

Se împiedicase de ele şi căzuse. Iar în cădere îşi prinsese mîna dreaptă.

Copiilor, la început, le veni să rîdă. Dar Marin avea o înfăţişare atît de jalnică şi se văicărea atît de cumplit, că le trecu repede pofta de rîs.

În locul căprioarei, Marin se prinsese pe el însuşi în cursă.

— Să-şi dea cuvîntul că nu va mai pune în viaţa lui curse în pădure, zise aspru profesorul Oarcăşu.

— Nu mai pun cît oi trăi ! gemu înecat Marin.

— Nici la animale, nici la păsări ? surîse secretarul. Nici la peşti, cu undiţa, pe la Făgeţica ?

— Nici... vă jur, oftă Marin. Numai daţi-mi drumul, că nu pot să mai îndur durerile...

Mîneca i se rupsese și îi atîrna flendurită de la cot.

— Dacă se mai întîmplă, ce să-ţi facem ? i se adresă utemistul cu cămaşa în carouri.

— Faceţi-mi orice, lăcrămă el, nemaiputîndu-se stăpîni.

— O să te ducem la miliţie ! îl puse la încercare profesorul.

— Să mă duceţi !... Daţi-mi drumul odată, că mor.

Copiii erau indignați.

— Uite ce făceau în Poiana ielelor, Marin, Anton şi Simion.

Anton își plecase fruntea şi-şi muşca buzele.

— Asta le era, aşadar, taina !...

Simion vru să se dea în spatele celorlalți, dar ochii tuturor îl căutară mustrător. Atunci îi înfruntă :

— N-am pus eu cursele...

— Dar ai ştiut ?

— Am ştiut ! se ținu el tare.

— Şi ai tăcut ?

— Cum era să spun ? Îi jurasem lui Marin să tac. Altfel nu-mi arăta...

Marin se zvîrcolea :

— Voi vă certaţi, şi eu mor...

— Stai liniştit, îl sfătui secretarul. Dacă te mişti mereu, cum să te desfac ?

Voia să nu-l rănească mai rău, desfăcîndu-i cursa, căci pînzele ruginite de ferăstrău i se vîrîseră adînc în carne.

Dar, în sfîrşit, după puţină cazna, secretarul, ajutat de utemistul cel inimos, cu cămaşa în carouri, şi de Mihaela, izbuti să-l elibereze pe Marin de propria lui cursă.

Marin, scăpat de primejdie, se jelui obosit :

— Vai de mine şi de mine. Era să mor... şi se uită la mîna însîngerată, la încheietură şi la degete.

— Pe-aici o să-ţi iasă răutatea din tine, îi arătă Tăuşan rana de la braţ ; dar Mihaela-i făcu semn să tacă.

Era şi-aşa destul de prăpădit. Fruntea îi era îmbrobonită de sudoare.

Se trîntise din nou pe iarbă. Şi Veronica, sanitara detaşamentului, desfăcîndu-şi trusa, îl pansă, punîndu-i iod pe rană, ajutată de Mihaela.

Marin, simţind iodul, se strîmbă şi dete din mînă, de parcă l-ar fi opărit.

Ceilalţi nu-l mai băgară în seamă.

Se strînseră lîngă profesorul Oarcăşu şi începură să discute despre ceţurile acelea care se ridică din pămînt şi par, sub primele raze ale soarelui, nişte arătări de basm, îmbrăcate în văluri colorate. Cum se explică ştiinţific ?

Profesorul Oarcăşu rîse :

— Voi ce vă-nchipuiţi că sînt ?

— Aburi, se-nţelege, răspunse imediat Medrea. Se ridică din pîraie aburi, de cum se încălzeşte puţin soarele, după răceala nopţii.

Secretarul dete din umeri.

— E limpede, nu ?... Şi vîntul poartă aburii în fuioare peste poiană sau peste lac...

— Dar de ce sînt coloraţi, ştiţi ? îi întrebă iar pe copii Oarcăşu.

Mihaela ridică degetul ca la şcoală.

— Ia spune, Mihaela ! glăsui secretarul.

— Fiindcă se face dispersia luminii, răspunse fata dintr-o răsuflare, roşie la faţă. Radiaţia luminoasă a soarelui, întîlnind aburii se descompune în

spectru. Ia culorile curcubeului. Am învăţat la Fizică...

Ceilalţi copii chicotiră :

— Sigur că aşa e... Şi lor — arătară spre Simion şi Marin — li se părea că sînt... iele, în... văluri colorate.

Rîsul nu mai contenea. Rîdeau şi copiii, şi profesorul, şi secretarul, şi mai ales utemiştii.

— Este într-adevăr de rîs ! glăsui iar secretarul. Cum ar putea să creadă cineva, în zilele noastre, că nişte aburi pot să fie iele ?... E de la sine înţeles, că în condiţiile de-aici, lumina este reflectată mai viu de stînci, pe verdele închis al pădurii, de lac şi de pîraie. Asta e tot misterul...

Marin, legat la mînă de Veronica, îşi agăţase ochii holbaţi de buzele secretarului.

— Dar numele acesta de Poiana ielelor, cum s-o fi dat ? întrebă deodată Melania.

— Pesemne, le explică pionierilor profesorul, cineva, poate vreun cioban cu oile, a trecut cîndva prin poiană la vremea asta şi-o fi văzut aburii ridicîndu-se, aşa cum i-am văzut şi noi. Poporul pe timpuri era ţinut în întuneric şi nu putea să-şi explice ştiinţific fenomenele naturii. Ciobanul o fi venit în sat şi o fi povestit ce-a văzut. Iar cine avea interes să se răspîndească superstiţiile l-or fi speriat, spunîndu-i că prin poiană colindă... fiinţe supranaturale... numite iele...

Marin se făcea că-şi întăreşte legătura de la mînă, trăgînd de vîrfurile ei cu dinţii.

— Acestea erau ielele... Ha, ha, ha... Şi Simion... Ha, ha, ha... Şi Marin... rîdeau copiii în hohote.

Rîsetele lor cristaline umpleau poiana.

— Vă rugăm, spuneţi-ne mai departe, tovarăşe profesor ! se-ntoarse Mihaela spre Oarcăşu, dîndu-şi cu mîna codiţele de culoarea mierii pe spate. Dar ce e cu crăpătura, prin care spuneau ei — şi arătă cu capul spre Simion şi Marin — că fug ielele şi, dacă te apropii, ameţeşti şi mori ?...

— Veniţi, îi chemă profesorul pe copii, şi cu toţii se îndreptară către peretele golaş al muntelui.

Marin se ridică, şi, sperînd că n-o să bage nimeni de seamă se luă după ei. Între două stînci mari, în partea cea mai de jos a peretelui, se vedea o grotă, nu prea largă, însă grozav de-ntunecoasă, din care ieşea un aer rece şi înțepător.

— Pe-aici fug ielele, Marine ? îl întrebă profesorul pe nepotul Şomoroagii, pe care totuşi îl observase ascuns după trunchiul unui copac.

— Pe-aici ! mormăi el duşmănos.

— Copii, le spuse profesorul, vizita noastră de astăzi are un scop ştiinţific, cum aţi văzut, căci povestea asta cu ielele este o prostie în care n-a crezut nimeni, afară de... nu mai spun numele. Am vrut, aşa cum plănuisem mai de mult cu tovarăşul Gabriş, să vedeţi cîteva fenomene naturale interesante. Aici este mofeta...

— A... a... mofeta, despre care ni s-a spus că o vom vizita în primăvara aceasta, ziseră cîţiva pionieri.

— Exact, cei dinaintea voastră, care au terminat anul trecut, au văzut-o. A venit vremea s-o vizitaţi şi voi. Cine îşi aminteşte ce este o mofetă ?

— Îmi amintesc eu... glăsui Livia.

— Hai, spune, o îndemnă profesorul.

Fata înghiţi în sec şi începu să turuie grăbită, de parcă s-ar fi temut să nu uite ceva sau să i-o ia altul înainte :

— Mofetele sînt emanaţii de gaze la temperatura obişnuită. Gazele vin din interiorul pămîntului prin crăpături...

— Şi ce gaz se iveşte cel mai mult ?

Toți copiii ridicară mîinile, afară de Simion, vrînd fiecare să răspundă.

— Spune tu, Stoienel, se hotărî profesorul.

— În primul rînd, bioxidul de carbon, de aceea aerul este greu de respirat. Însă pot să fie şi hidrogen sulfurat şi alte gaze... De cele mai multe ori aceste gaze se dizolvă, împreună cu sărurile, în apele subterane şi ies afară ca ape minerale...

— Au ştiut, confirmă secretarul, privindu-i mulţumit pe Stoienel şi pe Livia. Înseamnă că ştiu şi că muntele are aici altă structură decît spre Rumeioara. Acolo este calcaros...

— În cadrul convulsiilor scoarţei pămînteşti... vru să turuie mai departe Stoienel, dar copiii-l întrerupseră :

— Lasă... lasă... astea le ştim... Le-am discutat de-atîtea ori la şcoală... Altceva e mai important...

— Ce e mai important ? se miră el.

Medrea îşi dusese palma la frunte, îşi micşorase ochii şi cugeta cu glas tare :

— Înseamnă că izvoarele din partea aceasta a muntelui...

— Sînt minerale, completă profesorul. Bănuiala mai veche a localnicilor se adevereşte.

— Adevărat ?... începură să sară în sus de bucurie copiii.

— Da, tovarăşi pionieri, luă de astă dată cuvîntul secretarul. Profesorii voştri de Ştiinţele naturii, Geografie, împreună cu doctorul Şerb...

— Şi cu tata ?... şopti aproape fără voie Simion.

— ...şi cu alţii, la iniţiativa organizaţiei noastre de partid, au cercetat cu atenţie aceste locuri, muntele, lacul, izvoarele. Au înştiinţat Ministerul Sănătăţii şi alte organe superioare. S-a făcut analiza apelor şi s-a constatat că au o putere de vindecare uimitoare, în multe, foarte multe boli.

— Se pot şi îmbutelia : ape de Rumeioara, zise mîndru profesorul. În lac se pot face băi...

Din toate părţile se auzeau exclamaţii de mirare :

— Extraordinar... Staţiune climaterică... balneară... ape îmbuteliate... Straşnic... grozav...

Cînd agitaţia se mai potoli, secretarul i se adresă lui Marin :

— Ce zici, Marine, de toate astea ? Poiana ielelor a ta ?...

— Ce să zic ?... îi răspunse Marin. Văd că dumneavoastră aţi fost pe-aici şi ştiţi tot...

Utemiştii îl înconjurară pe Marin.

— Se ştia tot, Marine... tot...

— Şi de curse? îl iscodi din nou Marin pe secretar.

— Şi de curse, Marine, îi răspunse acesta.

— Şi nu m-aţi dat pe mîna miliţiei, nici atunci seara, cînd m-aţi scăpat de Ioşca baci, nici acum...

— Nici atunci... nici acum...

— De ce?

Secretarul îi puse mîna prieteneşte, pe umăr:

— Pentru că avem încredere în oameni, Marine... Şi sîntem siguri şi noi, şi alţi tovarăşi din sat, că te vei îndrepta pînă la urmă, deşi tu nu vrei...

— Cine mai e sigur afară de dumneavoastră? rînji deodată Marin cu dinţii lui albi:

— De pildă, tatăl Mihaelei, tovarăşul Roman, care şi-a propus să te cheme, să vezi pe utemişti cum lucrează la cartofi...

— Se-nşală tovarăşul Roman! Nu mă duc eu la cartofi. Şi dumneata te-nşeli, tovarăşe secretare... se arătă din nou colţos Marin.

— Nu ne-nşelăm nici el, nici eu, îl asigură secretarul cu glasul lui puternic. Ai să te convingi tu singur, aşa cum te-ai convins şi astăzi că asta nu este o intrare-n munte pentru iele, ci... o mofetă obişnuită.

Marin dete din umeri, neştiind ce să mai răspundă, dar nevrînd totodată să recunoască cît fusese de incult, faţă de ceilalţi copii care merg la şcoală şi învaţă bine.

— Dar gemetele? îi trecu deodată prin minte ideea salvatoare şi, triumfător, îl înfruntă pe secretar.

— Gemetele? rîse Oarcăşu. Uite... Vino-ncoace... Marine! şi o luă înainte, urmat de toţi copiii.

Trecură prin poiană, şi în desişul de pădure de pe marginea lacului se văzu un pîlc de sălcii de munte, cu ramurile încărcate de miţişori.

O salcie era doborîtă de trăsnet. Era arsă aproape în întregime. Dintr-o parte a ei, se desprindea o ramură lungă şi înnegrită.

Ramura se mai ţinea de trunchiul ars numai printr-o încheietură uscată, ce scîrţîia la orice mişcare.

Cînd suflă vîntul — şi dimineaţa vîntul bate pe-aici, întotdeauna, dinspre munte — „respiraţia muntelui", cum numesc localnicii acest vînt — ramura scîrţîie jalnic, parcă geme sau cîntă cineva dintr-o vioară veche.

— Asta este totul, le arătă Oarcăşu.

Anton şi Simion se uitau încă buimăciţi la ramura uscată. Le era ruşine, faţă de ceilalţi pionieri, de faptul că se luaseră după Marin şi baba Şomoroaga, şi crezuseră că dansează ielele, că gem... şi altele din astea.

Marin îşi freca bărbia, încurcat. Copiii mişcau ramura, şi ea scîrţîia sinistru.

O mişcau încet, ramura suna a jale. O mişcau mai repede, cînta ca o trişcă la hora de duminică din piaţa Sfatului.

— Să fie a naibilor! scuipă Marin şi nu ştiu nimeni dacă de remuşcare sau de ciudă.

Secretarul îl mustră, dînd din deget, să nu mai scuipe, şi Marin ridică palma, în sensul că se predă, înţelege că nu e frumos şi nu mai face.

Pe urmă, se aşezară la masă în poiană. Fiecare îşi scoase din traistă ce-şi adusese de-acasă. Mîncară. Îi deteră şi lui Marin, căruia i se stinsese orice poftă de vorbă, şi pînă la urmă o luă singur înapoi, spre casă. Se organiză după-masă şi un meci amical de fotbal, la care Simion — asul şcolii — excelă ca de obicei.

Echipa lui ieşi învingătoare.

Arbitrii erau utemiştii.

Au cîntat. Şi s-au întors spre seară obosiţi, dar mulţumiţi şi cu sufletul doldora de impresii.

Acelora care îi întrebau de unde vin, le răspundeau:

— Am fost în Poiana ielelor...

— Şi aţi dansat cu ielele?

— Am dansat!...

Copiii, cum sînt copiii şi cum le stă bine să fie, rîdeau într-una de iele şi de dansul cu ele prin poiană...

Începuse pînă şi Anton să rîdă.

Numai Simion nu rîdea. Se mohorîse din nou. Îi revenise în minte scena de dimineaţă, cînd copiii, în cap cu Mihaela, răspunseseră la chemarea secretarului şi năvăliseră în Poiana ielelor. Iar el, care se ţine că e curajos, a rămas singur, alături de Marin, cu capul înfundat în iarbă, să... nu-l orbească ielele.

Îşi muşcă limba de necaz, văzîndu-i pe toţi ce veseli sînt, cînd se gîndeşte că s-a făcut de rîs. „Lucrul acesta nu o să-l uite copiii niciodată... Niciodată... îşi şopteşte el. M-am făcut de rîs... M-am făcut de rîs... Mihaela triumfă... Triumfă... sigur"...

Şi în minte se ocărăşte, se ocărăşte şi nu-i vine să creadă cît a putut să fie de prost. „Şi de fricos... se corectează el. M-am făcut de rîs... asta e..."

DEPINDE CE ÎNȚELEGI PRIN PRIETENIE...

— Bunică ! vreau să-mi spui tu singură adevărul, o întreabă Marin, izbind cu palma lui lată în ușă.

Baba Șomoroaga stă chincită lîngă vatră și suflă să se aprindă focul.

A pus rămurele de brad, așezate cruciș. Și suflă din răsputeri, să aprindă rămurelele, dintr-o scînteiuță galbenă. Fumul i-a umplut ochii. Tușește să i se spargă pieptul.

— Bunică, spune-mi !...

Șomoroaga nu s-a înecat atît de rău, cît se preface că tușește și nu poate să-i răspundă.

— Bunică, n-auzi ?...

Focul s-a aprins. Baba nu mai are de ce să stea chincită lîngă vatră. Se ridică și se așează pe laviță. Lavița pe care doarme ea se află în colțul cel mai întunecat al încăperii.

Se așază și tace.

Stă cu gura știrbă strînsă pungă, și tace.

— Bunică, dacă nu vorbești, plec din casa ta, îi aduce Marin argumentul suprem și se răsucește pe călcîie, gata să pornească.

Baba sare de la locul ei ca o zvîrlugă și-l strigă sfîșietor :

— Marineeee !... stai... nu pleca, că-ți spun...

Ieri după-masă, cînd s-a întors Marin de la Poiana ielelor, baba Şomoroaga dormea. Sforăia pe mai multe tonuri, şi nasul lung, coroiat, i se mişca prin somn ca o fiinţă vie, pe faţa ei zbîrcită.

Marin s-a oprit în uşă, cu mîinile vîrîte adînc în buzunare.

A văzut-o pe bunică-sa că doarme. Şi-a cercetat-o un timp în linişte, cu ochii micşoraţi, ca şi cum nu ar fi cunoscut-o niciodată pînă atunci şi voia s-o vadă bine cum arată.

După asta a ieşit din odaie şi, stînd pe vine lîngă uşă, a-nceput să cugete la o mulţime de lucruri...

S-a revăzut pe el, cînd mergea la şcoală în primele clase.

Locuia pe acea vreme în satul vecin, Siliştea.

Rămăsese de mic orfan, şi de tată şi de mamă.

L-a luat întîi să-l crească un unchi potcovar. Dar acesta mai avea patru copii. În casă nu se găsea nici un colţişor liber unde să stea Marin şi să înveţe, şi era mereu gălăgie. O gălăgie îngrozitoare. Nimeni nu-l îndemna să-şi facă lecţiile. A rămas repetent din clasa întîi. Şi potcovarul i-a spus :

— Măi Marine, tu vezi că n-ai cap de carte. Lasă-te de învăţătură şi păzeşte un cîrd de gîşte ale oamenilor din sat. Să cîştigi şi tu un ban...

Lui Marin i-a plăcut treaba asta. Umbla pe cîmp toată ziua.

Învăţătorul nu l-a lăsat. A venit să-l ia la şcoală, dar lui Marin îi intrase în minte că nu e bun de carte.

Nu învăţa nimic ; degeaba s-a străduit cu el învăţătorul. A rămas încă o dată repetent.

În clasa a treia s-au făcut pionieri. Copiii au primit cravate roşii. Pe el învăţătorul nu l-a putut propune, fiindcă fugea de la şcoală şi rămăsese de două ori repetent.

A început să prindă necaz pe copiii care deveniseră pionieri. Ei purtau cravate roşii. Erau veseli. De atunci i-a ocolit întotdeauna pe pionieri.

Cînd a ajuns Marin în clasa a patra, a venit la Siliştea Şomoroaga, mama lui tată-său. L-a văzut băiat mare şi i-a plăcut de el. Semăna leit cu feciorul care-i murise în război. Tatăl lui Marin, cu potcovarul şi cu cel care se prăpădise şi-i lăsase babei o pensie, fuseseră fraţi. Numai că baba îl iubise mai mult pe cel din urmă. Din pricina aceasta i-a plăcut de Marin din capul locului.

L-a cerut potcovarului.

Zicea că fiind în casa ei Marin, ea se va putea amăgi că i s-a întors feciorul cel mic teafăr din război.

Potcovarul i l-a dat bucuros. Şi astfel a ajuns Marin în casa bunicii sale.

Se simţea bine la ea. Şomoroaga îi făcea toate chefurile. Nu-l silea să înveţe, ba, dimpotrivă, zicea că învățătura tulbură minţile oamenilor.

În dragostea ei oarbă, îi era teamă că băiatului, învăţînd carte şi luminîndu-se, nu o să-i mai placă să stea în casa ei şi o să plece. Şi dacă el ar fi părăsit-o, i s-ar fi părut că-şi pierde pentru a doua oară feciorul.

Îi făcea lui Marin orice plăcere şi îl cruţa de cea mai mică osteneală, socotind că aşa o va iubi mai mult. Se lăuda cu puterile de fostă vrăjitoare şi îi povestea cîte-n lună şi-n stele despre isprăvile ei de altădată, numai ca el s-o admire.

Aşa îi povestise şi despre poiana unde dansează ielele şi se adună căprioarele să le privească. Zicea că ea cunoaşte vrăji prin care poate stăpîni ielele, dar cînd băiatul îi cerea să facă vreo ispravă oricît de mică, să-i arate puterile sale, ea îl amîna, invocînd tot felul de pretexte, zicînd că nu a venit încă momentul, dar o să se convingă el odată şi odată de cîte ştie şi poate ea...

Ca să fie sincer de tot — a trebuit să constate Marin în sinea lui, în timp ce sta în faţa căsuţei

şi se gîndea, după întoarcerea de la poiană — nu a fost niciodată convins complet de ce trăncănea baba.

Îi plăcea însă să-şi imagineze că ea cunoaşte unele taine.

Totuşi Marin nu-şi putuse închipui că bătrîna născoceşte pînă într-atîta. Luîndu-se după poveştile ei, pusese curse în poiană, dar nu prinsese nici o căprioară.

Se lăudase tuturor cu priceperea ei vrăjitorească. Susţinuse sus şi tare că sînt iele în poiană şi, cînd colo, se făcuse de rîs în faţa secretarului, a profesorului, a utemiştilor şi a pionierilor.

De amărît ce era, îi picură pe obraz o lacrimă pe care pentru nimic în lume nu ar fi vrut să i-o vadă cineva, şi şi-o şterse repede cu dosul palmei.

Se înserase şi bunica tot mai sforăia în odaie.

Mîna îl durea.

Şi-a pipăit rana bandajată de cele două fete şi şi-a cercetat rupturile de la mînecă.

S-a gîndit că secretarul e totuşi un om cumsecade, de vreme ce nici prima şi nici a doua oară nu l-a dat pe mîna miliţiei.

Tiberiu Rusu este secretarul U.T.M.-ului din sat de aproape un an. Dar, de cum a venit la U.T.M. secretar, la mai puţin de o săptămînă, Marin s-a pomenit cu el acasă — şi nici una, nici două, l-a întrebat de ce nu merge la şcoală.

A revenit, după aceea, împreună cu directorul şcolii şi cu profesorul Gabriş. Au făcut ce au făcut şi, cu toate ocările bătrînei, l-au silit pe Marin să meargă la şcoală, ba l-au şi internat în cămin.

Dar Marin a fugit, cum mai fugise şi înainte. Bătrîna s-a dus pe la toţi de la Sfat, zicea că moare şi nu are cine s-o îngrijească. Să-l lase pe Marin la ea. Vinea, preşedintele Sfatului, s-a lăsat moale şi s-a învoit. Marin a rămas în casa bătrînei. Iar la şcoală nu s-a mai dus.

— Măi Marine, îi spunea bătrîna. Ce-ţi trebuie ţie şcoală ? Ai să te descurci tu şi fără cartea lor !

şi scuipa în ţărînă cu scîrbă. Stai lîngă mine, şi am să te-nvăţ eu ce să faci...

Pe atunci, Marin credea în parte în ce-i spunea bătrîna ; dar acum...

Acum, după întîmplarea de la Poiana ielelor, i s-a zdruncinat încrederea.

De pe prispă, unde sta aseară pe vine şi se gîndea, Marin trăgea cu urechea în odaie.

Bătrîna sforăia într-una, cîntat.

Obosit de atîtea gînduri, Marin s-a hotărît să se culce. Dar nu în odaie, ci în pod.

S-a strecurat în casă. Şi-a luat o buleandră veche. A pus-o pe spinare şi-a ieşit pe nesimţite. S-a agăţat cu mîna de gura podului şi-a sărit.

În timpul nopţii, cînd s-a trezit bătrîna, l-a strigat :

— Marineee !... Marinee, maică !... Unde eşti ?...

Dar el nu i-a răspuns. Şi baba s-a culcat la loc, crezînd că Marin a înnoptat pe undeva, prin colibele pădurarilor sau în munte, la ciobanii şi îngrijitorii de vite ai colectivei, cum s-a mai întîmplat.

Însă azi de dimineaţă, cum s-a sculat, Marin a luat-o pe bătrînă la socoteală.

Bătrîna s-a făcut întîi că tuşeşte din pricina fumului. Pe urmă s-a ascuns în colţul întunecos de pe laviţă, căutînd să scape de răspuns.

Îi vine tare greu babei să-i mărturisească nepotului adevărul, după ce s-a lăudat atîta timp în faţa lui.

Dar el s-a făcut că o părăseşte, şi bătrîna, ţipînd sfîşietor, s-a hotărît să-l oprească şi să-i răspundă. Vede că el a înţeles adevărul şi nu mai are cum să i-l ascundă.

— Spune ! Aştept ! îi cere Marin, stînd în prag, cu un picior înăuntru şi cu altul afară din casă.

Şomoroaga se aşază la loc pe laviţă :

— Of, maică... maică...

— I-adevărat, sau nu ?... o ia de scurt Marin.

— Nu, maică, nu... scînceşte baba şi se ghemuieşte-n ea, făcîndu-se mică de tot, pe laviţă.

— Nu sînt iele ?

— Nu sînt...

— Atunci de ce te-ai lăudat ?...

— Să crezi măcar tu... am fost... Vai de mine şi de mine... se miorlăie ea.

Marin simte că se prăbuşeşte totul în el. Dacă bunica l-a minţit atît de rău, chiar pe el, nu poate să mai creadă în nimic de azi înainte. În nimic...

Ea îl asigurase că există iele. Şi prin aceste iele poate face multe, dacă vrea. Iată de ce Marin ar fi vrut să creadă că toate cîte le fac copiii la şcoală şi în sat nu au importanţă. Pentru că el, prin bunică-sa, ar putea, cînd ar vrea, să schimbe unele lucruri.

Şi uite că nu oamenii din sat sînt proşti, ci el e prostul. În fond el n-a crezut niciodată deplin pe bunică-sa. Dar tot se întreabă : Cum a putut s-o asculte şi atît cît a ascultat-o, pe o bătrînă fără minte, care nădăjduieşte să tragă lumea înapoi şi s-o facă să mai creadă în vrăjile ei ?

Din ce ştia el că era bunică-sa, nu mai vedea pe laviţă decît un mormănaş de îmbrăcăminte veche, din care ieşeau mereu scîncete topite.

Apa pusă de babă în căldare clocotea, dar nici bătrîna şi, cu atît mai puţin Marin, nu se sinchisiră dacă va da sau nu în foc.

Lui Marin îi venea să-şi dea cu pumnii în cap.

— Nu-i adevărat nimic ?... Nimic ?... Nu poţi să faci nici o vrajă ? strigă el încă o dată spre grămada de pe laviţă. Ştiam eu că nu poţi să faci prea multe. Dar cît de puţin ?... Nimic ?... Chiar nimic ?

Glasul lui creştea, creştea mereu.

De pe laviţă veni altă scînceală, şi mai slabă, şi mai neputincioasă, asemănătoare cu aceea a unei fiinţe care-şi dă duhul :

— Nimic, maică... nimic.

Inima lui Marin fierbea. Dacă s-a prăbuşit aşa totul, cum o să mai dea el ochi cu satul şi cu copiii, cu pionierii, pe care îi înfrunta înainte, aşa de sigur pe el.

Îi vor rîde toţi în nas.

Se decise pentru un gest definitiv :

— Am să plec din sat...

— Marineee... să nu pleci, Marine, își ridică baba capul.

Marin lovește cu tocul ghetei în podea :

— Am să plec. M-ai mințit deci... m-ai mințit... Nu mai ești bunica mea !...

Sări de pe prispă și o luă prin bălării, către uliță.

— Marineee !... Marineee !... se auzi baba țipînd ca din gură de șarpe în urma lui. Marineee !... Nu mă lăsaaa, Marineee !...

Dar Marin era atît de înverșunat, încît merse înainte. Nu întoarse capul.

Baba ieșise în curte, jeluindu-se, de teamă că Marin va pleca definitiv de lîngă ea ; simțise că-i vine rău, și căzu mototol lîngă stîlpul aplecat, în locul unde fusese înainte vreme poarta.

Marin o luă în sus pe uliță și ajunse la cotitura cu șoseaua.

Pe șosea trecu întîi un grup mare de colectiviști, care se duceau la cosit iarbă.

— Ce faci, Marine ? Nu mergi cu noi ? îl întrebă unul cu o față lată, spînatic.

Marin nu răspunse și făcu cîțiva pași în susul uliței.

Capul îi fierbea de supărare.

Autocamionul, condus de șoferul Petruț, vîjîi pe lîngă el, încărcat cu fete și femei. Se duceau la cultura de cartofi.

După asta, trecură două tractoare forestiere, pentru tîrîtul buștenilor tăiați în pădure. Pe ele ședeau agățați cum puteau cîțiva muncitori. Oamenii vorbeau între ei tare, ca să acopere zgomotul motoarelor.

Din munte răsuna behăitul oilor și mugetul vitelor duse la pășunatul de vară, cu toate că stînele și taberele de bovine sînt destul de departe. Dar muntele poartă orice zgomot din ecou în ecou, pînă ajunge în sat.

În sfîrșit, începură să se ivească copiii, mergînd spre școală, unii cu gențile subsuoară, alții cu ele pe spinare.

Pionierilor le fluturau cravatele roşii. Erau proaspeţi şi veseli.

Dinspre Făgeţica urca şi Anton, aplecat, cu pasul rar şi cu o geantă în mînă.

„Pînă şi Anton, se gîndi Marin, e altfel decît mine."

A auzit că Anton a fost antrenat de copii, a început pe urmă să înveţe singur şi şi-a îndreptat notele.

Nu va rămîne repetent. Poate va fi cel mult corijent la un obiect.

Lui Anton îi întoarse spatele.

„Nu trebuie să cunoască Anton ce este-n sufletul meu. Nu trebuie să cunoască nimeni..."

De sus apăru Simion.

Simion, zvelt, îmbrăcat într-un flanel alb şi cu părul blond în vînt, dete spre el din cap rece.

„Pînă şi ăsta... reflectă Marin. Ori din cauza lui tată-său că nu-i dă voie, ori din cauza... ielelor, face pe nebunul şi trece aşa pe lîngă mine."

Simion trecu spre şcoală. Se perindară aproape toţi copiii. O fetiţă, Mica Pîrvu, din clasa a şaptea A, colegă cu Simion şi Mihaela, trecu ultima.

Din mers îşi încheia şorţul şi-şi strîngea codiţele. Se vedea că dormise prea mult. Era încă umflată la ochi. Şi se temea să nu întîrzie.

Larma copiilor se potolise. Cei mai mulţi trecuseră prin faţa lui, fără să-i spuie nimic. Sau, cel mult, cei mititei îi făcuseră cîte un semn speriat din cap, drept bună ziua.

Asta fusese tot.

„Sînt pentru ei un străin, un zănatic, trase el o concluzie cum nu o mai făcuse niciodată. Am rămas singur de tot. M-au lăsat şi ultimii... prieteni : Simion şi Anton. Ce să fac acum ?"

Nu ştia ce să facă. Toţi munceau la ora asta cîte ceva în sat, pe cîmp sau în munte. Numai el şedea cu mîinile în sîn.

De cînd cu ielele nu-i mai venea să meargă nici la pădure, nici pe Făgeţica. Promisese că nici nu mai

pescuieşte, nici nu mai întinde curse. Şi nu-i era de promisiune, dar se gîndea că de va mai întinde coarda, tot o să se afle cineva care să-l ducă la miliţie.

A făcut prea multe năzdrăvănii, şi o să fie rău.

Deodată, cum se gîndea aşa, mîhnit de tot, simţi o mînă prietenească pe umăr.

Se întoarse.

În faţă îl văzu pe Tiberiu Rusu cu ochii lui străpungători, de culoarea fierului.

— Ce faci, Marine?

Marin icni într-un rîs silit:

— Hm!... Ce să fac? şi vru să se arate indiferent. Tai frunză la cîini. Aşa-mi place. Aşa fac...

Secretarul îl apucă de umeri:

— Tare-i rău, Marine, cînd se simte omul singur şi cînd nu aduce nici un folos nimănui...

Marin îl privi bine pe secretar.

„Ce fel de om e Tiberiu Rusu? Pune degetul pe rană. Cum a simţit el ce gîndesc eu în clipa de faţă..."

Prin minte îi trecu un gînd năstruşnic: „O fi făcînd vrăji". Dar îl pufni rîsul: „Secretar de U.T.M., şi să facă vrăji?... Nici bunica nu ştie să facă vrăji, dar secretarul?"

Se întunecă din nou la obraz.

— Nu vrei să mergi cu mine? Şi eu sînt singur, şi nu sînt învăţat să fiu niciodată singur, şi mi-e urît... Haide!... îl trase uşor de braţ secretarul, de parcă Marin i-ar fi şi răspuns: „Da. Merg!"

De fapt, Marin vrusese la început să-l întrebe: „Unde?" Însă în starea în care se găsea socoti că e de prisos, şi se lăsă moale în mîna secretarului.

Porniră amîndoi pe şosea, în sus.

În cale o întîlniră pe doctoriţa Şerb, îmbrăcată bărbăteşte, călare pe bidiviul ei scund, păros şi cu urechile pleoştite, ce semăna cu caii canadieni de munte.

Doctoriţa se salută cu secretarul zîmbind, dar se uită curioasă la Marin.

Marin nu mai era ţanţoş ca altă dată. Tot aşa îşi tîra ghetele prin praf, dar privirea i se muiase, şi începuse să umble puţin aplecat, ca Anton.

— Am întîi puţină treabă la casa pionierilor! zise secretarul, cînd ajunse în faţa porţilor înalte de fier, avînd de fiecare latură cîte un felinar.

Marin întotdeauna ocolise casa pionierilor. Fiindcă el nu putuse să fie niciodată pionier, tot ce era în legătură cu pionierii nu-i plăcea.

O clipă se propti în poartă, ca un țap, cu bărbia în piept, dar pe urmă se muie din nou și se lăsă purtat mai departe de secretar.

Urcară deluşorul, trecînd pe drumul răsucit ce străbate parcul şi se apropiară de intrarea principală.

Intrarea principală este făcută din două uşi, tot de fier. Fiecare uşă are încrustat în ea cîte un leu de bronz, stînd în două labe. Labele de jos i se sprijină pe un scut. Şi în cele de sus ţine o halebardă. Leii au boturile larg căscate. Printre colţi le atîrnă limbile. Pe fiecare scut e gravat cîte un crin.

Aşa i-a plăcut contelui să fie uşile ce se deschid spre o scară largă de marmură.

— Ştii, îi spune Tiberiu Rusu lui Marin, aici unde avem noi casa pionierilor era înainte conacul de vînătoare al contelui.

Marin ştia acest lucru.

Dete din cap: „Ştiu!"

Contele, fostul stăpîn al satelor Rumeioara, Siliştea, al cătunului Fundăţica, al pădurilor, al munţilor, al rîului şi al atîtor alte bogăţii stoarse din sudoarea poporului, a fugit la 23 August. S-a temut pentru cîte avea să dea socoteală.

Unii spun că s-ar fi dus la Viena şi că ar fi murit acolo. S-ar putea să fie aşa şi s-ar putea să nu fie.

Aici contele avea conacul de vînătoare. Dar conacul acesta este la fel de măreţ ca un palat. Cei bătrîni povestesc ce vînători şi ce petreceri se făceau altădată în conac. Veneau regi, prinţi, nobilime, demnitari, bogătaşi. Moş Laurenţiu Gurăroşă, cel

mai bătrîn om din sat, fost grăjdar la conac, îşi aduce aminte că a venit odată, înainte de primul război mondial, chiar bătrînul împărat al Austro-Ungariei, Franz Josef.

Vînătorii au ucis movile întregi de căprioare, cocoşi de munte, hulubi şi alte vietăţi, să-l hrănească pe împărat şi suita lui. Împăratul a mers la vînătoare. A tras şi el. Dar nu a nimerit nimic. A trebuit totuşi să i se aducă un cerb mare şi să i se spună că glontele lui l-a nimerit.

Împăratul era înalt, gras şi cu favorite albe. Era caraghios, îmbrăcat în haine de vînătoare, cu o pălărie cu pană de cocoş şi cu pantaloni scurţi, după moda nemţească.

S-au deschis zeci de butoaie, din vinul cel mai bun al contelui, din viţă ungurească de Tokai. Şi s-a băut atît de mult, încît împăratul a căzut pe podea şi au fost nevoiţi să-l ducă pe braţe şi să-l răstoarne în patul lui.

Conacul acesta, construit din piatră şi lemnărie scumpă, cu patru turle pe lături şi o turlă mare în mijloc, unde se găseşte un ceas cu clopot, făcut anume de un meşter din Viena pentru conte, a fost dat în stăpînirea copiilor.

— Ai văzut casa pionierilor, cum a fost aranjată anul acesta ? îl întrebă secretarul pe Marin, în timp ce urcau scara.

— Nu, mormăi Marin, dar nici nu mă interesează.

Cu toate astea curiozitatea îl mînă să meargă mai departe.

— Poţi să te-ntorci, dacă nu vrei să mergi, îl încercă secretarul.

— Acum, dacă m-aţi invitat, merg...

— Aici, deschise secretarul o uşă, a fost înainte salonul de primire al contesei. Pionierii au făcut colţul micilor naturalişti. Numele nu i se prea potriveşte. Nu e colţ... e un salon în toată regula. S-ar putea numi mai just : salonul agriculturii, glumi el. Dar dacă aşa au vrut să-i spună copiii, aşa a rămas.

Marin se holbă mirat. Pe pereți erau fel de fel de planșe lucrate de copii sub îndrumarea profesorului Gabriș, cu privire la soluri, specii de plante și altele. Se aflau și niște panouri, reprezentînd tipuri de mașini agricole.

De-o parte și de alta a camerei se vedeau rafturi din lemn de fag, unde se găseau machete făcute din ceară sau masă plastică, înfățișînd, tot așa, felurite soluri, plante agricole, leguminoase, fructe, viță de vie, animale : oi, vaci, capre, cai, iepuri de casă, păsări : găini, rațe, gîște, curcani și altele. Se mai găseau și reproduceri din metal sau lemn, după diferite mașini agricole.

Deasupra rafturilor, pe mese sau pe jos, erau felurite animale sau păsări sălbatice, însă... împăiate : un urs, un rîs, o veveriță, apoi un vultur, un șoim, un hulub, o cinteză și, în vase de sticlă, puse în spirt, broaște, șopîrle, șerpi și alte viețuitoare mici.

Se mai găseau și schelete, fotografii și diferite obiecte, între care și un microscop, pentru studiu și analiză.

Marin fluieră subțire, uimit, printre buze.

Secretarul îl luă de mînă, îi făcu semn cu capul spre minunățiile din încăpere și îl pofti să se așeze la una dintre măsuțele unde stau pionierii cînd lucrează :

— Îți place ?

Marin își strîmbă puțin buzele. Nu fu dispus să recunoască :

— Așa și-așa !... Mai frumoase sînt pe pămînt, în aer și în apă, decît împăiate sau... în spirt.

— Atunci, dacă-i așa, hai să-ți arăt, după ce vezi și celelalte camere, de fizică, de muzică, de șah... cîteva dintre aceste viețuitoare și pe pămînt, în aer și în apă.

Încă amețit de atîtea lucruri noi văzute, Marin porni, împreună cu secretarul, prin parcul îmbălsămat de mirosul colțișorilor și al brîndușilor galbene ca tingirea lunii, și se coborîră în partea din dos

unde sînt cuștiile cu iepuri, cotețul cu porumbei, bazinul cu pești și altele de lîngă livada cu pomi și terenul experimental.

Se opriră în fața unor straturi lungi, frumos săpate, mărginite cu scînduri și acoperite cu foi transparente de masă plastică.

— Aici ce este? vru să știe Marin.

— În straturile acestea, îi răspunse secretarul, cultivă pionierii diferite flori. Fiecare își seamănă florile sale preferate. Și pentru „ziua prieteniei", aici vor crește flori pe care le vor dărui celor socotiți drept cei mai buni prieteni ai lor...

— Am auzit de asta, zîmbi strîmb Marin.

— Nu ai vrea să cultivi și tu aici o floare, îl întrebă deodată Tiberiu Rusu, și s-o dai celui mai bun prieten în acea zi?

— Dar fără prietenie nu se poate? își strîmbă Marin gura și mai rău.

— Nu. Nu se poate! îi răspunse secretarul foarte serios. Fără prietenie, omului i se usucă sufletul și devine un fel de ființă, uite, cum ar fi iepurii aceștia de pildă. Lumea noastră nouă se bazează pe prietenie și pe tovărășie, Marine...

— Eu am avut doi prieteni și i-am pierdut...

— Depinde ce-ai înțeles tu prin prietenie, mai spuse în încheiere secretarul. Eu îți vorbesc despre adevărata prietenie, aceea care îl înalță pe om, îi încălzește inima și nu se pierde niciodată...

UN MECI CÎŞTIGAT

— Hai, tu, Simioane!...

— Hai, tu, Ghiura!...

Partea de jos a satului răsună de glasurile ascuţite ale copiilor, adunaţi pe terenul de sport.

— Driblează, Pavele!...

— Nu te lăsa, Ionică!...

Este sîmbătă după-masă, la aproape o săptămînă după ce Marin a vizitat, împreună cu Tiberiu Rusu, casa nou aranjată de pionieri anul acesta.

Cerul este alb şi cam tulbure. De la o vreme bîntuie seceta. Pe cîmpiile dinspre Fundăţica şi Siliştea, iarba a pălit şi animalele o pasc fără plăcere. Caii, cel puţin, o mestecă încet şi în silă. Şi apele Făgeţicăi au scăzut. Lipanii se văd lunecînd între pietrele albe de lîngă ţărm. Iar lostriţele se zbat, izbindu-se de maluri, parcă ar fi puse pe jăratic. Simt, pesemne, că se micşorează apele, şi se tem.

Ehei! Cum era Făgeţica la începutul lui aprilie, cînd începuseră să se topească zăpezile. Era umflată şi mînioasă. Aproape nu o mai cunoşteai. Urla, de nu puteau dormi noaptea cei de pe uliţa din apropiere. A luat cu ea într-o noapte două punţi.

Pe urmă s-a domolit, şi a început să scadă, trecînd liniştită pe lîngă malurile ştirbe de cele două punţi.

Este adevărat că punţile au fost puse la loc de tineretul satului, utemişti şi pionieri, pe la sfîrşitul lunii trecute.

Pionierii, de altfel, sînt buni gospodari. Nu mai departe decît astăzi, detaşamentul întîi a reparat gărduţul de lemn din jurul monumentului ridicat în amintirea eroilor căzuţi în anul 1944, în luptele pentru eliberarea satului Rumeioara. Au făcut în jurul monumentului nişte ronduri frumoase de flori.

Însă acum pionierii joacă fotbal.

Afişele, scrise de copii, mai precis de Melania, cu ajutorul lui Alexa Ivănuc, anunţă o... competiţie extraordinară de fotbal între echipele selecţionate ale şcolilor din Rumeioara şi Siliştea, în vederea campionatului pe raion.

La meci participă şi destui locuitori maturi din sat. Între ei se găsesc Şerb, brigadierul Mihail Roman, preşedintele Sfatului, Vinea, mare iubitor de fotbal, Tiberiu Rusu, apoi profesori, învăţători şi alţi amatori de sport...

Oaspeţii se interesează la pionieri cine sînt membrii selecţionatelor.

— Sînt numai pionieri din clasele a şaptea, le dă lămuriri Mihaela. La noi, portar este Ionică Medrea. Simion este centru înaintaş. Avem o echipă foarte bună.

Doctorul Şerb este bine dispus, pentru că, de cînd îl controlează îndeaproape pe Simion, acesta are purtări mai civilizate şi şi-a îndreptat notele la învăţătură, chiar şi la Fizică, unde stătea cel mai prost.

Vîntul îi răvăşeşte doctorului firele rare de pe ţeastă. Cu toate că e vînt, de emoţie, s-a încălzit. Îşi aduce aminte de vremea cînd juca şi el fotbal la Timişoara.

Profesoara de Educaţie fizică din Rumeioara, Magda Laurian, fiică de colectivist de la cultura de cartofi, tînără, abia ieşită de pe băncile facultăţii, explică unui grup de părinţi cine a făcut antrenamentul.

— La noi în Rumeioara l-a făcut tovarăşul Gabriş. Tovarăşul profesor Gabriş a fost un fotbalist neîntrecut... precizează ea.

— Dar la Siliştea ? vrea să ştie brigadierul Mihail Roman.

— La Siliştea, răspunde Magda, s-au antrenat cu profesorul acela cu pantaloni bej şi cămaşă albă. Este profesorul Teodorescu, de Fizică. Se spune că dînsul cînd era student a jucat fotbal într-o echipă care a obţinut mulţi lauri în meciuri internaţionale...

Întîrziată, cu sufletul la gură şi puţin indispusă pentru că pierduse repriza întîi a meciului, apăru şi profesoara Victoria Homordeanu.

— Cum stăm ? întrebă pe colega ei de Educaţie fizică.

— Bine... îi răspunse aceasta.

— Cîte goluri ?

Doctorul Şerb se întoarce vesel ca un copil şi-i comunică rezultatul :

— Trei la unu pentru noi...

Pe margini sînt suporterii. Fiecare încurajează echipa lui.

De la Rumeioara, cea mai mare gălăgie o face Livia :

— Hai, Rumeioara !... Hai, Simion !...

Nici cei veniţi din Siliştea nu se lasă :

— Haide, siliştenii... Hai, curaj !... Nu vă lăsaţi intimidaţi...

Răsună rîsete, chicoteli şi glume. Copiii tropăie ca nişte căluţi tineri. Cei în vîrstă comentează sau aplaudă.

La radio e muzică populară.

Difuzorul din curtea şcolii este pus la maximum, aşa ca în pauză să se poată auzi bine şi pe terenul de sport.

Curînd însă siliştenii mai bagă un gol în poarta Rumeioarei.

Mihaela trece printre suporterii echipei din Rumeioara şi-i îndeamnă să fie activi, să-i mobilizeze pe fotbalişti. Dar suporterii sînt descurajaţi, şi glasurile lor sună destul de moale :

— Hai... Rumeioara... Hai!... Ține-te, Ionică!...
În schimb, cei din Siliștea sînt în delir.

— Dacă mai băgați unul, sîntem egali... Și dacă mai băgați încă unul, biruim!... le strigă celor din echipa lor.

În pauză, la difuzor s-a auzit radio-jurnalul. Între celelalte știri, s-a dat și una despre gospodăria colectivă din Rumeioara. Și anume, s-a anunțat că gospodăria colectivă din Rumeioara a depășit planul la producția de lapte cu douăzeci și patru la sută pe luna mai, ieșind fruntașă pe raion.

Între colectiviștii fruntași în sectorul zootehnic a fost citată și Fulvia, mama Mihaelei.

Fetița este fericită. Copiii îi șoptesc:

— Felicitări, Mihaela!... Felicitări pentru tușa Fulvia!...

Și brigadierul primește felicitări în... tribună. Pentru oaspeți s-au adus scaune de la școală. Doctorul Șerb, Magda Laurian, Tiberiu Rusu, Vinea și alții s-au grăbit să se ridice de pe scaune și să-i strîngă mîna brigadierului.

— Lăsați... nu e nimic extraordinar, zice el încurcat. Așa trebuie să fie... Să privim meciul... să nu pierdem...

Fața lui bălană s-a înroșit.

Numai după ce doctorul și ceilalți s-au reașezat pe locurile lor, brigadierul și-a îndreptat privirile către fata lui și, clipind amîndoi complici din ochi, și-au spus în gînd: „E foarte bine, Mihaela! Mă bucur pentru mama...“ și „E strașnic, tată!... De-ai ști cum mă bucur și eu...“

Echipele luptă din răsputeri.

Din masivul lui de un verde închis, muntele își saltă crestele, una-n spatele celeilalte, de parcă s-ar înălța pe vîrfuri, să poată privi meciul din ce în ce mai îndîrjit, de pe terenul școlii din Rumeioara.

Mai este numai un sfert de ceas și se termină meciul.

Toți privitorii sînt încordați. Aproape nu se mai aplaudă. Au tăcut și suporterii. Sînt minute dramatice și hotărîtoare.

Pe şoseaua, pe care Ioşca baci de la Sfat şi un grup de utemişti au adus şi au împrăştiat ieri pietriş scos din valea Făgeţicăi, zbîrnîie o motocicletă. Însă cei de pe terenul de sport nu au timp s-o vadă.

Motocicleta se opreşte la sediul colectivei. Curînd după asta, vine pe terenul de fotbal mecanicul Georg Roth. Se strecoară printre scaune, netezindu-şi mustaţa sură, ajunge la Vinea, preşedintele, şi-i şopteşte ceva la ureche, cu buzele lui groase, mirosind a tutun ieftin.

Vinea sare de pe scaun.

— Ce este? întrebă doctorul Şerb, care-l avea într-o parte pe Vinea şi în cealaltă pe Mihail Roman.

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe Roth? îl întrebă şi Magda pe mecanic, clătinîndu-şi părul castaniu, strîns sportiv cu un inel de baga, într-o singură coadă, alarmată că ar putea să plece oaspeţii de la meci.

— Nimic! îi răspunse posac mecanicul. Îl poftesc tovarăşii Ţugui şi Arsene pe tovarăşul nost' preşedinte, la o convorbire, la sediu. Asta e tot... Vedeţi-vă mai departe de meci...

— Şi nu se poate să întîrzie, măcar pînă se termină meciul?...

— Nu, grăieşte tot posac mecanicul. E ceva... grabnic...

Vinea se ridică, spunîndu-i încet, din mers, lui Tiberiu Rusu, care urmărise atent toată vremea discuţia dintre moş Roth şi preşedintele Sfatului:

— Vino şi tu la sediu...

Şi plecă, mergînd agale, ca un om fără grabă, întorcînd din cînd în cînd capul, să vadă ce se mai întîmplă pe teren.

Tiberiu Rusu se sculă şi el calm de pe scaun. O porni pe nesimţite, legănîndu-şi braţele, spre ieşire.

Mai erau două minute de joc.

Printr-un asalt dibaci al lui Simion, secondat de Ghiura şi Pavel, echipa din Rumeioara vîrî în ultimul minut de joc încă un gol în poarta siliştenilor.

Toate încercările acestora de a mai salva situaţia în cele cîteva secunde care le mai rămăseseră la dispoziţie au fost zadarnice.

Arbitrul, un învăţător din cătunul Fundăţica, sună din fluier încheierea meciului. „Competiţia" se termină cu patru la doi, în favoarea echipei din Rumeioara.

Părinţii, profesorii şi învăţătorii îi aplaudă pe învingători şi aşteaptă decernarea cupei.

Cupa trebuia să fie dată de Tiberiu Rusu, din partea U.T.M.-ului.

— Unde este tovarăşul Tiberiu Rusu ? se agită copiii.

— A trebuit să plece la colectivă. A fost chemat, zice profesoara de Educaţie fizică. Cupa o va da învingătorilor tovarăşul profesor Grigore Gabriş, antrenorul echipei noastre.

Se dă pionierilor cupa. Echipele se felicită între ele călduros, aşa cum cere onoarea sportivă.

Marcu Done, căpitanul echipei şcolii din Rumeioara, răspunde, în numele pionierilor, felicitărilor primite. Se angajează să obţină noi biruinţe sportive.

— Înseamnă că echipa şcolii noastre, prin victoria de astăzi, are şanse să ajungă şi prima pe raion ! sare în sus Ghiura. Poate intrăm şi în concursul pe regiune. Să vă ţineţi bine, băieţi !...

Sub albastrul întunecat al amurgului, copacii din pădurea de pe munte parcă se îndeasă unii într-alţii, ca să se sprijine în timpul nopţii, prin beznă, şi, poate... ca să-şi ţie de cald.

— E sfîrşitul lui mai şi serile sînt tot reci ! spune doctorul îmbrăcîndu-şi haina, pe care o ţinuse pe genunchi tot timpul meciului.

— La poalele Carpaţilor, nopţile sînt răcoroase şi în miezul lui iulie, îi răspunse brigadierul Roman. Şi acum unde mergeţi, copiii ? îi întrebă el pe membrii celor două echipe de fotbal.

— Au fost poftiţi la cină, la casa pionierilor din Rumeioara, răspunse în locul lor profesoara Magda. Lelea Maria le-a pregătit la căminul de copii nişte bunătăţi... şi profesoara îşi linge buzele, ca să înţeleagă copiii ce fel de bunătăţi îi aşteaptă la casa pionierilor.

Copiii izbucniră în rîs. Rîseră şi cei din Siliştea ; doar unul dintre ei, negricios, cu o mijeală de mustaţă pe buza de sus, făcu haz de necaz :

— Ca să ne mîngîiem pentru înfrîngerea suferită... ni se dau bunătăţile ?...

— Nu, protestă Mihaela, ci pentru că sînteţi oaspeţii noştri.

Masa a fost întinsă în holul mare de la parter al casei pionierilor.

Holul este împodobit, de pe vremea contelui, cu statuete şi picturi, înfăţişînd scene de vînătoare.

Siliştenii, unii, care nu au avut încă ocazia să vadă această casă, sînt atraşi în primul rînd de trofeele de vînătoare, agăţate pe un brîu din lemn de stejar, în partea de sus a sălii. Sînt prinse coarne de cerb de toate felurile, mai sînt şi un cap de mistreţ cu colţii albi, scoşi ameninţător în afară, un cap de urs carpatin şi unul de rîs, cu botul larg deschis, al cărui ţipăt de moarte parcă-l şi auzi.

În holul acesta se ajunge de la intrare pe scara de marmură ; dar din fundul holului se înalţă, într-o parte, o altă scară, largă, din lemn de stejar. Această scară este împodobită cu douăsprezece sculpturi, cioplite de meşterii iobagi de pe domeniul contelui.

Pădurarul Muşat îi povestea odată fiului său, Anton, că bunicul lui, care a fost cioplitor în lemn, a sculptat două din aceste figuri.

Sus este un balcon de lemn, la fel împodobit cu sculpturi. Iar pe plafon atîrnă un candelabru cu becuri în formă de lumînări.

Ionică Medrea le arată siliştenilor şi opera de artă cea mai dragă pionierilor din Rumeioara. Este un grup statuar din bronz, înfăţişînd doi pionieri, o fată şi un băiat, jucîndu-se cu o minge de volei. Statuia a fost lucrată de un tînăr artist, ai cărui strămoşi au fost odinioară iobagii contelui. Şi sculptorul a fost pionier aici la şcoală. A învăţat arta plastică la Bucureşti şi a ajuns un artist cu nume foarte cunoscut. Este unchiul lui Pavel Tăuşan.

Siliştenii se uită admirativ la Pavel Tăuşan, de parcă el ar fi creat statuia de bronz şi ar fi dăruit-o casei pionierilor.

Lelea Maria, grasă că abia încape pe uşă, se învîrteşte repede ca o fetiţă, prin sala aceasta mare. Aduce friptură şi cartofi prăjiţi. Ajutoarele ei poartă pe tăvi gogoşi calde şi, în două găleţi, sticle cu limonadă rece. Bucatele au fost gătite de lelea Maria, la căminul de zi, unde stau copiii care nu merg încă la şcoală, în timpul cît părinţii lor sînt

la muncă, în gospodăria colectivă. Căminul de zi este vecin cu casa pionierilor.

Copiii sînt aşezaţi în jurul unei mese mari, dreptunghiulare, de nuc. Iar profesorul de istorie Oarcăşu, şi el de faţă, ca instructor al detaşamentului din care face parte echipa învingătoare, evocă acele zile cînd la această masă grea, de nuc, benchetuiau conţi, prinţi, bogătaşi, demnitari şi chiar cîte un rege sau împărat.

— Uite, aici şedeau, povesteşte el, şi arătă spre masa lungă, neagră, sculptată de mîinile harnice ale iobagilor. Şedeau aici şi goleau una după alta cupele de cristal sau de aur umplute cu vinuri scumpe de Tokay şi Cotnar, pînă se îmbătau. Sau se-ndestulau cu buturile din carne de cerb, fripte pentru ei, dar vînate de oamenii din sat şi servite pe talgere mari, de argint, în vreme ce iobagii stăteau în bordeiele lor întunecate şi fără foc, cu copiii, şi răbdau...

— Dar iobagii s-au revoltat ! ştiu copiii, şi de la Istorie şi din povestirile bătrînilor din sat.

— S-au revoltat de cîteva ori, este adevărat, rosti profesorul. Şi sub Doja, şi sub Horia, şi în alte dăţi. Numai că, mereu, cum aţi aflat şi voi, au fost călcaţi în picioare de oastea împăratului, şi pe urmă a burgheziei... Dar, ridică profesorul vocea, şi-au păstrat nădejdea că într-o zi îi vor goni pentru totdeauna pe stăpîni...

— Şi i-au gonit ! exclamă copiii, cărora totuşi li se strînsese inima la auzul acestei evocări.

— I-au gonit ! confirmă Oarcăşu, arătînd cu mîna în jur.

Pendula din perete a bătut şapte şi jumătate.

Cei din Siliştea trebuie să plece curînd acasă. Camionul gospodăriei colective a şi tras în parcul casei pionierilor, duduind greu. Petruş, şoferul, a venit în hol. S-a aşezat pe un scaun între copii, şi lelea Maria i-a adus o farfurie cu gogoşi umflate, ca nişte portocale mari, pline cu dulceaţă.

Copiii din Rumeioara se frămîntă între ei.

— Hai, Ionică, acum, îl îndeamnă Mihaela.

— Nu-i vezi că sînt gata de plecare? îl zoreşte Livia.

— Nu ar fi mai bine să vorbească Mihaela? zice Ionică, cam intimidat de importanţa momentului. Aici sînt numai pionieri din detaşamentul întîi.

— Nu. Tu. Vorbeşti în numele unităţii. Propunerea este a unităţii, îi răspunde Mihaela.

Ionică se ridică, potrivindu-şi ţinuta:

— Tovarăşi pionieri din Siliştea, glăsuieşte el solemn, unitatea noastră de pionieri din Rumeioara ar dori să vă facă o propunere...

— Ce propunere?... Ce?... întreabă cei din Siliştea.

— Noi sîntem în întrecere pe detaşamente cu următoarele puncte: cea mai bună comportare pionierească, cel mai bun ajutor dat satului şi gospodăriei colective...

— Şi noi avem o întrecere la fel, pe detaşamente, strigă copiii din Siliştea.

— Ştim, şi tocmai din cauza asta, urmează Ionică, vorbind rar şi cam din vîrful buzelor, ne-am gîndit să chemăm şi unitatea voastră la întrecere...

— Cu aceleaşi obiective?

— Cu aceleaşi obiective...

Gabriş, Oarcăşu şi profesorii din Siliştea îşi aruncă unii altora priviri pline de înţeles.

— Primim!... Primim!...

— Mîine se va face o comisie şi vom stabili amănuntele! ia cuvîntul Oarcăşu, sculîndu-se de pe scaun.

— Tovarăşi pionieri! se ridică şi profesorul de Fizică de la Siliştea, pregătiţi-vă de plecare.

Copiii se scoală de pe scaune cu zgomot. Însă tot atunci intră în sală Tiberiu Rusu şi un bărbat între două vîrste, cu o haină de piele. Este inginerul agronom al gospodăriei colective din Siliştea.

— A venit tovarăşul inginer agronom!... Mergeţi cu noi? îl înconjoară copiii din Siliştea.

— Nu. Sînt cu motocicleta. Am venit mai de mult, dar voi nu m-aţi văzut, pentru că eraţi pe terenul de fotbal.

— Şi unde aţi stat ?

— La sediul gospodăriei...

— Aha ! înţelege Gabriş. Pentru dumneavoastră au fost chemaţi la sediu tovarăşul Rusu şi tovarăşul Vinea ?...

Tiberiu Rusu dădu din cap :

— Au năpădit gîndacii de Colorado în cultura de cartofi din Siliştea. Mîine formăm nişte grupe să-i ajutăm la dezinfectatul culturilor. Trebuie să fie curăţate culturile într-o singură zi. Altfel...

Profesorul Gabriş, ca specialist în Ştiinţele naturii, îi explică colegului său Teodorescu, de la Siliştea, ce pericol reprezintă gîndacul de Colorado. Profesorul Teodorescu funcţionează numai din toamna trecută în satul Siliştea şi nu cunoaşte încă ravagiile făcute în alţi ani de gîndacul de Colorado, în această regiune de munte, mare producătoare de cartofi.

— Cine nu este cunoscător în plantele agricole, continuă el să dea lămuriri, nu poate să ştie ce înseamnă cartoful în podişul Ardealului. Este cultura noastră principală. Şi gîndacul de Colorado este duşmanul său de moarte...

Deşi Gabriş vorbea pentru Teodorescu, îl ascultau şi ceilalţi.

— Gîndacul acesta apare în epoci diferite. Şi trebuie nimicit rapid. Altfel distruge cartofii, pînă la ultima tulpiniţă...

— De-asta am venit în Rumeioara, rosti inginerul agronom din Siliştea, să cerem ajutorul fraţilor şi vecinilor noştri, colectivişti din Rumeioara. Trebuie să nimicim neapărat gîndacul depistat, într-o singură zi... Mîine e duminică, şi... Inginerul dădu din amîndouă braţele : Şi... ni s-a răspuns frăţeşte. Se face o mobilizare ca la război. Organizaţia de partid, tineretul... Toţi...

— Mergem şi noi ! se avîntară pionierii din Rumeioara.

— Nu se poate, copii ! zise Gabriş. Merg numai oamenii mari... dacă aţi fi fost utemişti ar fi fost altceva...

— Noi, cei dintr-a şaptea, o să fim la anul utemişti, îi demonstră, cu logica lui, Ionică Medrea. Nu ne-aţi dus chiar dumneavoastră la sediul U.T.M. de atîtea ori, să cunoaştem organizaţia ?

— Dar încă nu sînteţi, le tăie Gabriş entuziasmul.

Mihaela nu se dădu bătută.

— Dumneavoastră vă duceţi ? îl întrebă ea.

— Noi mergem ! Noi sîntem oameni mari... le făcu Gabriş cu mîna, în semn că discuţia s-a terminat.

Mihaela însă tot stărui :

— Vă rugăm mult... mult de tot... luaţi-ne şi pe noi...

— Tovarăşe secretar, se apropie Ionică de Tiberiu Rusu. Rugaţi-l şi dumneavoastră pe tovarăşul instructor superior să ne lase. Vă promitem că ne facem lecţiile de astă-seară.

Tiberiu Rusu începu să se înduplece :

— Dacă făgăduiesc pe cuvînt de pionier că îşi fac lecţiile de astă-seară... îi spuse lui Gabriş. Dar o să puteţi ?...

— Putem... putem... cum nu !... răspunseră copiii în iureş. Dăm şi examen dacă vreţi...

Gabriş cedă şi el :

— Bine. Plecaţi acasă. O să vă înştiinţăm, prin preşedinţii de grupe, ce s-a hotărît !...

— Mulţumim... Vă mulţumim !... Vă mulţumim !...

Dintr-un portret vechi în ulei, de pe perete, un chip bărbos de vînător, cu ochii puţin saşii — probabil vreunul dintre membrii familiei fostului conte — priveşte cu mirare mută avîntul pionierilor.

Gura şi ochii saşii parcă s-ar întreba : „Ce fel de copii sînt aceştia care se zbat atît pentru necazurile altora ? Pe vremea mea, oamenii care veneau la conac să petreacă nu se îngrijeau decît de ei şi de pîntecele lor !“

Şi, fiindcă nu poate să înţeleagă şi nici nu este în stare să-şi dea vreun răspuns la această între-

bare, vînătorul bărbos şi cu fruntea îngustă din portret pare că s-a încruntat puţin sub pălăria lui de vînător, cu pămătuf în vîrf.

Lelea Maria se smiorcăi :

— Sărmanii oameni !... Ce se vor face cu cartofii lor ?

Însă ajutoarea bucătăresei de la căminul de copii, o fetişcană cu ochii numai scîntei, o asigură :

— Lasă, tuşă Maria. Nu te necăji... Nu vezi că se duc şi pionierii ? Cu toţii or să scape culturile şi vor nimici gîndacii... Şi adăugă linguşitoare : Da' mă laşi să mă duc şi eu mîine cu ei, mătuşică ?

Bucătăreasa o lovi mînioasă cu şervetul şi o goni :

— Şi eu cu cine să rămîn, să gătesc şi pentru cămin, şi pentru creşă ? Ai ?

Pînă la urmă se îmblînzi :

— Dacă vrei să gătim din seara asta, te las... Şi... vin la amiază şi eu...

— Îţi mulţumesc, mătuşă Maria ! o-mbrăţişă cu foc ajutoarea pe şefa ei de la bucătărie, sărutînd-o pe amîndoi obrajii. Îţi mulţumesc...

OASTEA CRAVATEI PURPURII

Ați văzut cum vin apele din munte în timpul cînd se topesc zăpezile? Vin în șuvoaie albe, spumegînde, tîrînd cu ele cioturi de lemne și bolovani. Nimic nu le poate opri din avîntul lor furtunos. Chiar dacă le pui în cale un stăvilar, ele îl ocolesc și își urmează drumul, pînă ajung la țintă : rîul unde se varsă.

Cam așa erau lucrurile și în acea dimineață de început de iunie în satul Rumeioarei.

Oamenii se treziseră unii pe alții, ciocănind încă de cu noaptea pe la ferestre.

Se vedeau luminițe aprinse la majoritatea caselor. Trebuiau ajutați colectiviștii vecini din Siliștea, într-un moment greu pentru ei. Așa se ajută vecinii cei buni, în ceasurile grele.

Nestor Țugui, secretarul organizației de partid din sat, om scund, cu pieptul lat îmbrăcat într-o salopetă de doc, cum poartă muncitorii la lucru, și Tiberiu Rusu, secretarul U.T.M.-ului, repartizau pe voluntari în echipe.

— Stați ușor, nu vă grămădiți! încerca Țugui să liniștească mulțimea adunată în fața sediului colectivei, pentru că fiecare voia să se înscrie el cel dintîi.

Este adevărat că oamenii se arătau atît de dornici să-i ajute pe silișteni, nu numai fiindcă sînt

vecini buni, şi unii chiar rude, ci şi pentru că există primejdia ca gîndacul să se întindă repede pînă pe tarlalele de cartofi ale Rumeioarei.

— Tovarăşi !... Măi, tovarăşi !... se adresa oamenilor Arsene, preşedintele gospodăriei colective. V-a rugat şi tovarăşul Ţugui să nu vă mai înghesuiţi aşa. Uite — arăta el spre Tiberiu Rusu — vine şi tineretul. Vor să vină şi pionierii. Dumneata ce vrei, mătuşă Dobra ?

Mătuşa Dobra este, după moş Laurenţiu Gurăroşă, cel mai bătrîn om din sat. Îi despart, pe amîndoi, pe mătuşa Dobra şi pe moş Laurenţiu, ca vîrstă, numai cîteva zile unul de altul. Mătuşa Dobra este o femeie măruntă şi slabă, încreţită la obraz ca o smochină, dar ţîfnoasă foc. Nu-i poţi ieşi din cuvînt. Oamenii i-au făcut loc să vină în faţă. Ea, auzind cuvintele preşedintelui gospodăriei colective, nu ţine seama de nimic şi bate cu toiagul lustruit în scara de piatră de la intrarea în sediu. Este neagră de supărare.

— Tulai, doamne, clănţăne cu gura ştirbă. Din ăştia-mi eşti ? Opreşti oamenii să se înscrie, tovarăşe preşedinte ? De-aia te-or fo' ales ? Acum ne goneşti ? Noi vrem să merjem la muncă. De ce să meargă pionierii, şi bătrînii nu ? Ce, pionierii sînt mai breji ? Eu, cu fişiorii şi nurorile mele... şi arată cu mîna la spate cîteva babe şi cîţiva moşnegi — şi cu nepoţii — şi arată un cîrd de bărbaţi şi de femei mai tinere — facem singuri o brigadă. Şi nu te întrebăm pe tine, Nestore, care-ţi dădeam cireşe din cireşul meu de pe coastă cînd erai mic, dacă ne laşi să merjem, sau nu... Merjem, bătu din nou bătrîna arţăgoasă, cu toiagul, în scară, pentru că acolo am o sumă de nepoţi şi nepoate... Aşa să ştii... Şi-apoi să văd eu dacă oi cuteza să mă goneşti !...

— Şi cine o să fie conducătorul brigăzii, mătuşă Dobra ? întrebă rîzînd Mihail Roman, care se afla în faţă, apucînd-o pe bătrînă de braţ.

— D-apăi, cine ? Eu... îşi îndreptă mătuşa spinarea. N-oi zice că nu sînt bună. Cînd păzeam păsăretul contelui eram bună ? Şi cînd e pentru vecinii

noştri colectivişti, nu ?... Ia să vedeţi, că nu vă merje cu mine... şi ridică toiagul, rotindu-l ameninţător spre Arsene.

Oamenii se înveseliră :

— Aşa, mătuşă Dobra. Aşa, nu te lăsa.

— Ce dacă am îmbătrînit şi dacă sîntem pensionari ? Noi nu sîntem colectivişti ?...

— Bine, mătuşă Dobra, o potoli preşedintele. Bine... dacă-i aşa... Du-te cu brigada dumitale...

— Aşa... aşa... scrieţi-mă, se linişti bătrîna.

Şi nu se lăsă, pînă ce nu văzu scrisă şi „brigada" ei pe hîrtia preşedintelui.

În acest timp, la casa pionierilor se adunaseră copiii.

Fusese vorba să meargă numai detaşamentul întîi, adică pionierii care la anul puteau să devină utemişti.

Însă veniseră şi mulţi alţii.

Toţi susţineau că şi-au făcut lecţiile, că pot să dea şi examen. Să-i asculte cineva la lecţiile pentru luni, şi dacă nu ştiu, să nu-i lase.

Era o gălăgie îngrozitoare.

— Poftim de înţelege-te cu ei, zise Ionică Medrea, Mihaelei. Ce ne facem ? Sînt prea mulţi. Şi ăştia mici o să ne-ncurce pe drum. Eu vreau să mergem pionbereşte, aşa, cu goarna şi toba-n frunte...

O fetiţă de la grădiniţă, Sonia, un fel de strănepoată a mătuşii Dobra, îmbrăcată cu o rochiţă scurtă, roşie, cu flori, şi cu ciorapii căzuţi peste pantofi, se agăţase de poala hainei lui Medrea şi îi striga :

— Nene !... A zis bunica Dobra să mă iei şi pe mine !...

În sfîrşit, Gabriş interveni energic şi hotărî că va merge la Siliştea, în primul rînd, aşa cum a fost vorba, detaşamentul întîi de pionieri, acei care vor fi la anul utemişti. În ce priveşte celelalte detaşamente, aprobă să meargă numai membrii cercului micilor naturalişti, dacă, bineînţeles, aceştia şi-au făcut lecţiile şi dacă au cu ei mantale impermea-

bile şi şepci sau băsmăluţe, pentru că se vedeau nişte nori pe cer şi se putea să vină vreo ploaie.

Ceilalţi vor rămîne la casa pionierilor să privească programul pentru copii de la televiziune.

Cu toate lacrimile şi rugăminţile celorlalţi copii, profesorul Gabriş rămase neclintit.

După atîta tocmeală, iată camionul gospodăriei colective din Rumeioara duduind, pufnind şi săltînd pe arcurile lui moi, în drum spre tarlalele cultivate cu cartofi din Siliştea. Petruş, şoferul, îmbrăcat cu o haină nouă şi lucioasă de piele, cumpărată alaltăieri de la Braşov, din ultima lui leafă, cu şapca dată ştrengăreşte pe o parte şi cu o şuviţă de păr curgîndu-i în cealaltă parte, ţine volanul autocamionului în mînă şi conduce cu pricepere, pe şoseaua presărată proaspăt cu pietriş.

Din cînd în cînd apasă pe claxon, lăsînd să se audă cîteva sunete vesele, care vestesc pe pietonii sau pe căruţaşii de pe şosea că trece în zbor autocamionul gospodăriei din satul Rumeioara.

Un ţap, legat pe marginea şoselei de un copac, văzînd camionul gospodăriei condus de şoferul Petruş, cum se apropie cu viteză, şi ştiind probabil că numai la cîţiva paşi mai încolo se găsesc trei capre roşii, bărboase, şi cinci iezi sprinteni şi cu ochişorii ca nişte boabe de agată, behăi înfuriat.

Îşi încordă grumazul, lăsîndu-şi în jos coarnele, şi se pregăti să sară la atac, dacă va fi nevoie, în apărarea caprelor roşii şi a iezişorilor cu ochi de agată.

Însă camionul nu se îndreptă spre capre şi iezi, ci trecu ca un bolid, prin faţa lui. Ţapul rămase, privind nedumerit în urma camionului. Barba lui rară şi ascuţită, semănînd cu a popii Stavru din Rumeioara, fîlfîi spulberată de vînt.

Colectiviştii din Rumeioara mergeau ca la o bătălie.

Şoferul Petruş mai făcuse încă vreo cinci drumuri în dimineaţa aceea.

Primii plecaseră spre Siliştea preşedintele Arsene, inginerul gospodăriei, Nestor Ţugui, Tiberiu Rusu, brigadierul Mihail Roman, ceilalţi oameni care lucrează pe tarlalele culturii de cartofi din Fundăţica şi utemiştii.

Bărbaţii au pornit pe jos. Femeile şi fetele au fost trimise cu camionul.

Detaşamentul întîi de pionieri a fost invitat să se ducă la Siliştea în camion. Însă pionierii au cerut voie să meargă pe jos, în urma bărbaţilor. Au pornit organizaţi pe grupe, în ordine, sunînd din goarnă şi bătînd în tobă. Mihaela era în frunte.

Restul pionierilor, împreună cu tovarăşele profesoare Victoria Homordeanu şi Magda Laurian au plecat cu un alt transport în autocamion.

Aerul este proaspăt şi rece. Se revarsă din şirul de munţi împăduriţi — între care, ca un bolovan enorm, se găseşte Lăţosu — purtînd în el miresmele florilor sălbatice, plăpînde şi în culori vii, care îi împestriţează coastele şi poienele. Aerul acesta dă sănătate. Se soarbe ca o băutură.

Cei din Rumeioara au ajuns pe tarlalele cultivate cu cartofi ale gospodăriei din Siliştea.

Sînt primiţi cu aplauze:

— Bravo, fraţilor!... Vă mulţumim!... Prietenul bun la nevoie se cunoaşte...

Cîmpul cultivat cu cartofi pare, în lumina soarelui timpuriu, spuzit cu aburi de un verzui-galben, transparent şi delicat.

Aşa arată tulpinele încă firave ale cartofilor, crescute în rînduri drepte, ca trase pe pămînt cu rigla şi clătinate uşor de vînt.

Cei maturi se apucă numaidecît de lucru. Însă copiii sînt înainte instruiţi. Unii, cei dintr-a şaptea, au studiat la Agricultură gîndacul de Colorado, însă ceilalţi, nu.

Profesorul de Ştiinţele naturii le explică pionierilor, făcînd cu prilejul acesta şi o lecţie practică.

— Să ştiţi, tovarăşi pionieri, că dintre toţi duşmanii pe care-i au plantele agricole, cel mai periculos este gîndacul acesta de Colorado. Îl vedem

acum în plină acțiune de distrugerea culturii de cartofi — și profesorul arătă copiilor cîmpul întins, atacat de gîndaci. Noi avem gîndacul în laborator, ca și la colțul micilor naturaliști din casa pionierilor. Priviți-l și în sticla aceasta !... Aici e gîndacul...

— Ce frumos e ! îl admiră fără să vrea o fetiță cîrnuță, cu ochii mari, din clasa a cincea. Este galben și are... una... două... zece dungi negre pe spinare.

— Este oval-bombat, zice și Eugen Melinte, dornic să-și dovedească spiritul de observație, deși știe dinainte, de la lecția de Agricultură, cum arată gîndacul de Colorado.

— Și ăsta galben ce este ? întrebă altă fetiță.

— Oul gîndacului ! îi răspunde profesorul. Este foarte lipicios. Ouăle sînt depuse de gîndac pe dosul frunzelor, în grupe de cîte douăzeci, douăzeci și cinci laolaltă.

— Și de ce este lipicios ? se miră altă fetiță.

— Ca să se poată ține pe frunze, de vreme ce sînt puse pe dosul lor. Dincoace este o larvă, le arată profesorul, spre fundul sticlei, cu un bețigaș. Vedeți ? Culoarea corpului ei este portocalie. Numai picioarele și capul îi sînt negre-vinete. Iar aici este o pupă... Pupa din sticla noastră are culoare roșie, însă alteori o s-o găsiți roză, portocalie sau galbenă.

— De ce are culori atît de diferite ? își vîră năsucul lîngă sticlă fetița cu ochi mari din clasa a cincea, una dintre cele mai active pioniere din cercul micilor naturaliști, dornică să afle totul despre gîndacul de Colorado.

— Culoarea ei variază, o lămurește profesorul Gabriș, pe de-o parte după vîrstă, pe de alta după temperatură.

— După temperatură ? se uimesc mai mulți copii.

— Da. După temperatură.

— Ca un cameleon. Însă cameleonul își schimbă culoarea corpului după mediul în care se găsește, explică Medrea, competent, pionierilor mai mici.

S-a ivit lîngă grupul pionierilor şi inginerul agronom al gospodăriei. El îi învaţă pe pionieri cum trebuie să adune din cultura de cartofi gîndacii şi toate ouăle, larvele şi pupele lor. Pe măsură ce le află, le pun în sticle, să nu scape, şi pe urmă conţinutul sticlelor se răstoarnă într-un foc anume pregătit pe cîmp şi se arde cu grijă.

— Voi sînteţi în clipa aceasta, le spune agronomul, un fel de grăniceri agricoli. Aceşti bandiţi mici, dar extrem de periculoşi, gîndacii de Colorado, au încălcat frontierele gospodăriei colective şi cu toate forţele o atacă. Ei trebuie să fie prinşi imediat.

Expresia aceasta le place pionierilor.

— Tovarăşe agronom, sînt mulţi bandiţi?

— Nu sînt prea mulţi! le precizează agronomul. S-au încuibat probabil astă-toamnă. Au iernat în pămîntul cald, acoperit de zăpadă. Şi, cum au simţit că-ncep să se ivească primele frunzuliţe la cartofi, s-au şi repezit să le roadă. Dacă noi, cîţi sîntem aici, nu-i distrugem chiar astăzi pe toţi, pînă diseară apar alţi gîndaci. Şi de la noi încep să se întindă în satele din jur, şi, bineînţeles, în primul rînd, în Rumeioara, care este cea mai aproape.

Vorbele acestea îi aprind pe pionieri.

Au făcut instructajul.

— Să-ncepem lucrul numaidecît, spun ei.

Copiii sînt împărţiţi în grupe de cîte trei, şi fiecare grupă este repartizată pe cîte un rînd de plante. Sînt în întrecere pe grupe, în cadrul detaşamentului. Iar detaşamentul din Rumeioara este în întrecere cu detaşamentul întîi din Siliştea.

Încep să scotocească, plini de atenţie, în pămîntul de la rădăcina fiecărei plante, pe tulpiniţa ei şi pe frunze.

E foarte greu să scape de sub ochii ageri şi din mîinile îndemînatice ale pionierilor vreun gîndac, vreo larvă, vreo pupă sau vreun pachet de ouă, lipit cu meşteşug pe dosul cîte unei frunze.

Pionierii îşi dau de veste unul celuilalt.

— L-am prins... Tîlharul, voia să scape...

— Ia pupa asta... Pune-o în sticlă. Aha ! I s-a-nfundat...

În sticlele copiilor, gîndacii, împreună cu pupele, larvele şi ouăle lor lipicioase formează nişte ghemotoace colorate, cu străluciri de curcubeu.

Pe tarlale miroase a frunze încinse de soare şi a pămînt înfierbîntat.

Soarele s-a ridicat pe boltă, aproape vertical, şi din înălţimea strălucirii lui priveşte uimit macii roşii ai cravatelor pionereşti, răsăriţi în dimineaţa aceasta pe cîmp.

Mătuşa Dobra, urmată de brigada ei de babe, moşnegi, nepoţi şi nepoate, merge pe cîmp, încovoiată, sprijinindu-se în toiag, printre rîndurile de plante. E ostenită, dar nu se lasă. Degetele uscate caută cu grijă şi simt ceea ce nu văd ochii. Între buricele boante ale degetelor, prinde cu uşurinţă gîndacii.

— Aşa !... comandă ea. După mine, brigadă... După mine...

Este un comandant straşnic şi foarte aspru mătuşa Dobra. Dacă ar fi fost bărbat şi s-ar fi dus la oaste, s-ar fi putut întîmpla să iasă din ea un ofiţer priceput !

— Hei, maică, gîfîie bătrîna. Ce-mi pare mie rău e că m-am născut prea devreme !...

Babele şi moşnegii îşi rîd în pumni, să nu prindă de veste şi să-i mustre :

— De ce zici asta, mătuşă Dobra ?

— De ce ? Uite de-aia, le bate ea ţîfnoasă cu degetul în tîmplă, fiindcă n-au priceput-o. Că nu mai pot fi şi eu pionieră !...

— Pionieră, mătuşă Dobra ?... rîd bătrînii, fără să se mai poată stăpîni, scuturîndu-şi pîntecele de veselie. Ai vrea să fii pionieră ?...

— Rîdeţi, ca nişte... of !... se supără ea. Şi le arată din nou cu degetul la tîmplă. Nu pricepeţi nimic. Am spus că aş vrea să fiu, dacă aş fi mică, aşa ca... şi le arată pe Livia şi Mihaela.

— Eh ! făcu un moşneag, ce purta pe cap o căciulă neagră, miţoasă, şi în toiul căldurii de la amiază. Sînt alte zile şi alt trai...

A venit prînzul. Oamenii îşi scot din traiste bucatele. Copiii mănîncă şi ei.

Pe neaşteptate, se aude duduitul autocamionului gospodăriei.

Din maşină se coboară lelea Maria, grasă, roşie la obraz, cu fustele înfoiate :

— Unde sînt pionierii ?

În înţelegere cu tovarăşul Arsene şi cu tovarăşul Vinea, lelea Maria a pregătit pionierilor, în bucătăria de la căminul de copii, o altă surpriză : o tavă cu prăjituri.

Pionierii, deşi apucaseră să-şi potolească foamea, se repeziră la prăjituri ca nişte lăcuste, şi goliră tava cît ai clipi.

Singurul care a mîncat fără poftă a fost Anton. Prăjiturile cu mere i s-au părut amare.

Tot timpul a fost agitat. La un moment dat era gata să plece. I s-a părut că zăreşte, în brigăzile celor din Siliştea, pe mama şi pe sora lui, Ileana.

Pe furiş, ridica ochii şi se uita într-acolo.

Văzuse o fustă roşie şi o pălărie de culoarea tulpinilor de cînepă. Mai văzuse şi o rochiţă cafenie, cu dunguliţe negre. Amîndouă îi erau cunoscute.

„Sînt ele ! se gîndea. Ce să fac ? Nu vreau să le vorbesc. Ne-au lăsat pe tata şi pe mine...“

Continuase să lucreze, însă gata în orice clipă, dacă le-ar fi văzut că se apropie, să se întoarcă şi să plece.

Acum, în pauza de prînz, pionierii au organizat un mic program artistic, compus din cîntece şi recitări.

Ghiura şi-a adus armonica.

Mătuşa Dobra nu se satură să-i privească :

— Măi... măi... măi... Ce n-aş da să fiu şi eu ca voi !...

Şi bătrînii rîd.

Din partea siliştenilor vine o femeie, nu tînără de tot, dar trupeşă şi frumoasă. Poartă o fustă roşie, cu picăţele albe, şi pe părul negru, bogat, o pălărie de pai, de culoarea tulpinilor de cînepă. De mînă, fe-

meia ţine o fetiţă cu o rochiţă cafenie, cu dunguliţe negre.

Se îndreaptă sfioasă spre pîlcul de copaci, sub care se adăpostesc pionierii de la Rumeioara.

Se opreşte puţin cam la distanţă şi face semn cu degetul Mihaelei, să se apropie de ea.

Mihaela vine în goană :

— Săru'mîna, mătuşă !

— Bună ziua, Mihaela, îi răspunde ea încurcată. Anton nu e cu voi ?

— Ba da, mătuşă, zice ea. Să-l chem ?

— Cheamă-l, fetiţo, dacă vrei...

Mihaela fuge să-l caute pe Anton, dar băiatul nu e nicăieri.

— Antoane !... Unde eşti, Antoane ?...

— Cine-l caută pe Anton ? o întrebă profesoara de Matematică, Victoria Homordeanu, pe Mihaela.

— Mama lui Anton, îi răspunse Mihaela, dar m-a rugat să nu afle ceilalţi copii.

— Unde este mama lui Anton ? Tocmai doream să vorbesc cu ea ! Mie poţi să-mi spui...

— Colo, între copaci ! tovarăşă profesoară, îi arătă Mihaela o fustă roşie şi o fustiţă cafenie, sub umbrele unor dafini.

Profesoara se duse repede într-acolo.

Anton, atent toată vremea, băgase de seamă că veneau mama şi sora lui.

Văzîndu-le că se apropie de locul unde se aflau pionierii, pornise înapoi pe şosea şi se pitulase după trunchiul gros al unui fag.

De acolo se uitase cum mama lui o chema pe Mihaela, făcîndu-i semn cu degetul. Cum Mihaela îl căuta peste tot. Şi cum diriginta Victoria Homordeanu se duce acum să le vorbească mamei şi sorei lui.

Băiatul este alb ca varul la obraz şi tremură, de parcă ar fi cuprins de friguri, deşi temperatura aerului trece de douăzeci şi cinci de grade, destul de mult pentru un plai înalt, de munte.

Victoria Homordeanu îi vorbeşte ceva mamei. Pe sora lui o vede depărtîndu-se de cele două femei.

Cu siguranţă că ele i-au cerut să se ducă mai încolo, ca să poată vorbi amîndouă nestingherite.

„Ce s-o vîrî din nou diriginta asta ? îşi spune Anton. Ce-o priveşte pe ea ce se întîmplă cu mama, soră-mea şi noi ? (Prin „noi“, Anton înţelege pe tată-său şi pe el însuşi.) Să-şi vadă mai bine de ale ei“...

Totuşi diriginta nu ţine de loc seamă de gîndurile lui Anton şi-i vorbeşte mamei, dînd din mîini şi arătînd din cînd în cînd spre pionierii din Rumeioara. Se vede clar că vrea să o convingă de ceva.

Mama îşi scoate batista şi-şi şterge obrazul.

„Poate plînge“, îşi zice Anton, simţind că prin inimă îl taie un cuţit şi că un nod i se opreşte în gît. Îi vin parcă şi lui lacrimi.

„Să plîng eu pentru ele ? se întreabă Anton. Ce ? Ele au plîns pentru mine sau pentru tata ?“

Şi totuşi mamei i s-a roşit obrazul, tot ştergîndu-se cu batista la ochi.

Ileana, surioara lui, nemaiţinînd seama de oprelişte, văzînd-o pe mama că lăcrămează, se duce lîngă ea şi o întreabă :

— Mamă, Anton a fugit de noi ?...

Anton nu aude aceste cuvinte, dar îşi închipuie ce-a spus Ileana.

Oricît s-a stăpînit, nu se mai poate ţine. Îi ţîşnesc lacrimi din ochi. Se-ntoarce şi porneşte singur spre Rumeioara.

Oamenii s-au înviorat. Tapiseria verde a cîmpului s-a încărcat din nou de bujori.

Nu mai este mult, şi lucrul se va termina.

Pionierii din Rumeioara se străduiesc, însă cei din Siliştea le-au luat-o înainte.

Pauza de le prînz i-a cam muiat pe copiii din Rumeioara. Lelea Maria i-a îndopat. S-au luat cu gluma şi cu programul artistic. Şi, ca la o excursie pe munte, dacă faci popasul mai mare decît trebuie, îţi vine foarte greu să porneşti iar la drum.

Rînd pe rînd, pionierii din Rumeioara părăsesc lucrul. Copiii găsesc diferite pretexte: unul că-l doare mîna, altul că l-a ros pantoful. Se aşază pe marginea brazdelor şi stau.

Mihaela se simte cam ameţită. Soarele este mai toropitor decît înainte de masă.

În piept simte o sfîrşeală.

„Ce e cu mine? se gîndeşte ea în panică. Să fac aşa ca să nu se observe că nu mă simt bine. S-ar putea ca detaşamentul să-şi piardă încrederea în puterile sale. Şi aşa au rămas numai cîţiva băieţi, ce continuă să lucreze. Pionierii din Siliştea sînt înaintea noastră. Pierdem întrecerea... Onoarea detaşamentului... Onoarea detaşamentului..."

Dar ochii i se împăienjenesc.

— Vezi că te clatini pe picioare... preşedinto!... îi rosteşte Simion batjocoritor, trecînd pe lîngă ea.

„Oh!... căldura asta!"... îşi şopteşte Mihaela înciudată.

Profesorul Gabriş strigă colectivului de pionieri:

— Gata lucrul, tovarăşi pionieri. Restul o să completăm noi, cei mari. Atît e destul pentru voi.

— Dar noi, băieţii, vrem să mai lucrăm, zice Simion, întorcîndu-şi faţa încinsă, umedă, cu o expresie de biruinţă, dar şi de răutate, către instructorul superior. Numai fetele... le arătă pe Mihaela şi pe celelalte fete rămase în urmă şi aşezate pe marginea rîndurilor de cartofi. Asta înseamnă să ai fete conducătoare! Cad pe drum... (Simion se face că nu vede şi pe băieţii rămaşi în urmă.)

Ghiura şi-a scos bidonul cu apă, prins cu cureluşă la brîu, i-a dat Mihaelei să bea, umezindu-i apoi buzele, obrajii şi fruntea înfierbîntată.

— Să-ţi fie ruşine, îi spune, lui Simion, Oarcăşu, care a văzut scena. În loc să ajuţi pe tovarăşele tale, care au muncit în rînd cu noi, tu rîzi...

Mihaela aude cuvintele instructorului şi se uită stînjenită la Simion. Băiatul s-a oprit locului la observaţia lui Oarcăşu, dar o priveşte tot ironic.

Deodată, pe Mihaela o străpunge gîndul că ea, preşedinta detaşamentului, nu are voie să dovedească slăbiciune :

„Să nu fiu eu în stare să-mi reviu dintr-o ameţeală uşoară, cugetă ea, cînd am o răspundere atît de mare în detaşament ?"

Cu o încordare de voinţă, Mihaela reuşi să-şi înfrîngă oboseala şi moleşeala provocată de căldură, spunînd lui Ghiura :

— Nu mai am absolut nimic. Nu ştiu ce-am avut !

Gabriş o luă de braţ :

— Tu nu mai lucrezi. Te duci între copaci, la umbră, şi ne aştepţi...

— Tovarăşe instructor superior, îl imploră ea, lăsaţi-mă să rămîn cu detaşamentul.

Şi ochii ei albaştri îl priviră cu atîta înţeles, încît profesorul îşi dădu seama de toată frămîntarea din sufletul ei. O lăsă să rămînă cu detaşamentul, dar îşi propuse să nu se mai mişte de lîngă ea.

Cu o faţă cît putu mai zîmbitoare, Mihaela se adresă pionierilor, căutînd să le risipească descurajarea :

— Tovarăşi pionieri, cei din Siliştea văd că ne-au luat-o înainte. Să le arătăm ce poate Rumeioara. Mai este puţin. Beţi cîte o gură de apă, spălaţi-vă pe obraz. Şi... înainte !...

— Înainte ! strigă Ghiura. Să cîştigăm întrecerea cu Siliştea !...

Siliştenii îi auziră şi le făcură celor din Rumeioara semn că înaintea lor nu mai pot să o ia.

Încet, încet însă, detaşamentul întîi şi apoi ceilalţi pionieri din Rumeioara care-i însoţeau se dezmorţiră.

Începură să cîştige teren.

— Înainte !... Înainte !... Să-i întrecem pe silişteni.

Siliştenii se uitau cu grijă. Cei din Rumeioara îi ajungeau.

Ajunseră la nivelul lor şi începură să-i întreacă. Mîinile le lucrau ca nişte sfîrleze, tot mai iute... tot mai iute...

I-au întrecut.

Au ajuns primii la capul tarlalei.

Comisia formată din doi profesori şi agronomul din Siliştea a trebuit să recunoască victoria detaşamentului din Rumeioara, cel care cu un ceas în urmă se părea că a pierdut întrecerea.

— Vedeţi, tovarăşi pionieri, le spuse copiilor Tiberiu Rusu. Am urmărit ce s-a petrecut. Cu voinţă se poate învinge orice. Noi ar fi trebuit să vă oprim din lucru, dar am vrut să ne convingem de dîrzenia voastră. Şi voi ne-aţi dovedit-o. Veţi ajunge, cu siguranţă, buni utemişti...

O mîngîie pe Mihaela pe cozile de culoarea mierii, date pe spate, şi se uită mustrător la Simion.

Fata încă nu se simte destul de bine, dar pentru că va merge în fruntea detaşamentului, se sileşte să zîmbească.

„Să mă ţin tare pînă ajung acasă ! îşi spune ea. Trebuie să fac acest lucru, pentru onoarea detaşamentului.“

Au refuzat din nou să meargă cu autocamionul, şi mărşăluiesc pe şosea, de astă dată înaintea grupului de bărbaţi.

Profesoara Victoria Homordeanu este foarte neliniştită că nu l-a mai văzut de loc pe Anton — deşi este aproape sigură că el trebuie să fi fugit acasă — şi a aranjat cu Ghiura să verifice şi să-i confirme presupunerea aceasta, cînd vor ajunge în Rumeioara.

Goarna sună, toba bate.

Utemiştii se grăbesc. Ar fi luat-o înaintea pionierilor. Însă tovarăşul Tiberiu Rusu rosteşte :

— Lăsaţi să meargă înainte oastea cravatei purpurii... Foarte curînd pionierii aceştia atît de inimoşi vor intra în rîndurile noastre !...

SERBAREA ABSOLVENŢILOR

Pe scena din parcul casei pionierilor, copiii joacă într-o comedie.

Este sfîrşitul anului şcolar şi, în parc, s-a organizat serbarea absolvenţilor claselor a şaptea.

În comedie este vorba de cîţiva pionieri care au pus la cale să construiască o seră, pentru gospodăria colectivă din satul lor, unde, prin mijloace atomice, legumele să dea cîte două şi trei recolte într-o singură zi.

Pionierul inventator din piesă, supranumit „profesorul", şi care pe scenă îşi dă nişte aere grozave, este interpretat de Ghiura.

Ghiura are ochelari pe nas şi, ca niciodată, părul ciufulit, pentru că autorul a indicat că personajul „profesorul", mereu preocupat de cercetările sale ştiinţifice, are o pieptănătură neglijentă.

Ghiura are haz, ca de obicei. Vorbeşte cam pe nas şi se agită pe scenă, cu nişte eprubete în mîini.

Spectatorii rîd cu poftă.

În faţa scenei au fost aşezate treizeci de rînduri de bănci, şi toate sînt pline. Pe margini s-au pus scaune. Iar copiii din Rumeioara stau în picioare. A venit extraordinar de multă lume la serbarea absolvenţilor. Asistă profesorii lor, părinţii, alţi invitaţi din satele Rumeioara şi Siliştea, din cătunul Fundăţica şi de la raion. Au venit o mulţime de oaspeţi de

la raion. Unii sînt de la secţia de învăţămînt. Alţii de la raionul de partid. Asta fără să mai punem la socoteală pe copiii de la oraş.

Detaşamentul întîi de pionieri din Rumeioara a invitat la serbarea absolvenţilor şi la tabăra pe care o organizează U.T.M.-ul, pentru ei, în munte, pe copiii oţelarilor din Reşiţa şi ai muncitorilor fabricii de maşini agricole din Cluj. I-au invitat, drept mulţumire că, în schimbul fierului vechi adunat din sat, muncitorii au făcut oţel, şi din oţel maşini agricole folositoare gospodăriei colective.

Ieri au venit din Reşiţa nouăsprezece copii şi din Cluj cincisprezece.

În total sînt treizeci şi patru de copii, dintre care treizeci şi doi sînt absolvenţi ai clasei a şaptea, veniţi să se odihnească alături de pionierii din Rumeioara, în măreţia munţilor, înainte de a se prezenta la examenul de admitere în şcoli profesionale şi medii. Ceilalţi doi copii de la oraş sînt unul din clasa a cincea, şi altul dintr-a şasea. Ei vor lua parte la tabăra de curte din parcul casei pionierilor. În munte merg numai absolvenţii.

O delegaţie a detaşamentului, cu braţele încărcate de flori, s-a dus ieri la gară, cu autocamionul gospodăriei, condus de şoferul Petruş, să-i primească pe colegii lor de la oraş.

Şi acum iată-i pe copiii oaspeţi aşezaţi pe locuri de onoare, şi privind comedia în care joacă pionierii detaşamentului întîi.

Ghiura îi face pe toţi să rîdă. Umblă pe scenă îmbrăcat într-un halat alb şi îşi caută peste tot ochelarii, pe care de fapt îi are pe nas.

Mama lui Ghiura cel puţin nu mai poate :

— Uite-l ce aere de profesor îşi dă ! zice ea. Bată-l norocul de băiat.

Îl loveşte pe bărbatu-său cu palma peste genunchi, dă coate celor din jur şi se înăbuşă de rîs :

— Priviţi numai... priviţi la el... De unde să ştim noi ce „profesor“ avem în casă ?...

Şi tuşa Saveta, mustăcioasă şi cu veşnica ei geantă de scrisori la brîu, hohoteşte de-o doare inima :

— Ioi... Ioi... Ioi... oftează ea. Mori de rîs cu băiatul ăsta. Ăsta actor trebuie să se facă...

— Da' de unde! se împotriveşte preşedintele Arsene, care stă lîngă ea. Cel mai fain agricultor se va face. Şi-n colectivă ne trebuie voie bună şi veselie...

După aceea se lasă şi preşedintele din nou pradă rîsului.

Şi lelea Maria, Ioşca baci, directorul Aron Dobîndă — atît de grav de obicei — şi toţi ceilalţi se amuză din plin.

Piesa s-a terminat. Cu ea s-a încheiat programul artistic. Regizoarea, Magda Laurian, profesoara de Educaţie fizică, cu coada ei castanie de păr pe spate, sare de pe scenă ca o fetiţă.

Aplauzele nu se mai isprăvesc, şi „artiştii" trebuie să revină de cîteva ori. Mihaela este lîngă scenă, în picioare, şi bate entuziastă din palme, aplaudînd tot „colectivul artistic", dar mai ales pe Ghiura, interpretul principal.

Publicul comentează cele văzute.

Inspectorul secţiei raionale de învăţămînt, profesorul Novac, un bărbat cu o expresie inteligentă şi cu gesturi măsurate, stă de vorbă cu Oarcăşu şi-i cere amănunte asupra felului cum s-au desfăşurat lucrurile la sfîrşitul anului şcolar.

— Nici în clasa a şaptea A, nici în clasa a şaptea B, nu a rămas nici un corijent, se mîndreşte Oarcăşu. Colectivul de pionieri a activat în aşa fel, încît un elev, Anton Muşat, care trebuia să rămînă repetent, a ajuns promovat. Iar altul, Simion Şerb...

— A, fiul doctorului Şerb! face inspectorul Novac. L-am văzut pe doctor adineauri, pe un scaun în faţă... De ispravă om. Uite-l acolo, da... Ce e cu el?

— Băiatul doctorului Şerb lipsea. Au vorbit copiii cu el, l-au criticat în adunările pionereşti, şi cînd au văzut că nu merge altfel, s-au dus la tată-său... A fost şi o încăierare...

— O încăierare? se alarmează inspectorul.

— Da. O încăierare. Însă s-a terminat cu bine.

— Aţi aplicat sancţiuni ?...

— Am aplicat... Am luat adică toate măsurile pedagogice. Ne-a ajutat mult organizaţia de tineret din sat, tovarăşul Tiberiu Rusu...

— Tiberiu Rusu ?... Tînărul acela care a analizat întrecerea dintre detaşamentele de pionieri din Rumeioara şi Siliştea, nu ?

— Da. Da. El este. Acela pe care l-aţi văzut că a încredinţat steagul roşu pionierei Mihaela Roman, preşedinta detaşamentului întîi de la noi, detaşamentul care a cîştigat întrecerea...

— Se vede a fi un om şi jumătate, constată inspectorul.

— Ei, şi ca să vă răspund mai departe la întrebarea pusă la început, continuă Oarcăşu, cu concursul părinţilor, mai ales al doctorului Şerb şi al unui brigadier, Mihail Roman, dar, în primul rînd, prin lupta entuziastă a pionierilor, s-a ajuns ca la examenul de absolvire să nu existe note... mai mici de şapte.

Profesorul rosti apăsat ultimele cuvinte, ca să le sublinieze întreaga importanţă.

— Chiar elevul acela... Anton... care trebuia să rămînă repetent ? se miră inspectorul.

— Anton Muşat ?... Da. Pionierii s-au ocupat tot timpul de el, ţinînd legătura cu diriginta clasei unde învăţa băiatul, şi cu noi, instructorii. A fost foarte greu, pentru că Anton nu are mamă şi se izolase de colectiv, devenise foarte bănuitor şi se resemnase cu ideea că va rămîne repetent...

— Bravo !... Bravo !... murmură inspectorul, rotindu-şi ochii peste mulţime. De altfel am auzit atîtea lucruri interesante în analiza muncii făcută de tovarăşul Tiberiu Rusu... Mi-a plăcut felul cum s-a desfăşurat concursul „Cine ştie cîştigă"... Copiii au cunoştinţe serioase, nu numai la Geografie, Istorie, Matematică, ci şi la Agricultură, ceea ce este foarte important. În definitiv, cred că majoritatea vor lucra aici în gospodărie. Aşa spunea elevul

acela, Ionică Medrea, care a vorbit la sfîrșit, în numele pionierilor.

— Marea majoritate, îi comunică bucuros Oarcășu, sînt hotărîți să dea examene la școlile agricole. Avem însă necazuri cu unul dintre absolvenți...

— Cu cine ?

— Băiatul doctorului Șerb. Vrea să rămînă la oraș. Vrea să fie... doctor de oraș...

— Să se facă. Îl oprește cineva ? Toate drumurile le sînt deschise copiilor.

— Nu-l oprește nimeni. Dar are un dispreț al lui față de sat și de muncile agricole, pe care noi i-l condamnăm...

— Mă mir că doctorul...

Și discuția se curmă brusc, fiindcă pe Oarcășu îl chemară copiii să-l întrebe cum să așeze băncile, care se aflau în fața scenei, așa ca să se facă loc mai mult în parc.

Copiii de la Reșița și din Cluj se plimbă prin parcul casei pionierilor, luminat astă-seară și de lampioane, împodobit cu ghirlande verzi și panglici de hîrtie în toate culorile.

— Ah !... Ah !... Ce minunăție ! exclamă copiii.

În cercul micilor chimiști s-au pregătit artificii, și acum țîșnesc, brăzdînd cerul, în jerbe albastre, violete, roșii, galbene, portocalii și verzi.

Pe scenă cîntă orchestrele întrunite ale școlilor din Rumeioara și Siliștea. Serbarea absolvenților, potrivit înțelegerii, s-a organizat în comun anul acesta.

În definitiv, vorba tovarășului Țugui, satele sînt despărțite numai de trei kilometri de șosea, dar tarlalele Siliștei se vîră în ale Rumeioarei, și invers. Ce bine ar fi să se unească amîndouă cît mai curînd și să se facă o singură gospodărie mare !

Pînă una, alta copiii măcar să facă serbarea împreună...

— Așa orchestră zic și eu !... glăsuiește mătușa Maria. Și numără cu degetul : ...opt viori, un pian, trei flaute, nouă alămuri și... atîtea muzicuțe, două acordeoane și o... Ce e aia de colo, Mihaela ? o în-

treabă pe fata lui Roman, care e ocupată cu aranjarea florilor la marginea scenei.

— Baterie !... mătuşică, îi răspunde fata.

— Parcă e tobă ! îşi umflă obrajii tuşa Maria.

— E un fel de tobă... dar mai complicată. I se spune baterie, pentru că pe lîngă toba mare, are şi talgerele de colo, şi o tobiţă mai mică.

Tatăl lui Anton s-a aşezat pe un scaun, nu departe de scenă, într-un loc mai întunecos. Şade cu mîinile împreunate pe genunchii ciolănoşi. Se uită cum ţîşnesc, din mîinile copiilor, jerbele luminoase pe cerul senin de iunie. Nu vorbeşte cu nimeni. Însă, dacă ar vorbi, ar putea să spună cît este de mulţumit că Anton a trecut promovat, a luat examenul de absolvire şi a obţinut chiar o menţiune pentru priceperea lui la Maşini agricole.

O fetiţă de la Cluj bate din palme, privind în jurul său, şi rosteşte încîntată :

— Este o seară ca-n poveşti !

— Tovarăşi, începe dansul, anunţă Mihaela, în calitatea ei de preşedintă a detaşamentului gazdă, rotindu-se spre oaspeţi şi făcîndu-le o plecăciune.

În locul unde a avut contele un pavilion de vară, unde petreceau altădată demnitari, conţi şi prinţi, s-a organizat ringul de dans pentru pionieri.

Ringul este înconjurat cu un cerc de brăduţi tineri, în care au fost aprinse cu iscusinţă becuri de toate culorile.

Becurile se leagănă sub unduirea vîntului, aruncînd fîşii de lumină spre desişurile parcului şi făcînd să strălucească viu trandafirii roşii şi galbeni din tufele de pe aleele învecinate.

— Ce vals fermecător ! exclamă visătoare Melania, legănîndu-se uşor, cu mîinile ridicate pe laturi, ca două aripi de pasăre, în aşa fel încît băieţii să înţeleagă că a venit vremea să invite fetele la dans.

Însă băieţii sînt sfioşi. Vor ei să facă pe bărbaţii, călcînd rar, tuşind cu gravitate, dar sînt totuşi sfioşi. De faţă sînt profesorii, părinţii şi atîţia musafiri. Fiecare caută să se dea mai în urmă. Se fac că mai au să-şi spună cîte ceva unul altuia.

— Absolvenţii la dans! îi îndeamnă şi profesorul Gabriş, făcînd cu mîna semn băieţilor să invite fetele.

În vederea acestei serbări a absolvenţilor, profesoara de Educaţie fizică, Magda Laurian, a dat cîteva lecţii, elevilor şi elevelor din clasa a şaptea, care nu ştiau să danseze. Mai puţin fetelor, pentru că ele cunoşteau aproape toate dansul, şi mai mult băieţilor.

Ca să rupă gheaţa, tînăra profesoară, la fel de vioaie ca şi elevele ei, îl invită pe Ghiura la dans.

— Acesta este valsul fetelor... La primul vals, fetele să-i invite pe băieţi, strigă ea absolvenţilor, cu o voce cristalină. Să fie ele mai îndrăzneţe...

— Da... da... se bucurară fetele, care vedeau cu deznădejde că nu sînt invitate de nimeni. Hai să-i luăm noi pe ursuzii ăştia la dans...

Iureşul valsului începe. Livia dansează cu Pavel Tăuşan. Marcu cu Melania. Mica cu grăsuţul Alexa Ivănuc. Acesta se împleticeşte mereu, fiindcă abia de o săptămînă a învăţat valsul, şi în plus are nişte pantofi noi, care scîrţîie cum îi place lui, dar, în schimb, îl cam strîng.

Printre pionierii absolvenţi, şi împreună cu ei, dansează şi profesorii lor.

În jurul ringului s-au strîns privitorii. Sînt oaspeţii din Rumeioara, Siliştea, Fundăţica, şi de la oraş.

— Priviţi-l pe Marcu! A invitat-o pe tovarăşa profesoară Victoria Homordeanu! spun copiii, uimiţi de îndrăzneala lui.

— Şi Livia dansează cu tovarăşul director...

Directorul, cu ochelarii pe nas, n-a mai dansat de ani de zile. Dar acum simte în el un suflu de tinereţe nouă şi se roteşte, destul de înţepenit şi de stîngaci, în valsul acesta furtunos.

Se cîntă „Dunărea albastră". Cei de pe margine îl fredonează. Pînă şi inspectorul Novac, care nu dansează, bate cu degetul tactul valsului în balustrada de fier a ringului.

Profesorul Gabriş, cît este el de înalt şi de... chel, trece acum într-un vîrtej, împreună cu Mihaela.

Tovarăşa profesoară Lăzăroiu, de Romînă, a fost invitată de Ionică, mai corect îmbrăcat şi cu părul mai bine pieptănat decît oricînd.

Simion stă deoparte, pe marginea ringului, şi priveşte înciudat la absolvenţii şi profesorii care dansează.

„Tot ele... ele... Ele sînt în frunte... îşi şopteşte cu necaz. Bine că se termină totul. Mai avem tabăra, şi o să fie gata. Plec la mătuşa Laura, şi nu mai vin... În sfîrşit, s-a terminat cu bine anul şcolar. După ce m-au muştruluit atît, cel puţin am avut noroc că nu mi-au scăzut nota la purtare decît cu un punct. De ! Dacă n-am avut încotro... Însă e mai bine aşa. I-am mulţumit pe tata şi pe mama. Şi acum, gata... Fac tot ce ştiu..."

Prin minte îi trece clipa cînd Tiberiu Rusu i-a încredinţat Mihaelei steguleţul roşu de mătase, pe care scria cu litere, nu de fir, ci de foc — cel puţin aşa i s-a părut lui — „Detaşamentului fruntaş" şi i-a glăsuit între altele :

— Îţi încredinţez steguleţul cîştigat de detaşamentul vostru. Prin realizările lor pionereşti, membrii detaşamentului au dovedit că merită să năzuiască spre înalta calitate de utemist... În acelaşi timp v-aţi dovedit ataşamentul faţă de statul nou, socialist, şi v-aţi arătat în toate împrejurările dragostea fierbinte faţă de Partidul Muncitoresc Romîn...

Cuvintele acestea i-au trezit rana lui veche.

Clipa cînd Mihaela a primit steguleţul din mîna lui Tiberiu Rusu nu o poate uita.

Şi Mihaela dansează. Uite-o cum dansează ! A dansat cu instructorul superior, cu tatăl ei...

Simion îi numără dansurile pe degete.

A dansat cu Stoienel, Ionică Medrea, Ghiura, Viorel, Pavel, Marcu, băieţii din Reşiţa... din Cluj...

Se miră cum de mai poate. Toţi... toţi o poftesc. Şi Livia, şi Melania, şi celelalte sînt poftite la dans ; dar parcă mai mult Mihaela.

Mihaela este veselă şi graţioasă. Rîde mereu. Codiţele îi zvîcnesc în dans. Se mlădiază ca o ciută. Obrajii îi sînt rumeni. Buzele umede, ochii îi strălucesc. L-a biruit... L-a biruit...

Nu poate s-o sufere — de asta este convins mai mult ca oricînd. Le-a făcut hatîrul tatii şi mamei. Nu a mai fugit de la şcoală.

„De fapt, numai aşa a putut detaşamentul să cîştige întrecerea, constată Simion. Deci nu Mihaelei i se datoreşte succesul, ci lui. Dacă el se încăpăţîna şi continua să lipsească de la şcoală, nu făceau nimic. Iar lui nimeni nu i-a recunoscut acest merit. Pentru fapta lui — se simte mişcat Simion de generozitatea de care a dat dovadă — este lăudat în schimb detaşamentul. Iar Mihaela — Mihaela pe care o urăşte — primeşte steguleţul. Dacă nu era înlocuit cu ea, şi rămînea el preşedintele detaşamentului, primea el steguleţul şi toate laudele. Aşa, le-a primit ea.

Închide ochii şi se închipuie în calitate de preşedinte de detaşament, primind steguleţul.

Dar în clipa aceea se pomeni cu cineva, atingîndu-l pe mînă.

— Ce faci, Simioane ? Dormi de-a-n-picioarele ?

Anton stătuse pînă atunci în partea cealaltă a ringului ; dar i se urîse singur şi venise lîngă Simion. Se mira că-l vede stînd în picioare, însă cu ochii închişi.

Anton a devenit mai prietenos cu băieţii. Dar cu fetele, nu.

Sau, ca să fim drepţi, într-o vreme, după ce luase nota aceea de nouă la Matematică şi văzuse pe colegele lui din clasă că nu sînt ranchiunoase pentru cîte le făcuse şi se bucură de succesul lui, se îmblînzise.

A apărat-o pe Melania de Marin. A făcut şi alte gesturi de bun coleg.

Începuse chiar să le vorbească.

Dar, de cînd a fugit de pe cîmp, de la Siliştea, după ce le-a văzut pe mama şi pe sora lui, s-a făcut la fel de urîcios faţă de fete, ca şi înainte. Adică nu chiar la fel de urîcios ca înainte, dar aproape. Nu le mai spune vorbe urîte, nu se mai leagă de ele. În schimb le ocoleşte.

„Băieţii ţin la mine, îşi justifică el atitudinea. Dar fetele sînt nişte trădătoare... Să nu le văd."

Din pricina asta a refuzat să se ducă la lecţiile de dans ale profesoarei Marta. Tot de asta s-a izolat pînă adineauri singur în umbra unui copac şi a privit ringul.

Dincolo de ring, îl vedea pe tată-său pe scaun, cu mîinile lui mari aşezate pe genunchi.

Ştia că lui tată-său i-ar fi făcut plăcere să-l vadă şi pe el dansînd cu fetele, alături de ceilalţi absolvenţi.

Dar nu putea să facă altfel.

Nu-i vorbă că acum este şi tîrziu, să mai poată schimba ceva. Adevărul e că nu ştie să danseze nici măcar cît un urs din pădure.

Pădurarul Ion Muşat se uită peste lume, să-l zărească pe Anton. Şi nu-l vede. În schimb a venit lîngă el profesoara Victoria Homordeanu.

„Ce tot se vîră asta-n sufletul omului ?" se înfurie Anton.

Profesoara şi-a luat un scaun, s-a aşezat lîngă tatăl lui Anton şi a început cu el o discuţie lungă.

Lui Anton i s-a urît să stea singur, sub copac, şi să privească pe ceilalţi cum petrec sau pe tată-său cum stă de vorbă cu fosta lui dirigintă, şi l-a căutat pe Simion.

„Pînă acum era fiecare dintre noi singur ! gîndeşte Anton, cercetînd figura întunecată a lui Simion. Acum sîntem doi, dar, de fapt, sîntem tot singuri... Iar ei — făcu el aluzie în minte la cei care dansau sau vorbeau laolaltă — sînt împreună şi se simt foarte bine... Nimeni nu are timp de noi..."

La drept vorbind, Anton nu avea de unde să ştie că un grup de pionieri din detaşament se adunase în partea cealaltă a ringului. Se sfătuiau între ei tocmai despre acest lucru.

— Să-i facem să petreacă, zise Ionică Medrea. Stau ca nişte huhurezi...

— Da, trebuie să-i antrenăm, să ia parte la veselia noastră. Să se simtă toţi bine, le dădu ghes şi Tăuşan.

— Dar cum ?... Cum ?... se întrebară ceilalţi, frămîntîndu-şi capetele, însă neaflînd nici o soluţie.

Ghiura îşi iţi, în mijlocul lor, nasul ridicat în vînt :

— Am găsit !

— Ce-ai găsit ? vru să ştie, neconvins, Ionică.

— Am găsit !... ridică el degetul : Să-i invite fetele la dans ! Şi anume, Mihaela sau Livia, pe Simion, şi Melania, pe Anton, să le arate că nu le poartă nici o pică, pentru că s-au purtat urît cu ele.

— E bună propunerea, dar eu, vă spun drept, nu am curaj ! se bîlbîi Livia. Nu-l ştiţi pe Simion ? O să mă repeadă...

— Nu-i nimic ! îşi dete cu părerea Ionică. Gestul rămîne...

— Aşa e. Lasă că mă duc eu la Simion, îşi făcu curaj Mihaela.

— Şi eu la Anton, se hotărî Melania.

— Unde sînt ? întrebă Mihaela.

— Uite — lîngă tufele de trandafiri galbeni, îi arătă Alexe.

Aerul s-a răcit. Fetele încep să-şi îmbrace flanelele. Băieţii vor însă să facă pe voinicii şi pe rezistenţii şi rămîn în cămăşi, spunînd :

— Ce, vă e frig ?... Mie mi-e cald...

Ba Viorel, ca să convingă pe ceilalţi cît îi este de cald, se desface la gît.

Adevărul este că sînt încălziţi după dans, şi faptul acesta este cu atît mai periculos pentru sănătatea lor.

Grigore Gabriş observă ce se petrece şi rosteşte cu glas tare :

— Tovarăşi pionieri, s-a făcut frig. Fiecare îşi pune pe el ce are gros, haină, flanel. Sînteţi încălziţi şi puteţi răci...

A început bătaia cu confetii. Steluţele de hîrtie se cern pe alei, ca o ninsoare multicoloră. Cosiţele fetelor, împodobite cu flori, sînt acum presărate şi cu confetii.

Din spatele grilajului parcului, privesc petrecerea şi dansul doi ochi lacomi şi scînteietori ca de lup.

Un cap cu păr creţ se apleacă într-o parte şi într-alta, sau se ridică peste grilaj, să vadă mai bine ce se întîmplă în parc.

Este un alt singuratic, ce se tîrăşte însă în afara parcului.

Ochii lui sticloşi se plimbă de la ringul de dans la bufetul unde li se servesc copiilor prăjituri şi suc de fructe.

Nu-i este nici foame, nici sete. Baba Şomoroaga îl îndoapă mai mult, din ziua cînd a trebuit să recunoască în faţa lui că a minţit şi nu are nici un fel de putere vrăjitorească.

Sare totuşi grilajul, şi se tîrăşte printre tufele de liliac cu florile scuturate, pînă ajunge lîngă trandafiri.

Aici vrea să privească de după un boschet de trandafiri, dar simte o mînă pe umăr.

Marin se ridică brusc, şi-n faţa ochilor îl vede pe Tiberiu Rusu.

— De ce vii pe furiş ? Vino, să te servim cu ceva... şi îi arată farfuriile de prăjituri, pregătite, bineînţeles, tot în bucătăria de la căminul de zi. Este sărbătoare pentru noi, şi primim bucuroşi oaspeţi...

Marin îl înfruntă obraznic pe secretar :

— Nu am nevoie de nimic de la voi...

Se smulge din mîna secretarului, se întoarce fulgerător şi dispare într-o clipă, ca o nălucă, aşa cum se şi ivise, printre tufele de liliac.

În văzduh şuieră din nou rachetele cu artificii.

Pionierii au lucrat în cercul de fizică nişte paraşute foarte originale, care sînt proiectate în sus şi

apoi se coboară lin, purtînd sub ele becuri colorate, alimentate cu baterii de buzunar.

Făgeţica şuşoteşte ceva neînţeles între malurile ei.

Fluturii de noapte se rotesc buimaci în jurul becurilor. Unii cad cu aripile carbonizate, victime ale mirajului luminos de care sînt atraşi.

Orchestra cîntă un tangou.

Mihaela şi Melania, amîndouă cu inimile cît un purice, se duc, ţinîndu-se de mînă, spre locul unde se află Simion şi Anton.

Aceştia s-au aşezat amîndoi pe scaunele rămase libere, pentru că unii dintre oaspeţi, mai cu seamă cei de la Siliştea, care au de făcut trei kilometri pe jos, au început să plece.

Stau pe scaune ca doi moşnegi şi nu au ce să-şi vorbească. Privesc obosiţi în jos, mai obosiţi decît cei care au dansat pînă atunci.

Fetele se opresc în faţa lor.

Mihaela se înclină spre Simion, ca un fir de iarbă dimineaţa, sub dezmierdarea vîntului.

— Simion, tu nu vrei să dansezi ?

Vocea ei este caldă şi plăcută.

Simion îşi ridică fruntea lată, împodobită de părul auriu, ondulat. O zăreşte pe Mihaela. Îşi face nişte ochi mici şi răi, ca atunci, la Siliştea pe cîmp, cînd a văzut-o ostenită, simţindu-se rău, iar el a luat-o în rîs.

— Domnişoara preşedintă de detaşament a fost părăsită de ceilalţi parteneri ? îşi striveşte el vorbele printre dinţi. S-au săturat să danseze cu ea ? Şi domnişoara preşedintă şi-a amintit de umila mea persoană ? Vrei să-ţi cădem la picioare... preşedinto, urmă el tăios, pentru că ai fost evidenţiată... pe nedrept, ţi-o spun eu, se înfurie el din ce în ce mai tare.

Mihaela şi-a pus palma pe gură, înfricoşată. Privirea ei albastră, catifelată, s-a înceţoşat ca apa Făgeţicăi, cînd vine noroioasă, după furtuni.

Melania este gata s-o ia la fugă, deşi Anton stă liniştit.

— Eu și Anton nu vă dansăm ! Duceți-vă unde vreți și implorați pe cine vreți să vă danseze... sfîrșește Simion aspru și răgușit.

— Eu nu știu să dansez, dă din umeri Anton spre Melania, vrînd parcă să se scuze în felul acesta și să îndulcească puțin tonul necruțător al lui Simion.

De dincolo de ring privesc scena Livia, Ionică, Ghiura și ceilalți pionieri, dar nu înțeleg exact ce se petrece.

— Simioane, stăruie blînd Mihaela. Este serbarea absolvenților. Ne despărțim în curînd... Te rog... să fim prieteni...

Îi vine să plîngă, dar îi întinde mîna lui Simion.

— Nu vreau să fiu prieten cu tine. Nu am nevoie de prietenia ta. Eu nu am nevoie de tine, dar tu de mine ai avut, ca să-ți ții.. rangul de președintă.

Mihaela se mai uită, speriată, la Simion, dar el o privește înverșunat.

Și-a scos batista. Nu știe dacă va putea să-și mai stăpînească lacrimile.

Melania o ia de braț.

Însă tocmai atunci, din cealaltă parte a parcului, sosește în goană un grup de băieți : Stoienel, Viorel și Alexa, din detașamentul de la Rumeioara, alții de la Siliștea, și cei mai mulți dintre băieții de la oraș.

— Mihaela !... Melania !... De ce-ați fugit ? Mai e puțin și se sfîrșește serbarea. Vrem să dansăm cu voi...

Se iau de braț. Lacrimile Mihaelei se usucă. Se topesc într-un vîrtej de cîntece, confetii, dans și bucurie fără margini.

Și seara trece... Trece pe nesimțite.

S-a făcut tîrziu.

Tiberiu Rusu se urcă pe scenă. Pianul dă un semnal, și secretarul ia cuvîntul :

— Dragi tovarăși, serbarea noastră din această seară atît de plăcută s-a isprăvit. Felicităm încă o dată pe proaspeții noștri absolvenți. Le urăm succes deplin la examenul de admitere în școlile unde au de gînd să urmeze. Din aceste școli, sîntem siguri că aproape toți, dacă nu toți, se vor întoarce oameni de nădejde pentru gospodăria noastră colectivă.

Răsună o furtună de aplauze şi strigăte de aprobare din partea absolvenţilor, a părinţilor lor şi a cadrelor didactice :

— Ne vom întoarce... da... colectivişti... Aşa da...

Numai Simion, veninos, se uită la mulţimea care aplaudă, şi îi înfruntă încet, printre dinţi, pe toţi :

— Să credeţi voi... că mă întorc eu...

— Poimîine ne vom revedea la tabăra organizată de U.T.M. pentru absolvenţii şcolilor din comunele Siliştea şi Rumeioara, tabără unde avem oaspeţi şi de la oraş. Să vă reîntoarceţi, dragi pionieri, din tabără, refăcuţi şi capabili de a vă pregăti cum trebuie, cu ajutorul şi sub îndrumarea tovarăşilor noştri profesori, pentru examenul de admitere...

— Vă mulţumim !... Vă mulţumim pentru această serbare frumoasă !... Pentru tot ce aţi făcut pentru noi... Vă mulţumim...

Se cîntă marşul de plecare.

Copiii de la oraş sînt conduşi de gazdele lor la casa pionierilor, unde li s-au aranjat două dormitoare pentru noaptea aceasta şi cea care urmează.

Mihaela s-a întristat.

— De ce te-ai întristat, Mihaela ? o întrebă Livia.

— Nu ştiu de ce, dar abia acum, ascultînd marşul acesta de plecare, mi-am dat seama că foarte, foarte curînd noi ne vom despărţi. Fiecare va porni în altă direcţie, spre alte şcoli. Am învăţat atîta timp împreună, ne-am frămîntat unul pentru altul şi acum, deodată, să ne despărţim ? Să nu mai fie detaşamentul nostru ? ...Şi am simţit că mi se strînge inima...

Brigadierul Roman a ascultat fără să vrea ce-şi vorbesc fetele. O mîngîie pe Mihaela pe obraz :

— Nu vă despărţiţi decît pentru scurt timp, fetiţa mea. Ce credeţi voi că sînt cîţiva ani ? Şi vă veţi reîntoarce învăţaţi, bine pregătiţi, aşa cum spunea şi tovarăşul Rusu. U.T.M.-ul vă va reuni într-un mănunchi, poate mai strîns decît organizaţia de pionieri, pentru că veţi avea atunci mai multă înţelegere asupra vieţii. Şi veţi rămîne împreună, în familia noastră unită, a colectiviştilor. Nu vă veţi mai despărţi niciodată...

— Aşa e ! se înveseleşte Ghiura, care se simţise cuprins şi el de o uşoară melancolie, cu tot temperamentul vulcanic pe care îl are. Viaţa merge înainte... Înainte !... rosteşte el tare, ca să risipească orice urmă de tristeţe. Aceasta este deviza pionierilor din detaşamentul întîi...

— Înainte !... Înainte !... strigă copiii, înveselindu-se din nou, luîndu-şi rămas bun şi risipindu-se fiecare, pe la casele lor, păstrînd însă în inimi, ca o comoară de preţ, amintirea clipelor petrecute împreună, în această seară de neuitat...

PRIMELE ZILE DE TABĂRĂ

Ionică Medrea, cu un creion în mînă, arată pe o hartă a muntelui Lăţosu potecile care pornesc de la tabără.

Harta a fost alcătuită în cercul de geografie. Autorul ei principal este pionierul Marcu Done, al cărui talent la desen este arhicunoscut în şcoala de la Rumeioara. Sub conducerea lui, harta a fost multiplicată în mai multe exemplare, cîte unul pentru fiecare grupă şi pentru fiecare membru al colectivului de conducere al unităţii.

— Cele patru poteci sînt acestea ! le indică Ionică Medrea, în timp ce pionierii le urmăresc cu atenţie pe hărţi.

Ghiura trebuie să se amestece întotdeauna :

— Asta, spre răsărit, peste pîrîu, este cea mai uşoară. Duce la păşunea unde se află viţeii... Să vedeţi ce viţeluşi avem !...

Explicaţiile le dă de fapt pentru pionierii de la oraş şi pentru cei din Siliştea. Cei din Rumeioara cunosc cărarea, ca pe propriul lor buzunar, după cum cunosc şi păşunea, şi viţeii.

Medrea îi aruncă colegului său o privire nemulţumită. Îl supără amestecul altuia în expunerile lui clare şi sistematice, ca de la catedră.

— Spre apus, îndreaptă preşedintele unităţii creionul pe hartă, în direcţie opusă, se poate merge la locul

unde se află herghelia. Drumul acesta este ceva mai greu. Însă pentru cai e o nimica toată... Sînt numai cai de munte, care urcă şi pe brîne...

— Parcă sînt capre!... îl completează Melania. Să-i vedeţi pe unde urcă, rosteşte ea spre copiii de la oraş, nici nu v-ar veni să credeţi!...

— Al treilea drum duce la peştera Izvoarele. Se numeşte aşa, pentru că din peşteră izvorăsc şapte izvoare a căror apă se scurge, prin nişte văi înguste, pe munte, şi se varsă în rîul Făgeţica. Şi pînă acolo este un drum destul de greu. Dar cel mai greu e — se grăbi el să precizeze, ca nu cumva Ghiura să se amestece iar în vorbă — spre miazănoapte. În locul acesta — puse el creionul pe hartă — este peştera Izvoarele. Iar aici, atinse el un cerc roşu din susul hărţii, se găsesc stînele cu oi. Drumul este cam ocolit, după cum se vede — şi creionul lui marcă ocolişurile — şi este pieptiş...

— Se poate şi scurta, găsi totuşi prilejul să-l întrerupă neastîmpăratul Ghiura.

— Se poate, admise Ionică cam nervos, însă numai luînd-o direct prin pădure. Şi prin pădure sînt povîrnişuri abrupte.

Ca să nu-şi iasă din sărite şi să se dea în tărbacă, repezindu-l pe Ghiura în faţa oaspeţilor de la oraş şi din Siliştea, pentru că tot îl întrerupea, Ionică tuşi încet, cu palma la gură. Pe urmă, îşi pipăi nodul de la cravată, făcut fără cusur, deşi se găsesc în tabăra de vară şi copiii îşi mai permit ici şi colo unele mici nerespectări ale ţinutei oficiale pionereşti.

Continuîndu-şi expunerea, Ionică Medrea ridică creionul de pe hartă şi, agitîndu-l în mînă, rosti pretenţios, adresîndu-se în special pionierilor de la oraş:

— Drumul prin pădure este foarte periculos şi pentru oamenii încercaţi. Nici vorbă nu poate să fie pentru cineva neobişnuit cu urcuşurile din munte. Mai ales că, de la stîne, urmează un drum şi mai greu, care duce pînă la vîrful Viforosu... la „cumpăna furtunilor", cum numesc ciobanii acest vîrf.

— Vîrful Viforosu are o legendă atît de frumoasă, şopti visătoare, din vîrful buzelor, Melania.

— Acolo nu vor urca decît pionierii care vor rezista bine în celelalte excursii mai uşoare. Pentru că excursia la Viforosu este programată abia pentru ultimele zile de tabără, comunică în încheiere Medrea.

Tabăra pionierilor este aşezată pe muntele Lăţosu, într-o poiană unde soarele bate de dimineaţă pînă în amurg. Corturile fetelor sînt pe partea stîngă, ale băieţilor, pe dreapta, formînd două laturi paralele. O a treia latură este aceea a barăcilor de lemn, cu uşile şi ferestrele albastre. Pe latura rămasă liberă este catargul, pe care se ridică drapelul pionieresc. În mijlocul poienii se fac adunările pionereşti.

Aici se găsesc pionierii în clipa de faţă, pe un covor smălţuit de brînduşe violete şi stînjenei de munte. În jurul catargului se văd buchete de genţiane, cu gulerele lor de frunze late şi cu cupele azurii din care se înalţă un parfum delicat. Genţianele, ca şi sîngele-voinicului, nu sînt rupte şi nu sînt călcate de nimeni în picioare, fiind socotite unele dintre cele mai preţioase daruri ale naturii acestor locuri.

Poiana este străjuită din toate părţile de culmi rotunde, împădurite mai mult cu fagi, de un verde aburit. Pădurile acestea izbucnesc din văi, ocolesc în mersul lor victorios tabăra pionierilor şi urcă spre Viforosu. Cînd bate vîntul, pădurile se clatină, şi vuietul lor seamănă cu al mării.

Atunci, tabăra pionierilor pare un vapor ce pluteşte pe valurile verzi ale pădurii. Iar baraca de lemn — unde se află biblioteca, dispensarul, sediul pionierilor, cu jurnalele de detaşament şi de unitate, şi magaziile — par cabinele pasagerilor de pe un vapor.

Din vale, pe poteca de munte, urcă patru măgăruşi cafenii, care aduc zilnic pe spinările lor mici, dar puternice, sacii cu pîine, zarzavaturi, carne şi ce mai trebuie pentru bucătăria taberei, instalată într-un cort dreptunghiular. Măgăruşii sînt păziţi de nişte zăvozi lăţoşi, să nu-i atace mistreţii, rîşii sau alte fiare, ale căror vizuini se află prin pădure.

Copiii se reped în întîmpinarea măgăruşilor, gălăgioşi, cu smocuri de iarbă fragedă în mîini, dar măgăruşii sînt sătui şi trec nepăsători pe lîngă ei, mînaţi

de la spate cu o nuia, de o fetişcană sprîncenată, de la bucătărie.

Pionierii au avut adunarea de dimineaţă, şi peste o jumătate de ceas vor pleca în prima lor excursie, în munte.

Hărţile au fost împărţite grupelor din cele trei detaşamente : detaşamentul pionierilor din Rumeioara, condus de Mihaela ; al celor din Siliştea, a cărui preşedintă este tot o fetiţă, Reghina Sandu — cea mai bună elevă a claselor a şaptea din satul vecin ; şi detaşamentul celor de la oraş, avînd ca preşedinte pe un băiat din Cluj : Rovin Pietraru. Ionică Medrea a rămas preşedintele unităţii.

Instructor superior este tovarăşul Grigore Gabriş, şi instructori de detaşamente : Oarcăşu, Ion Măgureanu — un profesor de Chimie de la Siliştea şi Magda Laurian — tînăra profesoară de Educaţie fizică din Rumeioara. O dată cu pionierii absolvenţi şi instructorii lor, a venit în tabără secretarul organizaţiei U.T.M. din sat.

Tiberiu Rusu a fost trimis în vara aceasta obligatoriu de gospodăria colectivă în concediu. Şi asta pentru că îşi tot amînase concediul sub diferite pretexte, numai ca să nu se despartă de gospodărie şi de activitatea sa de la U.T.M.

De data aceasta a trebuit să se supună dispoziţiilor date de conducerea gospodăriei colective, dar şi-a ales tabăra pionierilor, ca loc unde să-şi petreacă zilele de concediu.

— În puţine locuri se poate petrece mai frumos un concediu, decît într-o tabără pionierească, a răspuns secretarul, preşedintelui Arsene, pe cînd îi propunea să-l trimită la Mamaia. Acolo mă voi duce la anul viitor.

Preşedintele gospodăriei, Arsene, a zîmbit şi a fost nevoit să se învoiască, fiindcă a înţeles că este aproape imposibil să-l desparţi pe Tiberiu Rusu de Rumeioara, de gospodărie şi de munca lui de îndrumător al celor tineri.

Acum copiii se pregătesc să plece în excursie. Sînt gata echipaţi. Ionică Medrea le-a interpretat harta.

Aşteaptă numai să li se aducă, de la bucătărie, pachetele cu gustarea pentru drum, şi vor pleca, iar Tiberiu Rusu va merge împreună cu ei.

Li s-au împărţit şi pacheţelele cu gustarea pentru ora zece, şi au pornit.

Simion se vîră între copiii de la oraş.

I se tot pare că pionierii de la oraş trebuie să fie mai altfel decît copiii din satul lui.

Constată cu surprindere că s-a înşelat, totuşi se ţine scai de ei, jinduind ca în puţină vreme să fie şi el... băiat de oraş.

Numai că oaspeţii gîndesc în alt chip. Iubesc oraşele lor şi vorbesc cu mîndrie de realizările din Reşiţa şi Cluj ; dar şi la Rumeioara au avut ce să vadă şi de ce să se minuneze. Au venit aici să se odihnească în aerul pur al munţilor, şi nu mai ostenesc să privească în jur şi să exclame :

— Ce brazi înalţi şi maiestuoşi !... Ce poiene îmbălsămate !... Ce boltă senină şi albastră ! Ce pîraie şopotitoare !...

Toate aceste minunăţii ale naturii îi farmecă pe copiii de la oraş. Şi ei sînt dornici să se bucure de ele.

Atîta că, ori de cîte ori ei admiră munţii, satul, natura înconjurătoare, Simion strîmbă din nas şi schimbă vorba.

Mai mult îi place cînd povestesc despre ce se poate vedea la oraş. Atunci îi ascultă bucuros. Se simte în elementul lui. Priveşte triumfător spre colegii din Rumeioara şi din Siliştea, parcă le-ar spune : „Ei, vedeţi ?... Vedeţi ?... Şi voi veţi rămîne în sat, iar eu am să plec pentru totdeauna, alături de ei, la oraş !..."

Pionierii de la oraş habar n-au la ce se gîndeşte Simion. Sînt fericiţi că pot petrece aceste zile în mijlocul munţilor.

— În ţara noastră toate locurile sînt frumoase !... Fiecare colţişor îşi are frumuseţea lui, ce nu seamănă cu a celorlalte... spun copiii de la oraş. Sînt mii şi mii de frumuseţi, şi pe toate am fi dornici să le cunoaştem.

Au ajuns pe un picior de munte acoperit cu iarbă fragedă şi neatinsă. Florile albe, violete şi roşii de ar-

ginţică, in de munte şi sîngele-voinicului îşi clatină căpşoarele, primindu-şi oaspeţii cu mici saluturi prieteneşti.

Din acest loc, ca printr-o fereastră tăiată în trupul verde al pădurilor, se vede vîrful Viforosu, în toată sălbatica lui semeţie.

Copiii s-au aşezat să-şi ia gustarea.

Se pune la cale şi un concurs rapid de volei. Se întrec copiii de la oraş cu cei din Rumeioara. Arbitru este Tiberiu Rusu. Cîştigă cei de la oraş.

Deodată, un băiat din Reșița, căruia colegii săi îi spun „poetul", pentru că are mereu cu el un caiet în care îşi notează impresii, unele dintre ele chiar în versuri, îşi aduce aminte că a auzit-o pe Melania spunînd că vîrful Viforosu are o legendă.

— Am vrea să cunoaştem şi noi legenda vîrfului Viforosu...

Melania nu are talentul istorisirii şi se codeşte:

— Mai bine să povestească Ionică Medrea sau Stoienel...

— Stoienel... Stoienel... sînt de părere alții. El a avut cele mai bune note la compunere, la tovarăşa profesoară Lăzăroiu.

Într-adevăr, profesoara de Romînă aprecia în mod deosebit posibilităţile sale de exprimare în scris şi oral.

Stoienel se simte stînjenit. Se scuză, pretinzînd că nu este chiar aşa. Dar, la semnul din cap al profesorului Oarcăşu, se hotărăşte. Începe să povestească.

El aminteşte la început ce se spune în legendă, şi anume că, prin locurile unde se află astăzi satele Rumeioara, Siliştea, cătunul Fundăţica şi alte sate din jos, ar fi hălăduit, cîndva, nişte uriaşi îngrozitori.

Unul dintre aceşti uriaşi s-ar fi numit Lăţosu.

Lăţosu a îndrăgit-o pe cea mai mîndră dintre fetele ce vieţuiau pe atunci, pe fata unui cioban, cu numele de Rumeu.

— De la ciobanul Rumeu se zice că vine numele satului Rumeioara! se vîră, ca de obicei, Ghiura.

Ionică se uită urît la Ghiura, de parcă pe el l-ar fi completat, nu pe Stoienel.

Dar Melania are de făcut şi ea o precizare :

— Bătrînii noştri spun, tot după legendă, că ciobanul Rumeu care şi-ar fi avut stîna prin locul unde este astăzi satul nostru, ar fi fost un strănepot al lui Decebal. Desigur, numai în poveste... surîde ea, sub privirile ironice ale lui Simion.

— Cum se numea fata ? întrebă „poetul", scoţîndu-şi din buzunar caietul de însemnări şi un creion mecanic.

— Se numea Făgeţica !... îi răspunse Mihaela, arătînd în jos, peste coamele pădurii.

— Ca şi rîul ?

— Ca şi rîul !

— Ei şi ?

— Pe Făgeţica, urmează Stoienel povestea, se zice că ar fi cerut-o uriaşul Lăţosu de nevastă, de la tatăl ei, Rumeu. Acesta i-a răspuns că nu-i va da de nevastă uriaşului Lăţosu pe Făgeţica, nici în ruptul capului. Trebuie însă să vă mai adaug că Lăţosu, împreună cu ceilalţi uriaşi, fraţii lui, veniseră nepoftiţi pe meleagurile noastre. Ei nu munceau nimic ; se îndestulau însă, în afară de vînat, peşte şi fructe, cu ce puteau răpi ciobanilor : oi, miei, lapte, unt şi brînză...

— Nu trăiau rău uriaşii ! rîde o fetiţă de la Cluj.

— Făgeţica, cînd a auzit că Lăţosu o cere de soţie, s-a înspăimîntat. Uriaşul era urît. Purta părul atîrnat în plete neîngrijite pînă la mijloc. Din pricina asta se şi numea Lăţosu. Avea un nas mare. Şi mai ales avea o gură enormă, cu nişte dinţi... — şi Stoienel arătă spre pădure — cît copacii aceia de mari. Înghiţea cîte zece vaci, sau cincizeci de oi, sau o sută de miei dintr-o dată...

— Uriaş, nu glumă !... se înfioră iar fetiţa de la Cluj. Ei şi ?...

— Adevărul este că Făgeţica îndrăgise şi ea pe un flăcău, urmă Stoienel. Numele lui era Viforosu. Şi se numea Viforosu, pentru că era un viteaz fără pereche. Se lupta neînfricat cu cei care năvăleau peste pămîntul strămoşesc.

— Era tot cioban ?

— Nu. Vînător... Şi el trebuia să facă nuntă cu Făgeţica peste puţin timp. Pregătirile trebuincioase, în acest scop, se şi terminaseră. Numai că, aflînd uriaşul Lăţosu că fata este gata să se mărite, s-a repezit la coliba ciobanului Rumeu, pe cînd acesta lipsea, fiind cu oile la păşune. Fata, văzîndu-l — căci de mărimea lui se întunecase lumina soarelui — s-a ascuns în fundul colibei. Uriaşul a vîrît în colibă numai unghia degetului său cel mic — aşa se spune în legendă — îşi justifică Stoienel acest amănunt al povestirii, a scos-o pe Făgeţica, a pus-o în buzunărelul de la piept şi a fugit cu ea.

— Ce-a făcut Viforosu cînd a auzit ? întrebă curios „poetul".

— În primul rînd, Făgeţica a-nceput să ţipe, îl lămuri Stoienel. Şi oricît fusese ea de bine ascunsă în buzunarul cel mititel al uriaşului, Viforosu i-a auzit ţipătul. Ţipătul ei l-ar fi auzit Viforosu şi de-ar fi fost de zece ori mai slab. Şi l-ar fi cunoscut dintr-o mie, atît de mult o îndrăgea Viforosu pe Făgeţica. Eu am auzit povestea de la moş Laurenţiu, cel mai bătrîn om din sat de la noi — le spuse Stoienel copiilor de la oraş — şi cum povesteşte el, cu amănuntele lui, încerc să v-o spun şi eu.

— Şi ce-a făcut Viforosu tot n-ai arătat ! se agită nerăbdător „poetul".

— Viforosu a încălecat pe cel mai bun fugar al său. Se zice că avea moştenire de la Decebal un cal înaripat. Lăţosu, auzind că vine Viforosu să-i ceară socoteală de ce a furat-o pe Făgeţica, a trimis întîi pe fraţii lui să-l întîmpine cu armele. Viforosu s-a luptat cu aceşti uriaşi trei zile. Pe care cum l-a lovit cu baltagul lui în frunte, l-a şi răpus. Uriaşii au împietrit şi s-au făcut munţii din jur...

Mihaela arătă cu mîna de jur împrejur lanţurile albastre şi cenuşii ale munţilor.

— Cel din urmă a venit la luptă însuşi Lăţosu. Pe el l-a lovit cel mai straşnic flăcăul nostru. Pierind uriaşul Lăţosu s-a făcut muntele pe care ne găsim noi acum. Se zice că muntele este atît de împădurit, pentru că uriaşul avea plete bogate şi revărsate pînă la

mijloc. De aceea s-a păstrat şi numele acesta din moşi-strămoşi. Cu vremea, se mai spune, că din cauza greutăţii sale, uriaşul împietrit s-a cufundat în pămînt şi nu i-a mai rămas afară decît capul.

— Muntele ar fi deci numai capul uriaşului ?

— Numai capul, răspunse Ghiura în locul lui Stoienel. Locul unde stăm noi în clipa asta, piciorul acesta mare de munte, se spune că era nasul lui.

— Nasul lui ?

Oarcăşu zîmbea. Tiberiu Rusu se trîntise pe spate în iarbă şi privea cerul alburiu. Profesorul de la Siliştea şi Magda Laurian îl ascultau pe Stoienel, cu acelaşi interes ca şi copiii, deşi cunoşteau povestea.

Se auziră sunînd nişte talange. O pisică sălbatică dete un ţipăt, simţind probabil vreun vînat, pe undeva, prin pădure.

Un şoim zvîcni în văzduh, urmărind un hulub.

Gîzele foşneau prin iarbă. Sîngele-voinicului răspîndea un miros ameţitor, desfăcîndu-şi petalele negre-purpurii sub lumina caldă a amiezii care se apropia.

— Şi gura ? Gura lui unde este ? întrebă, topită de curiozitate, o altă fetiţă de la Reşiţa, cu o figură micuţă, mobilă, ca de veveriţă.

— Gura lui este Peştera Izvoarele, unde, cum aţi auzit, ne vom duce şi noi. Bătrînii credeau că stalactitele şi stalagmitele care se află în peşteră ar fi fost odinioară dinţii şi măselele uriaşului.

— Dar fruntea ? N-are şi frunte ? vru să ştie preşedintele detaşamentului al treilea.

— Fruntea este colo !... şi Stoienel arătă vîrful Viforosu. Vedeţi ştirbitura aceea, pornind din vîrful muntelui şi continuîndu-se pînă aici, prin prăbuşirea asta de stînci, care seamănă cu o fereastră tăiată în munte ?

— O vedem !... O vedem !...

— Părbuşirea este făcută de fapt de şuvoaiele de ape provenite din zăpezi, îi lămuri el întîi, pe copii, în chip ştiinţific.

— Da, da... ziseră copiii, urmărind cu ochii despicătura.

— Ei bine, după legendă, despicătura aceasta a fost făcută de lovitura baltagului voinicului Viforosu. După ce l-a izbit însă pe uriaş, flăcăul a împietrit şi el...

Se făcuse linişte deplină. Copiii urmăreau atenţi acest dramatic episod al legendei.

— Se zice că mama uriaşilor era o vrăjitoare, cu numele de Fundata. Este un alt loc în munte, o piatră colţuroasă, care se cheamă Fundata. Şi ea avea o fată, pe Fundăţica, pe care voia să şi-o mărite cu Viforosu. Fundăţica se numeşte o altă piatră din cătunul de lîngă satul nostru. De aci se spune că a venit numele cătunului. Însă asta este o altă poveste, glăsui dintr-o răsuflare Stoienel.

Destul este că vrăjitoarea, auzind că i-au pierit toţi feciorii sub loviturile cumplite ale lui Viforosu, l-a blestemat pe flăcău să împietrească şi el, ca să nu se mai poată căsători cu Făgeţica. Flăcăul a împietrit călare pe calul lui înaripat şi cu baltagul în mînă...

— Uitaţi-vă, să vedeţi cum seamănă! le arătă Viorel copiilor de la oraş.

Şi, adevărat, dacă te uitai cu atenţie, vîrful muntelui, creasta lui propriu zisă, semăna cu un călăreţ în şa şi cu un baltag în mînă. Călăreţul părea să poarte căciulă, căci vîrful stîncii este ţuguiat.

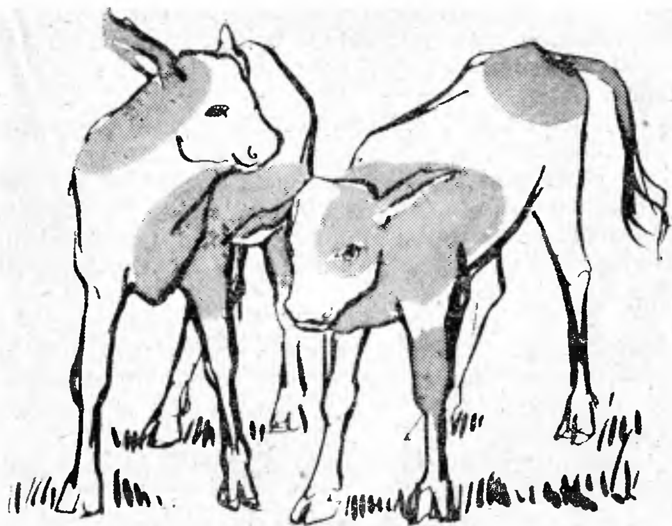
Copiii de la Reşiţa şi Cluj nu mai încetau să se mire de felul cum fantezia poporului a născocit această legendă, pe baza unor detalii de teren.

— Dar Făgeţica?... Cum a ajuns Făgeţica apă? pun ei cea din urmă întrebare.

— Făgeţica, se povesteşte că, văzîndu-l pe dragul ei Viforosu mort, a plîns atît de mult, pînă ce s-a schimbat în apa limpede care udă satul nostru.

— Frumos!... îşi notează „poetul" în caietul lui.

— Cei vechi, se apropie Stoienel de sfîrşitul legendei, credeau că muntele încă respiră. Este vorba de fenomenul pe care cred că l-aţi observat la noi în sat. Dimineaţa şi seara muntele trimite peste vale răcoare. Este un fel de briză a muntelui!... rosti el, cu ochi atenţi la tovarăşul profesor Gabriş, să vadă, din expresia chipului său, dacă a explicat bine.

Faţa profesorului de Ştiinţele naturii rămase neturburată. Însemna că e bine.

— Oamenii din sat — deşi cunosc explicaţia ştiinţifică a fenomenului — mai numesc şi astăzi această briză: „respiraţia muntelui"... îşi încheie Stoienel povestirea.

Din locul unde au făcut popasul şi au ascultat pe Stoienel povestind legenda vîrfului Viforosu, nu mai era decît o mică distanţă pînă la păşunea de vară a viţeilor.

Au trecut întîi printr-o vîlcea, unde se îndesau la adăpost de vînturile tari nişte salcîmi, speriaţi de propria lor îndrăzneală, de a se fi căţărat pe munte atît de sus, unde îşi au locul numai brazii şi fagii. Au luat-o, după aceea, pe o potecă îngustă, dar destul de dreaptă şi netedă. Au sărit peste un pîrîu, ale cărui ape păreau că fierb printre pietre, dar erau reci ca

gheaţa. Şi au ajuns pe cocoaşa de piatră dezgolită, pe unde trec, ca nişte picioare de uriaşi, soclurile de fier ce ţin în braţele lor cablurile electrice de înaltă tensiune.

Păşunea s-a ivit de după cocoaşa aceasta de piatră.

Copiii au făcut ochii mari văzînd viţeii.

— Parcă sînt nişte bibelouri... a strigat fetiţa de la Reşiţa, cu mîinile întinse către viţeii de pe păşune. Noi avem acasă un bibelou de porţelan, înfăţişînd un viţeluş. Îl ţine mama pe măsuţa de la televizor... Şi este aşa... chiar aşa...

Priviţi mai de departe, viţeii — aşa cum sînt ei : cărămizii, cu pete albe pe corp, cu boturile roz şi copitele parcă date cu lac negru — semănau, într-adevăr, cu nişte figurine de porţelan, cu care se împodobesc locuinţele.

Copiii nu mai aveau răbdare, dornici să se vadă mai repede lîngă viţei.

Lăsară deci poteca şi, sărind din piatră în piatră, scurtară drumul şi ajunseră în fugă jos. Invadară păşunea, dîndu-i un fel de strălucire nouă cu cravatele lor roşii.

— Dar ce-i asta ? se miră „poetul“, văzînd că viţeii nu sînt cu totul liberi pe cîmp, aşa cum păreau de sus, ci se află într-un fel de ţarc, cu îngrăditură de sîrmă. Şi, cum se apropia vreun viţel de această sîrmă, îşi scutura pielea, parcă era ciupit de ceva şi se reîntorcea spre mijlocul ţarcului. Sîrma asta muşcă ?

Îngrijitoarea viţeilor, o fată tînără, cu o fustă creaţă, purtînd pe deasupra un şorţ alb ca zăpada, prins cu bretele peste umeri, şi pe cap cu o pălărie de paie, cu boruri foarte largi, ieşi înaintea copiilor.

Văzînd mirarea „poetului“, începu să rîdă :

— Prin sîrma asta trece electricitate. Cum se apropie un viţel de ea, este uşor curentat... Îl pişcă... Şi el se reîntoarce cuminte în locul rezervat pentru păscut. După ce pasc toată iarba asta, mutăm „păstorul electric“...

— Păstorul electric ?

— Da. Aşa se cheamă. Şi iarba se consumă raţional. Altfel, viţeii zburdă ca iezii şi strică toată

păşunea în cîteva zile. Iar îngrijitoare sîntem numai două, cu schimbul ; altfel trebuie o mulţime de oameni, la atîţia viţei...

Rovin îşi freca palmele neîncetat :

— Păstor electric !... Hm !... Interesant...

— Dar viţeii nu sînt hrăniţi cu lapte ? se ivi lîngă îngrijitoare şi fetiţa cea sprintenă ca o veveriţă.

— Acestora le-a trecut timpul de alăptat. Acum îi hrănim cu iarbă fragedă şi cu un furaj special, pregătit la bucătărie...

— Au bucătăria lor ?

— Au ! şi fata arătă nişte adăposturi de lemn, pe un fel de platou, ceva mai jos, lîngă o rarişte de fagi. Acolo îi adăpostim noaptea şi pe vreme urîtă, şi tot acolo au infirmeria, magazia şi bucătăria.

Un cîine cenuşiu, flocos şi cu ochii nefiresc de galbeni dă tîrcoale copiilor, mişcînd nemulţumit din coadă, gata să sară la ei la cel mai mic semn al îngrijitoarei.

— Înapoi, Hector, îi strigă fata.

Cîinele e ascultător. Îşi adună urechile pe spate, îşi rînjeşte colţii albi şi ascuţiţi, dar se dă îndărăt.

— Încolo toate bune ? întreabă Gabriş pe îngrijitoare.

— Nu prea ! răspundea fata subţiindu-şi buzele. Am doi viţei bolnavi...

La cuvintele acestea, Tiberiu Rusu, care dăduse pînă atunci ocol ţarcului, cercetînd starea viţeilor, se alarmă :

— Ai anunţat pe tovarăşa doctor ?

— A fost la Rumeioara fata care lucrează aici cu mine, dar n-a găsit-o pe tovarăşa doctor...

— Nici agentul veterinar nu era ? Nici tehnicianul zootehnist ?

— Agentul vaccinează porcii la Ponoarele, şi tehnicianul a avut azi la prînz o criză de apendicită. L-au dus cu maşina la spital. E vorba să-l opereze. Era suferind mai demult şi se neglija...

— Ce ghinion ! se încruntă secretarul. Hai să vedem viţeii bolnavi.

Veselia se stricase. Secretarul, profesorii și îngrijitoarea începură să coboare spre adăposturi, lăsînd viţeii sănătoşi în paza păstorului electric.

Pe cerul pînă atunci senin se iviră cîţiva nori. Vîntul începu să bată, răscolind frunzişul fagilor şi făcînd brazii să ofteze şi să se clatine îngrijoraţi.

— Pregătiţi-vă mantalele, le spuse Gabriş pionierilor, întorcîndu-se spre ei.

Totuşi merseră înainte.

— Le-ai dat vreun medicament viţeilor ? mai întrebă Tiberiu Rusu pe îngrijitoare.

— Bineînţeles ! răspunse fata. Dar văd că e degeaba. O fi ceva mai complicat. Am învăţat destule la şcoala profesională, dar nu mă pricep ca un doctor.

— Ce să facem ? glăsui Tiberiu Rusu. Avem un medic veterinar bun, dar...

— Dar tragem de el în toate părţile ! se necăji fata, întrerupîndu-l. Ar fi nevoie de încă unul. Însă ştiu eu, mai sînt „domni medici" cărora le place mai mult să scîrţîie peniţa pe hîrtie, decît să vie în colectivă !...

— Conștiința lor socialistă e încă în formare ! glumi cam amar Tiberiu Rusu. Nu sînt toţi ca familia doctorilor Șerb !

Simion deveni atent. Nu era prima oară cînd auzea vorbindu-se aşa de părinţii săi. De sus începu să picure rece. Copiii îşi îmbrăcară pelerinele.

Ajunseră la barăci.

Cei doi viței, lungiţi pe un așternut moale de fîn, sînt înveliţi cu pături pînă la beregată, ca nişte oameni.

Ochii lor mari și blînzi, negri ca smoala, cată chinuiţi de suferinţă spre copii.

Mugesc stins, parcă ar cere ajutor.

Simion se apleacă spre viţei. Uite, el este fiul medicului veterinar al satului. Va împlini patrusprezece ani în octombrie, și în toţi acești ani nu a apucat să vadă cum arată un viţel bolnav.

Întinde palmele deschise spre unul dintre ei. Și acesta îşi alipi botul umed de mîinile băiatului.

Privirea rece a lui Simion începu să se încălzească pe negîndite. Băiatul se înduioşă.

„Ce drăguţ e !... Nici nu ştiam că un viţel poate fi atît de drăguţ. Cu cîtă încredere îşi lasă, sărăcuţul, botul pe palmele mele..."

Viţelul gemu încetişor.

Simion îi şopti mîngîietor la ureche, ca unui copil bolnav :

— Lasă, mai ai şi tu puţină răbdare ! O să vină mama poimîine şi o să te facă bine. Ştii tu ce medic veterinar bun e mama ? Pe cîţi viţeluşi ca tine nu i-a vindecat ea !

Viţelul pare că îl înţelege. Ridică din nou fruntea la băiat şi mugeşte : Muuuu !... Muuuu !... sunete care pot să însemne : „Dar pînă atunci ce mă fac ? Tu nu poţi să-mi dai nici un ajutor ?"

Băiatul dă din umeri. În gînd îi răspunde : „Cum aş vrea, viţeluşule, să te ajut !... Dar nu pot... nu pot..."

Părul îi căzuse lui Simion pe frunte. Şi-l dete peste cap cu dosul mîinii şi luă botul celuilalt viţel între palme, mîngîindu-l cu gingăşie.

În vremea asta secretarul vorbea cu îngrijitoarea.

— Tovarăşa dumitale se mai întoarce astăzi ?

— Nu. A făcut două drumuri pe munte. E sleită de oboseală. Vine mîine de dimineaţă să mă schimbe.

Secretarul arată spre viţei :

— Ţi-ar trebui totuşi un ajutor, să aibă grijă de viţeii ăştia la noapte...

Fata dete din mînă :

— Lăsaţi, tovarăşe secretar, mă descurc eu. Poate pînă dimineaţă s-o întoarce agentul de la Ponoarele, şi urcă aici...

— Nu, nu... insistă secretarul, îţi trebuie un ajutor neapărat.

Profesoara Magda se oferi prima :

— Rămîn eu...

— De dumneata avem nevoie la programul de educaţie fizică mîine de dimineaţă, o opri Gabriş. În tabără lucrurile trebuie să meargă absolut normal...

Începuse să plouă de-a binelea. Copiii, deşi îmbrăcaţi în mantale, se vîrîră sub adăposturi. Îngrijitoarea vru s-o ia la fugă spre ţarcul de sus şi să-şi coboare viţeii. Părea că ploaia se înteţeşte. Însă Gabriş o linişti :

— Cunosc după nori... O să se oprească foarte curînd. Lasă viţeii în ţarc, să-i usuce repede soarele !

Simion continua să mîngîie capetele viţeilor. Un tremur măruntel îi înfiora sub mîngîierile băiatului.

Mihaela se duse în faţa secretarului :

— Vă rog să mă lăsaţi pe mine aici, la noapte.

Simion o auzi. Vocea ei îl arse în inimă ca un fier roşu : „Tot Mihaela ?... Iar Mihaela ?... Mereu ea ?... Mereu ea ?... Să se termine cu Mihaela !..."

Se ridică şi, oarecum furios, îi spuse secretarului :

— Aş vrea să rămîn eu la viţei. În casă am tot auzit de doctorii... tratamente...

Gabriş vru să-l întrebe :

„Păi, ziceai că gospodăria colectivă... satul... nu te interesează ?..." dar se răzgîndi.

— Ştiu eu !... mormăi secretarul cu gura pe jumătate închisă. Ai să fii în stare ?... Te pricepi la aşa ceva ?

— Mă pricep ! se mohorî Simion, văzînd ezitarea lui Rusu. Vă rog... Nu v-am rugat niciodată nimic. Nu mă refuzaţi. Lăsaţi-mă pe mine... nu pe Mihaela... îi aruncă el fetei o privire duşmănoasă.

Faţa lui palidă ardea. Părul îi căzuse din nou pe ochi, dar nu şi-l mai ridică. Aştepta răspunsul.

— Vă rog s-aveţi încredere în mine.

Mihaela se încăpăţîna :

— Mai bine lăsaţi-mă pe mine. Dacă mama lui e doctoriţă, mama mea lucrează direct în sectorul zootehnic.

— Lasă-l pe el ! o rugă Ghiura pe şoptite.

— Nu vreau. O face numai din ambiţie, îi răspunse Mihaela, neîncrezătoare în sentimentele lui Simion. Nu putem risca să lăsăm viţeii pe seama lui...

— Cred că e mai bine să rămînă Mihaela. Este o fetiţă de nădejde. Simion e neserios ! spuse Gabriş aparte lui Rusu.

Oarcăşu dădu din cap că e şi el de aceeaşi părere. Numai profesoara Magda tăcu. Ea înclina spre Simion.

Secretarul se mai gîndi un timp. Pe urmă se adresă celor doi copii :

— Aici nu e vorba de mamele noastre, dacă sînt doctoriţe, sau zootehniciene. E vorba de noi înşine. Sîntem capabili, sau nu ?

— Eu sînt ! glăsui Simion.

— Şi eu ! ieşi în faţă Mihaela.

— Mihaela, nu te supăra ! îi spuse secretarul. Cred că e bine, de data asta, să-i acordăm încrederea noastră lui Simion.

— Să i-o acordăm ! fu de părere şi Magda.

— Ura ! strigară mai mulţi copii, între care Ghiura, Ionică şi Melania ; dar tăcură repede, să n-o jignească pe Mihaela, care se oferise prima să rămînă cu viţeii bolnavi.

Mihaela, auzind cuvintele secretarului, se întoarse spre copii.

— Mă supun, pentru că nu am altceva de făcut ! dar cred că a greşit... zise ea, referindu-se la Tiberiu Rusu.

— O să vedem pînă la urmă cine a greşit ! îi răspunse Ionică, arătîndu-şi încrederea în decizia secretarului.

— O să vedem !

Simion îşi strînse gura şi-şi muşcă buzele de bucurie. Se uită victorios spre Mihaela.

— Îţi acordăm încrederea. Pionierii îţi vor aduce masa şi ce-ţi trebuie pentru dormit. Ştii că va trebui să dormi lîngă viţei ? îl mai încercă Rusu. Şi mîine de dimineaţă nu ai să poţi merge cu noi, în excursie, la peşteră...

— Nu-i nimic. Tot rămîn ! i se uită Simion ţintă în ochi.

Ploaia se potolise, întocmai cum prevăzuse Gabriş.

Se speriase degeaba. Caterina — aşa se numea îngrijitoarea — se linişti. Îi părea bine că-l ascultase pe Gabriş şi-şi lăsase viţeii în ţarc.

Soarele începuse să-i şi usuce. Din părul lor se ridicau norişori de aburi.

— Pornim spre tabără, dar nu pe acelaşi drum, ci facem un ocol pe la Fîntîna caprelor, dete ordinul de plecare Gabriş. Cercetaşii care au verificat drumul acesta să treacă înainte.

— A! O luăm pe la Vîlna! se bucură Ionică. Asta e o surpriză frumoasă, pe care ne-o face tovarăşul instructor superior. Înseamnă că facem un ocol prin livada de meri sălbatici, un lucru foarte curios la noi la munte. Şi, din livadă, veţi vedea, sus, pe stînci...

— ...Cuiburile de vulturi, îi luă vorba din gură Ghiura.

— Eşti nemaipomenit! nu se mai putu stăpîni Ionică. Ştii foarte bine că nu e politicos să vorbeşti şi tu, cînd vorbeşte altul!...

— Ştiu!... recunoscu Ghiura.

— Pe urmă, coborîm pe Nasul uriaşului, ştiţi, piciorul de munte unde ne-am oprit şi-aţi ascultat legenda Viforosului, şi venim înapoi, pe aceeaşi potecă, pe unde am plecat din tabără... îşi putu termina Ionică, nestingherit, explicaţia.

Cercetașii: Viorel, Marcu și Ghiura trecură înainte, lîngă tovarăşul Gabriș, și pionierii porniră, făcîndu-i semne de rămas bun lui Simion, care ieşise pînă în marginea adăpostului și se sprijinea de un stîlp.

Peste trei zile apăru la gazeta de perete a taberei un articol.

Autoarea articolului era Livia.

În articol era lăudată fapta lui Simion.

„Interesul şi dragostea lui Simion faţă de gospodăria noastră colectivă, manifestate cu acest prilej, ne-a mişcat pe toţi!“ îşi încheia Livia articolul.

Marcu Done adăugase acestui articol un desen.

În desen erau înfăţişaţi doi viţeluși culcaţi într-un pat de spital și înveliţi pînă la gît cu o pătură. Un pionier îmbrăcat în halat alb, de doctor, și cu un termometru în mînă, îngrijea viţelușii bolnavi.

Alături, pe măsuță, se găseau o mulțime de sticluțe cu doctorii.

Sub desen era scris: *Pionierul Șerb Simion îngrijind vițeii bolnavi ai gospodăriei colective.*

Între timp, se făcuse un concurs pentru cea mai izbutită propunere, cu privire la organizarea activității în tabără.

În cadrul acestui concurs, detașamentul al treilea propuse ca pionierii să dea ajutor zilnic la îngrijirea vițeilor.

Pionierii aplaudară furtunos această propunere și, socotind-o drept cea mai bună, cerură să i se acorde premiul cuvenit: o tortă cu cremă.

Tovarășul Gabriș spuse însă pionierilor:

— Ne bucură inițiativa voastră de a ajuta gospodăria colectivă. Dar absolvenții au venit să se odihnească, și ei trebuie să facă acest lucru din plin. Deci nu putem da aprobarea pe care ne-o cereți...

Simion se ridică și stărui să fie admisă propunerea detașamentului al treilea:

— Cel puțin pe unii dintre noi vă rugăm să ne lăsați să dăm ajutor. Este nevoie de fîn pentru culcușuri. Vițeii trebuie țesălați...

Însă Gabriș rămase neînduplecat.

— Tovarăși, hotărîrea noastră este luată. Tovarășii și tovarășele din sectorul zootehnic știu și pot să-și organizeze singuri munca. A fost o întîmplare excepțională că au avut nevoie de sprijinul nostru, într-o noapte. Dacă s-ar mai întîmpla așa ceva, nu ne-am da înapoi să le sărim din nou în ajutor. Dar în clipa de față nu este nevoie. Și vrem ca toți pionierii să se bucure de programul pe care l-am alcătuit pentru ei.

Pionierii din detașamentul întîi, deși erau în adunare, își făceau semne cu coatele, văzîndu-l pe Simion că ține atîta să dea ajutor la îngrijirea vițeilor.

— Ce ziceți de el?... Ce ziceți?... și se bucurau pentru că îngrijitoarea de la viței povestise cu cît

devotament veghease în acea noapte Simion, la lumina unui felinar, lîngă viţeii bolnavi.

Noaptea, Tiberiu Rusu se coborîse din tabără în sat. Se dusese la doctorul Şerb. Acesta găsise mijlocul să poată comunica telefonic soţiei sale ce se întîmplase în munte. Petruş, şoferul, se urcase în maşină, gonind cu toată viteza. Şi doctoriţa se întorsese în Rumeioara, renunţînd să mai ia parte, în continuare, la şedinţa pentru care se dusese la raion.

În aceeaşi noapte, Tiberiu Rusu şi doctoriţa Şerb, călări, au plecat spre păşunea din munte, în ajutorul viţeilor bolnavi, rămaşi în grija Caterinei şi a lui Simion.

Pe drum, cei doi o ajunseseră pe Fulvia, mama Mihaelei. Aflînd de boala viţeilor şi temîndu-se să nu înceapă vreo molimă printre animale, mama Mihaelei plecase din proprie iniţiativă. Înainte de a fi îngrijitoare la vitele mari, Fulvia Roman fusese responsabila crescătoriei de viţei a gospodăriei şi se pricepea destul de bine la bolile animalelor tinere. Era chiar puţin supărată că nu se gîndiseră din capul locului la ea.

Tustrei, călări, au ajuns la păşune, la ceasul cînd noaptea începuse să se-ngîne cu zorile.

De sus, se vedeau şoseaua şi uliţele satului, luminate.

Tiberiu Rusu nu-i spusese doctoriţei că fiul ei, Simion, a rămas în timpul nopţii lîngă viţeii bolnavi.

Doctoriţa a fost pur şi simplu uluită, cînd l-a văzut :

— Tu ?... Simion ?... la viţei ?...

— El singur a cerut ! l-a lăudat secretarul doctoriţei.

— Tu singur ? Pentru viţeii noştri ?... Aşa da... te recunosc... eşti fiul meu !... i-a spus ea.

În lumina gălbuie a felinarului aprins sub adăpost — nedormit şi obosit de cît veghease lîngă

viţei, dar mulţumit, Simion părea şi mai palid decît era în realitate.

S-au apucat pe urmă de muncă ; au trebuit să fie făcute nişte fierturi, să li se pună viţeilor cataplasme.

Pe Simion, toate operaţiile acestea începuseră să-l captiveze.

Lucra cu plăcere alături de mama sa, de Tiberiu Rusu şi mama Mihaelei.

Fără ca băiatul să vrea să recunoască, mama Mihaelei îl atrăgea, prin pasiunea şi priceperea cu care o ajuta pe doctoriţă, ca şi prin modestia şi felul ei firesc de a se purta faţă de el :

— Simion, mamă, adu-mi găleata cu apă... Ţine gîtul viţelului...

Şi Simion se simţea bine.

Secretarul era la fel de îndemînatic ca şi cele două femei. Într-un moment, cînd el se depărtase pînă la ţarcul de sus al viţeilor, mama lui Simion spuse :

— Se vede că Tiberiu Rusu va ajunge un inginer zootehnician fruntaş...

— Cum aşa ? se miră Simion.

— Păi, tu nu ştii că Tiberiu Rusu urmează la fără frecvenţă ? îl lămuri mama Mihaelei. E unul dintre cei mai buni studenţi. Notele lui au fost trimise gospodăriei. Are numai note de zece...

— A !... şi dacă este student atît de bun, o să fie luat pînă la urmă la raion sau la regiune, exclamă aproape fără voie Simion. Sau la minister...

Fulvia începu să rîdă.

— Da' de unde ! Va fi primul nostru inginer zootehnician. Poate, mai tîrziu, pe măsură ce se va dezvolta gospodăria, vor mai veni şi alţii, rosti ea cu înţeles, căci Mihaela voia să-nveţe zootehnia sau medicina veterinară. Dar ca să vezi ce om e... i s-a oferit să studieze la cursurile de zi, şi să nu mai aibă altă grijă...

— Şi de ce n-a primit ?

— De ce? se miră Fulvia, ca despre un lucru care era limpede ca lumina zilei prin el însuşi. Pentru că Tiberiu Rusu nu a vrut să se despartă nici măcar pe timpul studenţiei de munca lui din gospodărie.

— De asta, întări şi mama, uitîndu-se gînditoare la Simion.

Tot cu prilejul acesta, mama Mihaelei îşi aminti cum anul trecut Tiberiu Rusu a salvat muntele Lăţosu de prăpădul unui incendiu.

Fusese, tot aşa, ca şi anul acesta, secetă.

Pe neaşteptate a venit o ploaie scurtă, însoţită de descărcări electrice. Un trăsnet a lovit un trunchi pe jumătate uscat, din pădurea de la poalele muntelui, către Poiana ielelor. La început copacul o fi ars sub ploaie, mocnit. Dar ploaia a stat, şi a început să bată vîntul. Focul s-a înteţit pe încetul şi a început să se întindă spre munte.

Ori, în munte se află vara turme de oi şi capre, cirezi de vite şi viţei, în afară de animale sălbatice, păsări şi, bineînţeles, o uriaşă bogăţie lemnoasă.

Trecerea pădurii din podiş spre munte se face, din locul acela unde se aprinsese pădurea, printr-un fel de strîmtoare, între nişte stînci golaşe. Dacă focul apuca să treacă de curmătura aceea, nu mai putea fi oprit. Se întîmpla o mare nenorocire.

Era duminică de dimineaţă. Utemiştii, în frunte cu Tiberiu Rusu, făceau muncă voluntară. Aliniau şi amenajau şoseaua spre Siliştea. Au văzut focul. Vîntul aducea trîmbe de fum pînă în sat. Fără să mai stea pe gînduri sau să mai aştepte ajutorul altcuiva, s-au repezit la grajduri. Au luat cai. Şi aşa — în mîini cu uneltele cu care lucraseră pînă atunci: sape, securi, cazmale şi lopeţi — au încălecat.

Au gonit pînă la pădure. Aci au cumpănit.

Timp de înconjurat focul nu mai era. Focul înainta cu viteză.

Atunci Tiberiu Rusu ce s-a gîndit? S-a repezit cu calul în Făgeţica. S-au udat bine amîndoi. Haina lui umedă a pus-o pe capul calului. Cu apa şiroind

de pe ei, cu o sapă pe spinare, Tiberiu a pornit în galop prin pădurea cuprinsă de flăcări și plină de fum.

Văzîndu-l că a pornit așa, cei vreo treizeci de utemiști care erau cu el au făcut la fel. Au plecat în iureș, după Tiberiu Rusu. Păreau o brigadă de cavalerie la atac.

Și-au ars părul, sprîncenele — Tiberiu Rusu mai are pînă astăzi cîteva arsuri pe față — dar călăreții au ajuns la timp. Au săpat cît au putut de iute un șanț în calea focului, la curmătură.

Între timp s-au adunat și ceilalți oameni din sat. Au venit și pompierii. Sub conducerea lui Țugui, s-au tăiat șanțuri și pe celelalte laturi ale pădurii. S-a scos apă din Făgețica. Focul a fost stins. Așa au fost salvate pădurea și muntele, cu toate bogățiile lui.

— Eh ! Nu-i de mirare, glăsui doctorița, Tiberiu Rusu a crescut la școala comuniștilor. Și tată-său a fost comunist... Nu-ți aduci aminte pe vremea contelui ? S-a dus cu oamenii la contele cel bătrîn, și s-au luat cu el la hartă. Dacă ar fi trăit...

— Pe urmă, adăugă Fulvia doctoriței, nu uita că în toată vremea asta Tiberiu al nostru a stat mai mult pe lîngă tovarășul Țugui. A avut ce învăța...

Tiberiu Rusu se întoarse însă tocmai atunci de la țarcul de sus al viteilor, și cele două femei tăcură.

Venise dimineața.

Un fag ce se afla în lumina primelor raze de soare căpătă o culoare ciudată, roșiatică.

De pe crengile brazilor lunecau picăturile de apă strînse, din umezeala de pe munte, din timpul nopții, ca și cum ar fi plouat.

Roua se așezase scînteietoare pe firele de iarbă și pe flori. În atmosferă stăruia un miros dulceag și cam grețos de bălegar umezit.

Pentru viței primejdia trecuse.

Restul aveau să-l facă îngrijitoarea Caterina și tovarășa ei, ce trebuia să vină dintr-un moment într-altul.

Mama lui Simion şi mama Mihaelei plecară împreună spre sat. Amîndouă îl sărutară la plecare pe Simion, lucru care băiatului nu-i făcea niciodată plăcere.

Voia să fie mare, independent, iar sărutările mamei, şi cu atît mai mult ale altei femei, i se păreau că-l coboară din nou în vremea cînd era mititel.

Tiberiu Rusu mai întîrzie puţin pe la adăpostul viţeilor, ca să-şi hrănească şi să-şi adape calul. Pe urmă îl chemă pe Simion, şi împreună porniră spre tabără, Tiberiu ţinîndu-şi calul de dîrlog.

În văi, frunzele albicioase ale fagilor sticleau ca nişte bănuţi de argint, şi din pămîntul încălzit de soare se ridicau aburi gălbui.

SE NAŞTE O NOUĂ LEGENDĂ

S-a făcut foc de tabără. Flăcările se zbenguiesc printre crengile azvîrlite de copii şi alungă umbrele pînă departe.

Pădurea priveşte neagră şi severă de pe coasta muntelui. Calul lui Tiberiu Rusu, priponit lîngă un copac, nechează şi sforăie, bătînd pămîntul cu copita.

Stoienel se uită bănuitor într-acolo :

— Poate a simţit vreo fiară !

— Nu cred ! Ar lătra şi cîinii, îi răspunde Livia. Mai curînd bănuiesc că ar vrea să gonească prin munte.

Programul s-a terminat, însă pionierii mai întîrzie puţin în poiană.

„Poetul" venit din Reşiţa — stînd mai la o parte şi recapitulîndu-şi de pe carnetul său de însemnări excursiile, concursurile şi jocurile de toate felurile, la care luase parte — meditează cu nostalgie :

— Nimic nu trece mai repede decît zilele frumoase ale vacanţei !

Pe carnetul lui, unele date sînt subliniate cu roşu. De pildă, dimineaţa cînd s-au urcat în locul unde se găseşte herghelia. Copiii din Rumeioara i-au învăţat pe cei de la oraş, cu acest prilej, să se ţină pe cai. A fost întîia oară în viaţă cînd s-a urcat şi el pe un cal. Pe platou s-a făcut şi un concurs

de călărie, cîştigat de Ghiura, urmat de Livia şi Melania. Niciodată nu va putea uita „poetul“ caii aceia negri şi nervoşi, trecînd ca vîntul pe lîngă ei. Cîteva imagini au fost păstrate cu grijă şi în însemnările sale, de exemplu: *„Livia, plutind ca un fulg pe cal“ ; „nişte brazi pe platou, inundaţi de soare şi semănînd cu nişte lumînări“*, şi altele... mai puţin izbutite, după cum recunoaşte chiar autorul.

Tot cu roşu este subliniată şi ziua cînd ei, cei de la oraş, au reparat generatorul electric, care se defectase — după ce „aşii“ din Rumeioara: Ionică, Anton şi Melania se străduiseră zadarnic un ceas şi mai bine — înainte de a chema de jos pe mecanicul gospodăriei.

Fusese şi în privinţa aceasta un fel de concurs, sub arbitrajul instructorului superior Gabriş, şi au cîştigat ei.

Dar dacă „poetul“ stă izolat şi îşi citeşte însemnările, mai mulţi dintre pionieri s-au strîns laolaltă şi îşi continuă în acest ultim ceas al serii discuţia începută în jurul programului de mîine şi de poimîine.

Tiberiu Rusu le-a anunţat că mîine vor putea vedea locul unde se odihnesc trei viteji căzuţi pe munte, în lupta cu fasciştii. Şi la vîrful Viforosu vor cerceta urmele luptelor ce s-au dat în anul 1944, acolo, sus.

Vestea a stîrnit discuţii vii în cadrul unităţii de pionieri. Cei din Rumeioara cunosc unele amănunte în această privinţă, cei din Siliştea mai puţin, şi pentru cei de la oraş este un lucru cu totul nou. Încît sînt lesne de înţeles discuţiile care s-au iscat între pionieri.

Tiberiu Rusu le spusese la adunare:

— Muntele este udat de sîngele unor viteji...

Şi copiii, mai cu seamă cei de la oraş, vor să ştie totul dinainte. Îi pun întrebări, şi Tiberiu Rusu le povesteşte:

— Era în vara lui 1944, cu cîteva zile înaintea Eliberării. Pe vremea aceea Partidul Comunist

lupta în cruntă ilegalitate şi cu mari jertfe pentru dreptate şi libertate.

— Ştim... ştim... murmurară copiii, atenţi la buzele secretarului.

— În sat se răspîndiseră manifeste, chemînd la luptă împotriva fascismului. Bănuiala jandarmilor a căzut de la început pe mecanicul Ion Staicu. Staicu lucra pe domeniile contelui ca mecanic electrician şi tractorist. Trebuie să ştiţi că pe vremea aceea numai contele avea electricitate la conac, produsă de un dinam, şi numai el îşi lucra pămîntul cu tractorul... cu un singur tractor, condus de Ion Staicu... Îl exploata contele, nu glumă...

— Cum arăta mecanicul Staicu?

— Cum să arate, le răspunde Rusu. Ţin minte că mereu îi cădea părul moale şi negru pe frunte. Avea o şapcă fumurie. Încolo, om ca toţi ceilalţi... Nu era nici prea înalt, nici prea voinic. Era un om obişnuit, dar care iubea poporul şi îi dorea fericirea.

— Şi după ce a căzut bănuiala pe el? întreabă iar copiii.

— L-au ridicat. L-au legat în ştreanguri şi l-au închis la jandarmi. Jandarmii îşi aveau arestul unde este astăzi dispensarul. Contele cel bătrîn a venit însoţit de intendentul său să-l vadă pe Ion Staicu legat cu funii groase de mîini şi de picioare şi bătut de jandarmi.

L-a izbit peste obrazul însîngerat cu cravaşa şi i-a strigat:

— Staicule!... Staicule!... Ai uitat că eu sînt stăpînul tău? Îngenunche... în faţa mea şi cere-ţi iertare!...

Dar Staicu, deşi fusese bătut pînă la sînge, l-a privit adînc în ochi pe conte şi i-a răspuns:

— Mă loveşti fiindcă sînt legat... Altminteri... şi i-a arătat pumnii cetluiţi de jandarmi. Vine însă vremea socotelii... stăpînule!...

Contele a spumegat de furie. Intendentul său, „domnul"... Traian Dezderiu, care îi era lui cumnat,

și frate prefectului, l-a scuipat și l-a mai lovit și el pe Staicu o dată cu pumnii în obraz.

Apoi au plecat amîndoi la conac, tunînd și fulgerînd, amenințînd cu moartea pe toți cîți ar urma calea lui Staicu.

„— Pînă la unul am să-i nimicesc! răcnea contele. Pînă la unul..."

— Numai că-n timpul nopții, ce credeți voi, copii, că s-a întîmplat? urmă secretarul.

Pionierii rămăseseră nemișcați, cu ochii agățați de buzele secretarului și cu inimile bătînd grăbite.

— Oamenii din sat au năvălit în arestul jandarmeriei. Aflaseră că a doua zi Staicu trebuia să fie trimis la închisoarea din oraș. Iar acolo, cumnatul contelui, prefectul, urma să-i facă de petrecanie în așa fel, încît nici contele, nici cumnatul lui să nu aibă vreo răspundere pentru această crimă, în fața oamenilor din sat. Erau ei și așa destul de împovărați cu alte crime săvîrșite înainte... Dar oamenii din sat, care țineau la el, cum vă povesteam, în frunte cu Furdui, mecanicul ajutor de pe domeniu, l-au eliberat pe Staicu din arest. Însă pe mutește. Contele nu a simțit absolut nimic. Numai de dimineață, cînd a venit „domnul" intendent Traian Dezderiu, să mai dea unele dispoziții jandarmilor, i-a găsit pe aceștia legați în locul lui Staicu. Și pe Staicu scăpat.

Copiii, la auzul acestei fapte a oamenilor din sat, respiră ca ușurați de o povară și saltă împrejur de bucurie.

— „Cine a făcut asta? Cine?" urla contele.

Nu se găsea făptașul. Oamenii fuseseră cu fețele acoperite. Fusese și întuneric. Au început alte arestări. Mai ales că Staicu se ascunsese pe undeva, prin munte. Și cu el fugiseră și alți oameni din sat.

Primul care s-a urcat în munte a fost Furdui, ajutorul mecanic. Au venit însă și alții, tineri și bătrîni, și chiar și unele femei și fete. Nu prea mulți, pentru că jandarmii păzeau potecile și, în plus, cui se urca în munte, îi lua familia, bătrînii, nevasta, copiii, și îi chinuiau, vai de viața lor...

Cel mai turbat era însuşi contele. El a cerut să i se trimită la conac o unitate hitleristă de pedepsire. Cu acea unitate se bănuieşte că ar fi venit şi fiul contelui, Ferenţ, pe atunci ofiţer într-un regiment de gardă. Nu avem dovezi, căci unitatea a sosit în sat noaptea şi a urcat direct în munte. Cei din munte nu s-au mai întors nici unul, să ne poată confirma dacă fiul contelui a însoţit unitatea sau nu. El prin sat sau la conac nu s-a arătat. Dar noi tot bănuim că a fost, pentru că moş Laurenţiu Gurăroşă a zărit în noaptea dinaintea eliberării satului o umbră, care semăna leit cu fiul contelui, furişîndu-se din conac şi pornind în sus pe valea Făgeţicăi. L-a strigat, dar umbra a pierit în pădure, trăgînd în urmă un glonte, fără să-l nimerească pe moş Laurenţiu. Dacă a fost sau nu, rămîne încă să dovedim. Dar unitatea hitleristă i-a atacat pe Staicu şi pe ceilalţi cu sălbăticie fără seamăn. Între timp, în sat continuau arestările. Oamenii bănuiţi că ţin cu cei din munte erau bătuţi pînă la sînge. Aceştia, deşi nu aveau decît puţine arme şi muniţie, cucerite de la jandarmi — încolo numai toiege, prăştii, sape, securi — luptau neînfricaţi. Răniţii care cădeau în mîinile fasciştilor erau duşi nu se ştie unde. Aşa s-a întîmplat şi cu Furdui, mecanicul ajutor şi cu mulţi alţii. Poate au fost împuşcaţi şi pe urmă arşi de fascişti, nu se mai ştie nimic.

— Printre aceştia, tovarăşi pionieri, se numără — cum ştiţi unii dintre voi — şi tatăl tovarăşului nostru, Tiberiu Rusu, ţinu de datoria lui să spună instructorul superior Gabriş.

Copiii, mai cu seamă orăşenii, se agitară pe loc, întorcîndu-şi capetele unii spre alţii :

— A fost şi tatăl dumneavoastră ? Deci a fost pe munte laolaltă cu Staicu şi ceilalţi ?...

Secretarul dădu din cap : „Da. A fost !"

— Noi, copiii, eram mici. Am aflat abia mai tîrziu. Dar pe tata nu l-am mai văzut !... Eh !... oftă secretarul. Au fost şi alţii, unii rude apropiate ale

noastre, ale copiilor din Rumeioara, Siliştea şi Fundăţica...

— Bunicul lui Ghiura... de exemplu, spuseră copiii... sau Florica... rudă cu Melania... şi...

— Şi alţii... şi alţii... glăsui secretarul. Dintre toţi numai trei au rămas. Ei au luptat pînă-n ultima clipă. Au căzut acolo... arătă el cu mîna întinsă spre negurile Viforosului. Mîine veţi vedea unde se odihnesc... Acum să mergem şi să ne culcăm. Este foarte tîrziu. Restul vom mai vorbi şi mîine.

Urcau de patru ceasuri.

Cercetaşii, ca întotdeauna, mergeau înainte.

Detaşamentele erau obosite. Potecile erau abrupte, răsucite şi pline de pietre.

Pe hărţi erau marcate — şi pionierii le identificau uşor — izvoarele, păşunile, văile, ponoarele, lunecuşurile şi tot ce mai poate sta în calea unor excursionişti.

Dintr-o dată, de după un colţ de pădure, se ivi culmea înaltă a Stînişoarei...

— Din acest loc, le arătă Stoienel copiilor de la oraş, credeau cei bătrîni că începea fruntea uriaşului Lăţosu, din legendă...

Toţi ochii se îndreptară spre Stînişoara.

De pe platoul Stînişoarei înainte muntele se ridică, puţin înclinat, pînă la Viforosu.

Pe platou se află stînele, construite din scînduri albe de brad.

Tiberiu Rusu îşi prinde două degete între dinţi şi şuieră haiduceşte. Atît le trebuie copiilor. Cine poate şi cine ştie şuieră din răsputeri, într-un cor asurzitor şi amplificat mereu de ecourile dintre stînci.

Din cuprinsul stînelor se ivesc doi ciobani, unul bătrîn şi altul tînăr. Amîndoi sînt îmbrăcaţi în cojoace miţoase, deşi ne aflăm la începutul verii. Aceştia se grăbesc înaintea copiilor, sprijiniţi în toiege. Sînt înconjuraţi de dulăi fioroşi, înveliţi şi ei în blănuri groase, păşind prevăzători şi mîrîind necontenit în jurul oaspeţilor.

— Să vedem unde se face brînza ! strigară copiii cărora mirosul bun de lapte şi brînzeturi le deschisese o foame teribilă.

— „Laboratoarele“ ! îi corectă ciobanul cel bătrîn, baciul, cum i se spune obişnuit, conducîndu-i să le arate maşinile de tăiat şi frămîntat caşul, separatorul de unt, unde se face fermentarea laptelui şi celelalte instalaţii.

Mămăliga fierbea, bolborosind, galbenă ca aurul, într-un ceaun, pe pirostrii. Cîinii, cu limbile lăsate printre dinţi, miroseau aburii calzi şi dădeau tîrcoale mămăligii, aşteptîndu-şi porţiile cuvenite pentru amiază.

Cîţiva pini străjuiau de pe culme stîncile, strălucind ca nişte torţe aprinse din lumina orbitor de vie a soarelui.

— Ce bucate gustoase ! se bucură „poetul“ de la Reşiţa, renunţînd la notarea impresiilor, în faţa ştergarului alb unde fusese răsturnată, pe o scîndură, mămăliga, între bucăţile de caş, brînză şi urdă.

Într-un vas mare din lemn de fag se aduse lapte şi, în altul, jitniţă.

— Băutură pe ales ! îi pofti pe copii profesoara Magda.

— Mulţumim !... Mulţumim !... rostiră ei gazdelor care nu ştiau cu ce să-i îmbie mai bun.

După-masă, copiii cerură să vadă mai grabnic locul unde se odihnesc cei căzuţi vitejeşte în lupta cu fasciştii.

— Să culegem întîi flori ! îi îndemnă Mihaela pe tovarăşii săi.

— N-ai grijă ! N-am uitat... îi răspunse Pavel.

— Uite, se bucură Livia, muntele este încărcat cu floricele : tămîioare parfumate, ghinţură, ciuboţica cucului.

— Degeaba am adus atîtea flori din vale şi ne-am chinuit să le ţinem proaspete, stropindu-le mereu cu apă ! se mîhni puţin Marcu.

— Nu-i nimic! zise Veronica, sanitara detașamentului. Le ținem și pe cele culese din vale. Culegem și altele proaspete.

Porniră înainte baciul cu mustățile lui bogate și albe, răsucite în sus, și Tiberiu Rusu, cu mersul său legănat. După ei, copiii și instructorii de pionieri.

Baciul luase cu sine și două găleți de lemn, cu cercuri și mînere de metal, pe care Ghiura și Pavel i le cerură să le ducă ei.

Trecură întîi pe un delușor plin cu flori gingașe de toate felurile, cum se găsesc pe pășunile alpine. Coborîră într-o vîlcea, unde crescuseră un soi de pini cu acele albicioase, îngrămădiți unii într-alții. Merseră pe o potecă în pantă, și îndată ajunseră pe o poieniță de formă dreptunghiulară, ca o masă. De jur împrejurul poieniței era o perdea de copăcei cu frunzele mici și ascuțite ca niște pumnale.

— Cum se numesc copăceii aceștia? întrebă în șoaptă „poetul" pe Livia.

— Scoruși! îi răspunse fata. Fac fructe mici, roșii sau galbene, ce seamănă cu merele.

Niște gîze cu picioare fine, parcă făcute din fire lungi de aur și cu aripi subțiri și transparente, ca din țiplă, pluteau în jurul florilor, în lumina ușor pălită a după-amiezii.

— Pentru noi poiana aceasta este sfîntă! zise baciul. Aici se odihnesc oameni simpli din popor, care au murit pentru libertate. Descoperiți-vă, tovarăși pionieri!...

Unii copii aveau pălăriuțe sau șepci pe cap.

Se descoperiră.

În mijlocul poienii erau trei movile de pămînt. La căpătîiul fiecărei movile era rînduită cîte o piatră albă, cu un nume scris pe ea. Lîngă fiecare piatră creștea cîte un măr pitic de munte.

— Aceștia sînt! repetă baciul, arătînd cele trei morminte.

— *Staicu Ion,* descifră pe una dintre pietre Rovin Pietraru, *33 de ani.*

— *Erdössi Paul,* citi la rîndul ei Mihaela, *72 de ani.*

— Bunicul lui Ghiura, rosti încet şi cu respect Gabriş.

Ceilalţi copii tresăriră, mai ales cei de la oraş, şi se uitară cu o tăcută admiraţie la Ghiura, care rămăsese cu capul plecat înaintea mormîntului unde zăcea bunicul său.

— *Florica Straja,* citi cel din urmă Ionică Medrea. *18 ani.* Ce tînără era... exclamă băiatul.

Şi Tiberiu Rusu spuse:

— O fată plină de viaţă, care a luptat la fel de vitejeşte ca bărbaţii, pînă la ultima suflare...

— Era o rudă apropiată a Melaniei, o arătă profesoara Magda pe fetiţa cu acest nume, din mijlocul lor. Iar fata se înroşi toată, uitîndu-se neclintită şi emoţionată către mormînt.

Aproape fiecare pionier era în acea clipă străpuns de acelaşi gînd:

„Să fim demni de ei şi de jertfa lor! Să fim demni!"

— Se odihnesc în pace, în locurile unde au luptat, glăsui baciul. Au vrut să ni-i ia de aici şi să le facă un mormînt mare în vale. Dar ne-am împotrivit. Ce poate fi mai frumos decît poiana aceasta fără pereche? Şi ei toţi au iubit muntele, îşi întinse baciul mîinile spre morminte. Şi Staicu, care îl cutreiera şi ades venea şi pe la mine, să stăm de vorbă sau să se odihnească. Şi bunicul lui Ghiura, care ştiţi că a fost muncitor la pădure, tăietor de lemne. Şi biata Florica, păstoriţă... Şi au rămas la noi, aici, încheie baciul, cu vocea lui adîncă.

Pe cele trei morminte au fost anume semănate de ciobani garofiţe.

— Noi îi avem în grijă pe viteji. Nouă ni i-a dat în grijă organizaţia de partid. Şi florile de pe mor-

mintele lor, ca şi copăceii de la capetele lor, le udăm în fiecare zi, grăieşte rar şi cu mîndrie baciul.

— Să le udăm noi de data asta ! se reped care mai de care pionierii, aşezînd cu grijă buchetele de flori din braţele lor pe cele trei morminte. De unde luăm apa ?...

— Izvorul este numaidecît în dreapta, după perdeaua de scoruşi, îi orientează baciul.

Şi pionierii aduc apă. Udă floare cu floare, pe morminte. Udă merii pitici şi scoruşii din poiană.

E secetă şi pămîntul suge însetat apa răcoroasă, adusă de ei în găleţile de lemn.

Salută apoi pionereşte pe viteji şi se leagă prin jurămînt să ţină minte toată viaţa pe cei ce au căzut în lupta contra fascismului :

— Eu, tînăr pionier al Republicii Populare Romîne, rostesc ei solemn, mă angajez în faţa tovarăşilor mei să fiu credincios poporului romîn şi cauzei Partidului Muncitoresc Romîn. Făgăduiesc să fiu un luptător cinstit şi curajos pentru construirea socialismului şi comunismului. Făgăduiesc să muncesc şi să învăţ astfel încît să devin un cetăţean demn al scumpei mele patrii, Republica Populară Romînă...

Merii îşi sună domol frunzuliţele tinere, lucitoare, făcute parcă din metal.

Un fluture, pribeag prin poiana aceasta înaltă din munte, îşi tremură aripile în ultimile pîlpîiri ale soarelui, mirat de aventura lui...

Copiii au dormit la Stînişoara în barăci şi în căpiţele de fîn, găzduiţi de ciobani.

De dimineaţă mioarele au pornit la drum, behăind, cu mieluţii după ele. Berbecii graşi călcau solemn, împodobiţi cu coarnele lor groase şi răsucite. Măgăruşii mergeau înainte, ducînd samarele ciobanilor.

Cîinii lăţoşi ca şi oile, dar cu colţi galbeni, groşi şi puternici, capabili să se lupte şi cu urşii, înconjurau turma, ferind-o din toate părţile de primejdii.

Din pricina gălăgiei, copiii s-au trezit din somn. S-au spălat și s-au gătit de drum.

Pe toate cele trei poteci, care duc pînă la vîrful Viforosu, pionierii cercetează atenți, așa cum s-a hotărît încă din tabără și cum li s-a reamintit la stînă de către instructorii de pionieri.

Unitatea de pionieri are sarcina să descopere cît mai multe urme ale luptelor ce s-au dat prin aceste locuri.

Fiecare detașament are în seamă cîte o potecă. Poate ochii mai ageri ai copiilor vor reuși să descopere lucruri încă neaflate pînă astăzi. Acesta este și obiectul excursiei.

Soarele nu este încă sus de tot. Mai zăbovește pe vîrful Viforosu, cercetînd frumusețea munților, înainte de a se ridica deasupra Rumeioarei.

Urmele luptelor se găsesc pretutindeni, deși au mai trecut și alți cercetători pe aici, înaintea lor, și au strîns o mulțime de lucruri, depuse astăzi la muzeul satului.

Colo, între buruieni, dacă te uiți atent, mai poți zări un glonț. Dincolo, vîrîte adînc în trunchiul unui pin, se află alte gloanțe. Copacii — aproape toți — au suferit răniri de pe urma luptelor.

Tot ce observă copiii notează în carnetele fiecărui detașament.

Într-un tufiș de jnepeni pitici, Livia a descoperit o fîșioară de postav milităresc. Nu departe de acolo, într-o groapă, cufundat pe jumătate în nisip și pietriș, s-a găsit un bidon.

— Pare să fie un bidon al fasciștilor, bănuiește Ionică Medrea. Dar dacă ai noștri, Staicu, bătrînul Erdössi, bunicul lui Ghiura, sau chiar Florica l-or fi smuls fasciștilor, fiind însetați, pentru că aici sus nu se găsește nici o picătură de apă, și pe urmă or fi aruncat bidonul gol ?

— Ce taine s-or ascunde prin aceste locuri ? își spun copiii. Ce fapte s-or fi petrecut ? Ce gînduri i-or fi însuflețit pînă în cele din urmă clipe pe luptători ?

Acum e linişte. Cîntă păsărelele. Soarele scaldă păşunile în lumina lui de aur. Atunci însă şuierau gloanţele. Singurii rămaşi în viaţă, flămînzi, însetaţi şi fără arme, dar care nu s-au predat unităţii de hitlerişti, erau : un bărbat cu trupul încă sfărîmat de bătăile jandarmilor, un bătrîn şi o fată.

Copiii se frămîntă. Fac fel de fel de presupuneri.

Toate trei detaşamentele au ajuns pînă sub stînca ce seamănă cu un călăreţ împietrit, avînd un baltag în mînă.

Primii au ajuns orăşenii. Însă cele mai multe obiecte milităreşti le-au adus pionierii din Siliştea.

În jurul stîncii urmele sînt şi mai numeroase. Copiii scotocesc peste tot. Dau pietricică cu pietricică la o parte.

Melania găseşte între pietre un mîner de lemn putrezit. Îl arată celorlalţi. Îl arată şi tovarăşului Rusu.

— Este un mîner de cuţit ţărănesc, îi spune Rusu. Fără îndoială că a fost al unuia dintre ai noştri, poate al bunicului lui Ghiura. Căutaţi-i şi lama.

După multe cercetări, înfundată în pietriş, ruginită de tot, la cîţiva metri mai încolo găsesc şi lama cuţitului.

— Cuţitul s-o fi rupt şi l-au azvîrlit ! îşi închipuie Ionică. Sărmanii de ei. Cum s-or fi apărat pe stînca asta ?...

În jurul stîncii vîntul suflă necontenit, ţiuind pe tonuri diferite. Cîteva tufişuri mărunte de jnepeni, tîrîndu-se pe pietre, au ajuns pînă sus şi se ţin cu putere să nu le smulgă vîntul.

Tiberiu Rusu, Oarcăşu, Gabriş, Măgureanu şi Magda dau ocol stîncii, martora mută a acelei cumplite bătălii. O cercetează pe toate părţile. Au mai cercetat-o şi în alte dăţi. Nu se vede nimic deosebit. Stînca îşi păstrează tainele. Nu vrea să le destăinuie.

Vulturii se rotesc în înălţimi. Cerul este atît de senin, că te dor ochii cînd îl priveşti. Pădurile se întind pe văi în toate părţile. Stînca pare o insulă, într-o mare verde de păduri.

Nişte nori tulburi şi pufoşi, plutind în dreptul Stînişoarei, împiedică însă priveliştea spre Rumeioara şi Siliştea.

Orice cuvînt are ecou.

— Unde au fost găsite trupurile vitejilor? întreabă Reghina Sandu din Siliştea pe Tiberiu Rusu.

— Tustrei au fost găsiţi unul lîngă altul în partea de miazăzi a stîncii. Se pare că aici s-a dat cea din urmă luptă. Trupurile lor au fost găsite sfîrtecate de hitlerişti cu baionetele! grăieşte întunecat Tiberiu Rusu.

Mihaela, în vremea aceasta, s-a căţărat pe partea dinapoi a stîncii.

— Vezi să nu cazi! îi strigă îngrijorată profesoara Magda şi se aşază lîngă stîncă, gata s-o prindă pe fată, dacă va cădea. Dă-te jos, Mihaela. Ce cauţi acolo?

— Nu ştiu. Poate se găseşte pe-aici ceva! zîmbeşte fata încrezătoare spre profesoara ei. Vă rog, lăsaţi-mă încă puţin.

Marcu Done, văzînd-o pe Mihaela, a început să se caţere şi el. A ajuns pe latura dreaptă, pînă sus. Stînca este tăiată în trei colţuri. Partea de sus, aceea despre care bătrînii credeau că a fost baltagul lui Viforosu, e mai teşită.

Ca nişte veveriţe în copaci, s-au căţărat şi Ionică, Melania şi Rovin.

— Ţineţi-vă bine! îi îndeamnă profesorul Gabriş.

— Uitaţi-vă cu atenţie peste tot! îi sfătuieşte totuşi Rusu.

— Ce poate să fie decît o schijă? îi răspunde Oarcăşu.

— S-ar putea să fie şi altceva! trage nădejde Rusu.

Mihaela şi Marcu şi-au dat mîinile peste stîncă.

— Nu e nimic! vesteşte Marcu pe cei de jos şi, lăsînd mîna Mihaelei, se prinde de lespedea de piatră de deasupra.

Dar lespedea începe să alunece, tîrînd cu ea şi alte bucăţele de piatră, şi Marcu Done vine de-a rostogolul pînă jos.

Noroc numai că Oarcășu, care stătea de veghe la baza stîncii, l-a prins la timp în brațe, și lui Marcu nu i-s-a întîmplat nimic rău.

— Ai văzut ? Hai, gata, jos ! rostește instructorul și celorlalți copii.

— Stați, strigă Mihaela, galbenă la obraz. Aici, sub piatra... de care s-a ținut Marcu, este ceva...

— Ce este ? întrebă Magda speriată, pentru că o vede pe Mihaela cu sîngele pierit din obraji.

— O... o... bu... bucată de tablă !... gîfîie fata, silindu-se să scoată dintre pietre ceea ce ea numește o bucată de tablă. E... un obiect... de metal !... se corectează ea. Era acoperit cu lespedea de piatră...

Fata totuși nu izbutește să scoată obiectul de metal din scobitura stîncii.

Simion ar vrea să fie el în locul Mihaelei, însă este prea tîrziu. Tiberiu Rusu se cațără, ținîndu-se bine de spărturile din stîncă. Piciorul îi alunecă, dar se cațără. Își face un vînt și se prinde cu palmele de marginea de sus a stîncii. Prin puterea mușchilor se ridică lîngă Mihaela. Cu o mînă își ține echilibrul și cu cealaltă scormonește în scobitura stîncii. Scoate de acolo o... gamelă.

— Ce este ? întreabă Gabriș.

— O gamelă !

Rusu o ajută pe Mihaela să se coboare. Ținîndu-se de colțurile stîncii, ajunge și el jos.

Toți se strîng în jurul lui.

— O gamelă ?... Ce poate să fie în gamelă ?

Tiberiu Rusu îi scoate capacul.

— Este ceva-n gamelă ? se frămîntă copiii ca pe jar.

— Este !...

Și Rusu scoate din gamelă o bucată de cămașă înnegrită și pătată de sînge închegat, pe care, cu un creion chimic, cineva a scris apăsat :

„Murim pentru libertate. Călăul nostru este Ferenț, fiul contelui. Semnează Paul Erdössi, Florica Straja și Ioan Staicu."

Tiberiu Rusu strînge mîinile Mihaelei și lui Marcu.
— Ați făcut o descoperire de cea mai mare importanță! Aceste cuvinte au fost scrise probabil de cei trei eroi înaintea ultimului atac îndreptat împotriva lor. Trebuie să comunicăm imediat. Mă gîndesc — îi consultă el cu privirea pe instructorii de pionieri, și aceştia îl aprobă dînd din cap — să formăm o delegaţie și să ne ducem la partid... Mă mai gîndesc dacă nu ar fi bine să propunem să se aşeze aici o placă de bronz sau de marmură...

Instructorii și copiii făuresc și ei fel de fel de planuri:

— S-ar putea ridica chiar un soclu.

— Detaşamentele de pionieri s-aducă piatra necesară și cimentul...

— Tovarăşi pionieri, mai rosti emoţionat secretarul, vă propun să cinstim prin cîntec, pe aceia care au căzut în luptă vitejească...

— Să cîntăm!... Să cîntăm!... strigă copiii în cor.

Steagul roşu al unităţii fîlfîie pe stînca Viforosu, întocmai ca pe un catarg.

Copiii s-au încolonat, pe detaşamente, înghesuiţi, în faţa steagului.

Glasurile lor limpezi răsună peste întinsele păduri. Le aud ciobanii, crescătorii și îngrijitorii de animale din munte. Le aud muncitorii din pădure. Le aud și colectiviştii din satul Rumeioara.

Și copiii se coboară. În mîini, Mihaela duce, ca pe un preţios tezaur, documentul scris pe pînză de luptători și ascuns într-o gamelă — desigur, luată de la fascişti.

— Tovarăşe secretar, rosteşte ea. Pionierii spun că s-a născut o nouă legendă a vîrfului Viforosu. Legenda despre cei trei eroi ce s-au luptat pînă la moarte cu o oaste fascistă, pentru libertate!

— Legenda aceasta este adevărată, dragi pionieri! glăsuieşte secretarul.

— Și mult mai impresionantă decît cea veche! este de părere și profesoara Magda.

— Tovarăşi, zice Mihaela. Dacă este aşa, ar trebui să-i schimbăm şi numele stîncii. Să nu-i mai spunem Viforosu...

— Da... da... să-i spunem, de pildă, Vîrful vitejilor sau... Stînca celor trei eroi... sau altfel... propune Medrea.

— Ne vom gîndi la toate, la timp ! încuviinţează secretarul. Să ne grăbim. Pînă la tabără mai este încă mult. Şi delegaţia noastră pionierească va trebui să ajungă încă astă-seară în sat...

Mihaela îşi iuţeşte pasul :

— Să ne grăbim, tovarăşe secretar...

MARIN IA PARTE LA O ADUNARE

Sînt ultimele zile de tabără.

Este foarte de dimineață. Copiii încă nu s-au sculat. Dar la bucătărie focul duduie. În oalele mari, smălțuite, se pregătește cafeaua cu lapte. Pe mese se ung feliile de pîine albă cu unt, marmeladă sau dulceață.

Aromele răspîndite din bucătărie se simt îmbietoare pînă departe. Probabil le aspiră și sălbăticiunile cu nările lor fremătătoare. Mai ales urșii, despre care se știe cît sînt de pofticioși.

În vremea aceasta, un băiat înalt, desculț, cu părul numai inele, se strecoară încet prin ierburile umezite de rouă, în jurul corturilor băieților.

Ajunge lîngă cortul al treilea, din față. Se oprește în dreptul ferestruicii de masă plastică. O desface ușor. Și, prin deschizătură, își vîrî mîna pînă la cot.

Sub ferestruică — așa cum aflase Marin cu cîteva zile în urmă, cînd mai trecuse pe aici — doarme Simion.

Părul blond al băiatului i s-a răvășit pe pernă. Perna este mototolită. Simion doarme cam agitat.

Marin trage pătura de pe el. Aerul rece, ce năvălește prin ferestruică, ajunge la Simion și îl înfrigurează. Își trage, cu un gest instinctiv, pătura înapoi.

Marin îl dezveleşte din nou, şi cu o mişcare brutală îi zburleşte părul mai rău.

Simion se trezeşte mormăind şi priveşte furios în sus.

La ferestruică vede ochii sticloşi ai lui Marin şi degetul lui lipit de buze :

— Ssst !... Vino afară !...

Simion, parcă hipnotizat de ochii lui Marin — deşi nu mai sînt atît de buni prieteni ca înainte, după întîmplarea de la Poiana ielelor — sare din pat. Se îmbracă şi iese afară. Răcoarea dimineţii îl strînge în spate. Se întoarce în cort, îşi ia flanelul şi vine repede înapoi.

Marin îl trage într-un desiş.

— Ce mai faceţi, măi ? Cum vă merge treaba ?

Simion îi răspunde fără chef şi încă somnoros :

— Bine... ca-n tabără...

— Anton ce face ? Ne-am certat atunci, la şcoală, şi am rămas certaţi... Să-i spui că mie mi-a trecut. Dacă vrea, ne facem din nou prieteni.

— Am să-i spun. Dar tu ce faci ?

Marin scuipă în iarbă şi-şi lasă buzele scîrbit, în jos :

— Ce să fac ? A venit într-o zi la mine Mihail Roman...

— Tatăl Mihaelei ?... se trezi de-a binelea Simion.

— El, se strîmbă din nou Marin. A venit să mă ia într-o plimbare prin toată gospodăria. Am simţit eu, era înţeles cu... şi făcu cu capul spre cabanele taberii — cu tovarăşul Tiberiu. Mă îndemna să termin şcoala şi să vin să muncesc în colectivă. Frumos, n-am ce zice, dar...

— Dar ce ?

— Nu-mi place să muncesc...

— Şi altul să muncească pentru tine ? îl mustră totuşi Simion. Trebuie să faci şi tu ceva.

— Dar ce, măi, se necăji Marin, cine munceşte pentru mine ? Bunică-mea nu munceşte ! Are pensie... Ha, ha... Am stat şi eu două zile cu utemiştii de la Fundăţica... Ziceau să-i văd... Ei, i-am văzut, dar m-am culcat la umbră şi am dormit... Am mîncat...

şi am plecat... Ce ? Vrei să înnebunească bunică-mea ştiindu-mă acolo ? întrebă el ironic pe Simion.

— Şi acum ce vrei ? o scurtă Simion, auzind pe unii copii că încep să iasă din corturi şi să se ducă să se spele, deşi nu era încă ora deşteptării.

— Ce mă iei aşa ? îi rînji Marin. Voi nu fugiţi din tabără ?

— De ce să fugim ?

— Aşa... Ştiu eu de ce ?... dete din umeri Marin. Să vezi ce de păsărele am prins la peşteră !... îl ispiti pe Simion.

— Iar ?

— Iar !

— Tot nu te laşi ?

— De ce să mă las ? îşi miji el ochii lucioşi.

— Ai promis.

Marin rîde cu toată gura :

— Şi ce dacă ? Am promis, şi nu ţiu...

— Treaba ta...

— Aşa zic şi eu...

Tăcură amîndoi un timp. Dar tot Marin rupse tăcerea, adulmecînd cu nările văzduhul :

— Miroase bine la voi. Cafea cu lapte ?... Vă dă mîncare bună ! Bunică-mea ştie mămăliga, fiertura de buruieni, laptele de capră... Asta ştie... Cafea nu ştie...

— Fă-ţi şi tu... N-ai mîini ?...

— Dar ce ? Sînt prost ?... Ştii ce... îl ciupi el de flanel pe Simion. Tu, care-mi eşti prieten, cînd poţi, mai pune la o parte cîte ceva bun pentru mine... Îţi aduc şi eu afine. S-a făcut ?... Îmi aduci aici !...

Prin desişuri se aud paşi. O voce de băiat întreabă :

— Cine e acolo ?

Este Rovin Pietraru care, fiind de serviciu, patrulează prin tabără.

Auzind zgomote în desiş, s-a apropiat încet şi a ascultat.

Marin vrea să fugă ; dar Rovin îl apucă de mînecă şi îl somează :

— Stai ! Cine eşti şi ce cauţi ?

— Cine, măi, eu ?... se smulge el din mîna lui Rovin. Treaba mea... Tu să mă-ntrebi, aici, în munte la mine ? Du-te la oraşul tău şi lasă-mă-n pace...

— Stai, îl mai opreşte Pietraru, aşezîndu-i-se în drum.

Dar Marin îşi face vînt şi-i repede un pumn în faţă, de-l izbeşte de un copac.

Rovin nu se lasă :

— Simioane ! Ajută-mă... Tabăra... şi iar iese înaintea lui Marin.

Simion se uită nedumerit şi nu ştie ce hotărîre să ia.

Marin îi dă din nou un pumn lui Rovin, de-l podideşte sîngele pe nas.

La zgomotul făcut în poiană, sar din corturi şi alţi copii.

Toţi se reped la Marin. Şi cît e Marin de Marin, e prins de mîini, de spate, şi e dus la conducerea taberii.

Au ieşit Gabriş, Oarcăşu, Măgureanu, Magda, Rusu, bucătarul. Se uită toţi la el. Şi el se uită la toţi, fără teamă :

— Ce vreţi ? Nu-mi pasă de voi... Nu-mi pasă de nimeni...

Rusu surîde întristat :

— Tot nu te potoleşti ?... Lăsaţi-l liber...

— O să fugă, spun copiii.

— N-aveţi nici o grijă ! rosteşte Rusu. Apoi se îndreaptă spre Simion : Şi tu ? îl întreabă el după ce află cum s-au petrecut lucrurile. N-ai vrut să sari în ajutorul tovarăşului tău de tabără lovit de Marin ?

Simion se uită într-o parte. O vede la cîţiva paşi mai încolo pe Mihaela. „Desigur, se gîndeşte el, se bucură că am ajuns în situaţia asta !"

Marin stă răşchirat şi rîde :

— Simion s-a săturat de tabăra voastră... Ar vrea să fie... liber, ca mine !...

Rusu îl priveşte compătimitor :

— Ştii tu ce este libertatea ?

— Știu, încearcă el să-i facă în necaz lui Rusu. Să nu muncești... și să nu dai nimănui socoteală... Așa este libertatea...

— Nu este asta !... zice calm Rusu. Iar tu, de fapt, ești prizonier...

— Știu și asta ! îl înfruntă Marin pe secretar. Sînt prizonierul vostru. Dar voi scăpa, n-aveți grijă... și rîde lăbărțat ca de obicei.

— Nu, îi răspunde Rusu. Ești prizonierul unor deprinderi rele, care te pot duce la pieire... Tovarăși instructori și tovarăși pionieri, știți ce vă propun eu ?

Marin îl urmărește atent pe secretar. Nu știe ce vrea acesta să spună.

— N-ați vrea să discutăm astăzi o problemă interesantă : „Ce este libertatea" ?

— Ba da ! spun cei de față. Este o problemă foarte interesantă... S-o discutăm. Ce este libertatea !

— Și ați fi de acord să-l invităm la discutarea acestei probleme și pe Marin ?

— Să-l invităm ! sînt toți de acord, și între primii e de acord chiar Rovin Pietraru.

Marin se rășchiră și mai tare. Își vîră mîinile în buzunare. Face cu ochiul către cabana unde se pregătesc cafelele cu lapte, își linge buzele, scoțînd afară o limbă mare și roșie și zice :

— Rămîn, dacă-mi dați mîncare... ca la tabără...

— Îți dăm ! se învoiește Rusu.

— Și la amiază ?

— Și deseară !...

De dimineață s-a organizat întîi un concurs de orientare turistică. Marin a luat parte la el. Bineînțeles că s-a descurcat foarte bine. În timpul concursului, Marin a încercat să stea de vorbă cu Anton, însă acesta l-a ocolit.

Anton, de cînd au fost la Stînișoara și la Viforosu, este mai frămîntat decît înainte.

Faptul că între cei trei care au căzut, luptînd pe munte, se afla și o tînără fată l-a derutat cu totul.

„O fată, şi să fie capabilă să se sacrifice pentru ceilalţi ?“

Asta nu-i încape în minte. Va să zică părerea lui că toate fetele sînt „trădătoare“ este greşită.

La drept vorbind, Anton mai auzise şi înainte despre felul cum murise Florica, dar nu-i dăduse atunci însemnătatea cuvenită.

Acum, vederea mormîntului Floricăi l-a tulburat. Şi mai tare s-a tulburat cînd şi-a dat seama că Florica era o rudă apropiată a Melaniei. Şi e posibil ca Melania să aibă un caracter asemănător aceluia pe care l-a avut viteaza Florica. În împrejurări asemănătoare, poate s-ar fi purtat şi ea la fel...

Cînd se gîndeşte mai bine, Anton îşi dă seama că Melania îşi merită locul de preşedintă de grupă. Harnică, săritoare, bună tovarăşă. Este destul să-şi amintească de cîte ori a vrut să-l ajute, şi cum s-a bucurat cînd el a luat prima notă bună la Matematică. Ba, parcă are o bănuială — care i-a încolţit în minte mai de mult, dar a izgonit-o întotdeauna, fiindcă nu îi convenea — şi anume că Melania a fost între aceia care i-au pus la cale pe băieţi să vină şi să-l antreneze la învăţătură.

Şi el ce a făcut ? S-a năpustit prosteşte asupra Melaniei şi a celorlalte fete, numai pentru simplul motiv că, alături de mama, a plecat şi sora lui, Ileana, la Siliştea !

Dacă stă acum şi cugetă mai adînc, vede că a fost o mare prostie. Melania, Livia şi Mihaela au fost bine alese de pionieri ; după cum bine a fost ales şi Ionică Medrea, ca preşedinte de unitate.

Deşi Anton le-a duşmănit şi s-a purtat urît, nu au ciudă pe el.

Înţelege. Înţelege clar. Detaşamentul, fetele şi băieţii împreună nu l-au lăsat. Lor le datorează că s-a apucat de învăţat şi a trecut clasa, şi încă avînd şi o menţiune. Lor le datorează că a luat examenul de absolvire şi va putea să meargă la şcoala de mecanici agricoli, împlinindu-şi visul cel mai scump. Lor le datorează că şi tatăl său e mai mulţumit, mai li-

niştit, şi a început chiar să urmeze un tratament medical, recomandat de doctorul Șerb, care îi face foarte bine.

Și cu Simion s-au purtat la fel. Numai că Simion încă nu a înțeles. Își dă seama că şi cu Marin se încearcă acelaşi lucru. Şi nici Marin încă nu a înțeles.

Ce folos că el, Anton, a înțeles acum tot, a înțeles dintr-o dată tot, ca şi cum ar fi stat pînă acum în întuneric şi cineva ar fi aprins o lumină şi i-ar fi arătat : „Uite, Antoane, uite, aşa şi aşa... Aşa stau lucrurile" şi el le-ar fi văzut limpede de tot, cu ochii lui, în lumina aceea mare. Ce folos ! Fiindcă nu este în stare să spună celorlalţi tovarăşi ai săi ce gîndeşte, să arate ce simte.

Ar vrea să fie un prilej şi să mărturisească totuşi ce simte astăzi şi cum s-a schimbat el, cu toată tristeţea pe care o mai păstrează în inimă, că nu are mamă şi soră. Da, s-ar bucura să vie acel prilej, deşi el ştie foarte bine că nu va veni niciodată, iar tovarăşii lui vor crede şi mai departe că el este cu sufletul negru, duşmănos, şi nu ştie să se poarte frumos cu colegii, mai ales cu colegele lui.

Pe cînd cugeta aşa, a venit Marin la el. Anton voise şi el să-i vorbească lui Marin, să-i arate cum gîndeşte astăzi. Dar s-a temut că Marin va rîde şi nu-l va înţelege. De aceea a tăcut şi s-a îndepărtat.

După-amiază, după ce s-au odihnit, pionierii au început discuţiile în poiană. Ionică Medrea a prezentat un referat, pe care îl lucrase în timpul dimineţii, cam în pripă.

Îi dăduseră îndrumări profesorii Gabriş, Oarcăşu, Măgureanu şi Magda, dar referatul nu ieşise prea straşnic.

Se vedea că era lucrat în pripă. Era cam general, cu exemple juste, însă insuficient de bine alese. În linii mari suna cam aşa :

— Libertate este atunci cînd a fost înlăturată exploatarea omului de către om, cum este astăzi în ţara noastră, cînd muncitorii şi ţăranii se bucură de roadele muncii lor. Şi munca lor foloseşte poporului, îi ajută să fie fericiţi. Cei care au căzut pe munte,

în lupta cu fasciştii, s-au jertfit pentru ca noi să fim liberi, să nu mai avem conţi stăpîni, să putem învăţa în şcolile cele mai înalte, să avem casa pionierilor, să putem să ne destindem în tabere şi să devenim oameni destoinici, care să păşească în comunism...

Marin rîde :

— Eu sînt liber... pentru că fac ce vreau... Sînt ca păsările cerului, cum zice bunică-mea.

— Şi noi facem ce vrem, ia cuvîntul Medrea, încercînd să-l convingă pe Marin. Învăţăm, ne distrăm după placul nostru şi îmbrăţişăm meseriile care ne sînt cele mai dragi...

— Eu vreau să nu învăţ nimic şi să nu am nici o meserie... se încăpăţînează Marin, rîzînd în nas copiilor. Sînt mulţumit...

— Eşti cu frica-n sîn cînd întinzi curse, îi spune Gabriş. Şi eşti tot singur... Nu ai prieteni... tovarăşi...

— N-am fost singur. Am fost cu Anton şi Simion !

Anton îşi aude numele şi simte că-i vine un val de sînge în cap. Se ridică în faţa copiilor şi declară :

— Eu te-am lăsat...

Atîta are putere să spună, şi se aşază. Dar şi atîta, în folosul discuţiei este destul.

Copiii s-au înveselit. Îşi şoptesc între ei. Le pare bine că Anton mărturiseşte public că el nu mai are de-a face cu Marin.

Marin însă nu se sinchiseşte. Dă din umeri şi face o strîmbătură :

— Ei şi ? A rămas Simion. Aţi văzut că Simion a ţinut cu mine, cînd m-am bătut cu pionierul acela din oraş — îl arată el pe Pietraru.

Simion s-a înroşit, şi dacă ar avea putere ar intra în pămînt. Simte ochii Mihaelei, „duşmana“ lui, că îl privesc.

„Şi, la drept vorbind, aşa este, nici nu pot să mă ridic măcar ca Anton. Nu mi-am ajutat tovarăşul, care-şi făcea datoria. Asta e. Ce-o să zică iar tata ? Mereu, din cauza lui Marin...“

Discuţiile continuă.

— Marin e singur ! ia cuvîntul Ghiura, pentru că, şi dacă ar mai fi cineva lîngă el, să zicem Simion, ceea ce face el este împotriva colectivului, a satului, a poporului.

— De pildă ? se răţoieşte Marin.

— De pildă, cînd distrugi avutul pădurii, păsările, animalele, sau bogăţia rîului : peştii.

— Peştii îi mănînc ! rîde el.

— ...numai în folosul tău, îşi continuă ideea Ghiura.

— Marin nu ştie, glăsuieşte Mihaela, că trebuie să fim liberi să construim în folosul poporului, nu să distrugem. Îl întreb pe Marin dacă toţi ar distruge avutul obştesc ca el, ce s-ar întîmpla ?

— Asta e altceva, se cam încurcă Marin.

— Dar dacă n-ar mai munci nimeni, ce-ai mînca şi cu ce te-ai îmbrăca tu ? îl ia la rost Marcu.

— Şi ce vreţi voi, la urma urmelor ? caută Marin să iasă din încurcătură.

— Vrem să fii şi tu ca tinerii de astăzi. Să fii demn, respectat, şi să te bucuri cu adevărat de viaţă ! îi spune Livia.

— Sînt cum poftesc...

— Să ştii... se amestecă în discuţia copiilor şi profesorul Oarcăşu. Tu crezi că ai curaj, înfruntînd colectivul nostru. Dar curaj înseamnă altceva...

— Ce înseamnă ?

— Să înfrunţi greutăţi şi piedici, şi la nevoie, moartea, spre binele poporului.

Gabriş, la cuvintele acestea, ridică în sus degetul, făcînd aluzie la vitejii care zac pe munte, în poiana scoruşilor.

— Să fii în stare să te înfrîngi pe tine însuţi. Să scoţi la iveală ce e bun şi să nimiceşti ce e rău. Asta înseamnă curaj, continuă Oarcăşu. Iar încăpăţînarea ta dovedeşte tocmai că nu ai curaj şi putere să te smulgi din mlaştina în care te bălăceşti. Eşti capabil, dar egoist. Fugi de greutăţi. Îi laşi pe alţii să se trudească pentru tine. Unii numesc această atitudine : laşitate...

— Eşti un laş... Laşule... Laşule !...

Zadarnic Rusu, la care copiii ţineau aşa de mult, încerca să-i liniştească :

— Tovarăşi pionieri !... Nu trebuie aşa... Nu... Marine, stai...

Marin se ridicase în picioare.

În sinea lui dăduse de multe ori dreptate copiilor, în timpul discuţiei. Argumentele lor îi închiseseră mereu gura.

Şi aşa, întîmplarea de la Poiana ielelor, vizita de la casa pionierilor, drumul pe care-l făcuse împreună cu Roman prin gospodăria colectivă şi timpul petrecut cu utemiştii de la Fundăţica îl clătinaseră de tot.

Dar era leneş. Îi convenea să stea lîngă Şomoroaga, să mănînce, să doarmă şi să se plimbe fără să muncească.

— Vă mulţumesc pentru... ospeţie, se adresă el ironic lui Rusu. Dacă mă lăsaţi să plec... şi face cu mîna, la inimă, un semn pe care-l vrea comic... pentru că am fost insultat, vă spun : „adio şi n-am cuvinte"... cinstită adunare... şi face o plecăciune şi către pionieri...

Pleacă apoi tîrîndu-şi picioarele prin iarbă.

Rovin Pietraru se repede atunci şi-i spune ceva în taină lui Tiberiu Rusu. Acesta rosteşte :

— Stai, nu pleca !

Glasul lui Rusu îl ţintuieşte. Faţă de secretar nepotul Şomoroagii are totuşi un fel de respect pe care nu şi-l poate singur lămuri.

— Pentru ce ? întreabă el.

— Pentru că un pionier din Cluj vrea să-ţi povestească acum ceva...

Marin îşi pune mîinile-n şolduri :

— Să ascult o poveste ?... Trebuie ?...

— Te rugăm ! rosteşte Mihaela.

— Aha !... Dacă mă rugaţi e altceva, face Marin o schimonoseală, cu gîndul să provoace ilaritate între copii, dar nici unul nu zîmbeşte.

Şi ca să facă impresie asupra pionierilor adunaţi în semicerc în faţa lui, se aşază pe iarbă, cu picioarele încrucişate.

— Fie, că nu am mai auzit de mult poveşti. Bunică-mea nu ştie... Să-i dea drumul...

Scălîmbăielile lui provoacă, nu rîsul pionierilor, ci mila. Marin a devenit tragic, prin încercările lui disperate de a face pe nepăsătorul. Şi, parcă, într-un anumit fel, el însuşi începe să-şi dea seama de acest lucru. Obrăzniciile lui au devenit stîngace. Nu mai are siguranţă în ce face şi ce spune.

Mihaela îi aduce lui Marin un scaun, în locul unde se găsea :

— Poftim, stai !

Marin o priveşte cu dispreţ. Ia totuşi scaunul, îl învîrteşte în faţa lui, pe urmă se aşază călare, cu faţa la spetează :

— Fie şi-aşa !

S-a făcut linişte.

Rusu se adresează unui băiat slăbuţ, cu sprîncenele arcuite, modest şi timid, ce stă pe o bancă, alături de Rovin Pietraru. (Acesta, după ce a vorbit cu secretarul în şoaptă, s-a întors cuminte la locul lui.)

— Poftim, Irimia !... Vrei să-i povesteşti ceva lui Marin ?...

— Da, vreau, grăieşte acesta şi se ridică de pe bancă. Tuşeşte să-şi dea drumul la voce şi începe : Noi am făcut, împreună cu pionierii din Rumeioara şi Siliştea, o excursie...

Marin face cu palma spre Irimia :

— Nu mă interesează... Mai departe...

Băiatul, deşi timid, nu se pierde în faţa întreruperii făcute de Marin şi continuă :

— Cele văzute acolo nu le vom putea uita niciodată...

Aerul, deşi este o după-amiază de vară, a devenit răcoros. Din susul muntelui bate un vînticel uscat, purtînd mirosul florilor de pe păşunile alpine. Spre Stînişoara se tîrăşte un şirag de nori roz-aurii, semănînd cu nişte şerpi încolăciţi.

Irimia are o voce clară. Vorbeşte foarte liniştit. Atîta doar, că, din cuvintele lui, cînd îşi reaminteşte urmele luptelor de pe Viforosu răzbate o emoţie puternică.

Ascultîndu-l pe Irimia, Marin își încrețește fruntea. Cînd află despre documentul scris pe o bucată însîngerată de cămașă, de către cei trei eroi, pumnii i se strîng băiatului fără voie.

Pentru întîia oară de cînd se găsea în tabăra pionierilor, Marin pare a fi mișcat. Întoarce scaunul și se așază pe el așa cum se cuvine.

Glasul lui Irimia s-a făcut slab. Marin abia îl mai aude. Își strînge fălcile și ascultă cu încordare.

Irimia se îndreaptă dintr-o dată spre secretarul U.T.M. :

— Tovarășe Rusu, vitejii aceia din munte nu s-au jertfit și pentru Marin ? Pentru ca și Marin să fie liber și să trăiască fericit ?...

În poiană s-a făcut liniște. Se aud numai frunzele fagilor foșnind. Vîrful muntelui Lățosu se învăluie tăcut în ceață.

— Ba da... răspunde solemn secretarul.

Marin și-a plecat fruntea. Privește neclintit în iarbă.

Cineva a oftat.

— Cine a oftat ? întreabă în șoaptă Mihaela.

— Mi se pare că Simion ! îi răspunde Livia la ureche.

Tiberiu Rusu se îndreaptă către Irimia :

— Îți mulțumim pentru istorisirea ta...

— Și noi... și noi îți mulțumim ! rostesc toți pionierii și pionierele.

— De ce ? întrebă Irimia sfios. Am vrut numai să afle și Marin. Era păcat să nu știe și el... Atîta tot... Atît...

Marin s-a ridicat de pe scaun și i se adresează lui Tiberiu Rusu, cu glasul moale, fără obrăznicia lui obișnuită.

— Acum îmi dați voie să plec ?

— Dacă vrei, poți rămîne ! Te găzduim...

— Nu, vă mulțumesc ! Plec... Sînt cam obosit, îi răspunde Marin politicos.

Tiberiu Rusu îl înțelege. Marin vrea să rămînă singur. Vrea să mediteze în voie. Întîmplările trăite

de pionieri la Viforosu, cele aflate acolo, se vede bine că l-au impresionat.

Și Marin pleacă repede, cu pași mari. Dispare în desișul codrului.

Simion privește-n urma lui.

Se simte umilit pentru „prietenia“ lui cu Marin, pentru felul lui de a se purta.

„De fapt, ce sînt eu ?“ se gîndește el. Și tot singur își răspunde : „Sînt o copie a lui Marin... Sînt un „alt Marin“. Singura diferență este că nu trăiesc în casa babei Șomoroaga, ci în casa doctorului Șerb !“

Și rușinea îi potopește pieptul. Simte că-i ia răsuflarea. Îl îneacă. Și, cît e de mare și voinic, îi vine să plîngă... Îi vine să plîngă și nu se poate stăpîni...

NOAPTEA ÎN PĂDURE

— Simion !... Hei, Simion !... Unde eşti ?..

Copiii îl căutau pe băiatul doctorului peste tot. Scotociseră magazia, biblioteca, infirmeria, se uitaseră prin bucătărie, la spălătorie, în spatele barăcilor, prin desişurile de lîngă corturi.

Nu era nicăieri.

Grigore Gabriş dădu dispoziţia să fie chemat la megafon.

Nu răspunse nimeni.

Colectivul de conducere al taberei era extrem de îngrijorat. Copiii făceau fel de fel de presupuneri :

— O fi fost înţeles cu Marin să fugă din tabără !...

— Nu. N-a fugit ; dar s-o fi ascuns prin pădure...

— Şi ce să facă ? Să doarmă la noapte în pădure ?

— Să nu i se fi-ntîmplat ceva rău ?

— Dar ce ?

— Ştim noi ce ? Se pot întîmpla unele nenorociri fără să te gîndeşti...

Cea mai neliniştită era Mihaela. Vorbea cu Medrea :

— În definitiv, ce-am făcut noi pentru Simion ? L-am criticat în adunările pionereşti şi ne-am dus la părinţii lui... Asta am făcut... Ionică Medrea nu era de aceeaşi părere :

— Ce tot vorbești ? L-am luat deoparte fiecare dintre noi. Numai eu de cîte ori am încercat. Colectivul s-a luptat din răsputeri pentru ca Simion să se îndrepte.

— Nu este adevărat, Ionică, nu te supăra, dete din cap Mihaela. Chipul ei frumos era ușor îmbufnat. Cred că... nu știu cum să-ți spun... cred că am fost prea reci cu el... prea tăioși... l-am criticat, tăind în carne vie...

— Dar cum vrei tu ? Cu mănuși ? Cu mănuși nu faci nimic, Mihaela. E băiat. Și un băiat trebuie să fie...

— Începi și tu, cu băieții, îl opri Mihaela. Băieți, fete, tot aia e. Sîntem pionieri înainte de orice.

— Cu atît mai mult...

— Cu atît mai mult. Asta spun și eu. Cred că nu a simțit destulă căldură din partea noastră. Eu sînt o nepricepută. N-am avut nici destul curaj ; iar voi...

— Noi ? se înfoie Ionică. Noi, ce ? Sîntem prea brutali, nu ? Asta ai vrut să spui. Acum, fiindcă n-am reușit cu Simion așa cum trebuie, cauți și tu un țap ispășitor.

— Nu, Ionică, nu, îl liniști Mihaela. Răspunderea o port eu, ca președintă a detașamentului, înaintea ta...

— Crezusem că s-a îndreptat, se mai potoli Ionică.

Mihaela continuă, descurajată :

— Eu am simțit... mai ales atunci, seara... la serbare... că nu e totul cum trebuie. Simion n-a mai lipsit de la școală. Dar atît...

— Și de ce n-ai spus ? De ce n-ai venit să discutăm...

— Să discutăm ? Iar să discutăm ? Mai bine am discuta mai puțin și am face mai mult... Pentru că, în definitiv, dacă vrei să știi, nu am făcut nimic. Simion e tot Simion... Anton e tot încruntat, și Marin, ce să mai vorbim !...

Ionică se înfuriase, dar se stăpîni. Înghiți în sec.

— Aici am ajuns. Va să zică nu s-a schimbat nimic...

— Nimic !... (Mihaelei îi veneau lacrimi.) Ni-mic !... apăsă ea cuvintele.

— Exagerezi.

La megafon se chema mereu :

— Pionierul Simion Şerb este rugat să se prezinte numaidecît la conducerea taberei... Pionierul Simion Şerb...

În poiană, Tiberiu Rusu propuse :

— Să facem echipe şi să-l căutăm prin pădure.

Instructorii erau de acord.

— Nu poate să fie departe, zise Gabriş. La masă a fost.

— Dar n-a mîncat nimic ! glăsui Mihaela.

— Ai văzut tu ?

— Am văzut eu !...

Mihaela simţea o mîhnire atît de adîncă, încît mereu îi gîlgîia vocea a plîns.

Se gîndea că ea are o mare parte de vină. Simion avea dreptate. A făcut întotdeauna faţă de el pe „marea preşedintă", fără să-şi dea seama că lucrul acesta îl irita pe Simion, ca fost preşedinte al detaşamentului. Sau, o săgetă pe ea ceva în inimă, poate că... şi-a şi dat seama, şi totuşi a continuat să procedeze la fel, ceea ce — constată ea — este şi mai grav. „Ce e Simion ? O maşină pe care o iei şi o repari ? Sau un om ? Un copil ? Un pionier ?" Ei s-au purtat cu Simion cum te porţi cu o maşină. Îi lipsesc cutare şi cutare piese. Hai să le înlocuim şi să reparăm maşina. Dar dragoste frăţească, tovărăşească, pionierească, nu i-au arătat destul. Dacă el ar fi simţit dragostea lor, lucrurile ar fi fost poate altfel. Orice altă scuză îşi caută în minte, ca să justifice felul lor de a se purta faţă de Simion, cade în faţa acestei idei clare, că nu i-au arătat lui Simion dragostea lor tovărăşească. „Scuză de fapt nici nu există !" îşi mărturisi ea. „Şi acum ce-i de făcut ?... se întrebă Mihaela. Asta a fost ! Dar acum... acum... ce-i de făcut ?... Dacă i s-a-ntîmplat ceva rău lui Simion ?... Dacă..." şi simţi că i se taie picioarele.

Se pomeni spunînd :

— Merg şi eu într-o echipă să-l căutăm pe Simion !

— Ne gîndeam să punem numai băieţi în echipe, zise Gabriş. Prin pădure... noaptea, s-ar putea să fie periculos. Este adevărat că sălbăticiunile fug cînd simt omul. Totuşi e periculos.

— De ce ? strigară întîi Melania şi apoi celelalte fete. Sîntem la fel de curajoase ca băieţii. Mergem şi noi...

Pentru că nu era vreme de pierdut s-au alcătuit cinci echipe. Una, condusă de Rusu, şi celelalte, de instructorii de pionieri.

— Cine descoperă ceva, aleargă la tabără şi sună din goarnă, comunică la despărţire Grigore Gabriş. O dată, lung, înseamnă : „l-a găsit", de două ori : „primejdie"...

— În acest caz, aceia care dau vestea trebuie să trimită cu cea mai mare grabă un curier la tabără. Celelalte grupe se întorc şi ele, după ce aud semnalul goarnei ; aflăm despre ce este vorba şi stabilim ce facem ! zise Rusu.

Cu Magda Laurian merseră mai mult băieţi de la oraş, şi între ei era Rovin Pietraru. Pe profesorul Măgureanu îl însoţea preşedinta detaşamentului al doilea, Reghina Sandu, o fată atît de tăcută, încît aproape nu i se auzise glasul în tot timpul cît stătuse în tabără. Instructorul Măgureanu spunea că Reghina are talentul să se înţeleagă cu preşedinţii ei de grupă, şi-n general cu detaşamentul — care, ce e drept, era foarte disciplinat — numai din priviri.

Detaşamentul întîi, din care făcea parte Simion, dădu trei echipe. Una cu Gabriş şi Ionică Medrea. Alta cu Tiberiu şi Mihaela. Şi ultima cu Oarcăşu, Marcu, Livia, Melania şi alţii.

Cu hărţi şi lanterne-n mîini, pionierii intrară în pădure. Trei echipe o luară pe potecile obişnuite şi două — una condusă de Gabriş şi alta de Tiberiu Rusu — tăiară direct prin hăţişuri. Gabriş porni în susul muntelui, şi Tiberiu Rusu, în jos.

Seara era destul de clară. Printre crengile copacilor şi în luminişuri se vedea cerul înstelat.

Viorel se împiedică de o rădăcină de copac şi căzu. Copiii îl ridicară, şi băiatul merse înainte, şchiopătînd.

Un trunchi de fag căzut le tăia drumul. Săriră peste el şi văzură în faţă o arătare cocoşată.

— Ursul ! răsuflă Pavel.

— Nu e nici un urs ! le spuse Rusu, care mergea înainte, şi lovi cu băţul de drum într-un tufiş.

E adevărat că în întuneric tufişul semăna cu o dihanie ghemuită la pămînt. Dar noaptea, în pădure, peste tot ţi se pare că întîlneşti fiare gata să se repeadă la tine.

Mergeau de trei sferturi de ceas.

Din stînga se auzeau sunînd izvoarele de la peşteră.

— A-hooo !... chiui Rusu spre peşteră, pentru că, pe cărarea care ducea la peşteră, cobora echipa condusă de profesoara Magda.

— A-hooo !... se auzi glasul plăcut al profesoarei. După direcţia de unde venea sunetul, îşi dădură seama că echipa Magdei era înainte.

Nici nu putea fi de mirare, pentru că, oricît de repede mersese echipa lui Rusu, drumul lor direct prin pădure, pe coastă, era mai greu.

— Aţi găsit ceva ? strigă Rusu.

— Nimic ! răspunse profesoara.

— Mergem înainte !...

— Înainte !...

Mai merseră o bucată de vreme prin pădure, pînă la Umărul Lăţosului.

Umărul Lăţosului este o stîncă înaltă şi pleşuvă, peste care nu se poate trece decît foarte greu.

— De-aici, la stînga, se face Curmătura, şi la dreapta dăm în Poteca albă, pe unde ar fi putut s-o ia Simion ! se opri Rusu, o clipă, sprijinit în băţ.

Poteca albă ducea la şcoală şi i se spune aşa, fiindcă este plină de un bolovăniş alb ca varul.

În lumina lunii, secretarul, sprijinit în băţul de drum, părea şi mai înalt decît era.

„Numai de l-am găsi... de l-am găsi !... murmura Mihaela înfiorată şi din pricina umezelii reci din

pădure, dar şi de emoţie. De l-am găsi... Dacă nu-l găsim, şi noi sîntem vinovaţi !... Adică, nu şi noi... se gîndi ea. Nu şi noi. *Ci noi* — işi apăsă ea cuvîntul în minte. Noi... adică eu. *Eu... eu... eu...* repetă cu un fel de încăpăţînare, de parcă ar fi contrazis-o cineva nevăzut, şi ea voia să-şi ia toată vina asupra ei. Eu, şi nimeni altul. Mi-a plăcut să fiu preşedintă de detaşament, dar să mă ocup de pionieri cum trebuie, nu... Dacă nu-l găsim, sau i s-a-ntîmplat ceva ?... Mai bine..." Nu preciză ce-ar fi fost mai bine. Se ivise între timp şi problema aceasta : Dacă Simion a coborît pe aici şi a întîlnit în drum stînca, pe unde a luat-o, spre dreapta, sau spre stînga ?

— Ştiţi ce, tovarăşi pionieri, se decise Rusu. Voi luaţi-o spre dreapta şi ieşiţi în potecă. Eu cobor prin curmătură, pînă la Pădurea arsă, ocolesc stînca şi vă ies iar înainte pe potecă. Păstraţi toată vremea o lanternă aprinsă şi daţi de veste prin strigăte dacă găsiţi vreo urmă sau se întîmplă în pădure ceva neprevăzut. Ne-am înţeles ?

— Ne-am înţeles !...

Tiberiu Rusu făcu un semn copiilor de bun rămas şi se lăsă să lunece prin iarbă, spre curmătură, agăţîndu-se, din cînd în cînd, cu mîinile de cîte un copac.

Copiii se uitară puţin după el, uimiţi de îndemînarea cu care ştia să se coboare prin întuneric, pe o vale prăpăstioasă, şi o luară spre dreapta.

Mihaela mergea de data aceasta în frunte, ţinînd în mînă lanterna, urmată de o gardă de băieţi, cu braţele înarmate cu beţe zdravene, gata să întîmpine orice primejdie. Între ei erau Ghiura, Viorel, Pavel, Stoienel şi Eugen Melinte.

Ajunseră la Piatra ursului.

— Uite Piatra ursului ! o arătă Eugen. Şi, uite, ce e asta ?

Pe piatră era un săculeţ albastru de drum, cu cureluşa de atîrnat la gît ruptă.

— Un săculeţ... E al lui ! se repezi Stoienel.

Mihaela îşi plimbă lumina lanternei circular. Ochii-i luceau speriaţi.

— Simion! strigă ea implorător. Simion!...

— Simioooon!... îl chemă Ghiura cu palmele pîlnie la gură.

— Aici sînt! se auzi un glas slab.

Viorel își duse mîna la ureche:

— A răspuns! zise el.

— A răspuns! se bucură Mihaela.

— Unde ești? Unde ești? întrebară copiii și tăcură, să asculte în liniște.

— Puțin mai jos de piatră! veni răspunsul.

Copiii alergară într-acolo. În lumina lanternei, îl văzură rezemat de un trunchi de vinăriță. Se ținea doar într-un picior. Cu celălalt abia atingea pămîntul.

— Simion! Dragă Simion! se repezi Mihaela la el și, uitînd orice fel de reținere, îl apucă de amîndouă brațele. De ce-ai plecat? Ce cauți aici?

Simion, care altădată se smucea sau împingea încolo pe băieții și mai ales pe fetele care îi arătau afecțiune, își plecă fruntea.

— Ai căzut? îl întrebă Ghiura arătîndu-i piciorul în care abia se sprijinea.

— Nu... M-a mușcat un șarpe! gemu el și ridică puțin piciorul.

— Ah! Te-a mușcat un șarpe? tresări Mihaela, punîndu-și palma la gură. Însă imediat își spuse: „Să fiu calmă. Dacă pînă azi nu am fost o adevărată președintă, cu grijă de fiecare pionier, să fiu măcar în împrejurarea asta"... Trebuie supt sîngele din rană... rosti ea tare.

— Am încercat singur... dar nu am izbutit, răspunse aproape neauzit Simion.

— Unde e mușcătura?

— Aici! arătă el locul.

Mihaela se aplecă și îi scoase pantoful. Îi trase și ciorapul.

— Lasă... mă descalț eu... încercă să protesteze Simion.

Dar Mihaela îi trase ciorapul din picior și cu lanterna lumină locul vînăt de lîngă gleznă.

Se văd bine urmele dinților șarpelui.

— Cine vrea să-i sugă veninul din rană ? întrebă Ghiura, gata să facă el acest lucru.

— Eu ! răspunse Mihaela.

— Nu ! mormăi Simion, cu o ultimă rezistenţă, deşi simţea în cap un fel de ameţeală.

Se clătină, şi cerul tăiat de braţele negre ale copacilor i se învîrti sub ochi.

Copiii îl sprijiniră.

Locul muşcat e vînăt-negru şi provoacă repulsie. Gîndul că acolo s-a încolăcit şarpele o înfioară pe Mihaela. Dar nu se lasă. „Trebuie !"... îşi spune ea.

— Prinde-i piciorul, Eugen !...

Eugen Melinte, care a îngenuncheat lîngă ea, îi apucă între palme piciorul.

Îi dă lanterna lui Ghiura.

— Luminează locul...

Înfrîngîndu-şi înfiorarea şi teama, Mihaela se apleacă asupra ranei cu buzele şi suge puternic.

— Să nu înghiţi otrava ! o previne Viorel.

Între degete strînge locul, silindu-l să sîngereze şi să elimine otrava încă proaspătă.

O suge şi o azvîrle în iarbă.

Mai mult nu e posibil.

— Locul trebuie ars ! îşi aminteşte Ghiura.

„Da !", clatină ca prin vis capul Simion.

Copiii l-au lungit pe o pelerină în iarbă.

Mihaela a căpătat o stăpînire neobişnuită. Primejdia, în loc s-o slăbească, a întărit-o.

Şi-a clătit gura şi şi-a spălat buzele cu apă din bidonul lui Viorel.

— Ce facem acum ? o întreabă atît de inventivul şi îndrăzneţul Ghiura, simţind că în clipa aceea Mihaela este cea mai stăpînă pe ea.

— Să facem un foc repede ! decide Mihaela. Aici, pe piatră... arătă ea. Cine are un obiect de metal ?

— Eu ! Şi Viorel scoase din teaca de piele cuţitul de sport, primit cadou de ziua lui. Îl încingem în foc şi ardem rana. Eugen să fugă la tabără şi să sune din goarnă... Tu, Ghiura, fiindcă ai glasul mai puternic, urcă-te pe piatră şi strigă pe tovarăşul Ti-

beriu Rusu. Ceilalţi să încerce să facă din ramuri o targă...

Focul se şi aprinsese pe piatră. Vincenţiu îşi rotea cuţitul în foc. Ghiura începu să strige :

— Tovarăşe secretar... Tovarăşe secretar !... L-am găsit pe Simion !... L-am găsit pe Simion !...

În locul secretarului, se auzi glasul foarte depărtat al Magdei Laurian :

— L-aţi găsiiit pe Simiiion ?

— Daaa... l-am găsiiit... anunţa Ghiura. Pe tovarăşul Rusu nu l-aţi întîlnit ?...

— Nu. Să-l strigăm şi noi mai departe...

Şi cei din echipa Magdei începură şi ei să strige :

— Tovarăşe secretar !... Tovarăăăşe secretar...

Şi mai depărtat, se auzi un alt strigăt bărbătesc. Putea să fie răspunsul secretarului sau al altcuiva. Nu se putea desluşi, şi Ghiura continua să vestească găsirea lui Simion, spre vale, cu mîinile făcute pîlnie la gură.

Între timp, pe Simion îl luaseră în braţe şi, ţinîndu-l bine, îi arseră adînc rana, din ce în ce mai învineţită şi mai umflată.

Simion, la început, se zvîrcoli, dar pe urmă îşi încleştă dinţii şi răbdă.

„Trebuie să rabd, îşi zise el, dacă nu vreau să mor !..."

Se auzea sfîrîind cuţitul încins la roşu şi mirosea a carne arsă. Copiii tremurau. Mihaela simţea o vîjîială în cap. Nu avusese putere să-i ardă ea rana. I-o ardea Pavel.

Simion gemea, cînd mai tare, cînd mai încet, şi de cîte ori îi apropiau cuţitul încins de carne, trăgea piciorul instinctiv.

În sfîrşit, socotiră că e de ajuns.

Nici nu aveau putere să-l ardă mai mult. Erau sleiţi.

Targa fusese făcută din ramuri şi legată cu toate cureluşele şi sforile pe care le aveau la ei.

Îl urcară pe targă şi porniră încet spre poteca albă.

Targa o duceau băieţii. Mihaela mergea pe lîngă targă. Îi pusese pe frunte lui Simion o batistă umedă

și i-o stropea mereu cu apă din bidon, să se ție tot rece.

Simion ardea. Neîndoios că avea temperatură mare.

Fugise de la tabără imediat după cină. Nu mîncase nimic și fugise.

Obrăznicia lui Marin față de Rusu și de instructorii de pionieri îl revoltase.

„Acesta este prietenul meu?“ se gîndea el.

Din cînd în cînd își arunca ochii spre Rovin. Îl surprindea uneori și pe Rovin uitîndu-se la el, însă fără răutate, ci cel mult cu o privire mustrătoare. „Eu l-am lăsat pradă pumnilor grei ai lui Marin, deși el își făcea datoria de pionier de serviciu și m-a chemat în ajutor, se gîndea Simion; iar acum nu se arată supărat cîtuși de puțin... Ce fel de pionier e el și ce fel de băiat sînt eu?“

Ca în ziua cînd chiulise și se urcase singur pe munte — ba, poate și mai mult decît atunci — îl apucă o silă grozavă de el însuși.

„Nu merit să mai stau cu ei! își spuse el, în timp ce era la masă, dar nu putea să înghită nici o îmbucătură. Caut mereu pretexte și dau vina pe unii și pe alții, pe Mihaela și pe celelalte fete, că sînt așa și-așa... Asta ca să pot să-mi fac de cap. Însă eu singur sînt rău. I-am urît pentru că nu m-au ales președinte. Adevărul e că nu merit să fiu nici pionier, dar președinte? Ce-am făcut eu pentru detașament? În schimb am invidiat-o pe Mihaela pentru activitatea ei. Asta e... Am să mă duc acasă... Îi spun tatii tot. Și nu mai ies din casă pînă voi pleca la Timișoara... Simt că după întîmplarea de astăzi n-am să mai pot privi în față pe nimeni, nici din colectivul pionieresc, nici dintre profesori, și cu atît mai puțin pe tovarășul Tiberiu... Trebuie să plec neapărat!...“

După ce luase această hotărîre, se dusese în cort, își atîrnase de gît săculețul de sport, în care avea lanterna, briceagul și un bidon cu apă.

Se strecurase în dosul cabanelor, le ocolise și, ca să nu-l întîlnească pe Marin pe potecă, o luase de-a dreptul prin pădure.

Ajunsese la Piatra ursului, după ce se împiedicase de cîteva ori de tufişuri şi se lovise de copaci, pentru că mergea parcă era ameţit.

Aici se urcase pe lespedea albă şi lată de piatră, ca o masă, să privească în jos şi să vadă mai bine pe unde s-o ia. (Pietrii ursului i se mai spune, de altfel, şi Masa ursului, nume legat de o altă poveste.)

Deodată simţise ceva lunecos sub picioare.

Călcase pe un şarpe, pe care nu-l observase pe piatră, deşi era în mînă cu lanterna aprinsă.

Ceva rece şi umed i se încolăcise pe picior. Simţise însă, alături de răceala aceea umedă şi dezgustătoare, şi ceva ca o arsură la gleznă.

Îşi aruncase fîşia lanternei în jos şi apucase să mai vadă şarpele descolăcindu-se, ridicîndu-şi capul şi limba bifurcată şi ochii ca două mici pietre preţioase, reci şi ameninţătoare. Apoi, în lunecări scurte şi zvîcnite, îl zărise tîrîndu-se pe piatră, spre tufiş.

Avusese numaidecît şi el ideea să-şi sugă singur veninul. Încercase să ridice piciorul, aşa încălţat cum era, pînă la gură, şi nu reuşise.

Altă dată poate ar fi izbutit, dar de data aceea frica îl paraliza şi-i lua puterile.

Vrusese să bea apă, să-şi dea curaj şi să se poată grăbi pînă acasă :

„Acasă mă scapă tata !“ gîndise el.

Trăgînd de săculeţ, se rupsese cureluşa. Săculeţul căzuse pe piatră, împreună cu bidonul. Îşi luase bidonul, dar săculeţul îl lăsase, gîndindu-se că nu mai are preţ în faţa primejdiei de moarte în care se găsea.

Acum, în timp ce pionierii îl duc pe targă, iar Mihaela îi răcoreşte mereu fruntea, îşi aduce aminte de toate acestea.

Eugen Melinte ajunsese în vremea aceasta sus, căci se auzi sunetul lung al goarnei.

Sunase numai o dată, deşi se întîmplase un lucru atît de grav. De emoţie, uitase că trebuie să sune de două ori.

Copiii cu targa mergeau întins, şi Viorel, care lumina drumul cu lanterna, îi anunţă :

— Poteca albă...

Pionierii răsuflară uşuraţi. Pe potecă se putea merge mai repede.

Cînd Ghiura, cînd Viorel, strigau mereu :

— Tovarăşe secretar... Sîntem aici... L-am găsit... Venim !...

— Nu merit... să faceţi... atîta... pentru mine... şoptea Simion, frămîntîndu-se de durere pe targă. Nu merit... Ce buni sînteţi voi... şi eu...

Întoarse ochii şi o văzu pe Mihaela.

Altădată şi-ar fi strîmbat gura dispreţuitor.

Mihaela îi împrospăta cu apă rece batista de pe frunte şi el îi prinse mîna. I-o strînse delicat şi îi spuse :

— Îţi mulţumesc, Mihaela !...

— Pentru ce ?... îngăimă fata încurcată, neştiind să rostească altceva. Pentru ce ?

— Aşa... oftă el din adînc. Aşa...

— Tovarăşe secretar ! strigau mereu copiii.

— Sînt aici ! se auzi vocea secretarului şi apăru şi el pe cărare, înalt şi puternic, cu părul căzut pe frunte. Daţi-mi-l mie, le spuse copiilor. Îl duc mai repede. Ce s-a întîmplat ?

Şi în timp ce copiii îi spuneau cum l-au găsit şi ce s-a petrecut, secretarul îl luă în spinare ca pe un rucsac, apucîndu-l cu mîinile de picioare.

— Ţine-te de gîtul meu, Simion !

Lui Simion îi fu ruşine să se agaţe de gîtul secretarului, ca un copil mic.

Îi fu ruşine mai ales că era acolo Mihaela.

— Ia-mă de gît ! îi spuse încă o dată secretarul, dar atît de scurt şi poruncitor, că Simion îl apucă numaidecît... Şi... Viorel sau Ghiura să se întoarcă la tabără şi să anunţe că nu mai este nevoie de nici un ajutor. Să rămînă toţi pe loc. Simion va fi în douăzeci-douăzeci şi cinci de minute în grija părinţilor săi.

— Mă duc eu ! se oferi Ghiura.

— Şi eu pot să merg ! spuse mai moale Viorel.

— Să meargă Ghiura ! hotărî secretarul.

Ghiura, fără alte cuvinte, o luă pe Poteca albă în sus, şi secretarul, întinzînd pasul, cu Simion în spate şi cu ceilalţi copii alergînd după el, o porni la vale.

Luna ieşise roşie şi rotundă, privind îngrijorată către Simion.

Satul, iată-l aici! Casa doctorului Şerb este în partea lui cea mai de sus, în dosul gardului înalt, cu sonerie de tip vechi la poartă şi cu fereastra de la şosea viu luminată.

Doctorul se vede, prin fereastră, citind liniştit în biroul lui...

ÎN PEŞTERA IZVOARELE

Oblonul ferestrei fusese ridicat numai pe jumătate.

Prin deschizăturile lui, lumina pătrunde în odaie sub forma unor straturi paralele argintii, brăzdînd peretele din fund al încăperii și garderobul unde își păstrează hainele Simion.

Îmbrăcat numai într-o pijama subţire, albastră, băiatul şade pe un scaun tapisat, cu spătar înalt, lîngă fereastră. și citește o carte de călătorii. Piciorul drept, încă bandajat, şi-l ţine rezemat pe un alt scaun, pus în faţa lui.

Doctorul i-a impus trei zile de şedere în casă. Astăzi este cea de a treia zi.

Din cînd în cînd, Simion se uită afară prin deschizăturile oblonului, să vadă ce se mai întîmplă pe şosea.

Şoseaua Rumeioara-Siliştea a fost și înainte mult circulată. Acum însă, de cînd s-au unit cele două gospodării colective învecinate, pe şosea este un dutevino continuu.

Tractoare, camioane, căruţe, biciclete şi, bineînţeles, oameni cu diferite treburi se perindă cu grabă în toate direcţiile.

Deşi pe şosea e împrăştiat pietriş, din pricina traficului intens se ridică norişori de praf.

Abia în zilele acestea a venit vara cu adevărat la munte.

Este foarte cald, şi Simion îşi face vînt cu un ziar.

S-a plictisit să stea în casă. Însă ordinul tatălui său este strict :

— Sub nici un motiv nu ai voie să ieşi. Altminteri, vei păţi, Simion, ce n-ai păţit niciodată. Ţi-o promit. Tuşă Lixanta, te rog să veghezi !

Cu trei seri înainte, cînd l-a adus în spate Tiberiu Rusu, urmat de grupa de pionieri, părinţii lui s-au speriat rău.

Tatăl i-a cauterizat încă o dată piciorul, pentru mai multă siguranţă, i-a făcut o injecţie, s-a repezit la dispensar şi a adus o doctorie, l-a silit să înghită o cană mare cu lapte, şi primejdia a trecut.

Nu mai ştiau amîndoi cum să mulţumească pionierilor.

Doctorul a spus :

— Dacă nu i se trăgea veninul la timp din picior, Simion al nostru murea...

Pe Simion îl treceau fiori : „Murea"...

Va să zică, fără ajutorul Mihaelei şi al grupei de pionieri, era mort.

El a urît atît de mult pe Mihaela. A jignit-o şi a lovit-o, ca... un... „nemernic" — găsi în minte cuvîntul care i se păru cel mai potrivit. Şi ea, cu grupa de pionieri, i-a salvat viaţa.

Un simţămînt cald de recunoştinţă îi umplu inima. Cum va putea el să răsplătească fapta lor ? Există vreo măsură cu care să-ţi poţi arăta recunoştinţa faţă de aceia care „ţi-au dat viaţă a doua oară", cum îi spusese mama lui ?

Pionierii s-au coborît alaltăieri din munte, ca, prin delegaţi, să poată participa la marea festivitate de ieri, de pe terenul de sport : unificarea gospodăriilor colective din Rumeioara şi Siliştea.

I-a părut nespus de rău că nu a putut să asiste la această festivitate. Pînă noaptea tîrziu a avut loc o mare serbare populară.

Simion a privit numai de la fereastră, și se simțea mîhnit că era singur. Toţi din casă plecaseră la serbare. Pînă şi Aurel plecase. Numai el şedea singur la fereastră, cu piciorul bandajat, pus pe scaun.

Deodată a apărut în fața casei detaşamentul. Pionierii au intrat pe rînd la el și i-au urat sănătate. I-au povestit cum s-a desfăşurat închiderea taberei din munte, şi cum i-au condus la gară cu flori pe pionierii de la oraş.

Nici o supărare nu se vedea pe fețele lor, ci numai dragoste şi dorinţă de a-l ajuta.

Simion i-a mulţumit încă o dată Mihaelei. Le-a mulţumit tuturor pionierilor din detaşament. Dar e puțin. E prea puțin. Este foarte, foarte puţin, pentru ceea ce au făcut ei pentru el.

I-au salvat viaţa!

Tare s-a plictisit Simion să stea în casă. Însă nu vrea să calce dispoziţia tatălui. Să nu o supere mai rău pe mama.

„Le-o fi şi lor lehamite de cîte le-am făcut, cugetă, plin de remuşcări, Simion. Mă mir cum de-au putut răbda. Am părinţi atît de buni şi de respectați. Și, cu ambițiile mele, le-am pricinuit numai necazuri. De astăzi înainte, orice-ar fi, am să mă port așa, ca să nu le mai aduc nici o supărare!" își promise el solemn, punîndu-şi mîna dreaptă pe inimă, ca şi cum ar fi fost de faţă cineva, pe care îl lua ca martor al acestei făgăduieli.

Pe şosea trece baba Șomoroaga, cu o țigară în gură, sprijinită în băț. Se oprește. Își scoate ţigara din gură şi tuşeşte, zguduindu-şi tot corpul uscat.

Baba merge la dispensar. Au răzbit-o bătrîneţea şi reumatismele şi se duce în fiecare zi la dispensar, înfruntînd rîsul și batjocura oamenilor.

În faţa casei doctorului, Șomoroaga l-a întîlnit pe moș Georg Roth, mecanicul. Acesta o întreabă:

— Unde mergi, babă Șomoroaga?

— La biserică, să mă rog pentru păcatele voastre...

— Aha! își desface larg moș Georg gura cîrpită cu doi dinți de aur şi-i arătă dispensarul: La popa ăla cu halat și tichie albă te duci!...

Şomoroaga tace supărată şi merge mai departe. A înfundat-o moş Roth.

A trecut, zdroncănind, şi căruţa Sfatului, cu Ioşca baci şezînd pe leagănul de scîndură din faţă şi trăgînd de hăţuri. Hamurile şi biciuşca au ca întotdeauna panglicuţe roşii.

Ioşca baci duce laptele la căminul de zi al copiilor, şi bidoanele pline se ciocnesc în căruţă unul de altul, aruncînd afară stropi albi şi graşi.

Dar colo cine e?

Pe şosea, prin faţa casei doctorului Şerb, trec doi oameni.

Simion se uită bine şi nu-i vine să creadă.

Uită de piciorul bandajat. Se ridică şi trage ruloul. În odaie pătrunde din belşug lumina soarelui, aurind de jur împrejur pereţii.

Fără îndoială că ei sînt. Unul, cel mai în vîrstă, este îmbrăcat în haine ţărăneşti, cu cămaşa peste pantaloni, prinsă într-un brîu lat. Celălalt are o pălărie de vînător, lăsată pe ochi. Pe cel vîrstnic îl cunoaşte după ochi. Are ochi reci ca ai şarpelui pe care l-a văzut atunci seara în lumina lanternei, la Piatra ursului.

Nu încape nici o îndoială că e el. Îl cunoaşte şi după cicatricea roşie, oblică, de pe obraz.

Au totuşi ceva schimbat, dar nu ştie ce.

Ca prin vis, Simion îşi aduce aminte că pe unul îl cheamă Ferenţ şi pe celălalt Ulpiu.

Ferenţ? Dar parcă în scrisoarea găsită la Viforosu, Staicu, Florica şi bătrînul Paul spuseseră că Ferenţ e călăul lor. Ferenţ, fostul ofiţer de gardă, feciorul contelui.

„Să fie chiar fiul contelui? se gîndi el. Dar e bătrîn... Eh, şi ce? Cîţi ani au trecut de-atunci? Desigur că e fiul contelui. Să fug s-anunţ miliţia. Călăul celor din munte... Să fug... Dar dacă nu o fi miliţianul acolo, cugetă din nou, şi-i scap? Mai bine să mă ţin scai după ei, să văd unde se duc!“

Începu să se îmbrace ca în friguri. Îşi trase pe el cămaşa şi pantalonul. Îşi puse în picioare sandalele.

Piciorul bandajat, strîns în sanda, îl duru. Dar nu ţinu seamă. O luă la fugă pe uşă.

Tuşa Lixanta prinse de veste că fuge şi, ştergîndu-şi mîinile pe şorţ, veni tropăind pînă la poartă.

— Unde fugi, Simion ?... Simion, să vezi ce ai să păţeşti ! şi îl ameninţă cu degetul.

Simion nu-i răspunse şi fugi mai departe.

Cei doi intraseră la cooperativă. În cooperativă nu era nimeni, în afară de gestionar. Simion privi de la uşă şi-l văzu pe gestionar dîndu-le două sticle cu bere de la gheaţă.

Ieşiră şi o luară din nou la vale. Se uitară lung spre parcul casei pionierilor, unde era încă tabăra de curte a detașamentelor al doilea şi al treilea.

Pionierii veniseră dis-de-dimineaţă. Prin ferestrele deschise ale casei pionierilor şi în parc se vedea forfota copiilor.

„Astăzi este închiderea taberei de curte, din casa pionierilor !“ îşi aminti Simion.

Cei doi cotiră pe uliţa Făgeţicăi şi grăbiră pasul.

„Se duc din nou la peşteră ! se convinse Simion. Ce-or tot căuta acolo ? Cimentul... Acum nu mă las şi am să văd, se decise el. Dar ar fi bine măcar să-l anunţ pe tovarăşul Rusu...“

Sări gardul în curte la Anton şi-i bătu la fereastră. Nu era acasă. O luă la fugă spre căsuţa Şomoroagii.

Baba se întorsese de la dispensar şi trebăluia prin ogradă :

— Mătuşă, Marin e acasă ? îi vorbi el politicos.

— Marin ? Ce i-aţi făcut lui Marin, la tabără ? se oţărî baba în loc de răspuns. E bolnav Marin al meu, se jeli ea. De trei zile se perpeleşte, parcă e pus în frigare.

— E acasă ?

— E acasă !...

Simion intră în cocioabă şi-l găsi pe Marin trîntit pe laviţă, uitîndu-se spre tavanul afumat.

— Marine, nu te supăra !... îl rugă Simion.

Nepotul Şomoroagii îşi întoarse spre el faţa :

— Ce este ?

— E ceva grav. Am nevoie de ajutorul tău... şi-i spuse cum i-a zărit pe cei doi bărbaţi, dintre care unul desigur că e Ferenţ, şi că au luat-o spre peşteră !

Marin se ridicase într-un cot. Sări în picioare. Îşi trecu mîna prin părul zburlit :

— Să ne luăm după ei !

— Nu ! îl opri Simion. Mă iau eu. Tu fugi de-l anunţă pe tovarăşul Tiberiu Rusu. Dînsul o să anunţe şi pe miliţian...

— Unde-o fi ?

— Vezi la sediul U.T.M.

Simion ieşi pe uşă :

— Eu am plecat !...

— Şi eu ! grăi Marin.

Simion o luă pe drumul către peşteră — pe unde dispăruseră cei doi — şi Marin pe uliţă, în spre şosea.

Printre ramurile fagilor, soarele îşi cernea razele, ca printr-o sită de mălai. Nişte vrăbiuţe făceau o larmă teribilă, ţopăind sub razele soarelui şi certîndu-se pe potecă, de parcă începuse un război.

„Să ies înaintea lor !“ plănui Simion şi intră în desişuri, mergînd paralel cu poteca, atît cît putea de repede.

Cei doi se grăbeau şi ei.

La un moment dat, îi văzu printre trunchiuri. Se depărtă şi mai mult de potecă şi-şi iuţi pasul.

Era încă slăbit şi i se tăia răsuflarea.

Transpirase. Părul i se lipise de frunte.

Se şterse cu batista şi grăbi mai mult pasul.

„Trebuie să ajung înaintea lor !“

Cei doi rămăseseră destul de mult în urmă.

Le auzea tălpile bocancilor scrîşnind peste pietre şi vorba înceată, înăbuşită de frunzişuri.

Ajunse la poiana peşterii şi o străbătu în goană.

Intră în peşteră. În peşteră era întuneric şi Simion, în tulburarea lui, uitase să-şi ia lanterna.

Cele şapte izvoare susurau. Pîraiele lor se scurgeau printre pietre. Trei dintre ele se uneau în peşteră. Celelalte călătoreau fiecare pe drumul său.

Norocul lui era că, umblînd de atîtea ori prin peşteră, o cunoştea şi pe întuneric.

Se vîrî în fundul încăperii de piatră, unde sînt stalactitele cele groase, şi se ascunse între ele.

Chiar de alături ţîşnea unul dintre cele şapte izvoare. Picioarele i se cufundară pînă mai sus de glezne în tăul mic, pe care şi-l săpase izvorul, alături de locul de unde izbucnea.

Din cauză că apa era foarte rece, piciorul drept începu să-l doară.

Inima îi bătea ca un ciocan. Cu toate că în peşteră era la fel de frig ca într-un răcitor şi picioarele i se scufundau în apa rece, pe frunte rămăsese transpirat. Pe şira spinării îl trecea cînd cu frig, cînd cu cald.

În sfîrşit, cei doi se arătară la intrarea peşterii, cu lanternele în mîini.

Cel dintîi păşea Ferenţ:

— Acum să vedem! se încruntă el.

— Mai încet!... îl sfătui Ulpiu.

— De ce? Nu e nimeni... i-o reteză Ferenţ. Pionierii de la tabără s-au coborît în sat. Iar pădurarul şi ciobanii nu se plimbă în zilele de lucru la peşteră.

Vorbeau între ei cînd româneşte, cînd ungureşte, amestecînd uneori şi cîte un cuvînt nemţesc.

Ferenţ îşi plimbă lumina lanternei peste pereţii peşterii şi şi-o opri nu departe de locul unde se găsea Simion.

Călcă greoi prin apă, urmat de Ulpiu, şi-şi puse pe o bucată de piatră traista adîncă, ţărănească, pe care o purta atîrnată la gît.

Simion cerceta încordat fiecare mişcare a celor doi bărbaţi.

Începuse să simtă curgîndu-i de undeva, de sus, picături de apă rece, care i se prelingeau pe spinare şi-l făceau acum să dîrdîie de frig.

Era numai în cămaşă.

„De ce nu mi-oi fi luat eu flanelul? se gîndi el. Puteam să mă gîndesc că ăştia se vor duce la peşteră!"

— Nu mai vine nimeni aici, îşi continuă Ferenţ ideea. Am ales momentul cel mai bun. N-am aşteptat

degeaba atîta timp, ascunşi în adăpostul de sub stînci... Blestemaţii de pionieri nu mai mişună prin munte. Şi... porcii de ţărani — scrîşni el din măsele — ocupaţi cu unificarea gospodăriilor din Siliştea şi Rumeioara...

— Gospodării !... pufni cel tînăr. Domeniile tatălui tău. Dac-ar trăi bătrînul să vadă...

— Ar muri a doua oară ! conchise Ferenţ, bătînd uşor cu ciocanul scos din traistă într-o parte mai lucioasă a peretelui peşterii.

— Aici oare să fie ? se arătă îngrijorat Ulpiu.

Ferenţ scoase şi o daltă. Fixînd dalta în perete, începu să dea izbituri cu ciocanul.

Din perete începură să cadă bucăţi umede de ciment.

„Acesta e cimentul de care vorbeau ei ! constată Simion. Dar ce-o fi sub el ?“

— Uite şi uşa de metal, de care spuneai ! glăsui bucuros Ulpiu.

Simion nu vedea, căci Ferenţ se dăduse cu spatele spre el. Dar auzi o cheie scîrţîind greu într-o broască neunsă şi o uşă de metal deschizîndu-se.

— Intrăm ? întrebă Ferenţ.

— Intrăm !

Dedesubt se auzi un zăngănit metalic.

„Înseamnă că a călcat pe o scăriţă de fier !“ cugetă Simion, care, de altfel, avea impresia că nu trăieşte în realitate, ci este în somn, visează şi foarte curînd se va deştepta, iar acest coşmar se va spulbera, cînd mama îl va săruta şi-i va spune : „Simion, e vremea să te îmbraci !“

În urma lui Ferenţ se coborî Ulpiu.

Simion, ca o pisică, ieşi din locul lui şi se apropie de uşiţă. Vru să se uite înăuntru, dar îl auzi pe Ferenţ :

— Trage uşiţa după tine, Ulpiule !...

— Las-o, să intre aer, îi răspunse Ulpiu. Cine vine în peşteră ? N-ai spus tu ?

Paşii şi vocile lor se depărtară.

Atunci, Simion îşi făcu curaj şi se uită.

Se zărea o rază palidă şi subţire de lumină pe scăriţa ce cobora vertical şi se auzeau nişte sunete înfundate.

„Să mă cobor şi eu!" se îndemnă el singur.

Se lăsă în genunchi şi îşi vîrî picioarele. Dădu de scara de metal.

Coborî pe scară, coborî, pînă ce simţi sub tălpi pămînt. Se aplecă şi pipăi. Nu era pămînt. Erau cărămizi. Înaintea lui se deschidea, în pantă, un tunel adînc, căptuşit cu cărămidă de jur împrejur.

În tunel mirosea a sfoiag. Cărămizile prinseseră cu vremea o pojghiţă de mucegai, şi picioarele băiatului lunecau.

Fiindcă tunelul avea o mulţime de cotituri, putu să se grăbească şi să se apropie de cei dinaintea lui.

De sus se auzea un murmur surd, amplificat de ecoul din tunelul căptuşit cu cărămidă.

Din tavan simţea uneori căzîndu-i în păr cîte o picătură de apă, şi în curînd simţi că a început să plescăie cu sandalele într-un fel de mocirlă.

— S-a umplut tunelul de apă! îi auzi pe cei dinainte.

Într-adevăr, apa începu să crească uşor, pînă la gleznă; urcă mai sus de gleznă.

Simion abia călca prin apă, mai ales că se silea să nu facă zgomot, şi piciorul bolnav îl durea din ce în ce mai tare.

— Cum să nu fie apă? Aici sîntem chiar aproape de Făgeţica! zise Ferenţ. A pătruns apa, cu toate că tavanul a fost cimentat...

— Rîul se aude murmurînd aşa?

— Rîul...

— Să nu ne înecăm.

— N-ai grijă. Aici e partea cea mai joasă a tunelului... Eu îl cunosc...

— Parcă am auzit un zgomot prin apă! desluşi Simion vocea lui Ulpiu.

Simion le cunoştea acum vocile la amîndoi. A lui Ulpiu era mai subţire şi cu timbru metalic. Ferenţ vorbea gros şi repezit.

— Ți se pare ! mormăi Ferenț. Nici dracu' nu știe că am intrat în peșteră.

— Să nu se fi luat cineva de jos după noi. Ce ți-a venit să te mai cobori o dată în sat ?

— Am vrut să văd ultima oară fostul nostru conac, înainte de a-l azvîrli în aer !...

Ulpiu stărui :

— Și dacă te-o fi cunoscut totuși cineva ? Să nu ne coste cheful ăsta al tău...

— Nu m-a cunoscut nici dracu'. După optsprezece ani ? Eram fercheș atunci. Acum !... Și cu mustață ?...

Simion se dumiri. Asta i se păruse schimbat la amîndoi. Își lăsaseră între timp mustăți.

Tunelul urca.

Cei doi se grăbeau.

— Trebuie să terminăm totul mai repede și să dispărem...

Încetul cu încetul apa scăzu și Simion dădu din nou de loc uscat.

Se simțea un aer mai bun, venind din partea cealaltă a tunelului.

Parcă răspunzînd gîndurilor lui, Ferenț rosti :

— Am făcut bine că am curățat cele două răsuflători de sub pietre. Simți aerul ?

— Îl simt ! îi răspunse Ulpiu, aspirînd zgomotos.

— Toate le-am prevăzut.

— Era mai bine dacă intram în peșteră prin pivnița conacului, își dădu cu părerea Ulpiu.

— Era, dar știi bine că n-am fi avut cum. Dacă am fi ajuns acolo, spărgeam cimentul din colțul sudic al podelii pivniței... Am schița în buzunar !... se bătu el cu mîna peste piept.

— Și în pivniță e cimentat ?

— E, vezi bine... se fuduli Ferenț. E cimentat de mine personal, înainte de a fugi...

— Bine era dacă reușeam...

— Acolo e o scară mai scurtă decît asta de la intrarea peșterii, continuă Ferenț, după o pauză. Nici nu mai treceam prin porcăria asta de apă.

— Și cînd mă gîndesc că o să ne întoarcem tot prin băltoaca aia...

Simion înţepeni: „Cum? Se întorc pe aici? Or să mă vadă. Şi... abia îndrăzni el să-şi spună în minte... dacă mă văd, or să mă omoare!"...

Pînă atunci mersese aproape maşinal, fără să ţină seamă de primejdia în care se găsea, gîndindu-se numai că e dator să-i urmărească pe cei doi, dornic să săvîrşească o faptă deosebită. O faptă prin care, într-un fel oarecare, să dovedească pionierilor că poate fi şi el demn de detaşamentul din care face parte. Şi să-şi spele astfel o parte din vina pe care era conştient că o avea faţă de ei.

Acum, oricît se stăpînea, începea să-l cuprindă frica:

„E păcat să mor! Am scăpat cu viaţă din muşcătura şarpelui, şi să mor?... Dar de ce să mor?... Am să mă lupt, cum au luptat cei de pe munte. Şi ei s-au luptat pentru mine. Sau, îşi spuse el prudent, cînd am să-i văd că fac calea întoarsă prin tunel, am s-o iau înaintea lor... N-au să mă vadă... Şi ce-o fi să fie! se resemnă el. Poate vine şi tovarăşul Tiberiu între timp. Adică nu, poate... Vine sigur!" îşi făcu curaj pînă la urmă.

Cei doi trecuseră de o cotitură şi, pierdut în gîndurile lui, Simion nu-şi dădu seama că aceştia ajunseseră la ţintă.

Trecu maşinal de cotitură; dar se retrase la timp. Noroc că ei, fiind în lumină, nu-l observară. Însă el, din întuneric, îi zări.

Tunelul se termina într-un fel de platformă spaţioasă. Şi de pe platformă se ridica o scăriţă de metal, tot verticală, ca şi aceea de la intrare.

— Aici e scara ce duce în pivniţa castelului, glăsui răguşit Ferenţ. Şi colo, îi arătă el un loc nevăzut de Simion, e zidită averea familiei noastre...

— Averea! îl auzi pe Ulpiu exclamînd.

Aerul era în această parte a tunelului din nou înecăcios. Probabil că răsuflătorile erau undeva mai în urmă, adică mai aproape de rîu. Şi Simion îşi propuse că de va ieşi cu bine din tunelul acesta, să caute neapărat răsuflătorile şi să le vadă cum au fost făcute.

Ulpiu nu mai avea răbdare :
— Să spargem peretele !
— Aşteaptă ! îl domoli Ferenţ.
Trecură cîteva clipe.
Simion se lipi uşor de perete şi se uită spre Ferenţ şi Ulpiu numai cu un ochi.
Ferenţ bătea iarăşi în daltă cu ciocanul. Din perete cădeau bucăţi de ciment şi cărămidă.
Scoaseră şase-şapte cărămizi şi le puseră jos. Era limpede că ei căutau o firidă. Din firidă, Ferenţ începu să scoată nişte casete cam de treizeci-patruzeci de centimetri lungime una. Numără casetele. Erau în total şase.
Nemaiputîndu-se stăpîni, Ferenţ deschise una dintre ele cu dalta. Obrazul lui palid, cu ochi ca de şarpe, se aprinse :
— Priveşte, Ulpiule. Numai în caseta asta sînt bijuterii de milioane.
Ulpiu nu-şi mai putea lua ochii de la casetă :
— Cînd le împărţim ?
— Sus.
— De ce nu chiar aici ?
— Pentru că eu sînt stăpînul. Eu sînt moştenitorul tatii. Eu hotărăsc ! ridică vocea, cum făcea probabil odinioară bătrînul conte cu personalul de servici.
— Şi eu sînt nepotul contelui ! se înfipse Ulpiu în faţa lui Ferenţ, cînd fu vorba de împărţeală. Şi în casete sînt şi bijuteriile aduse ca zestre de mătuşa mea la măritiş... În testament stă scris să-mi dai douăzeci la sută din avere...
— Eşti fiul... domnului Traian Dezderiu, intendentul tatii, nu eşti nobil, se lepădă Ferenţ de rudenia cu Ulpiu. Tatăl tău, deşi cumnat cu tata... tot intendent al domeniilor a fost...
— Dar nobilului vostru tată, îl luă Ulpiu peste picior, i-a plăcut să se însoare cu fata marelui moşier Dezderiu, sora prefectului, deşi nu era neam de magnaţi ?...
Ferenţ îl împroşcă pe Ulpiu cu o privire dispreţuitoare :

— Tata a făcut mezalianța, numai pentru că mătușa ta era putred de bogată și familia mea de magnați era îndatorată. Tata pierduse o avere întreagă la jocul de cărți...

— Asta și vreau să recunoști ! îi prinse repede vorbele Ulpiu. Că averea a fost a mătușii. Și o parte mi se cuvine mie...

— O să împărțim. Însă sus... rămase pe poziție Ferenț. Eu iau și toate actele domeniilor...

— Ia-le, se învoi Ulpiu. Mie să-mi dai numai bijuterii...

Fîșia rotundă de lumină a lanternei lui Ulpiu își spărgea razele în sute și sute de reflexe, ce țîșneau din bijuteriile și pietrele prețioase, care se aflau în caseta aceea.

Ferenț se uită la Ulpiu cu ură și-i porunci :

— Bagă lădițele-n desagi, cît timp eu pregătesc mașinăria asta... Au vrut conacul tatii ? Au să-l aibă.. dar în bucăți. Peste trei ore, cînd noi vom fi departe de peșteră, mașinuța asta se va declanșa, și conacul va sări în aer. Acesta este cadoul pe care-l fac foștilor noștri iobagi cu prilejul unificării colectivelor lor de pe moșiile noastre din Siliștea, Rumeioara și Fundățica...

— Cîți copii au să moară ?... fu curios să știe Ulpiu.

Ferenț rîse aspru, parcă mușca :

— În orice caz, sper să fie peste o sută de sicrie. Dacă avem noroc, și mai multe... Depinde cîți copii vor fi atunci la casa pionierului. Nădăjduiesc să fie cît mai mulți, căci astăzi au la amiază închiderea taberei de curte, și am calculat să explodeze atunci.

— O să fie o petrecere !... murmură Ulpiu. Frumoasă răzbunare, n-am ce zice.

— Să simtă răzbunarea fostului lor stăpîn ! scrîșni Ferenț.

Lui Simion i se încrîncenase inima. Iar îi curgea sudoarea șiroaie pe sub cămașă.

„Asta au de gînd ? Să arunce casa pionierilor în aer, împreună cu toți copiii care se găsesc acolo, la

închiderea taberei de curte? Trebuie să fac ceva... trebuie să fac ceva!"...

Prin minte îi trecură fulgerător o mulţime de soluţii. Să se repeadă la cei doi şi să se lupte cu ei? Dar îşi dete seama imediat că nu ar fi făcut nimic. Ei erau, desigur, înarmaţi. Erau doi, mai puternici decît el, şi l-ar fi omorît cu uşurinţă. Să se lipească de pămînt şi să-i lase să treacă spre ieşire? Să alerge pe urmă şi, pe întuneric, să rupă firele maşinii ce trebuia să explodeze? Să se întoarcă acum şi să fugă, anunţîndu-i pe cei din sat să vină mai repede? În trei ore era vreme destulă.

Nu ştia încotro s-o ia, cînd îi reţinu atenţia o altă întrebare a lui Ulpiu:

— De ce s-a construit tunelul? Ca să ascundă comoara? Şi... cum de nu a aflat nimeni taina pînă astăzi?

— Tunelul s-a săpat la început nu pentru comoară, îl lămuri Ferenţ, care, fiind mai bătrîn, cunoştea toate amănuntele. Se răsculau mereu iobagii. Şi bunicul Mihaly s-a gîndit că în caz de răscoală sau chiar de război să aibă familia o ieşire secretă din conac...

— Aşa au aproape toate castelele şi casele nobiliare. Deci, nu pentru comoară? se dumiri Ulpiu.

— La început nu! Pe urmă tata şi cu tată-tău s-au gîndit să ascundă averile schimbate în bijuterii de preţ aici. Era cel mai sigur...

— Şi cum de nu s-a aflat?

— Foarte bine, mîrîi Ferenţ, plictisit de atîtea întrebări, silindu-se însă să se păstreze binevoitor. Bunicul Mihaly a lucrat tunelul cu iobagi. I-a chemat la conac şi nu i-a mai lăsat să plece. Cît au lucrat, aici au mîncat, aici au dormit. Familiilor lor le-a spus că au fugit şi au să dea socoteală pentru asta...

— Şi cînd au terminat lucrul?

— Bunicul Mihaly le-a dat să bea nişte palincă. Le-a dat ca să le mulţumească, pentru că au lucrat bine... rîse batjocoritor Ferenţ.

— Şi...

— Palinca era otrăvită.
— Unde i-a îngropat ?
— Sub picioarele tale !...
Ulpiu se dete instinctiv la o parte.
— Groapa era săpată dinainte. Ei singuri și-o săpaseră. Nu a fost nevoie decît să-i împingă bunicul cu piciorul în groapă și să pună cărămizile deasupra.
— Și familiile lor ?

— I-a luat bunicul la socoteală şi i-a muncit toată viaţa, cu femei şi copii, pentru că... au fugit bărbaţii, nu se ştie unde, de pe moşie... şi i-au rămas datori... şi familiile au fost silite să plătească pentru asta. Aşa om a fost bunicul! încheie Ferenţ cu mîndrie...

Ulpiu se uita holbat la locul acoperit cu cărămizi.

Ferenţ îşi băgă între timp, calm, uneltele între casetele cu bijuterii, înghesuite în desagii largi, pe care şi-i umpluseră amîndoi.

— La fel am făcut şi eu cu slujitorul care mi-a săpat firida asta, unde au stat ascunse actele şi bijuteriile familiei. E tot acolo... arătă el spre mormîntul acoperit cu cărămizi al iobagilor. Tu erai mic. Nu ai de unde şti. Eram tare supărat. Mă chemase tata urgent, în legătură cu cei ascunşi în munte. Ţi-am mai povestit eu ceva... Împreună cu o unitate de pedepsire i-am atacat. S-au apărat cu disperare. Ne-au provocat multe pierderi. Uite, cicatricea asta mi-a fost făcută de unul dintre ei, Ion Staicu, fost mecanic al tatii. M-a lovit cu un lemn. Smulseseră arme de la jandarmi, dar aveau muniţie puţină şi se luptau cu lemne şi pietre. Au luptat pînă au ajuns la Viforosu. Cine cădea prizonier era trimis la comandament...

— Şi comandamentul ?...

Ferenţ rînji cu înţeles :

— Ştia ce să facă...

— Pînă la urmă cum s-a terminat ?

— Am tras în ei cu mitralierele. Rămăseseră numai trei în viaţă : Staicu, de care îţi spuneam, un bătrîn şi o fată. Erau răniţi, dar nu s-a predat. I-am sfîrtecat cu mîna mea.

Ferenţ arăta, cu o sabie imaginară, cum i-a sfîrtecat.

Simion tremura ca frunza.

— Ţi-au cerut măcar iertare, înainte de moarte ? mai vru să ştie Ulpiu.

— Aş ! Au murit şoptind, cît au mai avut în piept o picătură de suflare : „Trăiască libertatea !“ şi „O

să dai, Ferenț, socoteală într-o zi!"... Asta m-a supărat cel mai tare, că mie, stăpînul lor, îmi spuneau pe nume. Și pentru asta i-am sfîrtecat atît de rău...

— Și nu știe nimeni că tu i-ai omorît? îl privi admirativ Ulpiu.

— De unde să știe? se miră Ferenț. Am venit noaptea în sat cu unitatea. Și am fost prudent. Nu m-am arătat. După ce i-am ucis pe cei din munte, m-am furișat tot noaptea în conac. Tata și tată-tău plecaseră. Am găsit pe slujitorul de care-ți spuneam că e tot aici — bătu el cu piciorul în podeaua de cărămidă. Mi-a săpat firida, mi-a îngropat comoara și... i-am dat palincă, rîse el sălbatic. Nu voia întîi să sape, și l-am ținut sub pistol cît a lucrat.

— După asta?

— După asta am fugit tocmai la timp, îmbrăcat cu hainele ăstuia de jos... arătă el cu piciorul mormîntul din tunel. Uite-le, sînt pe mine, își pipăi el straiele țărănești cu care era îmbrăcat. Pe drum m-a zărit Laurențiu, prin valea Făgeticăi, dar era noapte și nu m-a cunoscut bine. A spus el, dar nu a putut jura că eram eu... Și ce? Eu sînt prost să recunosc?

— Ai tras totuși destule... în anii ăștia... care s-au scurs...

— Destule, scrîșni Ferenț. Dar acum le plătesc.

— Le plătești cu vîrf și îndesat! se extazie Ulpiu.

— Dacă avem și bijuteriile astea, cu banii pe care-i luăm pe ele poate ne-om rostui să fugim pe undeva prin străinătate și să ducem o viață cum știm noi...

— E greu de fugit, dar, poate!... mormăi Ulpiu cu ochii la comoară. Nu plecăm?

— Plecăm. Fii gata!

— Pornesc ceasul de la mașină...

Se auzi o rotire de mecanism. Și o păcănitură. Pe urmă tictacul regulat al ceasului mașinii, care trebuia să arunce peste trei ore în aer casa pionierilor.

Ferenț avea o privire halucinată, ca de nebun:

— Gata! rosti el. Drum bun, puișorilor, în rai!... făcu el cu mîna în sus, spre copiii pe care îi știa la

tabăra de curte din conac. Hai, noi, Ulpiule, să plecăm... sau vrei să zbori în rai cu ei ?

Simion tot nu se hotărîse ce să facă.

Observîndu-i pe cei doi că se apropie, se uită repede unde să se ascundă. Văzu că în acel loc oriunde putea fi zărit. Se întoarse. Şi porni înapoi, cît putea de repede, gîndindu-se să se pitească în locul mlăştinos al tunelului. Din urmă, îi auzea pe cei doi mergînd cu paşi mari. Ei însă aveau lanterne. Simion bîjbîia prin întuneric.

Tulburat cum era, cînd începu să coboare panta spre locul inundat Simion călcă neatent. Piciorul bolnav îi alunecă, şi băiatul căzu în băltoacă.

— Ce e ? îl auzi pe Ferenţ.

— Zgomot ! îi răspunse Ulpiu. Este totuşi cineva. Am auzit de data asta lămurit un zgomot...

Simion, vrînd să se ridice, mai rău alunecă. Se ţinu de pereţi şi-şi făcu vînt în sus. Dar tot atunci îl ajunse Ulpiu şi-l apucă de gulerul cămăşii.

Apăru şi Ferenţ, încruntat, cu cicatricea zvîcnindu-i pe frunte, parcă era vie.

— Cine eşti ? îl întrebă el cu dinţii încleştaţi.

Simion nu-i răspunse, urmărindu-i cu ochii mîna care scotea încet din desagă dalta lată de fier, bănuind că va urma lovitura.

Limba îi era amorţită în gură. Trupul parcă nu mai era al lui. Şi totuşi, prin minte îi fulgeră : „Trebuie să scap !... Trebuie să scap !... Maşinăria... copiii de sus... trebuie !"

Încordîndu-se din răsputeri, se aruncă spre stînga, să fugă prin tunel, dar era prins între amîndoi.

Ulpiu îi scăpă gulerul cămăşii, dar îl apucă de gît :

— Cu cine eşti ?

— Singur ! horcăi Simion.

— Al cui eşti ?

— Al doctorului Şerb... mai şopti el, dîndu-şi uşor ochii peste cap.

— A ! Doctorul ăla venit din Timişoara, se întărîtă Ulpiu şi îl strînse şi mai tare. Mai ştie cineva că eşti aici ?...

Simion clătină moale din cap în semn că „nu“, și lunecă în apă.

— Moare !... își desfăcu Ulpiu scîrbit mîinile.

— Stai să-i dau și eu una ! mîrîi Ferenț și cu dalta izbi în apă, în locul unde lunecase Simion. Se auzi o lovitură seacă.

— Ai dat într-un cadavru ! se strîmbă și mai dezgustat Ulpiu. Îl strînsesem destul de gît... Hai să fugim !...

— Hai !...

Numai că tot în clipa aceea se auziră niște bocănituri, în partea de sus a tunelului. De după cotitură se iviră fascicole de lumină, ca niște fumuri albe învăluind pereții de cărămidă.

Un glas, al cărui ecou se răspîndi în tot lungul peșterii, somă :

— Ferenț de Gölös, conte de Milhatary — Schönenfeld și Ulpiu Dezderiu, predați-vă fără împotrivire ! Știm că sînteți aici...

— Uitați-vă, aici este o mașină infernală ! Opriți-i contactele răsună altă voce.

Se auziră niște țăcănituri, și ceasul mașinii infernale se opri.

Ferenț, din alb, se făcu galben.

— Cineva s-a coborît prin conac ! îi șopti el lui Ulpiu.

— De unde o fi aflat taina ?...

— Nu știu ! îi răspunse Ferenț. Ia-o la fugă în sens opus. Nu mă-ncurca...

Ulpiu se repezi primul în băltoacă, și Ferenț îl urmă, ținîndu-și amîndoi cîte un pistol ridicat în mînă, deasupra capului.

Din urmă se auzeau pașii celor care coborîseră prin conac.

Străbătură partea cea mai adîncă a băltoacei, cînd și din față se auziră pași și se văzură luminile unor lanterne.

Ulpiu simți că-i piere orice urmă de curaj.

— Sî — sîntem în-con-jurați ! se bîlbîi el. Ce fa-cem acum ?

Ferenţ îl trase înapoi, pînă la cotitură, unde apa avea o adîncime mai mare.

— Să stăm spate la spate! îi porunci el. Şi fă economie la muniţie... La nevoie mai am nişte gloanţe în punga de masă plastică, dar puţine...

Se lipiră cu umerii de peretele tunelului, fiecare cu pistolul întins în altă direcţie.

Ferenţ trase un glonte de avertisment în partea de tunel dinspre casa pionierilor.

Nici dintr-o parte a tunelului, nici din alta, nu li se răspunse însă cu focuri.

— Nu trag, de teamă să nu-i nimerească pe ai lor, îi şopti Ferenţ lui Ulpiu.

— Predaţi-vă cît nu e prea tîrziu! îi somă încă o dată aceeaşi voce pe Ferenţ şi Ulpiu, şi mai încet se auzi: În primul rînd aveţi grijă de copil... băiatul care a intrat aici... Vedeţi unde e!...

— Să nu vă apropiaţi. Mai am o maşină infernală la mine şi sărim în aer cu toţii, rosti ameninţător Ferenţ, drept orice alt răspuns.

Şi trase încă un glonţ în aceeaşi direcţie.

Cineva din direcţia încotro trăsese glonţul rîse:

— Degeaba te mai fuduleşti, Ferenţ de Gölös. Nu ne sperii. Ştim că minţi. Hai, aruncă-ne în aer, dacă poţi...

Ferenţ îşi strînse fălcile de furie. Şi, fiindcă nu putu să facă altceva, mai trase încă un glonţ.

Traista încărcată cu bijuterii era grea şi-l stingherea pe grumaz.

O fracţiune de secundă se gîndi s-o scoată de la gît şi s-o lase în apă; dar lăcomia fu mai tare decît raţiunea şi o păstră.

De glasurile lor şi de zgomotul gloanţelor, Simion se trezi.

Era cu corpul în mocirlă, dar capul îi rămăsese afară, culcat pe o cărămidă mucedă.

Se ridică în genunchi.

Un glonţ îi şuieră pe deasupra capului.

După ce Ulpiu îi dăduse drumul din strînsoare, Simion căzuse într-o parte cu capul în locul unde apa era mai puţin adîncă. Din fericire, lovitura pe

care o dăduse Ferenţ nu-l atinsese pe el, ci nimerise în peretele tunelului, care sunase sec.

Cîteva momente Simion leşinase.

Se trezise însă de glasurile acelea, răsunînd cu ecouri în tunel, şi de şuieratul gloanţelor.

Se ridică în genunchi şi se lipi şi el de perete. Înţelese care era situaţia.

Ferenţ, cu un pistol în mînă, ţintea tunelul în direcţia în care se găsea el. Încerca să înainteze încet, tîrîndu-se pe lîngă perete, ca să ajungă într-un loc de unde să-şi poată ochi duşmanul în voie.

„A venit momentul să dovedesc că sînt şi eu bun de ceva !“ îşi spuse Simion.

Şi, cu un curaj de care nu dăduse încă niciodată dovadă pînă atunci, porni nesimţit în întîmpinarea lui Ferenţ.

Acesta, nebănuind că băiatul, pe care îl credea mort, este atît de aproape de el, păşea încordat pe lîngă peretele tunelului.

Cînd ajunseră la numai doi paşi unul de altul, Simion îşi făcu vînt. Se repezi cu capul în pîntecul lui Ferenţ, iar cu mîinile îi cuprinse picioarele, trăgîndu-l în apă.

Ferenţ gemu şi se aplecă. Lunecă şi căzu.

Ulpiu se întoarse să vadă ce s-a petrecut în spatele lui. Dar din partea cealaltă cineva înalt şi cu părul negru, a cărui figură nu se putea desluşi bine în întuneric, făcu un salt pînă la cotitură şi îi dădu una cu putere peste pistol.

În apă se făcuse un vălmăşag de patru sau cinci trupuri rostogolite unul peste altul. Din vălmăşag ieşea afară, în lumina lanternelor, cînd un cap blond cu părul ud şi răvăşit, cînd unul negricios, cînd altul galben, cu o cicatrice roşie pe frunte şi nişte ochi de şarpe înfricoşat.

Pînă la sfîrşit vălmăşagul fu desfăcut.

Cei doi ieşiră din peşteră, cu mîinile prinse la spate în cătuşe.

Pe poiană, în faţa peşterii, se aflau adunaţi pionierii, împreună cu Gabriş, Oarcăşu şi alţii.

Între ei se găsea şi Marin.

Marin, cînd îi văzu pe Ulpiu şi pe Ferenţ ieşind din peşteră, fără Simion — pentru că Simion mergea mai încet, sprijinit de Tiberiu Rusu — se repezi la Ferenţ şi-l luă de gît :

— Simion !... Unde e Simion ?... L-a omorît pe Simion !... strigă el și, punîndu-i o piedică, îl trînti în iarbă și începu să-i care la pumni : Călăule !... Criminalule !... Fascistule !... Ticălosule !... Unde e Simion ?... Unde ?...

Au fost siliţi să-l tragă cîțiva bărbați voinici pe Marin, pentru ca Ferenţ să nu fie strîns de gît acolo, în poiana peşterii, înainte de a ajunge în faţa judecăţii poporului.

Simion coborî apoi spre sat, mergînd în mijlocul copiilor. Mihaela era lîngă el. Anton și Marin mergeau în preajmă, cînd înaintea, cînd în urma lui, uitîndu-se la el cu admirație, de parcă nu era cel pe care-l cunoșteau, ci altul.

Pionierii se mîndreau cu Simion, care plecase singur în urmărirea unor bandiţi atît de sîngeroși, și avusese un rol atît de mare în prinderea lor.

Înaintea lor, pe potecă, apăru doctorul Șerb.

Era cu haina de doc albastru descheiată și pulpanele lungi îi fluturau din mers. Nu mai avusese răbdare să-și ia calul, și venea pe jos. De oboseală își ștergea mereu fruntea cu batista lui mare, cu dungi albastre.

Își întîmpină feciorul şi-l strînse la piept.

— Băiatul meu !... Băiatul meu !...

FLORILE PRIETENIEI

Soarele a început să se ivească de după pînza argintie a norilor.

Fusese o ploaie straşnică.

Cînd s-a stîrnit ploaia, Anton era la şcoală, în clasa profesoarei Victoria Homordeanu. Se silea s-o urmărească pe Melania, care făcea calcule la tablă, însă gîndul îi fugea în altă parte :

„De ce-o fi venit ieri tovarăşa profesoară Victoria Homordeanu la noi, să-l ia pe tata la Siliştea ? Tata era îmbrăcat cu hainele cele bune. Şi-a pus pălăria de la nuntă pe cap, şi au plecat împreună..."

O mică bănuială avea Anton, dar nici nu îndrăznea să se gîndească mai departe.

„Totuşi, ce rost a avut să plece împreună ?"

L-a întrebat pe tata. Dar tata a clipit din ochi, i-a pus mîna pe creştet şi a tăcut.

„Ce să fie asta ? îşi spunea Anton cu inima bătîndu-i neliniştită. Profesoara la noi acasă... Tata gătit ca de sărbătoare... Tata, care nu mai merge la pădure... Tata, care lucrează acum în colectivă... şi e şi el mai vesel... Ce tot o fi ?... Ce s-o întîmpla ?"

Pe cînd se gîndea aşa, a început să bată vîntul, trîntind ferestrele şi răsturnînd un ghiveci cu flori.

Rar suflă vîntul atît de puternic.

Purta cu el, în vîrtejuri, praf, hîrtii, fire de fîn şi zgîlţîia ferestrele şi uşile ca un om înfuriat.

După cum a văzut el însuși mai tîrziu, cînd a ieșit pe șosea, vîntul a făcut stricăciuni. A doborît antene de radio și a smuls două acoperișuri mai șubrede, unul de pe un coșar, altul de pe magazia de lemne a familiei Tăușan.

Pe urmă s-a pornit ploaia. A plouat cu bulbuci. A bătut și puțină piatră.

Profesoara Victoria Homorodeanu și-a terminat ora de pregătire și s-a grăbit să plece, cu toate că ploua atît de tare.

Și-a pus mantaua de ploaie,

— Unde vă duceți pe ploaie ? au întrebat-o copiii.

Profesoara a zîmbit cu fața ei rotundă.

— La Siliștea !

Și lui Anton i s-a părut că se uită la el în mod deosebit.

„Ce tot o fi ?"... s-a întrebat el iar.

Profesoara s-a suit în autocamionul care o aștepta la poartă și a pornit.

Între timp au ieșit de la ora de pregătire și cei din grupa zootehnie-veterinari.

În vederea examenelor de admitere, s-au organizat în Rumeioara toată vara cursuri de pregătire. După felul școlilor la care se prezintă, copiii au fost împărțiți în trei grupe.

Cei cu agronomia, horticultura și silvicultura sînt într-o clasă. În altă clasă se află cei cu zootehnia și școala veterinară.

În cea din urmă sînt mecanizatorii.

Anton, Ionică și Melania sînt în clasa unde se pregătesc viitorii mecanici agricoli.

Ploaia s-a oprit pe neașteptate, la fel cum a venit. A ieșit soarele. Dar aerul a rămas rece.

Copiii au plecat la practică. Cursurile teoretice sînt acum îmbinate cu practica.

Cei din grupa mecanizatori s-au dus la atelier, iar ceilalți la gospodărie, în grajdurile de bovine, unde lucrează cu tușa Fulvia, mama Mihaelei.

În grupa aceasta, pe lîngă alţii, sînt Mihaela şi Simion.

Da. Simion este în grupa de studii pentru şcoala veterinară.

Înscrierea lui Simion la grupa de pregătire pentru şcoala veterinară a fost o adevărată lovitură de teatru, cum a spus mai tîrziu tovarăşul profesor Oarcăşu. După ce s-au întors din tabără, absolvenţii au fost adunaţi la şcoală în vederea începerii cursurilor de pregătire. Fiecare a arătat ce are de gînd să urmeze. Mihaela a anunţat : „Şcoala veterinară."

A venit rîndul lui Simion. Profesorul Gabriş, pentru că el făcea înscrierile, era pregătit să scrie : Şcoala medie din Timişoara.

Simion însă s-a ridicat şi a rostit :

— Şcoala veterinară.. ca şi Mihaela.

Toată lumea, copii şi profesori au rămas... tablou. Văzînd privirile lor uimite, Simion a precizat celor de faţă :

— Tovarăşi profesori şi dragi colegi, m-am hotărît să devin veterinar ca şi mama. Şi, ca şi mama, voi lucra pentru gospodăria colectivă „23 August" (23 August se numeşte gospodăria colectivă a satelor Rumeioara, Siliştea şi Fundăţica).

A fost o explozie de aplauze.

— Simion ne face surprize după surprize ! s-a luminat la obraz Gabriş. Te felicităm pentru această hotărîre. Înseamnă că mergi pe acelaşi drum ca şi părinţii tăi... ca toţi colegii tăi... Noi te felicităm din toată inima şi îţi urăm succes la examen.

Deşi era linişte în sală şi nimeni nu se mişca de la locul lui, profesorii fiind în prezidiu, Mihaela s-a ridicat. S-a repezit şi i-a strîns mîna lui Simion :

— Înseamnă că vom învăţa împreună !...

— Da ! i-a răspuns Simion.

— Cînd te-ai hotărît ?

— Cred că era o dorinţă mai veche, dar din încăpăţînare nu vream să mi-o mărturisesc !

Acum coboară amîndouă grupele către atelierul şi grajdurile colectivei.

Pe şosea apa se scurge în pîrîiaşe galbene, căutîndu-şi drumul cel mai scurt spre Făgeţica.

În sat se văd urmele furtunii. Nu numai acoperişurile şi antenele au fost smulse, dar şi gardul de la ograda preşedintelui Vinea a fost dat jos. Nişte găini ciufulite ies de sub un şopron, cătînd îngrijorate în sus, să vadă dacă mai plouă sau nu, căci de pe acoperişuri apa continuă să picure.

Pionierii merg gălăgioşi pe şosea, şi din nou a venit vorba despre cei doi bandiţi prinşi în tunelele de sub Făgeţica.

— Erau urmăriţi de mult. Ei nici habar n-aveau... zice Ionică.

— Se descoperise şi intrarea din pivniţa casei pionierilor în tunel, dar s-a păstrat taina, spune Melania ce auzise şi ea din discuţiile celor mari.

— Au venit să facă rău, şi au căzut direct în plasă, se bucură Pavel. Dar bine că i-ai urmărit tu, Simion, şi ai auzit tot ce-au vorbit. Ai să fii martor la proces....

Pe şosea trece o maşină grea, pe şenile. Se duce spre şantierul din Poiana ielelor. Se zguduie tot satul de duduitul ei.

Căţărat pe platforma din spate a maşinii se vede... Marin. Însă un Marin cu o şapcă pe cap, aşa cum poartă muncitorii.

— Marine !... Marine !... îl strigă copiii.

Marin e plin de importanţă şi face la început un semn cu mîna că este ocupat. Pe urmă îşi schimbă părerea. Îşi lasă un picior pe apărătoarea roţii maşinii, sare şi se apropie de copii.

— Ce faci, Marine, cum te mai simţi ? îl întreabă Ionică.

Orice urmă de duşmănie dintre ei s-a risipit. Ionică pune mîna prietenos pe braţul lui Marin. Însă Marin trebuie să facă totuşi puţin pe grozavul. Îşi dă şapca pe ceafă şi se laudă :

— Ce să fac ? Deocamdată sînt ucenic. Da' mă calific. A vorbit tovarăşul Tiberiu Rusu cu conducerea şantierului.

— Ce te califici, Marine? vrea să ştie Simion.

— Mă fac meşter la construcţii — şi-ncepe să dea o serie de explicaţii, prinse bineînţeles de la muncitorii de pe şantier, despre ce fel de instalaţii de băi se ridică în Poiana ielelor, pentru că nu e prost de loc Marin. Tovarăşul Rusu mi-a spus, rîde el tare: „Măi Marine, tu, cu năzdrăvăniile tale, ne-ai atras atenţia asupra izvoarelor şi lacului din Poiana ielelor. Acum, dacă s-a deschis şantierul pentru băi şi e vorba să se facă nişte construcţii acolo, n-ar fi bine să ajungi şi tu meşter?" „Ba da", i-am răspuns eu. Şi aşa se face că am să mă calific... foarte curînd... Mă fac meşter zidar...

— Şi lucrurile cum merg pe şantier? se interesează Ionică.

— Merg bine! îşi umflă pieptul Marin. S-a şi tăiat drumul spre pădure...

— Aşa de repede? se miră copiii.

— Aşa!... se fuduleşte Marin. Acum începem să montăm instalaţiile... La vară or să vie aici bolnavii să se lecuiască! îi spune el lui Simion, bătîndu-l pe umăr. Auzi, bă?...

— Aud, bă!... îi răspunde Simion, subliniind cu înţeles pe „bă".

— Măi, na... se îndreaptă singur Marin. Acum lăsaţi-mă că mă grăbesc...

Ionică însă nu vrea să-l scape din mînă:

— Marine! îi strigă el, căci băiatul se depărtase cîţiva paşi. Şi cu şcoala ce faci?

— Mă-nscriu într-a şasea, la fără frecvenţă. Pînă-mi termin ucenicia, şi pe urmă... oi vedea! îi răspunde din mers, ca unul care ştie ce vrea şi ce face.

— Şi bunică-ta? îşi mai aduce aminte Melania.

Marin, din capul uliţei Făgeţica, se mai întoarce o dată şi, fără nici un regret spune:

— N-aţi văzut? Ne-a şi dărîmat căsuţa... Nu se putea face drumul...

— Şi bunică-ta? stăruie Mihaela.

— A mutat-o preşedintele Vinea în căsuţa aia a Sfatului, unde a fost dispensarul vechi; dar ea n-a

vrut să stea singură şi... s-a instalat la unchiu-meu, potcovarul din Siliştea. Acum e şi el colectivist. Şi-a făcut casă nouă, mare, şi stă la el...

— Şi tu?

— Eu locuiesc la şantier! se bate mîndru cu palma pe piept, şi o ia la fugă după maşina ce se auzea duduind pe drumul nou, tăiat prin pădure.

Orele de practică s-au terminat.

Moş Georg Roth, ştergîndu-şi palmele pline de motorină şi trăgînd nori groşi de fum dintr-o lulea veche, legată cu un ineluş de alamă, le dădu drumul acasă.

— Dragii mei, pentru astăzi sîntem gata. Ainţ... ţvai... puteţi pleca pe la casele voastre...

— Trecem întîi pe la terenul experimental! le aminti Ionică pionierilor. Mîine e „ziua prieteniei". Să ne vedem florile...

— Tu cui dai florile anul ăsta, Antoane? îl întreabă Melania, punîndu-l în încurcătură pe moş Roth şi făcîndu-l să se întoarcă încolo şi să tuşească. Dar toată lumea ştie că Anton lui moş Roth îi dă cele mai frumoase flori cultivate de el.

Anton se uită spre moş Roth cu înţeles, dar se făcu că nu a auzit întrebarea şi, după ce se şterse pe mîini cu cîlţi, îşi scoase combinezonul de lucru, aşezîndu-l frumos în dulapul de haine din perete.

Pe urmă se duseră în grup să-şi vadă florile şi să le ude pentru cea din urmă oară.

În parc erau o mulţime de pionieri. Aceştia povesteau că, înainte de a începe ploaia, profesorul Gabriş — care a dirijat personal unele încercări ale copiilor de a combina anumite soiuri sălbatice de munte cu flori de grădină — venise însoţit de un tovarăş de la oraş. Şi acesta se mirase de rezultatele obţinute de pionieri.

Anton îşi udă florile şi porni spre casă.

La despărţire, Pavel îl pofti să vină pe la el în seara aceasta şi să privească la televizor. Pînă acum nu sînt decît două televizoare în sat. Unul

este cel de la căminul cultural, și al doilea l-a cumpărat tatăl lui Pavel.

Băiatul îl invită de multe ori pe Anton la el acasă, fiindcă îl știe singur.

Anton se duce cu plăcere acasă la Pavel. Familia Tăușan este așa cum și-o dorește el, în visele cele mai tainice, cînd stă în casă singur și se gîndește. Tatăl și mama își spun numai vorbe frumoase. Copiii își iubesc părinții. Frații țin unul la altul.

„Poate a venit între timp acasă tata !“ se gîndește Anton.

Tatăl său, de cînd are în gospodărie o muncă ușoară, la grădina de legume, vine acasă în fiecare zi. Gătesc și se gospodăresc amîndoi.

„Vai de noi cum gătim, rîde în el Anton : lapte, cartofi fierți și salam“.

Pe ulița Făgetica, pîraiele tot mai curg după ploaie. Un grup de copii se întoarce de la rîu. Au dat drumul pe apă unor vapoare de hîrtie. Din coșurile caselor se vede înălțîndu-se fumul în fuioare ondulate de vînt. Gospodinele pregătesc bucatele de seară. Se aude larmă prin ogrăzi. În curînd, în toate casele va veni ceasul cel plăcut al cinei, cînd toată familia se adună în jurul mesei.

„Nu chiar în toate casele ! se mîhnește Anton. Eu, de pildă, voi sta la cină numai cu tata“.

Dar de ce se înalță fum și din casa lui Ion Mușat ?

Anton se șterge la ochi. Tată-său nu aprinde focul niciodată. Asta este treaba lui Anton.

„Săracul, tata, se gîndește Anton, știe că vin de la pregătirea pentru examenul de admitere și s-o fi gîndit să-mi facă de mîncare...“

Din greșeală calcă într-o baltă. Trei copii de la grădiniță se joacă de-a miliția, cînd l-a prins pe „domnul conte Ferenț“ încercînd să arunce în aer casa pionierilor.

— Ține-l !... Ține-l !... Nu-l scăpa !... strigă o fetiță, aproape să-i spargă urechile lui Anton cu glăsciorul ei ascuțit.

Unul dintre copii se lasă să fie legat cu mîinile la spate, şi altul îl ceartă cu o voce piţigăiată :

— Hai !... Hai, la miliţie... De ce-ai vrut să omori pionierii ?... Ce rău ţi-au făcut ţie pionierii ?... Hai, spune, dacă-ţi dă mîna !...

Anton surîde, privind la joaca lor.

De pe frunzele copacilor, stropii de apă se scurg încă în băltoacele de pe drum, sunînd ca degetele unor pitici pe nişte clape de cristal.

După ploaia de după-amiază, muntele s-a înviorat. Răsună mugetele vitelor şi nechezatul cailor de pe păşunile de vară. Frunzişurile sînt de un verde întunecat. Aerul s-a răcorit. Şoimii joacă prin văzduh.

— Anton !... Vine Anton !... aude o voce cunoscută, şi înaintea lui, cu braţele deschise, aleargă Ileana.

— Ileana ? !... şopteşte el aiurit.

Ileana îl ia de gît, îl sărută pe amîndoi obrajii, pe bărbie, pe frunte, pe ochi. Îl trage în curte, în casă.

În bucătărie, tata stă la măsuţa rotundă şi curăţă mazăre uscată, parcă ar fi stat aşa de cînd lumea. Lîngă el este diriginta lui, şi, lîngă vatră... mama.

Mama. Da, mama. Cu ochii ei adînci, cu părul bogat şi negru, îmbrăcată într-o rochie albă, presărată cu flori viorii.

„Mama !... Mama !... Mama !... cîntă inima lui, deşi el însuşi nu face nici o mişcare cu buzele, şi glasul nu i se aude cîtuşi de puţin. Mama !... A venit mama !... Nu visez ?... Nu. Ea este... Ea... Draga de ea... Ce dor mi-a fost de ea !... Mama mea scumpă !!!"... o alintă Anton în fel şi chip în minte, deşi nu se clinteşte de la locul lui.

Dar mama se apropie de el, îl cuprinde la piept şi-i sărută obrazul :

— De ce n-ai venit pe la bunica de loc, încăpăţînatule ?

— Aşa !... De ce nu ai venit pe la noi de loc ? răsună glasul tremurat al bunicii.

Și abia atunci o vede și pe bunica ieșind de după vatra mare, de cărămidă, îmbrățișîndu-l la rîndul ei.

— Ce mare te-ai făcut! se miră mama, lipindu-și din nou obrazul ei alb și neted de obrazul lui slab și colțuros. Ești numai piele și oase... Lasă că vă pun eu să vă îngrășați! și le face un semn drăgăstos de amenințare lui și tatii.

Și tata rîde liniștit.

De cînd nu l-a mai văzut Anton pe tată-său rîzînd? De atunci de cînd... se uită la bunica puțin cu ciudă, pentru că ea a trimis căruța după mama și Ileana, dar pe urmă își gonește necazul din minte: „Ce-a fost, a trecut..."

Mama a făcut clătite. Asta le plăcea lui și tatii înainte... Asta le-a pregătit pentru prima lor masă împreună.

Profesoara de Matematică vru să plece, să lase familia lui Mușat în largul ei, nestingherită de priviri străine.

— Eu mă duc... mă așteaptă copiii pentru cină. Soțul meu o fi îngrijorat...

— Tovarășă profesoară Homordeanu, zise mama ieșindu-i înainte. Pentru nimic în lume! Fără dumneavoastră... și cu ochii mama își îmbrățișează casa. Casa mea... și ochii îi sînt în lacrimi.

— Să ciocniți cu noi un păhărel! spuse tata. Am eu o afinată, pusă deoparte. Ceva extra... extra... și tata își plescăi buzele; apoi se repezi la bufet să scoată afinata „extra", în timp ce mama venea cu păhăruțele, ștergîndu-le din mers cu un șervet curat. Tovarășă profesoară, eu vă datorez... și întinse mîna spre familia lui reunită, arătînd ce îi datorează profesoarei.

— Nu-mi datorați nimic! răspunse modestă profesoara, zîmbind cu toată fața ei rotundă și pipăindu-și cu mîna cocul prins în agrafă de baga. Aveți copii buni...

Ochii ei se îndreptară cu dragoste de mamă spre Anton.

Lui Anton îi veni în clipa aceasta să se plece şi să-i sărute mîna. Mîna aceea bună, de mamă ce-şi hrăneşte şi îngrijeşte copiii, mîna ce ţine creta la tablă cînd îi învaţă pe ei Matematica şi care acum îi mîngîie părul.

— Anton va ajunge un mecanic fruntaş în gospodăria noastră. Moş Roth spune că Anton va fi urmaşul lui...

— Asta va fi bucuria noastră! rosti tatăl, zîmbind mulţumit.

Mama şi profesoara veniră lîngă el.

— Da, Anton? îl întrebă Ileana. Tu ai să fii urmaşul lui moş Roth?

Anton nu răspunse nimic. Nu fiindcă nu ar fi vrut să răspundă, sau ar fi fost încăpăţînat; însă îşi dădea seama că, dacă ar fi rostit o singură vorbă, ar fi izbucnit în plîns. Ar fi plîns ca un copil mic sau ca un prost.

Tăcu şi se lăsă pradă mîngîierilor. Şi mîngîierile acestea îi dezmierdau şi inima. I-o muiau. I-o încălzeau.

E fericit! Fericit cum nu a fost niciodată pînă azi.

Pe uliţă vine Pavel. Îi strigă de la poartă:

— Antoane! Nu vii, măi? Începe televizorul...

Anton ieşi în curte. Mama lui, cu diriginta şi Ileana, se iviră după el.

Tata îşi scoase în urma lor capul pe uşă.

Tăuşan rămase holbat, cu un picior în curte şi cu altul afară.

— A venit mama ta? întrebă el zăpăcit, ca şi cum nu le-ar fi văzut pe mama şi surioara lui Anton cu proprii lui ochi...

— Da, zise Anton, întorcîndu-se puţin spre grupul din uşa bucătăriei şi arătîndu-l. Da!... şi nu se mai putu ţine.

Lacrimile îi umplură ochii. Îşi puse mîinile pe obraz şi o luă la fugă spre fundul ogrăzii, hohotind

Mama strigă:

— Anton!... şi vru să se repeadă după el, dar profesoara o opri:

— Lăsaţi-l să plîngă. Lacrimile îi vor face bine. A suferit foarte mult...

Astăzi e „ziua prieteniei".

Anton s-a sculat în zorii zilei, cînd încă nu răsărise soarele, şi s-a dus în parcul casei pionierilor, la straturile lui.

E singur în parc, şi o adiere uşoară mîngîie petalele delicate ale florilor.

— Bună dimineaţa, le spuse el, ca unor fiinţe vii.

Se aplecă spre ele şi le aspiră cu nesaţ mirosul delicat.

Pe urmă făcu trei buchete, le legă cu cîte un fir de mătase albă, pregătit din timp, şi porni spre casa profesoarei de Matematică.

Era întîia oară cînd Anton nu făcea primul drum la atelierul mecanic al lui moş Roth.

Trecînd prin faţa atelierului, se uită spre uşa înaltă de scîndură, vopsită cu verde, şi îi ceru în gînd iertare lui moş Roth :

— „Înţelege-mă, moş Roth, şi dumneata ! Dumneata îmi eşti nespus de drag, m-ai învăţat meserie, dar profesoara... diriginta... Dînsa !..." şi nu mai ştiu ce să-şi spună, copleşit de atîtea simţăminte pe care le nutreşte acum pentru profesoara lui.

Profesoara de Matematică se trezise devreme în dimineaţa aceea.

Descuie uşa să iasă în ogradă şi, pentru o secundă, se sperie văzînd pe cineva aşezat mototol pe treptele de la intrare.

Înţelese însă numaidecît despre ce este vorba şi-i deschise lui Anton larg amîndouă uşile.

Anton, ca de obicei, avea un nod în gît şi nu putu să spună nimic, deşi în timpul nopţii îşi pregătise în minte un discurs lung şi nespus de frumos. Cel puţin aşa i se păruse lui : nespus de frumos. Pentru că nu mai ţinea minte nimic din discurs şi nu mai putea vorbi, se aplecă şi, apucînd mîna grăsuţă şi cu pielea asprită a profesoarei i-o sărută. Apoi îi întinse buchetul de flori care începuse puţin să se pălească în mîna lui încinsă şi umedă.

Nici profesoara nu era mai puțin mișcată.

Se învîrtea prin încăpere, punea mîna pe un lucru și îl lăsa, neștiind ce să spună și ce să facă. Îi rostea numai :

— Antoane, dragul meu...

Iar Anton ședea în ușă, roșu la față și stingherit.

În cele din urmă profesoara își aduse aminte să-i ofere lui Anton un scaun. Chemă pe soțul său și pe cei trei copii, care se grămădiseră în jurul ei încă somnoroși, arătîndu-le florile.

Luă un vas. Îl umplu cu apă și puse codițele florilor înăuntru.

După ce mai trecu o vreme, Anton putu, în sfîrșit, să-și înghită nodul din gît și să lege cîteva cuvinte. Se ridică din nou în picioare și grăi :

— La dumneavoastră, tovarășă profesoară... întîi... Cum să vă spun ?... Cum să...

Se încurcă din nou — și asta se alese din tot discursul pregătit în timpul nopții.

Numai că profesoara îi curmă încurcătura, sărutîndu-l pe frunte ca pe copilul ei :

— La mine ai venit întîi ? De ce, Anton ? Trebuia la mama ta, sau măcar la moș Roth !

— Nu... nu... la dumneavoastră, îngăimă el, tulburat mai rău decît la sosire. Și dumneavoastră sînteți... (vru să spună : ca și mama mea, dar nu îndrăzni), se întoarse și fără altă vorbă plecă, lăsînd o dată cu florile un val de agitație în casa profesoarei de Matematică, Victoria Homordeanu.

Se duse după aceea la atelier.

Moș Georg, știind că trebuie să vină Anton, nu se îmbrăcase în hainele de lucru și ședea pe un scaun cu trei picioare în fața atelierului, trăgînd într-una din luleaua lui veche și legată cu inel de alamă.

Era proaspăt bărbierit, și pe fața lui se putea citi neliniștea pricinuită de întîrzierea lui Anton.

Văzîndu-l că intră în curtea atelierului, se ridică și-i ieși înainte.

Anton îi dete florile :

— Moş Roth, îţi mulţumesc pentru cîte m-ai învăţat şi iartă-mă, se scuză el, de data asta cu voce tare, că n-am venit întîi la dumneata...

— Dar unde-ai fost? nu se putu stăpîni să întrebe puţin nemulţumit bătrînul.

— La tovarăşa profesoară Homordeanu... Ştii, moş Roth... dînsa...

— Da, da... Aşa! Atunci se schimbă, mormăi mecanicul, încă nemulţumit, deşi aflase de întoarcerea mamei şi sorei lui Anton, aduse aseară de profesoara Homordeanu, în maşina gospodăriei. Dar lui mamă-ta i-ai dus?... se uită el bănuitor la ultimul buchet din mîna lui Anton.

— Acum i le duc, moş Roth, se înveseli băiatul. Mă duc să i le dau...

— Bine... bine... mormăi iarăşi moşul, punîndu-şi florile primite într-o cană de tablă, pregătită anume şi umplută cu apă, de cum venise la atelier. Şi, după ce sădiţi copacul, vii pe la mine?...

— Viu, cum să nu, moş Roth.

Anton ieşi cu paşi mari din ograda atelierului şi se îndreptă spre uliţa Făgeţicăi cu buchetul în mînă.

Tot prin vremea aceea se iviră în parcul casei pionierilor şi ceilalţi copii.

Era o forfotă nemaipomenită.

Fiecare îşi făcea bucheţelele şi-şi închega în minte cuvintele pe care voia să le spună celor dragi.

Aproape toţi: părinţi, profesori, instructori, colegi aveau rezervate cîteva flori, în semn de dragoste şi prietenie din partea pionierilor, în această zi.

Simion veni în parc, la cîteva minute după ce plecase Anton.

Işi făcu bucheţelele şi începu să se plimbe agitat încoa' şi încolo pe alei.

Era îmbrăcat curat, cu pantalonii lungi, proaspăt călcaţi, şi cu flanelul alb, ce îi sta atît de bine.

Din ochi măsură parcul. Uite, aici era cînd Mihaela a venit să-l invite la dans, în seara serbării

absolvenţilor, şi el a gonit-o, rostindu-i cuvinte grosolane şi tari.

Tot aici o va aştepta.

Se aşeză pe aceeaşi bancă cu florile în mînă şi cu inima bătîndu-i, urmărind fiece siluetă care se ivea la poartă.

Deodată, zveltă şi graţioasă ca un fluture, cu fruntea înaltă, albă, şi cu codiţele de culoarea mierii pe spate, se ivi ea.

Simion se ridică de pe bancă. Se aşeză din nou şi, în sfîrşit, îi ieşi înainte.

— Ţie vreau să-ţi dau — primul — florile prieteniei ! îi rosti el gîtuit. Ţie... şi prin tine întregului detaşament, colectivului de pionieri şi instructori. Voi m-aţi ajutat, v-aţi luptat pentru mine... şi... şi m-aţi salvat...

— Cum, Simion ?... Cum ?... Adică, da... îşi reveni ea. În numele colectivului, îţi mulţumim, Simion, şi îţi urăm succes ! luă ea pînă la urmă un ton oficial, ca să-şi ascundă emoţia.

— Ce-a fost o să ne fie tuturor de învăţătură, trase Ionică, filozofic, concluzia, în calitatea lui de preşedinte al unităţii, potrivindu-şi ca întotdeauna cravata la gît.

Însă pionierii, impresionaţi de gestul lui Simion faţă de fosta sa „duşmană" începură să aplaude :

— Bravo, Simion !...

Şi fiindcă profesorul Gabriş, profesoara Victoria Homordeanu, directorul şcolii, Tiberiu Rusu şi alţii, cu braţele încărcate de flori, se apropiau, copiii îi întîmpinară, aducîndu-le vestea :

— Simion a dăruit buchetul prieteniei detaşamentului, colectivului nostru, prin Mihaela.

Tiberiu Rusu surîse, fără să comenteze în nici un fel.

— Un nou detaşament îşi ia zborul, şopti în clipa aceea, melancolic, directorul şcolii, Aron Dobîndă.

— Dar nu fără a dărui mai-nainte florile prieteniei, îi răspunse veselă profesoara Victoria Homordeanu.

În aceeaşi clipă Tiberiu Rusu simţi, de la spate, că îl trage cineva de mînecă.

Se întoarse şi-l văzu pe Marin.

Era de nerecunoscut. Proaspăt spălat şi pieptănat, cu o cămaşă albă pe el, întinzîndu-i un bucheţel de flori cu nişte stele albe în vîrful tulpiniţelor subţiri.

— Marine ! îi imputǎ secretarul ruperea florilor de colţ, din munte.

— M-am căţărat pentru ele pe stîncile de pe partea cealaltă a Viforosului. Numai acolo se mai găsesc. Era să şi cad... Primiţi-le ! se rugă Marin cu o expresie jalnică, de teamă că Tiberiu Rusu îl va refuza. Am vrut să vă aduc şi eu... florile prieteniei... dragă... — îndrăzni el să spună cu toată gura — dragă tovarăşe secretar...

CUPRINS

Redactor responsabil : DELIA DAMIRESCU
Tehnoredactor : VALERIA POSTELNICU

Dat la cules 02.03.1964. Bun de tipar 19.05.1964. Apărut 1964. Comanda nr. 5950. Tiraj 25.160. Broşate 23.100 + legate 2060. Hîrtie semivelină de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 15,07. Coli de tipar 18,5. A. T. 10.945. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 40.159 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — R.P.R.

Lei 7.25

EDITURA TINERETULUI